

Toimitussopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmästä

Versio 1.0

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Sopijapuolet	6
1.2	Määritelmät	6
1.3	Sopimuksen tausta ja tarkoitus.....	6
2	SOPIMUKSEN KOHDE.....	7
3	JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖOIKEUS.....	7
4	PROJEKTIT	7
4.1	Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit	7
4.2	Ilmoitusvelvollisuus Projektin viivästymisestä ja aikataulun muutokset	7
4.3	Sopimussakko Projektin viivästymisestä	8
4.4	Järjestelmätoimittajan esittämä suunnitelma sopimussakon välttämiseksi.....	8
4.5	Projektin lopputuloksen hyväksyminen	9
4.6	Tuotantokäytön aloittaminen	10
4.7	Takuu.....	10
4.7.1	Takuuaika ja takuun sisältö.....	10
4.7.2	Takuuseen liittyvät Asiakkaan vastuut.....	11
4.7.3	Takuun rajaukset	11
5	VAKUUS	12
6	JÄRJESTELMÄTOIMITTAJAN VELVOLLISUUDET JA JÄRJESTELMÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET.....	12
6.1	Yleiset velvollisuudet.....	12
6.2	Järjestelmän ominaisuudet ja käyttökelpoisuus	13
6.3	Avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset	14
6.4	Yhteentoimivuusvelvoite	14
6.5	Järjestelmän muutokset.....	15
6.6	Lainsäädäntö ja viranomaismääräykset sekä niiden muutokset.....	15
6.7	Asiakasta ja Tilaajia koskevat hallinnolliset muutokset	16
6.8	Käyttöpalvelun toteuttaminen.....	17
6.9	Järjestelmätoimittajan informointivelvollisuus.....	17
6.10	Yhteistyövelvoite	18
6.11	Raportointi	18
6.12	Dokumentaatio	19
6.13	Sopimuksen kohteen toteuttamisen paikka	19
6.14	Kieli.....	19
6.15	Henkilöstö	19
6.15.1	Henkilöstön osaaminen	19
6.15.2	Avainhenkilöt.....	19

6.15.3	Muut kuin Avainhenkilöt	20
6.15.4	Henkilön jättäminen hyväksymättä ja vaihtaminen	21
6.15.5	Työskentely Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa	21
6.15.6	Turvallisuusseivitys	21
6.16	Vakuutukset	21
6.17	Järjestelmätoimittajan tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden seuraaminen	22
6.18	Järjestelmätoimittajan kilpailuoikeudellinen vakuutus.....	22
6.19	Järjestelmätoimittajan lainsäädännön noudattamiseen liittyvä vakuutus	22
7	TIETOTURVALLISUUS	23
7.1	Salassapito.....	23
7.1.1	Sopijapuolten salassapitovelvollisuus.....	23
7.1.2	Poikkeukset salassapitovelvollisuuden noudattamiseen	23
7.1.3	Asiakkaan oikeus vaatia tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista	25
7.1.4	Aineiston luovuttaminen sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättymisen jälkeen	25
7.1.5	Julkisuuslainsäädännön noudattaminen	25
7.1.6	Sopimuksen julkisuus.....	26
7.2	Tietoturva, tietosuoja ja Henkilötietojen käsittely.....	26
8	ASIAKKAAN VELVOLLISUUDET	27
8.1	Myötävaikutusvelvollisuus ja Asiakkaan henkilöresurssit.....	27
8.2	Asiakkaan informointivelvollisuus.....	28
8.3	Asiakkaan ja Tilaajien toimitilat, laitteet ja ohjelmistot	28
8.4	Asiakkaan henkilöstö.....	29
8.5	Asiakkaan vastuu Järjestelmän käytöstä.....	29
9	YHTEISTYÖ	30
9.1	Yhteistyö	30
9.2	Tiedon jakaminen.....	30
9.3	Kokoukset.....	30
9.4	Tiedoksiannot ja yhteystiedot.....	30
9.5	Yhteyshenkilöt ja Asiakkaan puolesta tilausten tekemiseen oikeutetut henkilöt	31
9.6	Sopimuksen muuttaminen	31
9.7	Auditointi	31
9.8	Toisen sopijapuolen palveluksessa olleita henkilöitä koskeva rajoitus.....	32
10	ALIHANKINTA.....	32
10.1	Järjestelmätoimittajan oikeus ja velvollisuus käyttää alihankkijoita	32
10.2	Järjestelmätoimittajan vastuu alihankkijoistaan.....	33
10.3	Asiakkaan alihankkijat	34
11	IMMATERIAALIOIKEUDET	34

11.1	Aiemmat oikeudet.....	34
11.2	Järjestelmän immateriaalioikeudet ja käyttöoikeus	34
11.3	Tuotokset	34
11.4	Dokumentaatio	36
11.5	Asiakkaan aineisto.....	36
11.6	Vastuu immateriaalioikeuksista	36
12	HINNAT JA MAKSUEHDOT	38
12.1	Maksuja koskevien sopimusehtojen tyhjentyvyys	38
12.2	Järjestelmän käyttöoikeus.....	39
12.3	Projektit.....	39
12.4	Lisätyö	39
12.5	Ilman kirjallista tilausta suoritettu tai työmääräarvion ylittävä lisätyö.....	39
12.6	Kulut ja kustannukset.....	40
12.7	Hinnanmuutokset.....	40
12.8	Valuuttakurssien muutokset	40
12.9	Maksuehdot	40
12.10	Sopimussakot	41
13	VAHINGONKORVAUS.....	42
13.1	Sopijapuolen oikeus vahingonkorvaukseen	42
13.2	Vastuunrajoitus	42
13.3	Hankintalain mukainen seuraamus.....	43
13.4	Ylivoimainen este	43
14	SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN	44
15	SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO JA PÄÄTTYMINEN	45
15.1	Sopimuskausi.....	45
15.2	Sopijapuolen oikeus sopimuksen päättämiseen konkurssin, selvitystilan tai ylivoimaisen esteen perusteella	45
15.3	Sopijapuolen oikeus sopimuksen purkamiseen	45
15.4	Sopimuksen ennenaikaisen päättämisen tai purkamisen seuraukset	46
15.4.1	Neuvotteluvollisuus	46
15.4.2	Sovellettavat vahingonkorvausehdot	46
15.4.3	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan ennen Pilottiprojektin takuuajan päättymistä.....	46
15.4.4	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Pilottiprojektin takuuajan päättymisen jälkeen	47
15.5	Sopimuksen osittainen päättäminen	48
15.6	Asiakkaan oikeus hinnanalennukseen.....	48
15.7	Voimaan jäävät ehdot	48

16	SOPIMUSAINIESTO JA RIITAIUUUKSIEN RATKAISU	49
16.1	Sopimusasiakirjat ja soveltamisjärjestys	49
16.2	Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuusien ratkaisu	50
17	SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET	51

1 Johdanto

1.1 Sopijapuolet

1. Epic Systems Corporation (Järjestelmätoimittaja)
1979 Milky Way
Verona, WI 53593
DUNS-tunnus 108299124
2. Oy Apotti Ab (Asiakas)
PL 900
00511 Helsinki
Y-tunnus 2699989-5

1.2 Määritelmät

Tässä sopimuksessa käytetään liitteessä A mainittuja määritelmiä.

Viittaus sopimuksen liitteeseen tarkoittaa viittausta kyseiseen liitteeseen sekä liitteessä edelleen viitattuihin liitteisiin.

1.3 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS), Helsingin kaupunki, Kauniaisten kaupunki, Kirkkonummen kunta, Vantaan kaupunki sekä KL-Kuntahankinnat Oy ovat tehneet Järjestelmätoimittajan kanssa Hankintasopimuksen asiakas- ja potilastietojärjestelmän toimituksesta ja siihen liittyvistä palveluista.

Tämä sopimus on Hankintasopimuksessa mainittu Toimitussopimus, jonka ehtojen mukaisesti Järjestelmätoimittaja toimittaa Asiakkaalle ja Tilaajille sopimuksen mukaisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän.

Sopimuksessa määritetään muun muassa sopijapuolten yhteistyön periaatteet, sopijapuolten yleiset oikeudet ja velvollisuudet, toimituksen alkaminen ja päättyminen sekä hinnoittelu.

Sopijapuolet tekevät samalla päivämäärällä tämän sopimuksen kanssa erillisen Palvelusopimuksen asiakas- ja potilastietojärjestelmään liittyvistä palveluista.

2 Sopimuksen kohde

Tämän sopimuksen kohteena on sopimuksen mukaisen Järjestelmän toteuttaminen Asiakkaan ja Tilaajien käyttöön.

3 Järjestelmän käyttöoikeus

Järjestelmätoimittaja myöntää Asiakkaalle ja Tilaajille Järjestelmään tämän sopimuksen kohteen toteuttamiseksi tarpeellisen käyttöoikeuden. Järjestelmän käyttöoikeus on Palvelusopimuksessa kuvattujen ehtojen mukainen ja Asiakas maksaa siitä Palvelusopimuksen liitteen PS1 mukaisesti.

4 Projektit

4.1 Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit

Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit on kuvattu liitteessä TS2.1. Projektisuunnitelmassa voidaan sopijapuolten yhteisellä päätöksellä poiketa edellä mainittujen liitteiden sisällöstä. Sopijapuolet sopivat erikseen Projektien jakamisesta osaprojekteihin. Projektien aikaisista muutoksista sovitaan liitteen D1 mukaisesti. Jos sovittu muutos ei sisälly Projektille määriteltyyn kiinteään hintaan ja sovittuun toimituslaajuuteen, ja se aiheuttaa Järjestelmätoimittajalle lisätyötä, Asiakas tilaa sen kohdan 12.4 mukaisesti lisätyönä tai Erillisprojektina.

Projektisuunnitelman laatimisen yhteydessä sopijapuolet käyvät yhdessä läpi Järjestelmää koskevat vaatimukset ja sitoutuvat tarvittaessa neuvottelemaan niiden toteuttamistavasta siten, että toteutuksessa voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla huomioida Valmisohjelmistojen ominaisuudet.

4.2 Ilmoitusvelvollisuus Projektin viivästymisestä ja aikataulun muutokset

Mikäli sopijapuoli havaitsee, että Projekti tai sen projektisuunnitelmassa mainittu osakokonaisuus tulee viivästymään projektisuunnitelman mukaisesta aikataulusta tai että viivästys on todennäköinen, sopijapuolen on viipymättä ilmoitettava toiselle sopijapuolelle viivästymisestä sekä sen vaikutuksista aikatauluun. Viivästyksen vaikutukset käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Edellä tarkoitettu ilmoitus ei vähennä Järjestelmätoimittajan vastuuta viivästyksestä, eikä Asiakkaan voida katsoa hyväksyneen viivästystä tai uutta

aikataulua ilmoituksen tai siihen annetun vastauksen perusteella, ellei kohdasta 4.4 muuta johdu.

Projektin aikataulua on pidennettävä yhtä pitkällä ajalla, kuin minkä Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuva viivästys on kestänyt ja minkä Järjestelmätoimittaja kohtuudella tarvitsee töiden uudelleen käynnistämiseen.

4.3 Sopimussakko Projektin viivästymisestä

Jos Projekti viivästyy Järjestelmätoimittajan vastuulla olevasta syystä, Järjestelmätoimittaja on velvollinen maksamaan Asiakkaalle sopimussakkoa, ellei kohdasta 4.4 muuta johdu. Sakko on 0,5 prosenttia viivästyneen Projektin hinnasta jokaiselta alkavalta seitsemän vuorokauden pituiselta ajanjaksolta, jolla Järjestelmätoimittaja ylittää sovitun määräpäivän.

Tämän kohdan perusteella maksetut sopimussakot eivät voi kuitenkaan yksittäisen viivästyneen Projektin osalta ylittää määrää, joka vastaa 7,5 prosenttia kyseisen Projektin hinnasta.

Sopijapuolet sopivat Toteutusprojektin osalta ja voivat sopia muiden Projektien osalta liitteen D1 mukaisesti yllä mainitun sopimussakon jakamisesta osaprojekteille tai maksuposteihin perustuen. Sopijapuolet eivät kuitenkaan voi muuttaa sopimussakon enimmäismäärää.

Sopimussakon lisäksi Asiakkaalla on oikeus saada vahingonkorvausta sopimussakon ylittävästä, viivästyksestä johtuvasta Asiakkaalle aiheutuvasta välittömästä vahingosta. Tilaajalle aiheutunutta vahinkoa pidetään Asiakkaalle aiheutuneena vahinkona.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa, mikäli Projekti tai sen osa viivästyy Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuen. Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus kohtuulliseen korvaukseen Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuvasta muusta kuin vähäisenä pidettävästä viivästyksestä, jos Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään siitä aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia, ja Asiakkaan ja Tilaajan olisi ollut ennakoitua mahdollista välttää viivästyminen. Järjestelmätoimittajan vaatimus käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

4.4 Järjestelmätoimittajan esittämä suunnitelma sopimussakon välttämiseksi

Asiakas voi yhden kerran jokaista kohdan 4.3 mukaiseen sopimussakkoon johtavaa viivästystä kohden lykätä sopimussakon vaatimista, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Järjestelmätoimittaja on ilmoittanut Asiakkaalle ennakoidusta viivästyksestä kohdan 4.2 mukaisesti viipymättä ja joka tapauksessa ennen määräaika, jonka ylittyminen johtaisi sopimussakkoon
- Järjestelmätoimittaja on esittänyt ilmoituksen yhteydessä tai viikon kuluessa sen jälkeen Asiakkaalle kohtuullisen ja toteuttamiskelpoisen suunnitelman viivästyksen aiheuttavien syiden poistamiseksi ja lisäviivästyksen välttämiseksi
- Järjestelmätoimittajan mahdollisesti esittämä lisäaika on kohtuullinen eikä aiheuta merkittävää haittaa Asiakkaalle tai Tilajalle.

Sopijapuolten tulee käsitellä edellä mainittu suunnitelma ja tehdä siihen tarvittavat muutokset viipymättä liitteen D1 mukaisesti. Asian käsittely tulee sopijapuolen pyynnöstä eskaloida ylemmälle päätöksentekotasolle.

Jos sopijapuolten yhdessä hyväksymä edellä mainittu suunnitelma toteutuu siinä mainitussa aikataulussa, Asiakas voi luopua sopimussakon vaatimisesta. Jos suunnitelma ei toteudu siinä mainitussa aikataulussa Järjestelmätoimittajan vastuulla olevasta syystä, kohdan 4.3 mukainen sopimussakko tulee Järjestelmätoimittajan maksettavaksi. Sopimussakko lasketaan alkuperäisestä määräpäivästä lukien, elleivät sopijapuolet ole yhdessä toisin sopineet.

4.5 Projektin lopputuloksen hyväksyminen

Projektin lopputuloksen hyväksymisestä päättää Asiakas. Asiakkaan tulee hyväksyä Projektin lopputulos, jos se täyttää liitteen TS2.1 mukaiset tai projektisuunnitelmassa mainitut hyväksymiskriteerit ja Järjestelmätoimittaja on täyttänyt Projektiin liittyvät sopimuksen mukaiset velvollisuutensa. Vähäiset Virheet eivät estä Projektin lopputuloksen hyväksymistä. Projektin hyväksymismenettely on kuvattu liitteessä TS2.1.

Asiakkaan tulee pyrkiä ilmoittamaan mahdollisimman pian Järjestelmätoimittajalle sellaisista havaitsemistaan Virheistä, joiden Asiakas katsoo estävän Projektin lopputuloksen hyväksymisen. Ilmoittaessaan tällaisista Virheistä Asiakkaan tulee todeta nimenomaisesti, että Asiakas katsoo Virheen estävän Projektin lopputuloksen hyväksymisen. Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin myötävaikuttaa tällaisten Virheiden korjaamiseen ja antaa Järjestelmätoimittajalle tiedot, jotka se tarvitsee niiden korjaamista varten.

Järjestelmätoimittajan tulee avustaa Asiakasta hyväksymistestauksessa liitteen TS2.1 mukaisesti.

Projektin lopputulos katsotaan hyväksytyksi myös, jos Asiakas ei ole ilmoittanut Virheistä tai testaamisen esteestä liitteessä TS2.1 mainitussa määräajassa.

4.6 Tuotantokäytön aloittaminen

Asiakas päättää Tuotantokäytön aloittamisesta, ja siitä sovitaan tarkemmin liitteen D1 mukaisesti. Jos Projektin lopputulosta ei ole sitä ennen hyväksytty, se katsotaan hyväksytyksi siltä osin kuin se on otettu Tuotantokäyttöön.

4.7 Takuu

4.7.1 Takuu-aika ja takuun sisältö

Järjestelmätoimittaja antaa Projektin lopputulokselle tämän kohdan mukaisen takuun. Takuu-aika alkaa Projektin lopputuloksen hyväksymisestä ja päättyy kuuden kuukauden kuluttua siitä.

Järjestelmätoimittajan on kustannuksellaan korjattava takuu-aikana Projektin lopputuloksessa ilmenevät virheet tai toimitettava virheellisen lopputuloksen tilalle uusi lopputulos. Takuukorjaukseen sisältyy myös korjausta vastaavien muutosten tekeminen dokumentaatioon.

Järjestelmätoimittaja voi tarvittaessa väliaikaisesti kiertää virheen esimerkiksi käyttämällä sellaista konfiguraatiota, joka on jossain aiemmassa tämän sopimuksen mukaisessa toteutuksessa havaittu toimivaksi.

Järjestelmätoimittaja pyrkii korjaamaan tai kiertämään myös vähäiset virheet. Jos korjaaminen tai kiertäminen ei ole kohtuullisin keinoin mahdollista, järjestelmätoimittaja voi toteuttaa vähäisten virheiden korjauksen seuraavassa päivityksessä tai sopijapuolet voivat sopia niiden käsittelystä erikseen.

Sopijapuolet sopivat tarkemmin erikseen takuukorjauksen toteuttamisen prioriteetista ja siihen liittyvistä käytännön asioista. Jos muuta ei ole sovittu, takuukorjaus on aloitettava viipymättä järjestelmätoimittajan saatua takuuvälvoituksen täyttämiseksi tarpeelliset tiedot, ja se on saatettava valmiiksi kohtuullisessa ajassa. Jos Projektin lopputulos kuuluu palvelusopimuksen mukaisen ylläpidon piiriin, tulee takuukorjaus suorittaa sovitun palvelutason mukaisesti. Projektin lopputuloksen takuu-aika pitenee sillä aikamäärällä, jona sitä ei virheen vuoksi ole voitu käyttää sovitun palvelutason mukaisesti, ellei palvelutason alitus ole vähäinen.

Mikäli Projektin lopputuloksessa oleva virhe johtuu liitteessä C1 mainitusta kolmannen osapuolen valmisohjelmistosta, järjestelmätoimittaja pyrkii korjaamaan virheen. Jos tämä ei ole kohtuudella mahdollista, järjestelmätoimittaja kiertää virheen. Järjestelmätoimittaja hoitaa virheen selvittelyn ja asentaa virheen korjauksen omalla kustannuksellaan sekä lisäksi ohjeistaa asiakasta ja tekee tarvittavat muutokset dokumentaatioon.

Mikäli Projektin lopputuloksessa oleva Virhe johtuu liitteessä C1 mainitusta Järjestelmään Liittyvästä Ohjelmistosta, Järjestelmätoimittaja paikantaa Virheen Järjestelmään Liittyvään Ohjelmistoon ja pyrkii Asiakkaan kirjallisesta pyynnöstä yhteistyössä kolmannen osapuolen kanssa korjaamaan tai kiertämään sen. Järjestelmätoimittaja hoitaa Virheen paikannuksen omalla kustannuksellaan, mutta saa veloittaa Asiakkaan kirjallisesta pyynnöstä tekemästään muusta lisätyöstä kohdan 12.4 mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja tekee takuukorjauksen Asiakkaan tai Tilaajan toimitiloissa, jos takuukorjauksen tekeminen sitä edellyttää. Tällöin Asiakkaan on asetettava Projektin lopputulos Järjestelmätoimittajan käyttöön tarvittavaksi ajaksi.

Jos takuukorjauksen toteuttaminen johtaa samalla Järjestelmän jonkin muun osan laadun paranemiseen, Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta saada paranemisesta korvausta.

4.7.2 Takuuseen liittyvät Asiakkaan vastuut

Ilmoittaessaan Virheistä Asiakkaan tulee mainita, että Asiakas katsoo Virheen kuuluvan tässä kohdassa sovitun takuun piiriin.

Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin myötävaikuttaa takuukorjauksen tekemiseen ja antaa Järjestelmätoimittajalle tiedot, jotka se tarvitsee takuukorjauksen tekemistä varten.

Jos Asiakkaan Järjestelmätoimittajalle ilmoittama Virhe ei sisälly kohdan 4.7 mukaisen takuuseen, saa Järjestelmätoimittaja veloittaa sille aiheutuneesta lisätyöstä kohdan 12.4 mukaisesti. Järjestelmätoimittajalla ei kuitenkaan ole veloitusoikeutta, jos sille aiheutunut lisätyö on vähäinen.

4.7.3 Takuun rajaukset

Järjestelmätoimittaja ei vastaa sellaisista Virheistä, jotka ovat aiheutuneet Asiakkaan, Tilaajien tai kolmannen osapuolen ilman Järjestelmätoimittajan lupaa tekemistä muutoksista Järjestelmään tai muista Järjestelmätoimittajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevista toimista.

Jos jokin lopputulos on hyväksytysti toteutettu aiemassa Projektissa, ja sitä hyödynnetään täysin sellaisenaan myöhemmin toteutetussa Projektissa, ei lopputulokselle myönnetä uutta takuuta, paitsi siltä osin kuin kyse sellaisesta Virheestä, joka ei aiemmin ole tullut esille.

5 Vakuus

Järjestelmätoimittajan antaman vakuuden tarkoituksena on turvata Järjestelmätoimittajan tähän sopimukseen perustuvien velvoitteiden täyttäminen.

Järjestelmätoimittajan on annettava Asiakkaalle 15 000 000 euron suuruinen vakuus. Vakuudeksi hyväksytään Asiakkaan nimiin suomalaiseen pankkiin tehty pankkitalletus tai vakavaraisen suomalaisen raha- tai vakuutuslaitoksen omavelkainen takaus. Vakuus voi olla myös muu Asiakkaan hyväksymä vastaava vakuus.

Järjestelmätoimittajan on annettava vakuus viimeistään tämän sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä.

Vakuuden käyttäminen edellyttää tuomioistuimen lainvoimaista ratkaisua tai välimiesoikeuden täytäntöönpanokelpoista välitystuomiota Järjestelmätoimittajan maksuvelvollisuudesta. Sopijapuolet voivat myös erikseen sopia vakuuden käyttämisestä.

Vakuuden on oltava voimassa tämän sopimuksen päättymiseen saakka. Vakuuden vapauttaminen edellyttää Asiakkaan hyväksyntää. Asiakkaan tulee antaa hyväksyntä, jos sen epäämiseen ei ole hyväksyttävää syytä.

Järjestelmätoimittaja vastaa kaikista vakuuskustannuksista.

6 Järjestelmätoimittajan velvollisuudet ja Järjestelmää koskevat vaatimukset

6.1 Yleiset velvollisuudet

Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan sopimuksen kohteen

- huolellisesti
- sovitun mukaisesti
- sopimuksen edellyttämällä ammattitaidolla
- lainsäädäntöä noudattaen
- sovitussa aikataulussa.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu pitämään yllä sopimuksen kohteeseen liittyvien tuotteiden, teknologioiden ja menetelmien hyvää ja ajantasaista asiantuntemusta omalla kustannuksellaan. Ajantasainen tarkoittaa myös sopimuksen solmimisen jälkeen ilmestyvien uusien tai korvaavien tuoteversioiden tai vastaavien osaamista ja siihen tarvittavia työmenetelmiä.

Järjestelmätoimittajalla on oltava kaikki resurssit, laitteet, työvälineet, lisenssit ja toimitilat, joita Järjestelmätoimittaja tarvitsee sopimuksen kohteen toteuttamiseen, lukuun ottamatta asioita, jotka on tässä sopimuksessa yksilöity nimenomaisesti Asiakkaan tai Tilaajan vastuulle kuuluviksi.

6.2 Järjestelmän ominaisuudet ja käyttökelpoisuus

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä sisältää liitteessä B1 sovitut Järjestelmän ominaisuudet ja että se toimii liitteessä L kuvatuissa käyttöympäristöissä.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä vastaa toiminnallisen laajuuden ja laadun, käytettävyyden sekä mukautettavuuden kannalta vähintään sitä tasoa, joka Järjestelmätoimittajan ratkaisulla oli Järjestelmän hankintaa edeltäneen hankintamenettelyn aikana vuonna 2014 järjestetyissä tuotevertailu A:ssa ja tuotevertailu B:ssä. Asiakkaalla on oikeus tarvittaessa todentaa tämä järjestämällä vastaavuusarviointi, jossa vastaavuus arvioidaan asianmukaisesti sekä riittävän objektiivisella ja yhteismitallisella tavalla. Jos vastaavuusarvioinnissa havaitaan, ettei Järjestelmä ole vähintään tuotevertailussa todettua tasoa vastaava, Järjestelmätoimittajan tulee omalla kustannuksellaan saattaa Järjestelmä vastaamaan tuotevertailun tasoa. Järjestelmätoimittaja ei ole vastaavuusarvioinnissa vastuussa sellaisista muutoksista toiminnallisessa laajuudessa ja laadussa, käytettävyydessä sekä mukautettavuudessa, joista sopijapuolet ovat yhdessä sopineet. Sopijapuolet vastaavat itse niille vastaavuusarvioinnin järjestämisestä tai siihen osallistumisesta aiheutuvista kustannuksista. Hankintamenettelyn aikana suoritettujen tuotevertailujen sisältö sekä toteutustapa ja lopputulokset on kuvattu liitteessä TS4.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että liitteessä K on lueteltu Asiakkaan ja Tilaajien Järjestelmän käyttämiseksi tarvitsemat ohjelmistot. Vaatimus koskee vain sellaisia Järjestelmään liittyviä ohjelmistoja, jotka Asiakas tai Tilaajat joutuvat erikseen hankkimaan käyttääkseen Järjestelmää sopimuksen mukaisesti asiakas- ja potilastietojärjestelmänä ja joista Järjestelmätoimittaja on sopimuksentekohetkellä tiennyt tai joista sen olisi ammattimaisena asiakas- ja potilastietojärjestelmiä tarjoavana toimittajana pitänyt tietää. Vaatimus ei koske Asiakkaan ja Tilaajien tavanomaisessa toiminnassa muutenkin käytettäviä ohjelmistoja eikä tavanomaisen käyttöpalvelun toteuttamisen edellyttämiä ohjelmistoja. Jos Asiakkaalle tai Tilaajille aiheutuu liitteen K virheellisyyden tai puutteellisuuden vuoksi yllättäviä lisäkustannuksia Järjestelmän käyttämiseksi välttämättömistä ohjelmistohankinnoista, sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja vastaa myös siitä, että Järjestelmään ei liity sellaisia ominaisuuksia tai seikkoja, jotka estävät Tilaajia käyttämästä Järjestelmää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmänä, ja joista

Järjestelmätoimittaja on sopimuksentekohetkellä tiennyt tai joista sen olisi ammattimaisena asiakas- ja potilastietojärjestelmiä tarjoavana toimittajana pitänyt tietää.

Järjestelmätoimittajan tulee toteuttaa Toteutusprojektin aikana toteutettavat ominaisuudet liitteen TS2.1 mukaisesti.

Asiakas määrittelee ja päättää missä tilanteissa ja millä edellytyksillä tietoa voidaan lainsäädännön mukaisesti jakaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluntarjoajien sekä Järjestelmää käyttävien organisaatioiden välillä. Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan yhteistyössä Asiakkaan kanssa Järjestelmän kaikkia saatavilla olevia teknisiä ominaisuuksia käyttäen toiminnot, joiden avulla Asiakas ja Tilaajat pystyvät täyttämään niitä koskevat lainsäädännön vaatimukset. Tarvittaessa sopijapuolet voivat toteuttaa lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi välttämättömät toimenpiteet esimerkiksi erillisten rekistereiden avulla tai muulla vastaavalla tavalla.

6.3 Avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä täyttää liitteiden B13 ja B14 mukaiset avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että edellä mainittujen vaatimusten mukainen Apotti Avoin Palvelurajapinta (AAP) vastaa vähintään sitä tasoa, joka Järjestelmätoimittajan ratkaisulla oli Järjestelmän hankintaa edeltäneen hankintamenettelyn aikana vuonna 2015 järjestetyssä AAP-arvioinnissa. Asiakkaalla on oikeus tarvittaessa (esimerkiksi ohjelmistokomponentteja koskevien muutosten yhteydessä) todentaa tämä järjestämällä tätä koskeva vastaavuusarviointi, jossa vastaavuus arvioidaan asianmukaisesti sekä riittävän objektiivisella ja yhteismitallisella tavalla. Jos vastaavuusarvioinnissa havaitaan, ettei Järjestelmä ole vähintään AAP-arvioinnissa todettua tasoa vastaava, Järjestelmätoimittajan tulee omalla kustannuksellaan saattaa Järjestelmä vastaamaan AAP-arvioinnin tasoa. Järjestelmätoimittaja ei ole vastaavuusarvioinnissa vastuussa sellaisista muutoksista rajapinnoissa, joista sopijapuolet ovat yhdessä sopineet. Sopijapuolet vastaavat itse niille vastaavuusarvioinnin järjestämisestä tai siihen osallistumisesta aiheutuvista kustannuksista. Hankintamenettelyn aikana suoritetun AAP-arvioinnin sisältö sekä toteutustapa ja lopputulokset on kuvattu liitteessä M.

6.4 Yhteentoimivuusvelvoite

Järjestelmätoimittaja vastaa Järjestelmään sisältyvien Valmisohjelmistojen sekä Järjestelmätoimittajan toteuttamien Tuotosten yhteentoimivuudesta osana Järjestelmää sekä liitteessä B12 mainittujen muiden ohjelmistojen rajapintamäärittelyiden kanssa.

6.5 Järjestelmän muutokset

Sopijapuolet sopivat Järjestelmän muutoksista liitteen D1 mukaisesti. Muutoksesta sopiessaan sopijapuolet kiinnittävät huomiota muun muassa seuraaviin seikkoihin:

- aikataulu, jolla muutos toteutetaan
- muutoksen vaikutus aiemmin sovittuihin aikatauluihin
- muutoksen toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvat palvelukatkot
- muutoksen aiheuttamat kustannukset sopijapuolille
- muutoksen vaikutus Jatkuvien Palveluiden sisältöön ja hintaan
- muutoksen vaikutus Palvelusopimukseen.

Elleivät sopijapuolet erikseen sovi toisin, noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Järjestelmätoimittajalla on oikeus hyvitykseen muutoksesta vain siinä tapauksessa, että Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään siitä aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia.
- Jos Järjestelmätoimittajan kustannukset laskevat muutoksen seurauksena, tulee Asiakkaan saada suuruudeltaan kustannusten laskua vastaava hyvitys.
- Jos muutos tehdään Järjestelmätoimittajasta tai sen vastuulla olevasta syystä johtuen, Järjestelmätoimittaja ei veloita Asiakasta muutoksesta aiheutuvista kustannuksista.

6.6 Lainsäädäntö ja viranomaismääräykset sekä niiden muutokset

Asiakasta, Tilaajia ja Järjestelmää koskevan lainsäädännön ja viranomaismääräysten edellyttämät vaatimukset Järjestelmälle sisältyvät liitteeseen B1.

Järjestelmän tulee täyttää terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annetun lain (629/2010) ja lääkintälaitedirektiivin (93/42/ETY) sekä muiden vastaavien suomalaisten ja EU-säädösten sosiaali- ja terveydenhuollon ohjelmistoille asettamat vaatimukset siltä osin kuin niitä sopimuksen allekirjoittamishetkellä sovelletaan Järjestelmän osiin.

Asiakasta, Tilaajia ja Järjestelmää koskeva lainsäädäntö ja viranomaismääräykset saattavat muuttua sopimuksen voimassaoloaikana. Molempien sopijapuolten tulee seurata ja ennakoida lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutoksia. Sopijapuolen on tiedotettava tietoonsa saamistaan muutoksista toiselle sopijapuolelle. Muutosten tulkinta ja niistä aiheutuvien vaikutusten arviointi ovat Asiakkaan vastuulla. Järjestelmätoimittaja vastaa muutoksista Järjestelmään aiheutuvien muutosten toteuttamisen teknisestä arvioinnista.

Järjestelmätoimittaja on sitoutunut sopimuksen kohteen toteuttamiseen Asiakkaalle ja Tilaajille huomioiden edellä mainitut lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutokset. Jos sopijapuoli pystyy osoittamaan, että yksittäisestä lainsäädännön tai viranomaismääräyksen muutoksesta aiheutuvan muutoksen toteuttaminen Järjestelmään olisi kyseisen sopijapuolen kannalta teknisesti toteuttamiskelvotonta tai kaupallisesti kohtuutonta, Järjestelmätoimittaja sitoutuu yhteistyössä Asiakkaan kanssa löytämään jonkun muun sopijapuolten kannalta kohtuullisen ja tasapuolisen vaihtoehtoisen ratkaisun, jolla Asiakas ja Tilaajat voivat jatkaa Järjestelmän käyttämistä, ja myötävaikuttamaan sen toteutumiseen kaikin käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin.

Sopijapuolet käsittelevät tässä kohdassa 6.6 mainittujen muutosten tai vaihtoehtoisen ratkaisun toteuttamisen liitteen D1 mukaisesti soveltaen soveltuvin osin tämän sopimuksen kohtaa 6.5.

Jos lainsäädännön tai viranomaismääräysten muutos koskee useampaa kuin yhtä Järjestelmätoimittajan tai Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmiston valmistaneen Järjestelmätoimittajan alihankkijan asiakasta, Järjestelmätoimittaja sitoutuu jakamaan muutoksesta aiheutuvat kustannukset laskennallisesti kaikille tällaisille asiakkaille ja veloittamaan Asiakkaalta korkeintaan osuuden, joka vastaa Asiakkaan käytön ja volyymien mukaan määräytyvää suhteellista osuutta kaikista tällaista asiakkaista.

Jos Järjestelmätoimittaja tuottaa kyseiseen Järjestelmän osaan säännöllisesti Päivityksiä, tässä kohdassa tarkoitetut muutokset toteutetaan kyseisen Järjestelmän osan seuraavassa Päivityksessä, huomioiden kuitenkin mahdollisuuksien mukaan lainsäädännön tai viranomaismääräyksen muutoksen voimaantuloajankohdan.

6.7 Asiakasta ja Tilaajia koskevat hallinnolliset muutokset

Erilaiset hallinnolliset järjestelyt, kuten kuntaliitokset, tehtävien tai vastuiden uudelleenjärjestelyt sekä yritys- ja organisaatiojärjestelyt, saattavat koskea Asiakasta ja Tilaajia sopimuskauden aikana.

Järjestelmätoimittaja on sitoutunut sopimuksen kohteen toteuttamiseen Asiakkaalle ja Tilaajille riippumatta edellä mainituista hallinnollisista muutoksista, mutta huomioiden niiden vaikutukset sopimuksen kohteeseen.

Hallinnollisten muutosten ennakointi ja seuranta ovat Asiakkaan vastuulla. Asiakkaan on tiedotettava tietoonsa saamistaan hallinnollisista muutoksista Järjestelmätoimittajalle ilman aiheetonta viivytystä.

Sopijapuolet sopivat tässä kohdassa mainittujen muutosten toteuttamisesta liitteen D1 mukaisesti soveltaen soveltuvin osin tämän sopimuksen kohtaa 6.5.

6.8 Käyttöpalvelun toteuttaminen

Asiakkaan aikomuksena on kilpailuttaa Järjestelmän käyttöpalvelu julkisena hankintana mahdollisimman pian tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Järjestelmätoimittajan tulee ilman aiheetonta viivytystä antaa kaikki Järjestelmää koskevat Asiakkaan pyytämät tiedot, jotka Asiakas tarvitsee käyttöpalvelun kilpailuttamista varten.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu siihen, että sen käyttöpalvelun toteuttamista koskevat vaatimukset ovat Järjestelmän käytön laajuuteen nähden kohtuullisia ja tavanomaisia siten, että ne eivät rajoita ammattimaisesti käyttöpalveluita tarjoajien toimittajien mahdollisuutta osallistua kilpailutukseen.

Käyttöpalvelutoimittajan tultua valituksi Järjestelmätoimittaja sitoutuu avustamaan Asiakasta ja myötävaikuttamaan kaikin kohtuullisin keinoin siihen, että käyttöpalvelun toteutus onnistuu häiriöttömästi ja sujuvasti, esimerkiksi toimittamalla viipymättä käyttöpalvelun toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot, osallistumalla käyttöpalvelun toteutusprojektiin ja toimimalla yhteistyössä Asiakkaan, Tilaaajien ja Käyttöpalvelutoimittajan kanssa.

Jos käyttöpalvelun toteuttaminen viivästyy siitä syystä, että kilpailutuksen lopputuloksesta valitetaan markkinaoikeuteen, sopijapuolten tulee kaikin käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin pyrkiä minimoimaan sopijapuolille viivästyksestä aiheutuvia vahinkoja. Sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti.

6.9 Järjestelmätoimittajan informointivelvollisuus

Järjestelmätoimittajan on viipymättä ilmoitettava Asiakkaan yhteyshenkilölle sellaisista Järjestelmätoimittajan tietoon tulleista tapahtumista, jotka voivat todennäköisesti vaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen esimerkiksi viivästyttämällä tai haittaamalla sitä. Velvollisuus koskee muun ohella virheitä ja viivästyksiä kolmannen osapuolen toimituksissa, olennaisia henkilövaihdoksia, Järjestelmätoimittajan omistukseen, yritysmuotoon tai taloudelliseen tilanteeseen liittyviä olennaisia muutoksia sekä kolmannen osapuolen väitteitä niiden tähän sopimukseen liittyvien oikeuksien rikkomisesta, jos edellä mainituilla seikoilla on vaikutusta sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan tulee ongelmatilanteissa tiedottaa

- mistä on kyse
- miten ja kenen toimesta ongelmaa ratkaistaan
- mikä on aikatauluarvio ongelman poistumiselle.

Järjestelmätoimittajan tulee tiedottaa viipymättä Asiakkaalle myös edellä mainittujen seikkojen muutoksista.

Järjestelmätoimittajan on lisäksi viipymättä ilmoitettava Asiakkaalle sellaisista sopimuksen kohteen toteuttamiseen liittyvistä muutostarpeista, joista Järjestelmätoimittaja on tietoinen ja jotka Järjestelmätoimittajalla olevien tietojen perusteella ovat tarpeellisia, jotta Järjestelmä voidaan toteuttaa sovitulla tavalla. Järjestelmätoimittajan tulee ohjeistaa Asiakasta muutoksen todennäköisestä vaikutuksesta muun muassa hintaan, aikatauluun ja palvelutasoon.

Järjestelmätoimittaja pyrkii käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin siihen, että sen Asiakkaalle antamat tiedot ovat oikeita ja riittäviä.

Muutokset käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

6.10 Yhteistyövelvoite

Järjestelmätoimittajan on sopimuksen kohdetta toteuttaessaan toimittava hyvässä yhteistyössä ja työskenneltävä yhdessä Tilaajien sekä Asiakkaan osoittamien Asiakkaan ja Tilaajien muiden toimittajien ja yhteistyökumppanien kanssa.

Järjestelmätoimittaja voi edellyttää, että Asiakkaan ja Tilaajien muut toimittajat ja yhteistyökumppanit allekirjoittavat kohdan 7.1.2 mukaisen salassapitosopimuksen, jos se on yhteistyön sisällön vuoksi tarpeen.

Järjestelmätoimittajan tulee noudattaa Asiakkaan antamia kohtuullisia ohjeita yhteistyöhön liittyen.

Järjestelmätoimittaja huolehtii siitä, että myös Järjestelmätoimittajan alihankkijat ja yhteistyökumppanit noudattavat edellä mainittua velvoitetta.

Jos Asiakas pyytää Järjestelmätoimittajalta yhteistyövelvoitteen nojalla toimenpidettä, joka ei Järjestelmätoimittajan näkemyksen mukaan sisälly tavanomaiseen sopimuksen kohteen toteuttamiseen, Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä ja ennen toimenpiteen suorittamista ilmoittaa näkemyksestään Asiakkaalle ja perustella ilmoituksensa. Järjestelmätoimittaja ei voi jälkikäteen vedota seikkaan, josta se ei ole ilmoittanut tämän kohdan mukaisesti.

6.11 Raportointi

Järjestelmätoimittajan tulee toimittaa Asiakkaalle ilman erillistä veloitusta Asiakkaan pyytämät määrältään ja laajuudeltaan kohtuulliset, sovitun mukaiset raportit, joiden avulla Asiakas voi seurata sopimuksen kohteen toteutumista ja valvoa sen laatua.

6.12 Dokumentaatio

Järjestelmätoimittaja ylläpitää Järjestelmän kattavaa ja laadukasta dokumentaatiota. Dokumentaatio voi olla liitteen N mukaisesti suomen- tai englanninkielistä, ja sen tulee olla ajantasaisena jatkuvasti Asiakkaan käytettävissä. Lopullisen Loppukäyttäjille tarkoitetun koulutusmateriaalin ja käyttöohjeiden tulee olla suomenkielisiä.

6.13 Sopimuksen kohteen toteuttamisen paikka

Järjestelmätoimittaja toteuttaa sopimuksen kohteen pääasiassa omista toimitiloistaan käsin. Sopimuksen kohteen toteuttaminen saattaa edellyttää työskentelyä myös Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan toimitiloissa.

6.14 Kieli

Kielivaatimukset on esitetty liitteissä N, B1 ja TS2.1. Sopijapuolet täsmentävät kielivaatimusta Projektien osalta projektisuunnitelmissa.

6.15 Henkilöstö

6.15.1 Henkilöstön osaaminen

Järjestelmätoimittajan tulee nimetä sopimuksen kohteen toteuttamiseen riittävä määrä henkilöitä, joilla on heidän tehtäviensä edellyttämä kokemus ja pätevyys. Järjestelmätoimittajan tulee systemaattisesti ylläpitää ja kehittää sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvan henkilöstönsä osaamista.

6.15.2 Avainhenkilöt

Järjestelmätoimittaja sitoutuu käyttämään liitteessä TS3.1 mainittuja Avainhenkilöitä sopimuksen kohteen toteuttamisessa. Avainhenkilöä on käytettävä siinä tehtävässä, johon hänet on nimetty.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Avainhenkilöt osallistuvat sopimuksen kohteen toteuttamiseen tehtäviensä edellyttämällä työpanoksella. Projektisuunnitelmassa määritellään esimerkiksi kuinka suuri osa Projektin työtunneista tulee olla Avainhenkilöiden tekemiä tai muu vastaava tapa, jolla varmistetaan Avainhenkilöiden riittävä osallistuminen Projektiin.

Järjestelmätoimittaja saa vaihtaa Avainhenkilön ainoastaan jos jompikumpi seuraavista perusteista toteutuu:

- sopijapuolet ovat kirjallisesti sopineet Avainhenkilön vaihtamisesta

- Avainhenkilö on Järjestelmätoimittajasta riippumattomasta syystä estynyt osallistumaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajasta riippumattomana syynä pidetään Avainhenkilöä koskevaa henkilökohtaista perhesyytä, jonka Järjestelmätoimittaja on Asiakkaan niin vaatiessa velvollinen osoittamaan.

Avainhenkilön vaihtuessa Järjestelmätoimittaja on kaikissa tapauksissa velvollinen ilman aiheetonta viivytystä osoittamaan Avainhenkilön tilalle uuden Avainhenkilön, jolla on vähintään vastaava liitteen TS3.1 mukainen kokemus ja pätevyys. Järjestelmätoimittajan tulee etukäteen esittää tällaisen henkilön kokemuksesta ja pätevyydestä Asiakkaan vaatima selvitys Asiakkaan hyväksyttäväksi. Sopijapuolet päivittävät tällöin liitteen TS3.1 liitteen D1 mukaisesti.

Järjestelmätoimittajan tulee tiedottaa Avainhenkilöitä koskevista muutoksista hyvissä ajoin etukäteen. Jos muutoksesta ei Järjestelmätoimittajasta riippumattomasta syystä johtuen ole mahdollista ilmoittaa hyvissä ajoin etukäteen, ilmoitus tulee tehdä välittömästi, kun Järjestelmätoimittaja saa tiedon asiasta.

Mikäli Järjestelmätoimittaja vaihtaa Avainhenkilön ilman Asiakkaan etukäteistä kirjallista suostumusta muusta kuin edellä tässä kohdassa kuvatusta syystä, Järjestelmätoimittaja on velvollinen maksamaan jokaisesta tällaisesta vaihdoksesta Asiakkaalle 200 000 euron sopimussakon. Tämä sopimussakkoa koskeva ehto on voimassa Pilottiprojektin takuuajan päättymiseen saakka.

Järjestelmätoimittaja perehdyttää uuden Avainhenkilön tehtäviinsä omalla kustannuksellaan.

6.15.3 Muut kuin Avainhenkilöt

Muiden kuin Avainhenkilöiden osalta Järjestelmätoimittajalla on oikeus tehdä muutoksia tehtäviensä toteuttamiseen osallistuvaan henkilöstöön edellyttäen, että Järjestelmätoimittajan velvoitteita suorittavat henkilöt täyttävät aina kohdassa 6.15.1 kuvatut vaatimukset eivätkä henkilöstömuutokset olennaisesti häiritse Järjestelmätoimittajan sopimusvelvoitteiden täyttämistä tai sopimuksen kohteen toteutumista.

Järjestelmätoimittajan on kaikin kohtuudella käytettävissä olevin keinoin vältettävä sellaisia henkilöstönvaihdoksia, joilla voi olla heikentävää vaikutusta sopimuksen kohteen toteuttamisen laatuun.

6.15.4 Henkilön jättäminen hyväksymättä ja vaihtaminen

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus olla hyväksymättä Järjestelmätoimittajan sopimuksen kohteen toteuttamiseen ehdottamaa henkilöä, jolloin Järjestelmätoimittajan on ilman aiheetonta viivytystä etsittävä korvaava henkilö hylätyn tilalle. Järjestelmätoimittajan on lisäksi ilman aiheetonta viivytystä ja omalla kustannuksellaan vaihdettava henkilö, jolta puuttuu tehtävän edellyttämä ammattitaito tai joka ei suoriudu tehtävistään tai johon Asiakas ei ole muusta perustellusta syystä tyytyväinen.

6.15.5 Työskentely Asiakkaan, Tilaaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa

Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan palveluksessa olevat henkilöt noudattavat Asiakkaan, Tilaaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa työskennellessään Asiakkaan osoittaman vastuuhenkilön antamia kohtuullisia ohjeita ja muita tiloissa yleisesti noudatettavia ohjeita.

6.15.6 Turvallisuusselvitys

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus edellyttää turvallisuusselvityslain (726/2014) mukaisen turvallisuusselvityksen teettämistä yksittäisistä sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvista Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan palveluksessa olevista henkilöistä. Jos turvallisuusselvityksen kohteena oleva henkilö kieltäytyy selvityksestä, Järjestelmätoimittajan tulee tarjota tilalle toinen henkilö, jolla on vastaava kokemus ja pätevyys.

Sopijapuoli vastaa itse kustannuksista, joita turvallisuusselvityksen teettämisestä sille aiheutuu. Asiakas maksaa turvallisuusselvityksen teettämiseen liittyvät viranomaismaksut.

6.16 Vakuutukset

Järjestelmätoimittaja on tähän sopimukseen johtaneen hankintamenettelyn yhteydessä antanut vakuutusturvastaan Asiakkaalle liitteenä G olevan selvityksen, jota Asiakas pitää sopimuksen kohteen toteuttamisen kannalta tarpeellisena ja siihen liittyviin riskeihin nähden riittävänä.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu pitämään vakuutusturvansa voimassa vähintään liitteen G mukaisella tasolla koko sopimuksen voimassaoloajan.

Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä esittää Asiakkaalle riittävä selvitys vakuutuksistaan ja niiden voimassaolosta.

6.17 Järjestelmätoimittajan tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden seuraaminen

Järjestelmätoimittajan on toimitettava Asiakkaalle sopimussuhteen aikana Asiakkaan pyytäessä tilaajavastuulain (1233/2006) 5 §:n mukaiset todistukset ja selvitykset.

6.18 Järjestelmätoimittajan kilpailuoikeudellinen vakuutus

Järjestelmätoimittaja vakuuttaa, ettei se ole toiminut eikä se tämän sopimuksen tai sen osan voimassa ollessa toimi Suomen kilpailulainsäädännön vastaisesti sopimukseen liittyen sellaisessa yhteistyössä tai yhteisymmärryksessä kilpailijoiden kanssa, jonka tarkoituksena on hinnoitteluun, maksuihin tai niiden laskentaperusteisiin vaikuttaminen, markkinoiden tai hankintalähteiden jakaminen tai muu kilpailun rajoittaminen.

Mikäli Järjestelmätoimittaja rikkoo edellä mainittua vakuutusta, tulee Järjestelmätoimittajan korvata Asiakkaalle syntynyt vahinko, kustannus tai vastuu mukaan lukien oikeudenkäyntikulut ja asian selvittämisestä johtuneet kustannukset.

Asiakkaalla on oikeus ilmoittaa tähän kohtaan liittyvästä epäilyttävästä toiminnasta toimivaltaisille viranomaisille mahdollisen tämän sopimuksen mukaisen salassapitovelvollisuutensa estämättä.

6.19 Järjestelmätoimittajan lainsäädännön noudattamiseen liittyvä vakuutus

Järjestelmätoimittaja vakuuttaa, että sopimuksen kohteen toteuttamisen yhteydessä

- se noudattaa Suomen korruptiota ja lahjontaa koskevaa sekä vero-, sosiaaliturva- ja muuta vastaavaa lainsäädäntöä
- sen toimesta ei Suomen lainsäädännön vastaisesti suoraan tai välillisesti anneta tai luvata rahaa tai rahanarvoista etuutta millekään taholle, jos tarkoituksena on saada lainvastaisesti tai muutoin sopimattomasti sopimus, liiketoimintaa tai lupa
- sen toimesta ei Suomen lainsäädännön vastaisesti suoraan tai välillisesti ryhdytä mihinkään muuhunkaan sopimattomaan toimeen edellä mainitussa tarkoituksessa.

Järjestelmätoimittaja huolehtii kaikin sen käytettävissä olevin kohtuullisin keinoin, että myös sen alihankkijat noudattavat edellä mainittuja velvoitteita osallistuessaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Mitä tässä kohdassa on mainittu Suomen lainsäädännöstä, koskee myös muiden maiden lainsäädäntöä, jota Järjestelmätoimittaja tai sen alihankkija on velvollinen sopimuksen kohdetta toteuttaessaan noudattamaan.

Mikäli Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan on suomalaisen tuomioistuimen tai viranomaisen lainvoimaisella ratkaisulla todettu menetelleen sopimuksen tekemistä edeltävän hankintamenettelyn tai sopimuksen kohteen toteuttamisen yhteydessä edellä mainitun vakuutuksen vastaisesti, tulee Järjestelmätoimittajan korvata Asiakkaalle syntynyt vahinko, kustannus tai vastuu mukaan lukien oikeudenkäyntikulut ja asian selvittämisestä johtuneet kustannukset.

Asiakkaalla on oikeus ilmoittaa tähän kohtaan liittyvästä epäilyttävästä toiminnasta toimivaltaisille viranomaisille mahdollisen tämän sopimuksen mukaisen salassapitovelvollisuutensa estämättä.

Jos tässä kohdassa mainittu rikkomus on kokonaisuudessaan merkittävä, voidaan sitä pitää Järjestelmätoimittajan olennaisena sopimusrikkomuksena.

7 Tietoturvallisuus

7.1 Salassapito

7.1.1 Sopijapuolten salassapitovelvollisuus

Sopijapuolet pitävät salassa toisiltaan, toistensa alihankkijoilta tai Tilaajilta saamansa luottamuksellisiksi merkityt tiedot sekä liikesalaisuuksiksi tai muuten luottamuksellisiksi katsottavat tiedot. Sopijapuolet eivät käytä tietoja muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

Sopijapuolet vastaavat siitä, että kaikki heidän palveluksessaan olevat henkilöt samoin kuin alihankkijat ja niiden palveluksessa olevat henkilöt noudattavat tätä määräystä.

Sopijapuolet huolehtivat kumpikin omassa toiminnassaan, että tietosuojaa ja salassapitoa koskevia säädöksiä ja viranomaisten antamia määräyksiä noudatetaan.

7.1.2 Poikkeukset salassapitovelvollisuuden noudattamiseen

Salassapitovelvollisuutta ei sovelleta, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- a) tieto on yleisesti saatavilla tai julkista
- b) sopijapuoli on saanut tiedon laillisesti haltuunsa ilman salassapitovelvollisuutta muuten kuin toiselta sopijapuolelta
- c) tieto oli vastaanottavan sopijapuolen hallussa ilman sitä koskevaa salassapitovelvollisuutta ennen sen saamista toiselta sopijapuolelta

- d) vastaanottava sopijapuoli on itsenäisesti kehittänyt aineiston hyödyntämättä toiselta sopijapuolelta saamaansa aineistoa
- e) vastaanottava sopijapuoli on velvollinen luovuttamaan tiedon lain tai viranomais määräyksen perusteella.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa Tilaajalle sillä edellytyksellä, että Tilaaja on sitoutunut tämän sopimuksen mukaiseen salassapitovelvollisuuteen. Tilaaja noudattaa kuitenkin aina ensisijaisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jos sitä sovelletaan kyseiseen Tilaajaan. Tilaajalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa Asiakkaalle.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa muille toimittajilleen ja Tilaajien toimittajille edellyttäen, että tiedon antaminen on perustellusti tarpeellista ja kyseinen toimittaja on sitoutunut tämän kohdan mukaiseen salassapitovelvollisuuteen. Asiakkaan tulee ilmoittaa tietojen luovuttamisesta Järjestelmätoimittajalle etukäteen, jolloin Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää tällaiselta toimittajalta liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista. Järjestelmätoimittajalla on oikeus vaatia salassapitosopimuksen allekirjoittamista vain niiltä Asiakkaan tai Tilaajien toimittajilta, jotka toteuttavat Järjestelmää koskevia toimituksia tai palveluita, eli ei esimerkiksi niiltä toimittajilta, jotka pelkästään tuottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua Tilaajalle.

Asiakkaalla ja Tilaajilla on oikeus antaa hankintalain (348/2007) mukaisten kilpailutusten yhteydessä tarjoajille sellaisia tietoja, jotka ovat tarjousten tekemiseksi välttämättömiä. Järjestelmätoimittaja luovuttaa Asiakkaalle kyseisen dokumentaation ilman eri veloitusta. Sopijapuolet sopivat tästä etukäteen liitteiden D1 ja J mukaisesti.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa alihankkijalleen edellyttäen, että tiedon antaminen on perustellusti tarpeellista ja kyseinen alihankkija on sitoutunut tämän kohdan mukaiseen salassapitovelvollisuuteen.

Salassapitovelvollisuus ei rajoita Asiakkaan ja Tilaajien oikeutta käyttää Järjestelmää sopimuksen ja Palvelusopimuksessa myönnettyjen käyttöoikeuksien mukaisesti normaalissa toiminnassaan.

Vaikka Järjestelmätoimittaja pitäisi Loppukäyttäjille tarkoitettuja Järjestelmän käyttöohjeita ja Järjestelmän käyttämisestä laadittua koulutusmateriaalia luottamuksellisena tietonaan, se ei rajoita kyseisen materiaalin tavanomaista käyttöä Asiakkaan ja Tilaajien toiminnassa. Järjestelmätoimittajalla ei myöskään ole oikeutta saada Asiakkaalta, Tilaajalta tai Loppukäyttäjältä vahingonkorvausta, jos Loppukäyttäjä vailla Järjestelmätoimittajan liiketoiminnan vahingoittamistarkoitusta paljastaa tällaisen materiaalin.

Sopijapuolilla on oikeus käyttää sopimussuhteessa hankkimaansa ammattitaitoa ja kokemusta sopimusehtojen mukaisesti. Järjestelmätoimittaja saa hyödyntää tuotekehityksessään Asiakkaalle kehitettyjä teknisiä ratkaisuja ja toiminnallisuuksia.

7.1.3 Asiakkaan oikeus vaatia tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista

Asiakkaalla on oikeus vaatia erillisen salassapito- ja tietoturvasitoumuksen (liite E) allekirjoittamista sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvilta henkilöiltä. Järjestelmätoimittaja sitoutuu tarjoamaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen vain sellaisia Järjestelmätoimittajan tai alihankkijoiden palveluksessa olevia henkilöitä, jotka Asiakkaan niin vaatiessa allekirjoittavat tietoturvasitoumuksen.

7.1.4 Aineiston luovuttaminen sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättymisen jälkeen

Sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättyessä sopijapuoli palauttaa tai toisen sopijapuolen suostumuksella hävittää toisen sopijapuolen luottamuksellisen aineiston. Hävittäminen on toteutettava tietoturvallisella ja toisen sopijapuolen kirjallisesti ennalta hyväksymällä tavalla.

Aineistoa ei kuitenkaan saa hävittää, mikäli laki tai viranomais määräykset vaativat säilyttämistä. Lähtökohtaisesti sopijapuoli vastaa oman aineistonsa säilyttämisestä ja sen kustannuksista. Sopijapuolet neuvottelevat tarvittaessa säilyttämisen käytännön toteuttamisesta liitteen D1 mukaisesti.

Sopijapuolten yhteistyön päättymisenä ei pidetä tilannetta, jossa Palvelusopimus jää voimaan tämän sopimuksen päättyessä.

7.1.5 Julkisuuslainsäädännön noudattaminen

Tilajaat noudattavat niitä koskevia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä muussa lainsäädännössä olevia salassapitoa ja julkisuutta koskevia säännöksiä edellä mainittujen salassapitoehtojen tai muiden sopimusmääräysten estämättä.

Jos Tilajalle esitetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukainen pyyntö saada tieto asiakirjasta, joka sisältää Järjestelmätoimittajan luottamukselliseksi merkitsemää aineistoa, Asiakkaan tulee ilmoittaa pyynnöstä heti tiedon saatuaan Järjestelmätoimittajalle. Asiakas pyrkii kaikin kohtuullisin käytettävissään olevin keinoin siihen, että Järjestelmätoimittajalle varataan mahdollisuus esittää oma näkemyksensä kyseisen aineiston julkisuudesta ennen aineiston luovuttamista kolmannelle osapuolelle ja että Järjestelmätoimittajan näkemys otetaan viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevan lain rajoissa huomioon aineistoa luovuttamisesta päätettäessä.

7.1.6 Sopimuksen julkisuus

Tämä sopimus liitteineen on julkinen, lukuun ottamatta liitteessä F lueteltuja sopimuksen sellaisia liitteitä tai niiden kohtia, jotka sisältävät Järjestelmätoimittajan näkemyksen mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettuja salassa pidettäviä liikesalaisuuksia tai jotka sisältävät tietojärjestelmien turvajärjestelyjä koskevia tietoja.

7.2 Tietoturva, tietosuoja ja Henkilötietojen käsittely

Sopijapuolet sitoutuvat kumpikin omalta osaltaan huolehtimaan ja vastaamaan riittävästä tietoturvan ja tietosuojan tasosta.

Järjestelmätoimittaja noudattaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettua hyvää tiedonhallintatapaa ja huolehtii käsittelemiensä tietojen asianmukaisesta suojaamisesta laittoman tai tapaturmaisen häviämisen tai hävittämisen varalta. Järjestelmätoimittaja huolehtii siitä, että sen vastuulla olevat laitteet ja tilat on asianmukaisesti suojattu tietoturvariskejä vastaan. Asiakkaan on huolehdittava vastaavin tavoin omista laitteistaan ja tiloistaan, ja Asiakas vastaa, että Tilaajat noudattavat samaa velvollisuutta.

Asiakas tai Tilaajat huolehtivat lainsäädännössä säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista.

Sopijapuolet sitoutuvat käsittelemään Henkilötietoja kaikissa tapauksissa asianmukaisella tavalla Henkilötietolain (523/1999) mukaista huolellisuusvelvoitetta sekä muuta henkilö-, asiakas- ja potilastiedoista annettua lainsäädäntöä noudattaen.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta ilman sopimuksessa mainittua tai Asiakkaan kirjallisesti antamaa lupaa käsitellä, siirtää, kopioida tai katsella Järjestelmässä olevia Henkilötietoja. Jos sopimuksen kohteen toteuttaminen yksittäistapauksessa välttämättä edellyttää sellaista katseluoikeutta Järjestelmään, jonka yhteydessä Järjestelmätoimittajalle saattaa näkyä Henkilötietoja, Järjestelmätoimittajalla on oikeus käsitellä Henkilötietoja vain siinä määrin ja niin kauan, kun se on sopimuksen kohteen toteuttamiseksi välttämätöntä.

Järjestelmätoimittajan toteuttama Henkilötietojen käsittely voi tapahtua Euroopan talousalueen ulkopuolelta käsin, jos menettely täyttää tietosuojaa koskevat suomalaisen ja EU-lainsäädännön voimassa olevat vaatimukset. Järjestelmätoimittajan tulee ilmoittaa asiasta Asiakkaalle etukäteen, ja se käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Sopijapuolet allekirjoittavat tämän sopimuksen allekirjoituspäivänä henkilötietolain 23 §:n 8 kohdan mukaisen Euroopan unionin hyväksymien

mallisopimuslausekkeiden mukaisen sopimuksen, jonka perusteella tietojen siirtäminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueen tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle on mahdollista.

Sopijapuolten tulee viipymättä ilmoittaa toiselle sopijapuolelle sellaisista seikoista, jotka voivat vaarantaa edellä mainittujen ehtojen toteutumisen. Sopijapuolten tulee myös välittömästi ryhtyä toimiin tietojen suojaamiseksi, mikäli tietoturva tai tietosuoja on vaarantunut.

Sopijapuolten tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvä vastuunjako sekä tietojen, kuten Henkilötietojen, käsittelyyn liittyvät velvoitteet ja periaatteet on kuvattu tarkemmin liitteissä B9 ja B10 sekä yllä mainitussa Euroopan unionin hyväksymien mallisopimuslausekkeiden mukaisessa sopimuksessa.

8 Asiakkaan velvollisuudet

8.1 Myötävaikutusvelvollisuus ja Asiakkaan henkilöresurssit

Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin avustaa Järjestelmätoimittajaa tämän sopimusvelvoitteiden täyttämässä ja myötävaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen. Asiakas vastaa suhteessa Järjestelmätoimittajaan siitä, että Tilaaajat toimivat tämän kohdan mukaisesti.

Asiakkaan tulee tehdä kohtuullisessa ajassa päätökset, jotka ovat tarpeen sopimuksen kohteen toteuttamiseksi, sekä toteuttaa kaikki sen vastuulle kuuluvat toimenpiteet ja tehtävät tämän sopimuksen ja projektisuunnitelmien mukaisesti sekä asianmukaista huolellisuutta noudattaen.

Jos Asiakas ei täytä sopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan, ja Järjestelmätoimittaja ei siitä johtuen kykene suoriutumaan sopimuksen mukaisista velvollisuuksistaan, Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä informoida Asiakasta asiasta liitteen D1 mukaisesti. Jos Asiakas ei siitä huolimatta korjaa menettelyään, Järjestelmätoimittaja ei vastaa siitä Järjestelmätoimittajan velvollisuuksien suorittamatta jättämisestä, joka johtuu Asiakkaan menettelystä.

Asiakkaalta ja Tilaaajilta sopimuksen kohteen toteuttamiseksi saatavilla oleva henkilöresurssimäärä on kuvattu liitteessä TS2.1. Henkilöresurssimäärä perustuu seuraaviin oletuksiin:

- Asiakkaan osoittamilla henkilöillä on heidän normaalien työtehtäviensä edellyttämä ammattitaito sekä sopimuksen mukainen suomen ja/tai englannin kielen taito

- Asiakkaan osoittamat henkilöt suorittavat heille kohtuudella osoitetut sopimuksen kohteen toteuttamisen edellyttämät tehtävät sopimuksen mukaisesti ja tehtävien kohtuullisesti edellyttämällä suoritusasolla.

Järjestelmätoimittajan tulee reklamoida Asiakkaalle, jos se havaitsee, että yllä mainitut oletukset eivät yksittäisen henkilön osalta täyty. Asiakkaan tulee tällöin ryhtyä toimiin tilanteen korjaamiseksi.

Jos edellä mainitut oletukset ovat täyttyneet, ja Järjestelmätoimittaja silti edellyttää Asiakkaalta ja Tilaajilta liitteessä TS2.1 mainittua enemmän henkilöitä, sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti. Järjestelmätoimittajan tulee korvata Järjestelmätoimittajasta johtuvasta henkilöressitarpeen ylitymisestä Asiakkaalle aiheutuvat lisäkustannukset. Asiakkaan tulee korvata Järjestelmätoimittajalle aiheutunut lisätyö, joka johtuu siitä, että sovitut Asiakkaan henkilöressit eivät ole olleet edellä mainittujen oletusten mukaiset.

8.2 Asiakkaan informointivelvollisuus

Asiakas antaa Järjestelmätoimittajalle tarpeelliset ja laajuudeltaan kohtuulliset tiedot tämän sopimuksen kohteen toteuttamiseen vaikuttavista Asiakasta, Tilaajia tai niiden toimintaa koskevista tekijöistä sekä ilmoittaa niiden oleellisista muutoksista, kuten kokonaan uusien laitteistojen tai sovellusten käyttöönotosta ja oleellisista muutoksista käyttötavoissa tai käytön laajuudessa.

Asiakkaan on viipymättä ilmoitettava Järjestelmätoimittajan yhteyshenkilölle sellaisista Asiakkaan tietoon tulleista tapahtumista, jotka voivat vaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen esimerkiksi viivästyttämällä tai haittaamalla sitä.

Asiakas vastaa siitä, että sen Järjestelmätoimittajalle antamat tiedot ovat oikeita ja riittäviä siten, että Järjestelmätoimittaja voi suoriutua sille kuuluvista tämän sopimuksen mukaisista velvoitteistaan.

8.3 Asiakkaan ja Tilaajien toimitilat, laitteet ja ohjelmistot

Järjestelmätoimittaja voi palveluaikana päästä Asiakkaan ja Tilaajien toimitiloihin, jos se on välttämätöntä sopimuksen kohteen toteuttamiseksi. Järjestelmätoimittaja voi myös Asiakkaan ohjeita ja määräyksiä noudattaen käyttää Asiakkaan ja Tilaajien laitteistoja ja ohjelmistoja erikseen sovittavalla tavalla.

8.4 Asiakkaan henkilöstö

Asiakkaan tulee nimetä sopimuksen kohteen toteuttamiseen riittävä määrä henkilöitä, joilla on heidän tehtäviensä edellyttämä kokemus ja pätevyys.

Asiakkaan tulee pyrkiä käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin välttämään sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvien keskeisten henkilöiden vaihtumista.

Asiakkaan tulee systemaattisesti ylläpitää ja kehittää sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvan henkilöstönsä osaamista.

8.5 Asiakkaan vastuu Järjestelmän käytöstä

Asiakas vastaa siitä, että Loppukäyttäjät käyttävät Järjestelmää soveltuvaa lainsäädäntöä, Järjestelmän käyttöohjeita sekä sosiaali- ja terveydenhuollon hyviä käytäntöjä noudattaen. Asiakas vastaa siitä, että Järjestelmää käyttävät asiakas- ja potilastyöhön yksinomaan sellaiset pätevät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, jotka soveltavat ammatillista pätevyyttään ja kokemustaan tehdessään asiakkaisiin ja potilaisiin vaikuttavia päätöksiä. Jos Asiakkaalle tai kolmannelle osapuolelle aiheutuu vahinkoa, joka johtuu Järjestelmän tämän kohdan vastaisesta käytöstä, Järjestelmätoimittaja ei ole siitä Asiakasta tai Tilaajaa kohtaan vastuussa.

Asiakas vastaa niistä päätöksistä, jotka Asiakas tai Tilaajat tekevät Järjestelmän Mukauttamisessa.

Asiakkaan tulee ilman aiheetonta viivytystä raportoida Järjestelmätoimittajalle havaituista tai raportoiduista Järjestelmän Virheistä, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti potilasturvallisuuteen. Asiakkaan tulee vastaavasti raportoida Virheistä niille Loppukäyttäjille, joita Virhe voi koskea.

Asiakkaan tulee huolehtia siitä, että Järjestelmä on asianmukaisesti testattu Asiakkaan ja Tilaajan järjestelmäympäristössä, ennen kuin se otetaan Tuotantokäyttöön.

Jos kolmas osapuoli esittää Järjestelmätoimittajaa kohtaan vaatimuksen, joka perustuu Järjestelmän käyttöön, Järjestelmätoimittajalla on oikeus ohjata vaatimuksen esittäjä esittämään vaatimuksensa Asiakkaalle tai kyseessä olevalle Tilaajalle.

Jos kolmas osapuoli edellä mainitusta huolimatta aloittaa Järjestelmän käyttöön liittyvän tuomioistuin- tai viranomaisprosessin Järjestelmätoimittajaa vastaan, Asiakas pyrkii käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin antamaan Järjestelmätoimittajalle kaiken asian selvittämiseksi tarvittavan avun, tiedot ja materiaalin.

9 Yhteistyö

9.1 Yhteistyö

Sopijapuolet sitoutuvat siihen, että sopimuksen kohteen toteuttaminen on sopijapuolten yhteinen hanke, joka edellyttää molempien sopijapuolten myötävaikutusta. Kummallakin sopijapuolella on sopimuksessa ja projektisuunnitelmissa määritellyt tehtävät, jotka sopijapuolet sitoutuvat täyttämään sovittun mukaisesti. Kumpikin sopijapuoli sitoutuu myötävaikuttamaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen sellaisten tekijöiden osalta, jotka ovat sopijapuolen määrättävissä tai hallinnassa. Sopijapuolten pyrkimyksenä on yhteistyössä kaikissa olosuhteissa myötävaikuttaa siihen, että sopimuksen mukainen toimitus tapahtuu sopimuksen mukaisesti.

Sopijapuolten välinen yhteistyö on tarkemmin kuvattu liitteessä D1.

9.2 Tiedon jakaminen

Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä toimittaa Asiakkaalle kaikki sellainen Asiakkaan kohtuullisesti pyytämä tieto, jonka avulla Asiakas voi ymmärtää muun muassa, miten sopimuksen kohteena oleva Järjestelmä toimii, miten ja millaisilla laitteilla ja sovelluksilla sitä operoidaan sekä miten Järjestelmätoimittaja tuottaa Järjestelmään liittyvät palvelut. Tiedon jakamisen tarkoituksena on lisätä Asiakkaan ymmärrystä sopimuksen kohteesta erityisesti sopimuksen päättymisen varalta.

9.3 Kokoukset

Sopijapuolet vastaavat tämän sopimuksen mukaisiin kokouksiin osallistumisesta aiheutuvista kustannuksistaan, ellei toisin ole erikseen kirjallisesti sovittu.

Jos kokouspaikasta ei ole erikseen sovittu, kokoukset pidetään Asiakkaan tai Tilaajan toimitiloissa Tilaajien toimialueella.

Kokouksista pidetään pöytäkirjaa, jotka numeroidaan juoksevasti.

9.4 Tiedoksiannot ja yhteystiedot

Sopijapuolten tiedoksiannot katsotaan oikein tehdyksi, kun ne on tehty liitteessä D2 mainittuja yhteystietoja käyttäen.

Jos yhteystiedot muuttuvat, sopijapuolen tulee viipymättä kirjallisesti ilmoittaa uudet yhteystiedot toiselle sopijapuolelle. Uudet yhteystiedot tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat päivittäneet liitteen D2 ajan tasalle tältä osin.

Tämän sopimuksen mukaiset kirjalliset tiedoksiannot voidaan tehdä sähköpostilla tai kirjeitse.

9.5 Yhteyshenkilöt ja Asiakkaan puolesta tilausten tekemiseen oikeutetut henkilöt

Sopijapuolten yhteyshenkilöt ja henkilöt, jotka voivat tehdä tilauksia Asiakkaan puolesta, on mainittu liitteessä D2.

9.6 Sopimuksen muuttaminen

Asiakkaan ja Tilaajien tarpeet saattavat muuttua sopimusaikana. Sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan muuttuneiden olosuhteiden perusteella tarvittavista sopimusmuutoksista tavoitteenaan saattaa sopimus vastaamaan muuttuneita tarpeita. Sopijapuolet voivat neuvottelujen perusteella tehdä tarvittavat muutokset sopimukseen, huomioiden mahdollisesti tarvittavat muutokset Palvelusopimukseen.

Sopijapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta vain kirjallisesti. Jos muutosten voimaantuloajankohtaa ei ole erikseen määriteltä, ne tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja allekirjoittaneet sopijapuolten toimivaltaisten edustajien toimesta.

Sopijapuolet voivat liitteessä D1 kuvatulla tavalla tehdä muutoksia kaikkiin sopimuksen liitteisiin. Jos muutosten voimaantuloajankohtaa ei ole erikseen määriteltä, ne tulevat voimaan, kun muutokset sisältävä liitteen D1 mukainen kokouspöytäkirja on asianmukaisesti hyväksytty.

Sopijapuolten yhteyshenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta.

9.7 Auditointi

Asiakkaalla on oikeus korkeintaan kerran vuodessa toteuttaa itse tai riippumattoman, Järjestelmätoimittajan etukäteen hyväksymän kolmannen osapuolen toimesta sopimuksen kohteeseen kuuluva auditointi. Auditointi voi koskea esimerkiksi sopimuksen kohteen toteuttamiseen kuuluvan Järjestelmätoimittajan toiminnan sisältöä ja toteuttamistapaa, tietoturvaa, laskutusta tai sopijapuolten välistä yhteistyötä. Sopijapuolet käsittelevät auditoinnin ajankohdan ja sisällön etukäteen liitteen D1 mukaisesti.

Järjestelmätoimittajan on vaadittaessa annettava auditoinnin toteuttavalle taholle kohtuudella vaadittavissa olevat tarpeelliset tiedot ja etukäteen yhdessä sovittuna aikana Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan normaalin toimistoajan puitteissa pääsy Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan tiloihin. Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää auditoinnin toteuttavalta taholta liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista.

Sopijapuolet käsittelevät auditoinnin tulokset ja mahdollisesti tarvittavat korjaavat toimenpiteet liitteen D1 mukaisesti. Raportin perusteella sopijapuolet sopivat aikataulusta, jonka puitteissa auditoinnissa havaitut virheet tai ongelmat korjataan. Sopijapuolen tulee omalla kustannuksellaan korjata auditoinnissa havaitut puutteet sopimuksen kohteen sopimuksen mukaisessa toteuttamisessa.

Sopijapuolet vastaavat itse auditoinnista niille aiheutuneista kustannuksista. Asiakas vastaa kolmannelle osapuolelle maksettavista kustannuksista, jos se käyttää kolmatta osapuolta auditoinnin toteuttamiseen.

9.8 Toisen sopijapuolen palveluksessa olleita henkilöitä koskeva rajoitus

Kumpikin sopijapuoli sitoutuu siihen, ettei se ilman toisen sopijapuolen etukäteen antamaa kirjallista lupaa käytä sopimuksen kohteen toteuttamisessa aiemmin toisen sopijapuolen palveluksessa olleita henkilöitä. Rajoitus on voimassa 12 kuukautta siitä, kun kyseinen henkilö on päättänyt tehtävänsä toisen sopijapuolen palveluksessa. Rajoitus koskee Järjestelmätoimittajaa kohtaan myös Tilaaajien palveluksessa olleita henkilöitä.

10 Alihankinta

10.1 Järjestelmätoimittajan oikeus ja velvollisuus käyttää alihankkijoita

Järjestelmätoimittajalla on oikeus käyttää vain Asiakkaalle kirjallisesti etukäteen ilmoittamia alihankkijoita sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan tulee käyttää sopimuksen kohteen toteuttamisessa koko sopimuskauden ajan liitteen TS3.2 kohdassa A yksilöityjä Välttämättömiä alihankkijoita. Jos Välttämätön alihankkija ei ole Järjestelmätoimittajasta riippumattomasta syystä enää käytettävissä, tulee Järjestelmätoimittajan asiasta tiedon saatuaan viipymättä ilmoittaa asiasta Asiakkaalle ja käynnistää toimet sopimuksen kohteen toteuttamiseksi muulla Asiakkaan hyväksymällä tavalla.

Luettelo Järjestelmätoimittajan muista alihankkijoista on liitteen TS3.2 kohdassa B.

Asiakkaalla on oikeus varmistua parhaaksi katsomillaan tavoilla, että Järjestelmätoimittajan alihankkija on luotettava ja että alihankkijalla on riittävät edellytykset tuottaa vastuullaan oleva osa sopimuksen kohteen toteuttamisesta. Järjestelmätoimittaja on velvollinen antamaan Asiakkaalle tämän edellyttämät kohtuulliset alihankkijaa koskevat tiedot.

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus olla hyväksymättä uutta alihankkijaa tai vaatia vanhan alihankkijan vaihtamista. Tällöin Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä käynnistää asianmukaiset toimenpiteet. Järjestelmätoimittajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta vaihtaa liitteen TS3.2 kohdassa A yksilöityä Välttämätöntä alihankkijaa. Asiakkaalla ei ole myöskään oikeutta olla hyväksymättä alihankkijaksi Järjestelmätoimittajan konserniyhtiötä tai vaatia sen vaihtamista, ellei se ole syyllistynyt hankintalain (348/2007) 53 tai 54 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn.

Asiakas voi edellyttää Järjestelmätoimittajalta alihankkijoihin vähintään samaa soveltuvuutta, kuin Järjestelmätoimittajalla alihankkijoihin oli 1.10.2013 julkaistun hankintailmoituksen perusteella tekemässään osallistumishakemuksessa (liite I).

Alihankkijan vaihtaminen tämän kohdan mukaisesti ei oikeuta Järjestelmätoimittajaa hinnan korottamiseen tai muiden sopimusehtojen muuttamiseen.

10.2 Järjestelmätoimittajan vastuu alihankkijoistaan

Järjestelmätoimittaja vastaa käyttämänsä alihankkijan osuudesta kuten omastaan. Järjestelmätoimittaja vastaa myös siitä, että sen alihankkijat noudattavat omalta osaltaan Järjestelmätoimittajalle asetettuja velvoitteita. Järjestelmätoimittaja vastaa kaikista sopimuksen kohteen toteuttamiseen kuuluvista velvollisuuksista riippumatta siitä, käyttääkö Järjestelmätoimittaja alihankkijaa tai muuta palveluntuottajaa. Asiakas kohdistaa mahdolliset vaatimukset ja reklamaatiot aina suoraan Järjestelmätoimittajalle.

Järjestelmätoimittaja vastaa muun ohella seuraavista seikoista:

- Järjestelmätoimittajalla on riittävät keskinäiset sopimukset alihankkijoidensa kanssa, ja niiden sisältö ja velvoitteet täyttävät sopimuksen kohteen toteuttamiseksi tarvittavat kriteerit myös sellaisessa tapauksessa, jossa tämän sopimuksen sisältöä Asiakkaan ja Järjestelmätoimittajan yhteisestä päätöksestä muutetaan.
- Järjestelmätoimittaja on täyttänyt tilaajavastuulain (1233/2006) mukaiset velvollisuutensa alihankkijoidensa osalta.
- Järjestelmätoimittaja valvoo alihankkijoidensa suoritumista sopimuksen mukaisista tehtävistään. Mikäli alihankkija ei täytä osuuttaan sopimuksen kohteen toteuttamisesta, järjestää Järjestelmätoimittaja omalla kustannuksellaan puuttuvan osan sopimuksen kohteen toteuttamisesta muulla tavalla siten, että tämän sopimuksen vaatimukset tulevat kaikissa tapauksissa täytetyiksi.
- Alihankkijat noudattavat yhteistyövelvoitetta. Jos alihankkija ei noudata yhteistyövelvoitetta tai toimii muuten sellaisilla tavoilla, että

Asiakkaan tai Tilaajien etu vaarantuu, voi Asiakas vaatia alihankkijan vaihtamista.

- Järjestelmätoimittaja tiedottaa viipymättä Asiakkaalle, mikäli alihankkijan toimintaedellytykset muuttuvat esimerkiksi yritysjärjestelyn vuoksi tai muusta syystä, jos muutos vaikuttaa olennaisesti sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan alihankkijan Asiakkaalle toimittamaan aineistoon sovelletaan samoja ehtoja kuin Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle toimittamaan aineistoon.

10.3 Asiakkaan alihankkijat

Asiakkaalla on oikeus käyttää alihankkijoita ilman Järjestelmätoimittajan suostumusta. Asiakas vastaa käyttämiensä alihankkijoiden osuudesta kuten omastaan. Asiakas vastaa siitä, että sen alihankkijat noudattavat omalta osaltaan Asiakkaalle asetettuja velvoitteita.

Asiakkaan alihankkijoilla ei ole oikeutta sopia sopimuksen kohteen toteuttamiseen liittyvistä seikoista Järjestelmätoimittajan kanssa tai antaa sitoumuksia Asiakkaan puolesta, ellei asiasta ole etukäteen kirjallisesti Asiakkaan ja Asiakkaan alihankkijan välillä sovittu.

Järjestelmätoimittajalla on kohdan 7.1.2 mukainen oikeus edellyttää Asiakkaan alihankkijalta salassapitosopimuksen allekirjoittamista.

11 Immateriaalioikeudet

11.1 Aiemmat oikeudet

Tällä sopimuksella ei muuteta sopijapuolten omistusoikeuksia ennen sopimuksen voimaantuloa syntyneisiin immateriaalioikeuksiin.

11.2 Järjestelmän immateriaalioikeudet ja käyttöoikeus

Järjestelmään liittyviä immateriaalioikeuksia ja käyttöoikeutta koskevat ehdot ovat Palvelusopimuksen kohdassa 3.

11.3 Tuotokset

Järjestelmätoimittaja voi toteuttaa Asiakkaalle Järjestelmän toimituksen yhteydessä Järjestelmään liittyviä

- Mukauttamisen Lopputuloksia

- Teknisten Konfiguraatioiden Lopputuloksia
- Integraatioita
- Erillisiä Moduuleita
- Uutta Ohjelmakoodia.

Edellä mainituista Tuotoksista tulee osa Järjestelmää sen jälkeen kun Asiakas on ne hyväksynyt.

Järjestelmätoimittajan tulee luovuttaa Asiakkaalle Tuotoksen lähdekoodi ja dokumentaatio, elleivät sopijapuolet ole erikseen toisin sopineet. Jos Tuotos on luonteeltaan sellainen, ettei siihen ole saatavilla varsinaista lähdekoodia, Järjestelmätoimittajan tulee luovuttaa Asiakkaalle Tuotoksesta muu tekstimuotoinen kuvaus tai tallenne, jonka avulla Tuotoksen käyttäminen, muokkaaminen ja jatkokehittäminen on mahdollista. Järjestelmätoimittajalla ei ole velvollisuutta luovuttaa Asiakkaalle Valmisohjelmiston lähdekoodia.

Jos Tuotokseen muodostuu tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus, sopijapuolet voivat sopia siitä liitteen D1 mukaisesti. Jos muuta ei ole sovittu, sovelletaan seuraavaa:

Tuotoksen tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus kuuluu Järjestelmätoimittajalle. Asiakkaalla on Tuotokseen Palvelusopimuksen kohdan 3 mukainen käyttöoikeus. Asiakkaalla on lisäksi oikeus muokata ja jatkokehittää Tuotosta Asiakkaan liiketoiminnassa ja Tilaaajien toiminnassa joko itse tai kolmannen osapuolen toimesta.

Tuotosten ylläpito sisältyy Järjestelmän ylläpitoon. Tuotosten mahdollinen vaikutus Jatkuvien Palveluiden hintaan määräytyy samaan tapaan kuin Järjestelmän muutosten ja se käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa Mukauttamisen Lopputuloksia, Teknisten Konfiguraatioiden Lopputuloksia ja Integraatioita muille julkishallinnon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tai tuottamisesta vastaaville organisaatioille Suomessa. Vastaanottavalla organisaatiolla on oikeus hyödyntää saamaansa aineistoa vastaavien järjestelmien toteutuksessa ja kehittämisessä, mutta ei oikeutta luovuttaa sitä edelleen.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista vastaanottavalta organisaatiolta, jos se on luovutettavan dokumentaation luonteen vuoksi tarpeen.

Tätä kohtaa ei sovelleta sellaisiin Tuotoksia vastaaviin mukauttamisen, teknisen konfiguroinnin, ohjelmoinnin tai muun kehitystyön lopputuloksiin, jotka sopijapuoli toteuttaa itsenäisesti (esimerkiksi Järjestelmän Päivitykset ja Asiakkaan itsenäisesti toteuttamat mukauttamisen lopputulokset).

Tällä kohdalla ei rajoiteta Järjestelmätoimittajan kohdan 7.1.2 viimeisen kappaleen mukaisia oikeuksia.

11.4 Dokumentaatio

Asiakkaalla on oikeus käyttää, muokata ja jatkokehittää dokumentaatioon sisältyviä dokumentteja. Muilta osin Asiakkaan dokumentaatioon kohdistuvat oikeudet vastaavat Järjestelmän käyttöoikeutta.

11.5 Asiakkaan aineisto

Omistusoikeus ja immateriaalioikeudet Asiakkaan aineistoon kuuluvat Asiakkaalle, Tilaajalle tai kolmannelle osapuolelle.

Asiakkaan aineisto voi sisältää sopimuksen kohteen toteutuksen yhteydessä käytettäviä tai niihin sisältyviä Asiakkaan tai Tilaajien asiakirjoja, kirjallisia tietoja, tietokantoja (kuten asiakas- ja potilastiedoista muodostuvat tietokannat), ohjelmistoja sekä muuta aineistoa, joka on luovutettu Järjestelmätoimittajalle sopimuksen kohteen toteuttamista varten tai johon Järjestelmätoimittajalla on pääsy sopimuksen kohteen toteutuksen yhteydessä. Järjestelmätoimittaja saa käsitellä edellä tässä kappaleessa tarkoitettua Asiakkaan aineistoa vain sopimuksen kohteen toteuttamiseksi ja siinä määrin, kuin se on välttämätöntä Järjestelmätoimittajan tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Asiakas vastaa siitä, että sillä on oikeus antaa Järjestelmätoimittajalle edellä kuvattu oikeus käsitellä Asiakkaan aineistoa.

11.6 Vastuu immateriaalioikeuksista

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä sopimuksen mukaisesti käytettynä ei loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia. Mikäli Asiakasta vastaan esitetään Järjestelmän käyttöön perustuvia immateriaalioikeuksia koskevia vaatimuksia, Järjestelmätoimittaja on velvollinen vastaamaan vaatimukseen Asiakkaan puolesta omalla kustannuksellaan, edellyttäen että vaatimus koskee Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmistoa tai Tuotosta. Vastuu Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmistojen osalta määräytyy niitä koskevien vakioehtojen mukaisesti.

Asiakkaan on ilmoitettava Järjestelmätoimittajalle kirjallisesti vaatimuksista heti saatuaan niistä tiedon. Asiakkaan on annettava Järjestelmätoimittajalle tarpeelliset tiedot ja muu asian hoitamisen kannalta kohtuullinen apu. Asiakas on oikeutettu ryhtymään kaikkiin vaatimukseen vastaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin siihen saakka, kunnes Järjestelmätoimittaja alkaa hoitaa asiaa. Tällaiset toimenpiteet eivät saa olennaisesti heikentää Järjestelmätoimittajan oikeuksia ja velvollisuuksia vaatimukseen vastaamisessa ja sovintoneuvotteluissa.

Mikäli sopijapuolet toteavat tai tuomioistuimen ratkaisulla todetaan, että Järjestelmän sopimuksen mukainen käyttö loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia, tai jos sopimuksen mukainen Järjestelmän käyttö estyy tai on Asiakkaan harkinnan mukaan vaarassa estyä väitetyn loukkauksen tai siihen liittyvien kolmannen osapuolen vaatimusten tai toimenpiteiden johdosta, Järjestelmätoimittaja toteuttaa harkintansa mukaan jonkin seuraavista toimenpiteistä:

- Järjestelmätoimittaja hankkii kustannuksellaan Asiakkaalle oikeuden käyttää jatkossakin Järjestelmää tämän sopimuksen mukaisesti
- Järjestelmätoimittaja toimittaa veloituksen korvaavan Järjestelmän tai sen osan asennuksineen
- Järjestelmätoimittaja muuttaa Järjestelmää tai sen osaa niin, ettei käyttö enää loukkaa kolmannen osapuolen oikeuksia.

Velvollisuus toteuttaa jokin yllä mainituista toimenpiteistä koskee myös Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmista johtuvia loukkauksia.

Yllä mainitulla tavalla korvatus tai muutetun Järjestelmän tai sen osan tulee olennaisilta osiltaan vastata sopimuksen mukaisesti toimitettua Järjestelmää ja täyttää sopimuksen mukaiset vaatimukset, eikä Järjestelmän korvaamisesta tai muuttamisesta saa aiheutua kohtuutonta haittaa Asiakkaalle.

Jos Järjestelmätoimittaja on viipymättä ryhtynyt hoitamaan asiaa saatuaan siitä tiedon ja toteuttanut velvollisuutensa yllä mainitulla tavalla, Asiakkaalla ei ole oikeutta esittää Järjestelmätoimittajalle muita vaatimuksia loukkauksen johdosta. Järjestelmätoimittajan tulee kuitenkin korvata Asiakkaalle aiheutuneet kustannukset ja Asiakkaan maksettavaksi tuomitut korvaukset.

Mikäli mikään yllä mainituista vaihtoehdoista ei kaupallisesti tai teknisesti kohtuullisin keinoin ole Järjestelmätoimittajalle mahdollinen, Sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti sen selvittämiseksi, olisiko Järjestelmätoimittajalla mahdollisuus muulla tavalla muokata Järjestelmää tai sen osaa siltä osin kuin on tarpeen loukkauksen poistamiseksi.

Mikäli mikään edellä mainituista vaihtoehdoista ei ole mahdollinen, Asiakkaan on lopetettava Järjestelmätoimittajan pyynnöstä kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia loukkaavan Järjestelmän tai sen osan käyttö siltä osin kuin se loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia. Sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti. Asiakkaalla on oikeus purkaa tämä sopimus päättymään välittömästi loukkaavilta osin tai kokonaan, jos loukkaus estää Asiakasta ja Tilaajaa käyttämästä Järjestelmää kokonaisuudessaan tai olennaisilta osin. Asiakkaalla ei tällöin ole mitään vahingonkorvausvelvollisuutta Järjestelmätoimittajalle.

Edellä mainittu Asiakkaan oikeus ei millään tavalla vähennä Asiakkaalla muuten mahdollisesti tämän sopimuksen perusteella olevia oikeuksia.

Järjestelmätoimittaja ei ole kuitenkaan vastuussa Asiakkaalle, mikäli vaatimusta koskee jokin seuraavista seikoista:

- vaatimus johtuu Asiakkaan ilman Järjestelmätoimittajan hyväksyntää Järjestelmään tai sen osaan tekemästä tai teettämästä muutoksesta
- vaatimus johtuu siitä, että Järjestelmää on käytetty ilman Järjestelmätoimittajan lupaa yhdessä muun laitteen tai ohjelmiston kanssa, ja Järjestelmän käyttäminen yksinään ei loukkaisi kyseessä olevaa immateriaalioikeutta
- vaatimus johtuu Asiakkaan nimenomaisten kirjallisten ohjeiden noudattamisesta
- vaatimus olisi voitu välttää käyttämällä uusinta julkistettua Järjestelmän versiota, edellyttäen että Järjestelmätoimittaja oli tarjonnut Asiakkaalle tällaista versiota ja kertonut mahdollisesta aiempaan versioon liittyvästä immateriaalioikeuksien loukkauksesta ja että Asiakkaalle ei olisi aiheutunut uusimman version käyttöönottamisesta muita kustannuksia kuin sellaiset tavanomaiset kustannukset, jotka aiheutuvat Asiakkaalle Järjestelmän päivittämisestä uuteen versioon.

Tässä kohdassa Asiakkaasta mainittu koskee myös Tilaajia.

12 Hinnat ja maksuehdot

12.1 Maksuja koskevien sopimusehtojen tyhjentyvyys

Järjestelmätoimittajan Asiakkaalta tai Tilaajilta tämän sopimuksen kohteen toteuttamisen perusteella perimät maksut on mainittu tässä sopimuksessa tyhjentävästi. Hinnat on mainittu liitteessä TS1.1. Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta periä sopimuksen kohteen toteuttamisesta tai Järjestelmän sopimuksen mukaisesta käytöstä, kuten esimerkiksi avointen rajapintojen hyödyntämisestä tai tietojen siirtämisestä Järjestelmän ja muiden järjestelmien välillä, Asiakkaalta tai Tilaajilta mitään muita kuin tässä sopimuksessa mainittuja maksuja.

Jos Järjestelmätoimittaja haluaa omasta aloitteestaan (esimerkiksi CE-merkinnän säilyttämiseen liittyen) tarkastaa tai validoida sopimukseen liittyvää Asiakkaan tai kolmannen osapuolen tuottamaa aineistoa, kuten koulutusmateriaalia, ja Asiakas antaa siihen luvan, vastaa Järjestelmätoimittaja itse sille tarkastamisesta tai validoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Liite B2 sisältää tietoja Tilaajien toimintaan liittyvistä henkilömääristä ja volyymeista. Muutokset mainituissa tiedoissa eivät johda tämän sopimuksen

mukaisten hintojen muutoksiin, ellei muualla tässä sopimuksessa ole toisin sovittu.

12.2 Järjestelmän käyttöoikeus

Järjestelmän käyttöoikeuden hinta ja maksuehdot määräytyvät Palvelusopimuksen mukaisesti.

12.3 Projektit

Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit ovat kiinteähintaisia. Projektien maksuerätaulukot ovat liitteessä TS1.1.

Takuuajan päättymiseen sidotun maksun maksamisen edellytyksenä on, että Järjestelmätoimittaja on tehnyt kaikki takuukorjaukset sopimuksen mukaisesti.

12.4 Lisätyö

Asiakas voi kirjallisesti tilata Järjestelmätoimittajalta sopimuksen kohteeseen liittyvää lisätyötä. Asiakas maksaa lisätyöstä toteutuneiden työtuntien mukaisesti kuukausittain jälkikäteen.

Jos Asiakas nimenomaisesti pyytää Järjestelmätoimittajaa toteuttamaan Suomessa tehtävän lisätyön normaalin palveluajan ulkopuolella, saa Järjestelmätoimittaja veloittaa työstä lisäkorvauksen seuraavien periaatteiden mukaisesti (kellonajat Suomen aikaa):

- arkipäivinä klo 8–16 normaali veloitus
- arkipäivinä klo 16–20 normaali veloitus x 1,5
- muina aikoina normaali veloitus x 2.

Sopijapuolet voivat erikseen sopia lisätöiden hinnoittelusta muulla tavalla, kuten kiinteällä hinnalla, tavoitehinnalla tai bonus-sanktiojärjestelmää käyttäen.

Laajoista lisätöistä sovitaan erikseen ja Asiakas tilaa ne Palvelusopimuksen mukaisena Erillisprojektina.

12.5 Ilman kirjallista tilausta suoritettu tai työmääräarvion ylittävä lisätyö

Asiakkaalla ei ole velvollisuutta maksaa lisätyöstä, jota Asiakas ei ole kirjallisesti tilannut tai joka ylittää Järjestelmätoimittajan kirjallisesti etukäteen antaman työmääräarvion.

Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus laskuttaa sellaisista välttämättömistä lisätöistä, joista niiden erityisen kiireellisyyden vuoksi ei ole ollut mahdollista tehdä kirjallista tilausta tai joiden osalta työmääräarvion

ylittymisestä ei Järjestelmätoimittajan vaikutuspiirin ulkopuolella olevasta syystä johtuvan erityisen kiireellisyyden vuoksi ole voinut ilmoittaa etukäteen.

Jos Järjestelmätoimittajan etukäteen antaman työmääräarvion ylittyminen näyttää väistämättömältä, Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä Asiakkaalle. Tällöin Asiakkaalla on oikeus päättää kyseinen tilaus päättymään heti, ja Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle vain sellaisesta alkuperäiseen työmääräarvioon sisältyvästä lisätyöstä, jonka Järjestelmätoimittaja on suorittanut ennalta sovitusti.

12.6 Kulut ja kustannukset

Sovitut hinnat sisältävät kaikki sopimuksen kohteen toteuttamisesta aiheutuvat matka- ja majoituskustannukset, päivärahat, ylityökorvaukset, korvaukset matka-ajasta sekä muut vastaavat kulut ja kustannukset. Sovitut hinnat sisältävät myös muun muassa osallistumisen kokouksiin (huomioiden kohdan 9.3), assistenttipalvelut, kopiointikustannukset, postituskustannukset, puhelinkustannukset ja muut Järjestelmätoimittajan yleiskustannukset sekä sopimuksen mukaisten suunnitelmien laatimisen, dokumentaation ja raportoinnin.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta laskuttaa tarjousten tai työmääräarvioiden antamisesta. Järjestelmätoimittaja ei lisää laskuihin laskutuslisää.

Sopijapuolet voivat yksittäistapauksessa sopia erikseen, että tästä kohdasta poiketaan, jos siihen on erityisiä perusteita.

12.7 Hinnanmuutokset

Sopimuksen mukaiset hinnat ovat kiinteitä.

12.8 Valuuttakurssien muutokset

Valuuttakurssien muutokset eivät oikeuta kumpaakaan sopijapuolta hinnan muutoksiin. Poikkeuksena tähän ovat kuitenkin olennaiset valuuttajärjestelmän muutokset Suomessa, ja ne käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

12.9 Maksuehdot

Sopimuksessa ja sen liitteissä mainitut hinnat ovat arvonlisäverottomia (ALV 0 %). Järjestelmätoimittaja lisää hintaan kulloinkin voimassa olevan Suomen arvonlisäveron sekä muut mahdolliset suomalaiset verot ja suomalaisten viranomaisten määräämät maksut. Laskuissa on mainittava myös

arvonlisäverollinen hinta ja sen tulee täyttää arvonlisäverolain (1501/1993) 209 e §:n määräykset.

Henkilötyöpäivän (htp) mukaan hinnoiteltujen palveluiden tuntihinta saadaan jakamalla päivähinta luvulla 7,5. Laskutettavaan työaikaan ei lasketa mukaan lounasaikaa eikä kahvitaukoja.

Lasku erääntyy maksettavaksi 30 päivän kuluttua laskun lähettämisestä. Viivästyskorko on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen.

Laskutusjakso ei voi ulottua kahdelle kalenterivuodelle, vaan sen on päätyttävä vuodenvaihteessa.

Järjestelmätoimittaja lähettää laskut sähköisesti.

Järjestelmätoimittajan on jaettava ja eriteltävä laskut Asiakkaan kohtuullisten tarpeiden mukaisesti. Asiakas voi esimerkiksi edellyttää, että Järjestelmätoimittaja jakaa ja erittelee laskut Tilaaaja- tai yksikkökohtaisesti. Tarkemmat laskutusta koskevat tiedot ja vaatimukset sisältyvät liitteeseen TS1.2.

Mikäli Asiakas perustellusti katsoo, että laskun peruste on joiltain osin epäselvä, Asiakas huomauttaa asiasta kirjallisesti Järjestelmätoimittajalle ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään laskun eräpäivänä. Asiakkaan tulee maksaa laskun riidaton osa normaalisti. Sopijapuolet selvittävät epäselvyyden yhdessä viipymättä. Mikäli Asiakkaan huomautus oli aiheeton, Järjestelmätoimittajalla on oikeus periä viivästyneen maksun osalta sopimusehtojen mukainen viivästyskorko. Tämä kohta ei rajoita Asiakkaan oikeutta myöhemmin vedota laskutuksen virheellisyyteen.

Asiakkaalla on oikeus keskeyttää etukäteen maksettavat maksut siltä osin kuin on ilmeistä, että Järjestelmätoimittaja ei tule täyttämään niihin liittyviä sopimusvelvoitteitaan. Asiakkaan on viipymättä ilmoitettava keskeytyksestä Järjestelmätoimittajalle, minkä jälkeen sopijapuolet neuvottelevat asiasta liitteen D1 mukaisesti.

12.10 Sopimussakot

Jos Järjestelmätoimittajan on maksettava tämän sopimuksen mukaista sopimussakkoa, sopijapuolet sopivat sopimussakon määrän hyvittämisestä ensisijaisesti laskutuksessa. Jos sopijapuolet eivät pääse hyvittämisestä yksimielisyyteen, Asiakkaalla on oikeus vähentää sopimussakko Järjestelmätoimittajalle suoritettavista maksuista tai vaatia sopimussakon maksamista.

Jos Järjestelmätoimittajan on maksettava tämän sopimuksen mukaista sopimussakkoa, niin Asiakkaalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa Järjestelmätoimittajan sopimussakon maksamisen perusteena olevan

sopimusrikkomuksen, muun toiminnan tai laiminlyönnin johdosta
Palvelusopimuksen perusteella.

13 Vahingonkorvaus

13.1 Sopijapuolen oikeus vahingonkorvaukseen

Asiakkaalla on oikeus saada vahingonkorvausta viivästyksestä tai muusta Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Jos Järjestelmätoimittaja on maksanut Asiakkaalle sopimussakkoa, on Asiakkaalla sen lisäksi oikeus saada vahingonkorvausta sopimussakon ylittävistä vahingostaan.

Tilaaajalle Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomuksesta aiheutunut vahinko katsotaan Asiakkaalle aiheutuneeksi vahingoksi.

Järjestelmätoimittaja on vastuussa sellaisista välittömistä vahingoista, jotka johtuvat Järjestelmätoimittajan tai Järjestelmän virheestä aiheutuneesta asiakas- tai potilastietojen peruuttamattomasta katoamisesta. Esimerkiksi asiakas- ja potilastietojen uudelleen luomisesta aiheutuneet välittömät kustannukset katsotaan tällaiseksi välittömäksi vahingoksi. Asiakas vastaa asiakas- ja potilastietojen asianmukaisesta varmuuskopioinnista. Jos asiakas- tai potilastietojen peruuttamaton katoaminen johtuu siitä, että Asiakas ei ole täyttänyt varmuuskopiointia koskevia veloitteitaan, Järjestelmätoimittaja ei vastaa katoamisesta aiheutuneista vahingoista.

Lisävahinkojen ehkäisemiseksi tarpeellisesta lisätyöstä Asiakkaalle tai Tilaaajalle aiheutuneet kustannukset katsotaan välittömäksi vahingoksi.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus saada vahingonkorvausta Asiakkaan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Jos vahingonkorvausvastuu perustuu tähän sopimukseen, vahingonkorvausvastuu määräytyy tämän sopimuksen mukaisesti. Jos vahingonkorvausvastuu perustuu Palvelusopimukseen, vahingonkorvausvastuu määräytyy Palvelusopimuksen mukaisesti. Samasta vahingosta ei makseta vahingonkorvausta molempien sopimusten perusteella.

13.2 Vastuunrajoitus

Sopijapuolella ei ole oikeutta saada korvausta välillisistä vahingoista, ellei tästä sopimuksesta muuta johdu.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on rajattu suurempaan seuraavista enimmäismääristä:

- 10 000 000 euroa
- sopimusrikkomuksen hetkellä Asiakkaan Järjestelmätoimittajalle Toimitussopimuksen mukaisten Projektien toteuttamisesta maksamien maksujen kokonaismäärä.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on kuitenkin aina rajattu korkeintaan 53 599 000 euroon.

Sopijapuolen tämän sopimuksen perusteella toiselle sopijapuolelle maksamat vahingonkorvaukset vähennetään vahingonkorvauksen maksaneen sopijapuolen vastuun enimmäismäärästä myöhempiin sopimusrikkomuksiin perustuvaa vastuuta laskettaessa.

Enimmäismäärän laskemisessa ei huomioida Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle maksamia sopimussakkoja eikä korvauksia, joita vastuunrajoitukset eivät koske.

Vastuunrajoitukset eivät koske tapausta, jossa sopijapuoli on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella tai loukannut immateriaalioikeuksia. Sopijapuolen tulee tällaisessa tapauksessa korvata myös välilliset vahingot, eikä vastuuta ole euromääräisesti rajattu.

13.3 Hankintalain mukainen seuraamus

Molemmat sopijapuolet vastaavat omista vahingoistaan, jos tuomioistuin määrää Hankintasopimukseen liittyen hankintalaissa (348/2007) tarkoitetun tehottomuusseuraamuksen tai sopimuskauden lyhentämisen.

13.4 Ylivoimainen este

Vapauttamisperusteeksi (force majeure) katsotaan sellainen sopimuksen täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehdessään, joka on sopijapuolista riippumaton ja jonka seuraamuksia ei voida estää ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energiajakelun keskeytys, työselkkaus, tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen sopijapuolista riippumaton syy.

Sopimuksen kohteeseen liittyvään lainsäädäntöön kohdistuva olennainen muutos voi olla ylivoimainen este, jos yllä mainittujen ylivoimaisen esteen yleisten edellytysten lisäksi sopimuksen kohteen toteuttaminen ei muutoksen vuoksi ole sopijapuolelle mahdollista.

Kohdan 6.2 viimeisessä kappaleessa mainitun lainsäädännön tulkinnan muutos voi olla ylivoimainen este, jos yllä mainittujen ylivoimaisen esteen yleisten edellytysten lisäksi kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- kyseessä on suomalaisen viranomaisen uusi lainsäädännön tulkinta, joka poikkeaa olennaisesti aiemmin Suomessa ja muualla Euroopan unionin alueella vallinneesta tulkinnasta
- ylivoimaiseen esteeseen vetoava sopijapuoli on käyttänyt kaikki käytettävissä olevat suomalaiset ja Euroopan unionin muutoksenhakukeinot tulkinnan muuttamiseksi
- sopimuksen kohteen toteuttaminen ei muuttuneen tulkinnan vuoksi ole sopijapuolelle mahdollista.

Vapauttamisperusteeksi katsotaan myös sopijapuolen alihankkijaa kohdannut ylivoimainen este, mikäli alihankintaa ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai oleellista ajanhukkaa hankkia muualta.

Jos sopimusvelvoitteen viivästyminen johtuu tällaisesta ylivoimaisesta esteestä, sopimusvelvoitteen täyttämisaikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena.

Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Jos Järjestelmätoimittajaa kohdannut ylivoimainen este kestää yli kolme kuukautta, Asiakkaalla on oikeus päättää tämä sopimus välittömästi kohdan 15.2 mukaisesti ilman mitään päättämiseen liittyvää vahingonkorvausvelvollisuutta Järjestelmätoimittajalle.

14 Sopimuksen siirtäminen

Järjestelmätoimittaja ei saa siirtää tätä sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman Asiakkaalta etukäteen saatua kirjallista suostumusta.

Asiakas voi antaa suostumuksen sopimuksen siirtoon, jos siirto liittyy esimerkiksi liikkeenluovutukseen tai Järjestelmätoimittajan yritystoiminnan sisäiseen uudelleen järjestämiseen. Asiakkaalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta antaa edellä mainittua suostumusta. Asiakas voi edellyttää siirronsaajalta liitteessä I mainittujen 1.10.2013 julkaistussa hankintailmoituksessa ja sen liitteissä edellytettyjen soveltuvuusvaatimusten täyttymistä ja sitä, että sopimuksen siirtänyt yritys ja siirronsaaja vastaavat sopimusvelvoitteista yhteisvastuullisesti.

Asiakkaalla on oikeus ilman Järjestelmätoimittajan suostumusta siirtää sopimukseen liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa kokonaan tai osittain

toiselle oikeushenkilölle, jolle Asiakkaan tehtävät siirtyvät tai vastaava osa niistä siirtyy. Asiakkaan yksipuolinen siirto-oikeus ei saa johtaa sopimuksen kohteen maantieteellisen käytön olennaiseen laajenemiseen HYKS-eritysvastuualueen ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyhtymän tai eteläisen sote-alueen ulkopuolelle, ja siirronsaajan tulee olla kykenevä vastaamaan Asiakkaan sopimusvelvoitteista. Siirronsaaja ei saa olla Järjestelmätoimittajan kanssa kilpaileva yritys. Siirrosta on ilmoitettava Järjestelmätoimittajalle etukäteen kirjallisesti. Muunlainen sopimuksen siirtäminen edellyttää Järjestelmätoimittajalta etukäteen saatua kirjallista suostumusta.

15 Sopimuksen voimassaolo ja päättymisen

15.1 Sopimuskausi

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sen.

Sopimus päättyy kaikkien tässä sopimuksessa sovittujen Projektien takuuajkojen päätyttyä.

15.2 Sopijapuolen oikeus sopimuksen päättämiseen konkurssin, selvitystilän tai ylivoimaisen esteen perusteella

Sopijapuolella on oikeus päättää tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos toinen sopijapuoli joutuu konkurssiin tai selvitystilaan tai jos toista sopijapuolta kohdannut kohdan 13.4 mukainen ylivoimainen este on kestänyt yli kolme kuukautta. Asiakkaalla on oikeus päättää sopimus tämän kohdan mukaisesti myös siinä tapauksessa, että yli kolme kuukautta kestänyt ylivoimainen este koskee Asiakasta.

15.3 Sopijapuolen oikeus sopimuksen purkamiseen

Asiakkaalla on oikeus purkaa tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos jokin seuraavista perusteista toteutuu:

- Järjestelmätoimittaja syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen, eikä, edellyttäen että sopimusrikkomus on korjattavissa, 60 päivän kuluessa Asiakkaan sopimusrikkomusta koskevasta kirjallisesta huomautuksesta korjaa rikkomustaan
- Asiakkaan tietoon tulee hankintalain (348/2007) 53 §:n mukainen seikka, joka on koskenut Järjestelmätoimittajaa sopimuksentekohetkellä
- Järjestelmätoimittaja on rikkonut lainsäädännön noudattamista koskevia velvoitteitaan kohdan 6.19 viimeisen kappaleen mukaisesti.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus purkaa tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos Asiakas syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen, eikä 60 päivän kuluessa Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomusta koskevasta kirjallisesta huomautuksesta korjaa rikkomustaan tai esitä hyväksyttävää suunnitelmaa rikkomuksen korjaamiseksi.

Sopijapuolen tulee ilmoittaa sopimuksen purkamisesta toiselle sopijapuolelle kirjallisesti.

15.4 Sopimuksen ennenaikaisen päättämisen tai purkamisen seuraukset

15.4.1 Neuvotteluvollisuus

Jos sopimus päättyy ennenaikaisesti kohdan 15.2 mukaisesti tai puretaan, sopijapuolet neuvottelevat päättymisen tai purkamisen seurauksista liitteen D1 mukaisesti. Alla mainittuja periaatteita noudatetaan siltä osin kuin sopijapuolet eivät pääse neuvotteluissa yksimielisyyteen.

15.4.2 Sovellettavat vahingonkorvausehdot

Vahingonkorvausvastuu sopimuksen päättämisen ja purkutilanteessa määräytyy päättyvän sopimuksen ehtojen mukaisesti. Jos molemmat sopimukset (Toimitussopimus ja Palvelusopimus) päättyvät, sovelletaan molempien sopimusten ehtoja. Jäljempänä mainituilla suoritusvelvollisuutta koskevilla ehdoilla ei ole vaikutusta sopijapuolen oikeuteen vaatia vahingonkorvausta.

15.4.3 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan ennen Pilottiprojektin takuuajan päättymistä

Tätä kohtaa sovelletaan Pilottiprojektin takuuajan päättymiseen saakka.

Jos Asiakas purkaa Toimitussopimuksen kohdan 15.3 mukaisesti:

- Asiakas palauttaa kaikki Toimitussopimuksen perusteella saamansa lopputulokset. Tällöin Järjestelmätoimittaja palauttaa kaikki Toimitussopimuksen perusteella saamansa maksut. Tehdyistä töistä saaduista maksuista Järjestelmätoimittaja palauttaa kuitenkin kolme neljäsosaa. Tämä ei miltään osin rajaa Asiakkaan oikeutta vaatia vahingonkorvausta.
- Asiakas palauttaa kaikki Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit. Tällöin Järjestelmätoimittaja palauttaa kaikki Palvelusopimuksen perusteella lisensseistä saamansa maksut.
- Asiakkaalla on valintansa mukaan vaihtoehtona lopputulosten ja lisenssien palautukselle vaihtoehtoinen oikeus jatkaa Järjestelmän

mahdollista Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15.9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit. Tällöin Järjestelmätoimittajalla ei ole vastaavaa palautusvelvollisuutta.

- Sopijapuolella on oikeus päättää myös Palvelusopimus. Jos Palvelusopimus päätetään, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti, ja Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

Jos Järjestelmätoimittaja purkaa Toimitussopimuksen kohdan 15.3 mukaisesti tai sopijapuoli päättää Toimitussopimuksen kohdan 15.2 mukaisesti:

- Asiakkaalla on oikeus jatkaa Järjestelmän mahdollista Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15. 9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit.
- Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Toimitussopimuksen mukaisesti.
- Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Toimitussopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.
- Sopijapuolella on oikeus päättää myös Palvelusopimus. Jos Palvelusopimus päätetään, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti, ja Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

15.4.4 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Pilottiprojektin takuuajan päättymisen jälkeen

Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset ovat kohdan 15.4.3 mukaiset sillä poikkeuksella, että

- suoritusten palautusvelvollisuus ei koske lisenssejä ja niistä maksettuja maksuja

- suoritusten palautusvelvollisuus ei koske Projektien, joiden takuu-aika on päättynyt, lopputuloksia ja niistä maksettuja maksuja.

15.5 Sopimuksen osittainen päättäminen

Jos Asiakkaalla on oikeus päättää sopimus ennen aikaisesti kohdan 15.2 mukaisesti tai purkaa sopimus, Asiakas voi vaihtoehtoisesti päättää sopimuksen osittain koskien niitä osia, joihin Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomus, ylivoimainen este tai muu sopimuksen päättämiseen liittyvä syy liittyy.

Järjestelmätoimittajalla on vastaava oikeus vain Asiakkaan suostumuksella.

Jos sopijapuoli sopimusehtojen mukaisesti päättää sopimuksen osittain, päättämisen seuraukset kohdistuvat vain päätettyyn osaan sopimuksesta. Sopijapuolella on oikeus päättää Palvelusopimus vastaavilta osin. Sopimuksen osittaisen päättämisen seuraukset ovat vastaavat kuin sopimuksen purkamisen seuraukset. Sopijapuolet neuvottelevat osittaisen päättämisen seurauksista liitteen D1 mukaisesti.

15.6 Asiakkaan oikeus hinnanalennukseen

Jos Asiakkaalla on oikeus purkaa sopimus, Asiakkaalla on oikeus saada purkamisen sijasta Järjestelmätoimittajalta sopimusrikkomuksen tai ylivoimaisen esteen kohdetta vastaava hinnanalennus.

Hinnanalennus vastaa suuruudeltaan korkeintaan sopimuksen sen osan arvoa, jota Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomus tai ylivoimainen este koskee tai joka sen vuoksi muuttuu Asiakkaalle tarpeettomaksi.

15.7 Voimaan jäävät ehdot

Tämän sopimuksen voimassaolon päättymisellä ei ole vaikutusta sellaisten sopimuskohtien voimassaoloon, joiden on tarkoitettu jäädä voimaan sopimuksen voimassaolon päättymisestä huolimatta. Tällaisia kohtia ovat soveltuvien osien esimerkiksi salassapitoa, vastuunrajoitusta, soveltuvaa lainsäädäntöä ja riitojen ratkaisua koskevat kohdat.

16 Sopimusaineisto ja riitaisuuksien ratkaisu

16.1 Sopimusasiakirjat ja soveltamisjärjestys

Sopimusasiakirjat muodostuvat tästä asiakirjasta, Hankintasopimuksesta ilman sen liitteitä ja seuraavista liitteistä:

1. A Määritelmät
2. TS1.1 Hinnat
3. D1 Hallintamalli
4. N Kielivaatimukset
5. B1 Järjestelmän vaatimusmäärittely (päädokumentti)
6. B3 Toiminnallisuuskartta
7. B8 Ei-toiminnalliset vaatimukset
8. B6 Sosiaalihuollon palvelumatriisi ja kuvaukset (sisältää liitteessä B6 luetellut alaliitteet)
9. B7 Käyttötapaukset
10. B5 Terveystuollon palvelumatriisi
11. B13 Apotti Avoin palvelurajapinta (AAP)
12. B14 Apotti Avoin palvelurajapinta (AAP) vaatimukset
13. B9 Tietoturvaluisuus
14. B10 Tietosuoja
15. B17 Kansalliset määritykset
16. B12 Integraatiot palveluihin ja tietojärjestelmiin (sisältää liitteessä B12 luetellut alaliitteet)
17. B15 Integraatiot lääkitälaitteisiin
18. TS4 Tuotevertailujen dokumentit (sisältää liitteessä TS4 luetellut alaliitteet)
19. B11 Arkkitehtuurivaatimukset
20. B4 Toiminnalliset vaatimukset
21. B16 Sanasto
22. E Salassapito- ja tietoturvasitoumus
23. TS3.1 Luettelo Avainhenkilöistä
24. TS3.2 Luettelo alihankkijoista
25. TS2.1 Toteutus- ja Käyttöönottoprojektien kuvaus
26. TS2.2 Toteutus-, Pilotti- ja Käyttöönottoprojektien lopputulokset
27. H Projektimenetelmät
28. TS2.3 Integraatiovaatimukset
29. TS2.4 Migraatiovaatimukset
30. TS2.5 Konversiosuunnitelma
31. TS2.6 Konversiovaatimukset
32. TS2.7 Koulutuksen pääsuunnitelma
33. L Teknisten käyttöympäristöjen kuvaus

34. M	Apotti Avointen Palvelurajapintojen arvioinnin dokumentit (sisältää liitteessä M luetellut alaliitteet)
35. C1	Lisenssit
36. C2	Valmisohjelmistojen lisenssiehdot (sisältää liitteessä C2 luetellut lisenssiehdot)
37. G	Selvitys Järjestelmätoimittajan vakuutuksista
38. I	Järjestelmätoimittajan soveltuvuusvaatimukset
39. J	Salassapitosopimuksen vaatimukset
40. TS1.2	Laskutusta varten tarvittavat tiedot
41. D2	Yhteystiedot ja yhteyshenkilöt
42. F	Sopimusaineiston salassapito
43. B2	Toimintaympäristön volyymitiedot
44. K	Järjestelmätoimittajan ratkaisukuvaus
45. TS2.9	Maksupostien aikataulu
46. TS2.10	Resurssisuunnitelma
47. TS2.8	Toteutus- ja Käyttöönottoprojektien suunnitelma

Yllä mainitut sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Mikäli asiakirjat ovat sisällöltään ristiriitaisia, noudatetaan

- ensisijaisesti Hankintasopimusta ilman sen liitteitä
- toissijaisesti tätä asiakirjaa ja Palvelusopimusta ilman sen liitteitä
- kolmanneksi yllä mainittuja liitteitä yllä mainitussa numerojärjestyksessä pienimmästä suurimpaan ottaen kuitenkin huomioon, mitä liitteen B1 kohdassa 3.10 on liitteiden soveltamisesta ja soveltamiseen liittyvistä poikkeuksista yhdessä sovittu.

Soveltamisjärjestys tämän sopimuksen ja Palvelusopimuksen välillä riippuu siitä, kumman sopimuksen kohteeseen kyseessä oleva seikka sisältyy. Jos asia on epäselvä, sopijapuolet neuvottelevat siitä liitteen D1 mukaisesti.

Yllä mainitut asiakirjat muodostavat koko sopimuksen sopijapuolten välillä ja korvaavat kaikki mahdolliset aikaisemmat tai samanaikaiset suulliset tai kirjalliset sopimukset, esitykset, neuvottelut, hankintamenettelyn aikana syntyneet dokumentit, muut lisäehdot ja vastaavat yhteydenpidot osapuolten välillä. Jos tämän sopimuksen jonkin osan todetaan olevan mitätön, täytäntöönpanokelvoton tai virheellinen, kyseisen osan katsotaan olevan merkityksetön, eikä se vaikuta sopimuksen muiden ehtojen voimassaoloon. Jos sopijapuoli luopuu jonkin ehdon vaatimisesta, sen ei katsota merkitsevän luopumista kyseisen ehdon tai muiden ehtojen täytäntöönpanosta tulevaisuudessa.

16.2 Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuuksien ratkaisu

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lainsäädäntöä sen lainvalintasäännöksiä lukuun ottamatta.

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, ratkaistaan erimielisyydet Helsingin käräjäoikeudessa.

Asiakas voi kuitenkin yksipuolisesti päättää, että tästä sopimuksesta aiheutuva yksittäinen riita ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Välimiesoikeus on tällöin kolmijäseninen, ja välimiesmenettelyn paikka on Helsinki. Välimiesmenettely on suomenkielinen, mutta välimiesoikeus voi ottaa vastaan todisteita ja todistelua myös englannin kielellä.

Edellä mainitusta Asiakkaan yksipuolisesta päätösoikeudesta huolimatta samaa yksittäistä riita-asiaa koskevat mahdolliset vastakanteet käsitellään aina siinä forumissa, jossa alkuperäinen kanne on vireillä.

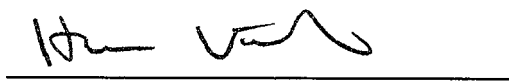
17 Sopimuskappaleet ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä suomenkielistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle. Suomenkielisen sopimusasiakirjan sisältö on ristiriitatilanteessa ensisijainen käännöksiin verrattuna.

 Judy Faulkner
 CEO
 Epic Systems Corporation

11 April 2016

Paikka, aika

 Hannu Välimäki
 Toimitusjohtaja
 Oy Apotti Ab

20.4.2016 HELSINKI

Paikka, aika

ARVIO TUUSULAN KUNNAN LIITTYMISMAKSUJEN MÄÄRÄYTYMISESTÄ

	2012	2013	2014	2015	2016	YHTEENSÄ
Hanketoimiston kulut	519 538 €	2 417 828 €	3 184 110 €	4 102 524 €		10 224 000 €
Hankintarenkkaan osallistuminen valmisteluun	272 786 €	504 099 €	1 145 822 €	351 600 €		2 274 307 €
Oma työ joka ei kuulu edelliseen (per 30.6.)						
HUS						193 368 €
Helsinki						471 828 €
Vantaa						1 852 692 €
Kirkkonummi						128 000 €
Kauniainen						0 €
Oy Apotti Ab:n liikevaihto (per liittymishetki)				304 174 €	706 000 €	1 010 174 €
Omistajien maksut yhteensä						16 154 369 €
Osakkeen merkintähinta a 100 euroa				100 000 €		100 000 €
Osakkaitten maksamat SVOPit				500 000 €	3 456 000 €	3 956 000 €
Takaussitoumukset per 31.5.2016					70 000 000 €	70 000 000 €
Omistus						
TUUSULA	2,20 %					
Liittymismaksu						355 396 €
SVOP 2015 ja 2016						88 906 €
Merkintähinta						2 200 €
Maksut yhteensä						446 502 €
Takaussitoumus nostetuista lainoista						1 540 000 €
Takaussitoumus yhteensä						4 444 000 €
SVOP yhteensä						511 757 €

Kommentti

Kulut 1.4.2012 - 31.12.2015

1.4.2012 - 31.12.2015

Liikevaihto per 30.6.2016

SVOP-maksut myös vuosille 2017-2019

Kokonaismäärä 202 milj euroa

Omistusosuus arvioitu 2013 asukasluvuilla

Osuus omistajien maksuista

Osuus SVOPeista 2015 ja 2016

Oy Apotti Ab:n yhtiöjärjestys

1 § Toiminimi ja kotipaikka

Yhtiön toiminimi on Oy Apotti Ab.

Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

2 § Toimiala

Yhtiön toimialana on tietojärjestelmäalan palvelutoiminta, ohjelmistojen ja laitteistojen hankinta, suunnittelu ja kehittäminen. Lisäksi yhtiö voi tarjota tietojärjestelmiin liittyvää konsultointia, koulutusta sekä tuki- ja käyttöpalveluita.

3 § Yhtiön toiminta ja tarkoitus

Yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa omistajilleen sosiaali- ja terveydehuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyviä palveluja omakustannushintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajille eikä se jaa osakkeenomistajille osinkoa. Mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. Yhtiö on sen omistavien hankintayksiköiden sidosyksikkö ja se voi toimia omistajiensa yhteishankintayksikkönä.

4 § Hallitus

Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu vähintään seitsemän ja enintään yhdeksän varsinaista jäsentä. Yhtiökokous valitsee hallitukselle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallituksen kutsuu koolle puheenjohtaja vähintään yhtä viikkoa ennen kokouspäivää. Kokouskutsu on toimitettava sähköpostilla kunkin hallituksen jäsenen ilmoittamaan osoitteeseen. Kokouksessa käsiteltäviin asioihin liittyvä asianmukainen kokousmateriaali tulee lähettää hallituksen jäsenille viimeistään yhtä viikkoa ennen kokousta. Hallitus kokoontuu tarpeen mukaan. Tarvittaessa hallitus voi pitää myös puhelinkokouksia ja/tai kokoontua sähköisesti.

Hallituksen jäsenille maksetaan palkkiota yhtiön hallituksessa toimimisesta yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti. Hallituksen jäsenten toimikausi on yksi vuosi siten, että toimikausi päättyy ensimmäisen vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

5 § Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä toukokuun loppuun mennessä.

Kokouksessa on:

esitettävä

1. tilinpäätös ja toimintakertomus;
2. tilintarkastuskertomus;

päätettävä

3. tilinpäätöksen vahvistamisesta;
4. taseen osoittaman voiton käyttämisestä;
5. vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
6. hallituksen jäsenten lukumäärästä
7. hallituksen jäsenille maksettavista palkkioista;

valittava

8. hallituksen jäsenet ja hallituksen puheenjohtaja;
9. tilintarkastajat.

6 § Ylimääräinen yhtiökokous

Ylimääräinen yhtiökokous on kutsuttava koolle osakeyhtiölain 5 luvun 3 §:ssä määrättyissä tilanteissa. Ylimääräinen yhtiökokous on lisäksi kutsuttava koolle aina, kun varsinaisen yhtiökokouksen ulkopuolella on tarvetta käsitellä yhtiöjärjestyksen 7 §:ssä tarkoitettuja asioita. Ylimääräinen yhtiökokous on lisäksi pidettävä tilintarkastajan tai osakkeenomistajan vaatiessa sitä kirjallisesti tietyn asian käsittelemistä varten.

7 § Määräenemmistöä edellyttävä päätöksenteko yhtiökokouksessa

Seuraavista yhtiötä ja/tai yhtiön toimintaa koskevista asioista päättäminen edellyttää aina että päätöstä kannattaa vähintään 2/3 määräenemmistö kokouksessa edustetuista osakkeista ja annetuista äänistä, mikäli asiasta päätetään yhtiökokouksessa eikä osakeyhtiölaissa ole määrätty tästä poikkeavaa ehdotonta päätöksentekojärjestystä:

- i. yhtiöjärjestyksen muuttaminen;
- ii. yhtiön hakeutuminen konkurssiin tai yrityssaneeraukseen;
- iii. yhtiön asettaminen selvitystilaan ja purkaminen, lukuun ottamatta tilannetta, jossa yhtiö osakeyhtiölain säännösten nojalla tulee asettaa selvitystilaan;
- iv. yhtiön sulautuminen tai jakautuminen;
- v. toimitusjohtajan valitseminen ja erottaminen ja toimitusjohtajasopimuksen ehdot;
- vi. uuden osakkaan ottaminen yhtiöön;
- vii. liiketoimintasuunnitelmaan otettavat vähäistä merkittävämmät muutokset.

” Seuraavista asioista on päätettävä yhtiökokouksessa, jonka päätös on tällöin tehtävä määräenemmistöllä (2/3 kokouksessa edustetuista osakkeista ja annetuista äänistä) ja lisäksi siten, että vähintään kolme (3) yhtiökokouksessa saapuvilla olevaa osakasta kannattaa päätöstä:”

- i. yhtiön liiketoiminnan myyminen ja lopettaminen;
- ii. sellaisten vähäistä merkittävimpien sopimusten solmiminen tai sijoitusten tekeminen, jotka eivät kuulu yhtiön tavanomaiseen liiketoimintaan;
- iii. yhtiön henkilöstöpolitiikan keskeiset periaatteet;
- iv. merkittävä lainanotto;
- v. yhtiön omaisuuden luovuttaminen vakuudeksi.

8 § Yhtiökokouskutsu

Kutsu varsinaiseen yhtiökokoukseen on toimitettava osakkeenomistajille kirjallisesti heidän osakeluetteloihin merkittyihin postiosoitteisiin tai sähköpostiosoitteisiin viimeistään neljä (4) viikkoa ennen kokousta ja ylimääräiseen yhtiökokoukseen viimeistään kaksi (2) viikkoa ennen kokousta.

9 § Toimitusjohtaja

Yhtiöllä voi olla toimitusjohtaja, jonka nimittämisestä ja erottamisesta päättää hallitus.

10 § Yhtiön edustamisoikeus

Yhtiön edustamisoikeus on hallituksen puheenjohtajalla ja toimitusjohtajalla kumpikin yksin ja hallituksen jäsenet kaksi yhdessä. Edustamisoikeus on lisäksi niillä henkilöillä, joille hallitus on antanut edustamisoikeuden.

11 § Tilikausi

Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi.

12 § Tilintarkastajat

Yhtiöllä on (1) tilintarkastaja ja (1) varatilintarkastaja. Jos tilintarkastajaksi valitaan hyväksytty tilintarkastusyhteisö, varatilintarkastajaa ei tarvitse valita.

13 § Varojenjako

Koska yhtiön tarkoitus ei ole voiton tuottaminen osakkeenomistajille, yhtiö ei jaa osinkoa. Varoja vapaan oman pääoman rahastosta jaettaessa, osakepääomaa alennettaessa, omia osakkeita hankittaessa ja lunastettaessa sekä yhtiötä purettaessa ja rekisteristä poistettaessa varat käytetään yhtiön toimialan mukaiseen tai sitä vastaavaan käyttöön tai jaetaan osakkeiden osakkeenomistajille osakeomistusten mukaisessa suhteessa osakeyhtiölain mukaisesti.

14 § Suostumuslauseke

Osakkeen hankkimiseen luovutustoimin tarvitaan yhtiön hallituksen suostumus. Mikäli suostumus annetaan, sovelletaan lisäksi 15 §:n mukaista lunastusoikeutta.

Suostumusta koskeva hakemus on viipymättä tehtävä kirjallisesti hallitukselle yhtiön kaupparekisteriin merkittyyn osoitteeseen.

15 § Lunastuslauseke

Lunastuslauseke on ensisijainen suostumuslausekkeeseen nähden. Osakkeenomistajilla on oikeus käyttää lunastusoikeuttaan riippumatta siitä antaako hallitus 14 §:n mukaisen suostumuksensa osakkeen hankkimiseen.

Jos yhtiön osakas luovuttaa osakkeitaan muulle taholle kuin yhtiölle tai toiselle osakkeenomistajalle, on toisilla osakkeenomistajilla omistusosuksiensa suhteessa ensisijaisesti oikeus lunastaa siirtyvät osakkeet. Osakkeen lunastushintana on osakkeen alkuperäinen merkintähinta tai osakkeen viimeisen vahvistetun tilinpäätöksen mukaiseen substanssiarvoon perustuva hinta, kumpi näistä on alhaisempi. Mikäli kaikki

osakkeenomistajat eivät ole halukkaita käyttämään tätä oikeutta, on muilla oikeuden käyttävillä osakkeenomistajilla oikeus lunastaa näidenkin osuus osakkeista omistusosuksiensa suhteessa. Jos osakkeenomistajat eivät käytä oikeuttaan, on yhtiöllä toissijainen oikeus lunastaa siirtyvät osakkeet.

SITOUUMUS LIITTYMISESTÄ KLVH 59 APOTTI- HANKINTASOPIMUKSEEN

KL-Kuntahankinnat Oy (Kuntahankinnat) on julkisista hankinnoista annetun lain mukainen Suomen Kuntaliitto ry:n kokonaan omistama hankintalain 11 §:n mukainen yhteishankintayksikkö, jolla on oikeus kilpailuttaa tavaroita ja palveluita (Tuotteet) koskevia puitesopimuksia Asiakkaitensa puolesta.

Kuntahankintojen Asiakkaita ovat kunnat, kuntayhtymät, kunnalliset liikelaitokset tai kuntasomisteiset osakeyhtiöt, hankintarenkaat, vastaavat kunnalliset organisaatiot ja hankintayhteistyösopimuksen solmineet muut julkiset hankintayksiköt

Antamalla sitoumuksen (Sitoumus) Asiakas sitoutuu osallistumaan yhteishankintaan ja noudattamaan puitesopimuksen ehtoja sekä tilaamaan Tuotteita puitesopimustoimittajalta.

KL-Kuntahankinnat Oy on Apotti-hankkeen hankintarenkaan jäsen ja sen kautta muut HUS-alueen 19 kuntaa voivat liittyä sopimukseen koko sopimuskauden aikana.

KL-Kuntahankinnat on tehnyt omalta osaltaan 8.9.2015 hankintapäätöksen ja allekirjoittanut 21.4.2016 hankintarenkaan jäsenenä sopimuksen.

Tällä sitoumuksella Asiakas sitoutuu osallistumaan Apotti sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmän yhteishankintaan hankintarenkaan kautta. Sitoumus on edellytys sille, että asiakas voi käyttää puitesopimuksen mukaista palvelua Apotti Oy:n kanssa tekemänsä erillisen sopimuksen mukaisesti.

Sitoumus/ puitesopimus ei sido asiakasta, jos aluerakenteisiin tai sote- järjestämiseen liittyvä lainsäädäntö muuttuu siten, että se ei tue sitoumuksen mukaista suunnitelmaa.

Liittyminen Apotti-tietojärjestelmän käyttäjäksi tulee tehdä 4 vuoden aikana sopimuksen allekirjoittamisesta.

Asiakas solmii erikseen osakassopimuksen ja palvelusopimuksen Apotti Oy:n kanssa.

Asiakasorganisaation nimi	
Y-tunnus	
Osoite	
Yhteyshenkilön nimi	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite	
Yhteyshenkilön puhelinnumero	
Yhteyshenkilön titteli tai työtehtävä	

Mikäli annatte sitoumuksen muiden hankintayksiköiden puolesta (esimerkiksi Asiakkaan lisäksi puitesopimukseen liittyy Asiakkaan oman hankintarenkaan jäsen/iä tai konserniin kuuluva organisaatio/oita), näiden liittyjien organisaatioiden nimet on ilmoitettava erikseen sitoumuksen liitteessä 1.

Liite 1 sisältyy sitoumukseen

Liitymme puitesopimukseen, jonka sopimuskausi alkaa 21.4.2016 ja päättyy 20.4.2020.

XX.XX.2016 lukien

Kuntahankinnat ei veloita työstään Asiakkaalta palvelumaksua tai mitään muuta maksua. Kuntahankinnat seuraa kuukausi- tai kvartaalitasolla asiakasostojen kehittymistä sopimustoimittajien raporttoiman tiedon pohjalta. Tässä puitesopimuksessa Apotti Oy vastaa Kuntahankinnoille muiden HUS-alueen kuntien ostoraportoinnista neljä kertaa vuodessa.

Paikka ja aika	Allekirjoitus ja nimenselvennys
Allekirjoittajan sähköposti	
Allekirjoittajan puhelinnumero	

Lähetätkää allekirjoitettu sitoumus pdf-tiedostona **sitoumukset@kuntahankinnat.fi**

Liite 1 Muut organisaatiot 2015 (lähetätkää Excel-tiedostona) (Liitepohja on ladattavissa sivulta www.kuntahankinnat.fi/sopimukset)

Lisätietoja: Kuntahankintojen yhteyshenkilö Tapio Koivisto,
puhelin 050 305 7716, etunimi.sukunimi@kuntahankinnat.fi

Tuusulan kunta – Arvio Apottiin liittymisen etenemismvaihtoehtoista

Loppuraportti

29.1.2016

Sisällys

Johdanto

Johdon yhteenveto

Apottiin liittymisen edellytykset, vaikutukset ja vaihtoehdot

Kustannushyötyanalyysi

Riskianalyysi

Liitteet

Johdanto

Johdanto

Tuusulan kunnan nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäkokonaisuus on elinkaarensa päässä ja vaatii uudistamista. Terveydenhuollon potilastietojärjestelmän Graafisen Finstarin (GFS) jatkokehitys ja tuki on loppumassa lähivuosina. Vantaa korvaa GFS-järjestelmän Apotti-järjestelmällä aiheuttaen Tuusulalle ja Keravalle merkittävän kustannuslisäyksen suurimman maksajan poistuessa yhteistyösopimuksen piiristä. Vastaavasti suun terveydenhuollossa on tulossa pakotettu laaja järjestelmä uudistus kansalliseen terveystietokantaan liittymisen mahdollistamiseksi. Nykyinen järjestelmäkokonaisuus ei myöskään riittävästi tue toimintaa ja sen ohjausta, eikä itsehallintouudistuksen mukaisten rakenteiden toteutumista.

Pääkaupunkiseudun kunnista Helsinki, Vantaa, Kauniainen ja Kirkkonummi ovat siirtymässä yhteiseen potilastietojärjestelmään yhdessä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa Apotti-hankkeen myötä. Myös muut KUUMA-kunnat ovat harkitsemassa Apottiin liittymistä. Huomioiden nämä kehityssuunnat Tuusulan kunta halusi selvittää Apottiin liittymisen etenemisvaihtoehdot, vaatimukset, kustannukset ja hyödyt sekä riskit päätöksenteon tueksi.

Tässä selvityksessä on kuvattu mitä Apottiin liittymisen tarkoittaisi Tuusulalle käytännössä ja tarkasteltu liittymisen eri etenemisvaihtoehtoja. Lisäksi on arvioitu riskejä, kustannuksia ja hyötyjä eri etenemisvaihtoehdoille. Selvityksen aikana haastateltiin Tuusulan kunnan asiantuntijoita sekä Apotin hanketoimiston ja ohjausryhmän johtoa. Tuusulan kunta ja Apotin hanketoimisto toimittivat taustamateriaalia selvityksen tueksi.

Selvityksen toteutti Deloitte marras-joulukuussa 2015 Tuusulan kunnan kilpailuttamana ulkopuolisena asiantuntijana. Tuusulan kunnasta projektiryhmään kuuluivat Pirjo Vainio, Markku Vehmas, Päivi Klami, Tiina Varjus, Marja-Liisa Palosaari, Jarmo Anttila, Jari Luoma, Laura Sauranen ja Niko Kinnunen.

Johdon yhteenveto

Apottiin liittymisen edellytykset, vaikutukset ja vaihtoehdot

Apotti on laaja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja tietojärjestelmiä uudistava yhteistyöhanke, jonka keskeiset hyödyt tulevat toimintatapojen muutoksesta ja käytössä olevan tiedon nykyistä tehokkaammasta hyödyntämisestä sekä näiden myötä parantuneesta laadusta sekä toiminta- ja palveluprosessien tehostumisesta.

Apottiin liittyessä Tuusulan tulee tehdä päätökset omissa luottamuselimissään, toteuttaa hakuprosessi Apottiin liittymiseksi sekä aloittaa oman Apotti-organisaationsa rakentaminen. Tuusulan ensimmäinen mahdollisuus liittyä hankkeeseen on järjestelmähankintavaiheen päättymisen jälkeen arviolta vuoden 2016 puolivälissä.

Mahdollisen liittymispäätöksen myötä liitytään osakkaaksi Oy Apotti Ab:hen, joka on kuntien ja HUS:n yhdessä omistama Apotti-tietojärjestelmään liittyviä palveluita tuottava palveluyhtiö. Tuusulan kunta toimisi Apotti-hankkeessa kolmessa roolissa – yhtiön omistajana, kehityshankkeen resurssien tarjoajana ja tietojärjestelmäpalveluiden asiakkaana.

Selvityksen pohjaksi tunnistettiin kolme alla kuvattua vaikutuksiltaan erilaista etenemismuotoa Apottiin liittyen:

1. Apottiin liitytään mahdollisimman pian (2016)

Tuusula liittyy Apotti-hankkeeseen ja Oy Apotti Ab:n osakkaaksi vuoden 2016 aikana. Tällöin Tuusulan välttämätön sote-tietojärjestelmä uudistus tapahtuu nopeimmalla mahdollisella aikataululla ja nykyjärjestelmien kustannustason oletettu nousu vaikuttaa vähiten. Tuusula sitoutuu hankkeeseen ennen kuin on näyttöä uudistuksen onnistumisesta ja toteutuneista kustannuksista. Tuusulan resursseja tarvitaan hankkeen toteutusvaiheen käyttöön.

2. Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa (noin 2019-2020)

Tuusula liittyy Apottiin vasta nykyisten tilaajien käyttöönottojen loppuvaiheessa. Tuusula saa vahvistuksen ensimmäisten käyttöönottojen onnistumisesta ennen liittymistä. Tuusulan nykyisten järjestelmien kustannukset nousevat ja jatkokehitys osittain pysähtyy Vantaan Apotti-käyttöönoton myötä. Tuusula ei myöskään pääse vaikuttamaan Apotti-ratkaisun toteutukseen, mutta joutuu rahoittamaan jälkikäteen myös toteutusvaiheen kustannukset liittymismaksun kautta. Apottiin pitää luoda väliaikaiset liittymät tiedon siirtoon erikoissairaanhoidon, joista tulee merkittäviä kustannuksia.

3. Apottiin ei liitytä

Tuusula pitäytyy nykyjärjestelmissä kunnes vaihtoehtoinen etenemistapa tunnistetaan. Tuusulan Sote-tietojärjestelmät tarvitsevat joka tapauksessa suurempaa uudistusta, jonka Tuusula joutuu tekemään lähtökohtaisesti yksin. Apottia vastaavia järjestelmä uudistushankkeita ei ole Suomen sote-sektorilla. Apottiin pitää luoda liittymät tiedon siirtoon mm. erikoissairaanhoidon, joista tulee merkittäviä kustannuksia. Myös lakisääteiset muutokset nykyjärjestelmiin tulee tehdä Tuusulan omalla rahoituksella.

Apottiin liittymisen kustannukset ja hyödyt

Selvityksessä tarkasteltiin kustannuksia ja hyötyjä kahden Apottiin liittymisen etenemisvaihtoehdon* osalta:

1. Apottiin liitytään mahdollisimman pian (2016)
2. Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa (noin 2019-2020)

Laskelman perusteella etenemisvaihtoehto 1 tuottaa kymmenen vuoden jaksolla enemmän palvelutuotannon tehostumiseen liittyviä hyötyjä (tuottavuushyötyä**), jotka uusi järjestelmä mahdollistaa. Siinä Apotti-järjestelmä saadaan käyttöön aikaisemmin, jolloin tuottavuushyödyt toteutuvat nopeammin. Tuottavuushyötylaskelmassa on mukana vain melko suoraviivaisesti todettavia ja varovaisesti arvioituja hyötyjä ja on todennäköistä, että tuottavuushyötypotentialiaali on esitettyä suurempi molemmissa etenemisvaihtoehdoissa.

Etenemisvaihtoehto 1 tuottaa myös nopeammin hyötyjä poistuvien järjestelmäkustannusten osalta, koska nykyjärjestelmiin liittyvistä ylläpito- ja jatkokehityskustannuksista päästään eroon aikaisemmin. Erityisesti Tuusulan terveydenhuollon Graafinen Finstar (GFS) -järjestelmään liittyy merkittävä kustannusten nousu Vantaan poistuessa sen käyttäjäkunnasta. Etenemisvaihtoehdossa 1 Apotti-järjestelmä otetaan käyttöön samaan aikaan Vantaan kanssa, jolloin GFS:n kustannukset eivät ehdi nousemaan. Lisäksi vältetään mahdollisesti investoinnit suun terveydenhuollon tietojärjestelmän vaatimaan suureen versiopäivitykseen ja väliaikaisiin rajapintaratkaisuihin.

Etenemisvaihtoehto 1 välillä ei ole merkittävää eroa hankkeeseen liittyvissä kustannuksissa. Liittymisajankohta vaikuttaa lähinnä kustannusten toteutumisen jaksotukseen. Mikäli Apottiin liittyy myöhemmin myös muita kuntia, rahoittajajoukon laajenemisella voi olla hankkeen kustannuksia Tuusulalle alentava vaikutus.

Etenemisvaihtoehto*	Tuottavuushyödyt	Poistuvat järjestelmäkustannukset	Hankkeen kustannukset	Arvioitu takaisinmaksuajankohta
1.	7,2 milj.€	11,4 milj. €	- 16,2 milj. €	2024
2.	4,9 milj. €	9,5 milj. €	- 16,2 milj. €	2026

*Laskelmaa ei tehty etenemisvaihtoehdon 3. Apottiin ei liitytä osalta, koska siihen sisältyy useita toistaiseksi määrittämättömiä etenemispolkua. Euromääräiset arviot koskevat kymmenen vuoden aikajaksoa.

**Tuottavuushyöty on määriteltä tarkemmin sivulla 22.

Eri etenemisvaihtojen riskit

Sekä Apottiin liittymiseen että sen ulkopuolelle jättäytymiseen sisältyy useita riskejä. Riskianalyysin perusteella Apotin ulkopuolelle jättäytymiseen liittyvät riskit arvioitiin merkittävimmiksi kuin liittymiseen liittyvät riskit. Alla on esitetty keskeiset tunnistetut riskit neljään luokkaan jaettuna merkittävyysjärjestyksessä.

Järjestelmähankkeen toteutus

- Tuusula joutuu toteuttamaan asiakas- ja potilastietojärjestelmien suuret uudistukset yksin, koska sopivia kumppaneita ei löydy.
- Tuusulan omat resurssit eivät riitä asiakas- ja potilastietojärjestelmä uudistuksen onnistuneeseen läpivientiin.
- Apotti-hankkeen toteutuminen kariutuu Tuusulasta riippumattomasta syystä.
- Hankkeen kustannukset kasvavat merkittävästi hankkeen aikana.
- Tuusulan käyttöönottoaikataulua ei saada sovitettua toivotuksi eli Vantaan käyttöönoton läheisyyteen.
- Tuusulalla ei ole riittävästi päätösvaltaa Apotti-hankkeen sisällä.

Toiminta ja toiminnan muutos

- Tuusulan johtaminen, toimintatavat ja järjestelmät eriytyvät muista HUS-alueen kunnista.
- Apottiin liittyvän toiminnanmuutoksen jalkautus epäonnistuu.
- Apotti-hankkeen arvioidut hyödyt eivät toteudu täysimääräisesti.
- Toiminnan tarvitsema tiedon liikkuvuus HUS:n ja muiden HUS-alueen kuntien kanssa ei toimi optimaalisesti.
- Tuusulan oman päätöksenteon hitaus estää Apotin käyttöönoton toivotussa aikataulussa.
- Tuusulan toiminnan tarpeet eivät tule riittävästi huomioituksi uudessa Apotti-järjestelmässä.

Nykyiset järjestelmät

- Graafisen Finstarin jatkokehityksen ja tuen loppuminen pakottaa Tuusulan kiireellisiin järjestelmäinvestointeihin.
- Suun terveydenhuollon pakotettu järjestelmä uudistus Kanta-liittymän toteuttamiseksi.
- Korvattavien järjestelmien tietojen siirtäminen vanhoista järjestelmistä uusiin (migraatio) ja nykyisten jäljelle jäävien järjestelmien liittymien (integraatio) toteutus Apottiin on haastavaa.
- Apotin vaikutukset nykyiseen tietotekniseen infrastruktuuriin ovat merkittävät.

Sote-uudistus

- Sote-uudistus ajoittuu samaan ajankohtaan järjestelmä uudistuksen kanssa aiheuttaen yhtäaikaisen suuren muutoksen ja pullonkaulan resursointiin.
- Sote-uudistus siirtää kehityshankkeeseen liittyvän päätöksentekovallan Tuusulalta.
- Sote-uudistuksen linjaukset ovat selkeästi ristiriidassa Apotin tavoitteiden kanssa.

- Apottiin liittymiseen liittyvä riski
- Apotin ulkopuolelle jättäytymiseen liittyvä riski
- Kaikkiin etenemisvaihtoehtoihin liittyvä riski

Johtopäätökset

- Tuusulan kunnan nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäkokonaisuus on elinkaarensa päässä, joten Tuusulan on tehtävä päätöksiä suurista kehityshankkeista vuoden 2016 aikana.
- Tuusulalla on vaihtoehtoina joko liittyä Apottiin tai käynnistää oma kehityshanke asiakas- ja potilastietojärjestelmien kehittämiseksi. Koska Apottia on valmisteltu vuodesta 2012 alkaen, ovat siihen liittyvät toimenpiteet ja aikataulu konkreettisempia kuin jälkimmäisessä vaihtoehdossa.
- Mikäli Apottiin päätetään liittyä, kustannushyötylaskelman perusteella vaikuttaa kannattavammalta liittyä Apottiin mahdollisimman pikaisella aikataululla. Näin oletetut hyödyt toteutuvat nopeammassa aikataulussa ja on mahdollista välttää nykyisiin järjestelmiin liittyvien väliaikaisratkaisujen kuten järjestelmäliittymien ja pakotettujen versiopäivitysten toteutus.
- Mikäli Apottiin ei liitytä, niin Tuusulan tulee käynnistää pikaisella aikataululla oma järjestelmä uudistushanke, jossa keskeiset sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmät uudistetaan vuosikymmenen loppuun mennessä.
- Molemmat vaihtoehdot sisältävät useita riskejä ja monet tunnistetuista riskeistä koskevat molempia vaihtoehtoja. Apotin ulkopuolelle jättäytymisen riskit vaikuttavat riskianalyysin perusteella merkittävimmiltä.

Apottiin liittymisen edellytykset, vaikutukset ja vaihtoehdot

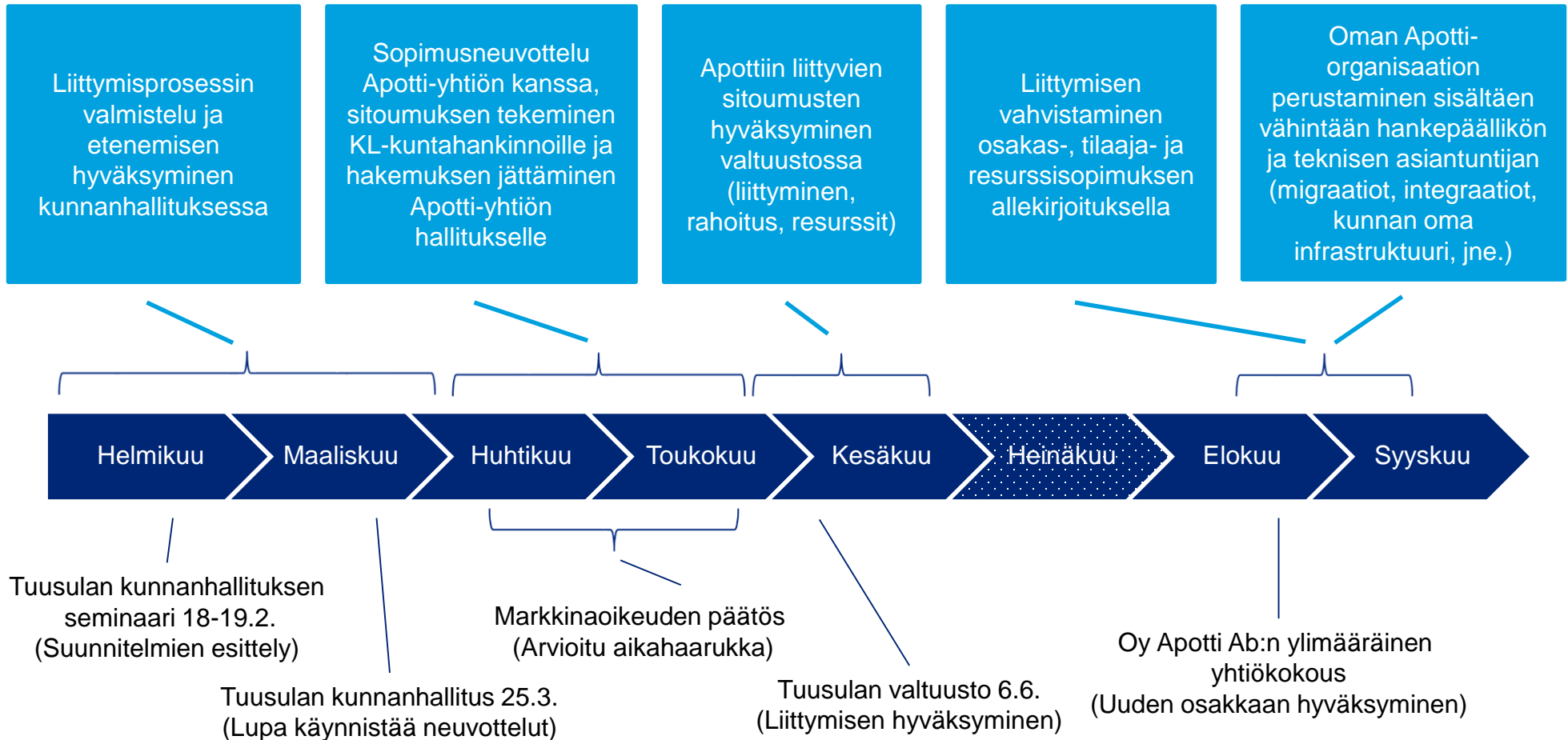
Apotti-hankkeen esittely

Apotti on laaja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja tietojärjestelmiä uudistava yhteistyöhanke.

- HUS-alueen kuntien ja HUS:n Apotti- (Asiakas- ja potilastietojärjestelmä) hankekokonaisuus (2012–2020) muodostuu toiminnan ja palvelujen kehittämis- ja muutoshankkeesta sekä sitä tukevan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnasta ja käyttöönotosta.
- Hanketta varten on yhteistyösopimuksella perustettu kuntien (Helsinki, Vantaa, Kirkkonummi ja Kauniainen), HUS:n ja KL-Kuntahankinnat Oy:n hankintarengas sekä palveluyhtiö Oy Apotti Ab tuottamaan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämis- ja tietojärjestelmäpalveluja yhteistyössä omistajiensa kanssa.
- Hankkeen ylitason tavoitteita ovat yhtenäiset toimintatavat, kustannustehokas ja laadukas toiminta, tiedolla johtaminen ja tiedon hyödyntäminen, asiakaslähtöinen toiminta, tyytyväiset käyttäjät ja uudet innovatiiviset toimintatavat. Tavoitteiden toteutumisen seuranta varten kehitetään mittarit.
- Hankkeen taloudelliset hyödyt muodostuvat toimintatapojen muutoksesta ja käytössä olevan tiedon nykyistä tehokkaammasta hyödyntämisestä sekä näiden myötä parantuneesta laadusta sekä toiminta- ja palveluprosessien tehostumisesta. Kustannushyötyjä muodostuu myös tietotekniikan hallinnan ja ylläpidon päällekkäisten kustannusten vähenemisestä. Alustavan kustannushyötyanalyysin mukaan uuden järjestelmän takaisinmaksuajaksi muodostuu 6–8 vuotta.

Apottiin liittymisen keskeiset toimenpiteet

Apottiin liittyessä Tuusulan tulee tehdä päätökset omista luottamuselimissään, toteuttaa hakuprosessi Apottiin liittymiseksi sekä aloittaa oman Apotti-organisaationsa rakentaminen. Alla oleva kuva havainnollistaa liittymiseen ylätasoa tehtäviä sekä mahdollista aikataulua, jos Apottiin päätetään liittyä mahdollisimman pian vuoden 2016 aikana.

Apottiin liittymisen keskeiset vaikutukset

Apottiin liittäessä sitoudutaan merkittävään investointiin sekä laajaan toiminnan ja tietojärjestelmien muutoshankkeeseen

- Sitoudutaan laajaan toiminnan ja tietojärjestelmien muutoshankkeeseen yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa
- Tehdään merkittävä investointi uuden sukupolven sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmän toteutukseen
- Uudistetaan toimintatapoja järjestelmähankkeen mahdollistamana
- Syvennetään yhteistyötä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon päivittäisessä toiminnassa ja tietojärjestelmien kehityksessä
- Luovutaan nykyisistä asiakas- ja potilasjärjestelmistä (Graafinen Finstar, Pro Consona, Efficca, ym.) ja päivitetään nykyiset järjestelmäliittymät

Tuusulan kunta Oy Apotti Ab:n osakkaana

Mahdollisen liittymispäätöksen myötä liitytään osakkaaksi Oy Apotti Ab:hen (Apotti-yhtiö), joka on kuntien ja HUS:n yhdessä omistama Apotti-tietojärjestelmään liittyviä palveluita tuottava palveluyhtiö. Tuusulan kunta toimisi Apotti-hankkeessa kolmessa roolissa – yhtiön omistajana, kehityshankkeen resurssien tarjoajana ja tietojärjestelmäpalveluiden asiakkaana.

Omistaja – Tuusula omistaa yhdessä muiden kuntien ja HUS:n kanssa Apotti-yhtiön. Tuusulan osuus yhtiön osakekannasta olisi alustavan arvion mukaan kapitaatioperusteella noin 2,4 % (25/1025 osaketta). Tuusula takaa Apotti-yhtiön lainoja sekä rahoittaa yhtiön toteutuksen aikaista liiketoimintaa oman pääoman ja sijoitetun vapaan pääoman avulla. Tuusula sitoutuu muiden osakkaiden kanssa rahoittamaan järjestelmän toteutusvaiheen. Tuusula osallistuu yhtiön päätöksentekoon hallitustyöskentelyn (jaettu jäsenyys) ja yhtiökokouksen (osakkeiden painoarvolla) kautta. Osakassopimus on voimassa aluksi 10 vuoden määräajan hankintasopimuksen allekirjoituksesta jonka jälkeen toistaiseksi 1 vuoden irtisanomisajalla.

Resurssien tarjoaja – Tuusula tarjoaa Apotti-yhtiön käyttöön henkilöstöresursseja erillisen resurssisopimuksen mukaan joko määräaikaisiin tai toistaiseksi voimassa olevien työsopimuksin. Tarjottavien resurssien määrä sovitaan tapauskohtaisesti Tuusulan oman resurssitilanteen mukaan. Apotti-yhtiö vastaa näiden resurssien kustannuksista resurssisopimuksessa sovittujen käytäntöjen mukaisesti. Lisäksi Tuusula nimeää omaan organisaationsa hankepäällikön, tarvittavan määrän teknisiä asiantuntijoita/asiantuntijan sekä satunnaisia aihealueasiantuntijoita hankkeen työpajoihin vähäisellä työpanoksella. Tuusula vastaa näiden resurssien kustannuksista.

Asiakas – Tuusula toimii Apotti-yhtiön asiakkaana ostaen yhtiöltä asiakas- ja potilastietojärjestelmän toteutukseen, käyttöönottoon ja ylläpitoon liittyviä palveluita. Tuusula saa yhtiön asiakkaana käyttöönsä Apotti-järjestelmän. Tuusula maksaa asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelusta palvelumaksuja, joilla Apotti-yhtiö lyhentää osakkaiden takaamia lainoja ja rahoittaa yhtiön juoksevia kuluja omakustannusperiaatteella.

Tuusula osana Apottia hankkeen eri vaiheissa

Tuusulan ensimmäinen mahdollisuus liittyä hankkeeseen on hankintavaiheen päättymisen jälkeen, tämänhetkisen arvion mukaan vuoden 2016 puolivälissä.

Toteutus ja testaus

Käyttöönotto

Tuotanto

Vaiheen keskeinen sisältö

- Toteutetaan ja testataan järjestelmä hyväksytyjen määrittelyiden pohjalta
- Toteutuksen rinnalla viimeistellään teknisen ja toiminnallisen käyttöönoton suunnitelmat

Tuusulan keskeiset tehtävät

- Tuusula perustaa oman hankeorganisaation, johon tarvitaan ainakin hankepäällikkö, tekninen vastuuhenkilö sekä satunnaisesti tarvittavia aihealueasiantuntijoita
- Tuusula osallistuu tietojen siirtämiseen vanhoista järjestelmistä uuteen ja tarvittavien järjestelmäliitännöiden suunnitteluun ja rakentamiseen
- Tuusula vastaa omista Apotti-liitännäisistä kehitysprojekteistaan kuten nykyjärjestelmien ja tietotekniikkainfrastruktuurin muutoksista sekä Apottiin siirtymättömien tietojen arkistoinnista ja vanhojen järjestelmien alasajosta
- Tuusulan asiantuntijat voivat hakeutua Apotti-yhtiön palvelukseen eri rooleihin määrittämään tulevan järjestelmän toimintoja ja prosesseja

Vaiheen keskeinen sisältö

- Käyttöönottovaiheessa tehdään toimipaikkakohtaiset konfiguroinnit, koulutukset ja otetaan järjestelmä käyttöön
- Lisäksi toteutetaan vanhojen järjestelmien tietojen osittainen siirto uuteen järjestelmään ja vaadittavat arkistoinnit niiden tietojen osalta, joita ei siirretä

Tuusulan keskeiset tehtävät

- Tuusulan oma hankeorganisaatio jatkaa viestintää, muutosjohtamista sekä varmistaa omien kehitysprojektien (esim. integraatiot, migraatiot) toteutuksen Apotti-järjestelmän käyttöönoton rinnalla
- Tuusula varmistaa myöhemmin laadittavan käyttöönottosuunnitelman mukaisten resurssien saatavuuden käyttöönoton tueksi
- Tuusula ottaa Apotti-järjestelmän ja siihen liittyvät toimintamallit käyttöön ja luopuu vanhojen Apotin korvaamien järjestelmien käytöstä

Vaiheen keskeinen sisältö

- Tuotantovaiheessa Apotti-yhtiö tarjoaa tilaajaorganisaatioille uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän jatkuvia palveluita
- Jatkuvat palvelut sisältävät mm. järjestelmän käyttöpalvelut, jatkokehitystä, toimintamallien kehittämistä ja loppukäyttäjien tukea

Tuusulan keskeiset tehtävät

- Tuusula käyttää Apotti-järjestelmää ja kehittää toimintamallejaan edelleen hankkeelta odotettujen hyötyjen toteutumiseksi
- Tuusula osallistuu ja ohjaa osaltaan järjestelmän jatkokehitystä sekä ottaa käyttöön uusia versioita
- Tuusula jatkaa Apotti-yhtiön toiminnan omistajaohjausta hallitustyöskentelyn ja yhtiökokousten kautta

Tuusulan etenemisvaihtoehdot Apottiin liittyen

Selvityksen pohjaksi tunnistettiin kolme alla kuvattua etenemisvaihtoehtoa.

1. Apottiin liitytään mahdollisimman pian (2016)

Tuusula liittyi Apotti-hankkeeseen ja Oy Apotti Ab:n osakkaaksi vuoden 2016 aikana. Tuusula osallistuu Apotin toteutusvaiheen tehtäviin kuten toiminnallisuuksien ja sisältöjen täsmentämiseen, hyöty- ja muutosjohtamiseen, migraatioiden ja integraatioiden suunnitteluun yhdessä muiden tilaajien kanssa. Tuusula ottaa Apotin käyttöön Vantaan käyttöönottojen yhteydessä vuoden 2018 aikana. Tuusula toteuttaa järjestelmä uudistuksen tiiviissä yhteistyössä Vantaan kanssa. Investoinnit nykyisiin asiakas- ja potilastietojärjestelmien minimoidaan käyttöönottoa edeltävänä aikana.

2. Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa (noin 2019-2020)

Tuusula liittyi Apottiin vasta nykyisten tilaajien käyttöönottojen loppuvaiheessa. Tuusula ei osallistu hankkeen toteutusvaiheeseen tai yhdessä koordinoituihin käyttöönottoihin vaan ottaa järjestelmän käyttöön omana projektinaan vuonna 2020. Siirtymäaikana Tuusula jatkaa nykyisten järjestelmien ylläpitoa, mutta jatkokehitystä ei juuri tehdä. Toiminnan kannalta pakolliset integraatiot Apottiin (esim. lähetteet erikoissairaanhoidon) ja lainsäädännön vaatimat muutokset nykyjärjestelmiin toteutetaan pitkälti omalla rahoituksella. Suun terveydenhuollossa toteutetaan merkittävä järjestelmä uudistus Kantaan liittymiseksi.

3. Apottiin ei liitytä

Tuusula pitäytyy nykyjärjestelmissä kunnes vaihtoehtoinen etenemistapa tunnistetaan. Tuusula seuraa UNA-määrittelyhankkeen tuloksia ja yrittää tunnistaa pääkaupunkiseudun kehyskuntien ulkopuolisia kumppaneita järjestelmien uudistamiseen. Tarvittaessa Tuusula uudistaa järjestelmänsä itsenäisesti esimerkiksi tukeutuen nykyisten ohjelmistotoimittajien versiopäivityksiin. Tuusula toteuttaa toiminnan kannalta välttämättömät integraatiot Apottiin ja lainsäädännön vaatimukset nykyisiin ja tuleviin ohjelmistoihinsa pitkälti omalla rahoituksella.

Etenemismvaihtoehtojen keskeiset hyvät ja huonot puolet sekä riskit – Apottiin liittyminen

1. Apottiin liitytään mahdollisimman pian (2016)

Keskeiset hyvät puolet	Keskeiset huonot puolet	Keskeiset riskit
<ul style="list-style-type: none"> Tuusulan välttämätön sote-tietojärjestelmä uudistus tapahtuu nopeimmalla mahdollisella aikataululla ja nykyjärjestelmien kustannustason oletettu nousu vaikuttaa vähiten Tietojärjestelmä uudistus mahdollistaa sote-uudistukselta odotettujen hyötyjen toteutumisen nopeammassa aikataulussa Tuusula pääsee vaikuttamaan Apotin toteutuksen sisältöön Käyttöön oton toteutusta, resursointia ja vanhasta järjestelmästä luopumista voidaan suunnitella yhdessä Vantaan kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> Tuusula sitoutuu hankkeeseen ennen kuin on näyttöä uudistuksen onnistumisesta ja toteutuneista kustannuksista Tuusulan resursseja (rahoitus ja henkilöstöresurssit) tarvitaan hankkeen toteutusvaiheen käyttöön Sote-uudistuksen tarkempi sisältö ja vaikutukset ICT-ratkaisuihin eivät ole tiedossa 	<ul style="list-style-type: none"> Sote-uudistus ajoittuu samaan ajankohtaan Hankkeen arvioidut hyödyt eivät toteudu merkittävässä määrin Tuusulan omat resurssit eivät riitä hankkeen onnistuneeseen läpivientiin Hanke kariutuu Tuusulasta riippumattomasta syystä

2. Apottiin liitytään myöhemässä vaiheessa (noin 2019-2020)

<ul style="list-style-type: none"> Tuusula saa vahvistuksen ensimmäisten käyttöönottojen onnistumisesta ennen liittymistä Sote-uudistuksen tarkempi sisältö ja vaikutukset ICT-ratkaisuihin ovat tiedossa liittymisen yhteydessä 	<ul style="list-style-type: none"> Tuusulan nykyisten järjestelmien kustannukset nousevat ja jatkokehitys osittain pysähtyy Vantaan Apotti-käyttöönoton myötä Apottiin pitää luoda väliaikaiset liittymät tiedonsiirtoon mm. erikoissairaanhoidon, joista tulee merkittäviä kustannuksia Tuusula ei pääse vaikuttamaan juurikaan Apotti-ratkaisun toteutukseen, mutta joutuu rahoittamaan jälkikäteen myös toteutusvaiheen kustannukset liittymismaksun kautta. Apotin uudet osakkaat osallistuvat myös liittymistä edeltäviin kustannuksiin täysimääräisesti. Suun terveydenhuollon tietojärjestelmään joudutaan tekemään merkittävä versiopäivitys Kantaan liittymiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> Nykyjärjestelmien lakisääteiset muutokset ja Apotti-integraatioiden kustannukset voivat kasvaa merkittäviksi Valmiissa Apotti-järjestelmässä ei ole huomioitu Tuusulan toiminnan tarpeita Graafisen Finstarin jatkokehitys ja tuki loppuu pakottaen Tuusulan kiireellisiin järjestelmäinvestointeihin Suun terveydenhuollossa tulee pakotettu järjestelmä uudistus
--	--	---

Etenemismvaihtoehtojen keskeiset hyvät ja huonot puolet sekä riskit – Apottiin ei liitytä

Keskeiset hyvät puolet	Keskeiset huonot puolet	Keskeiset riskit
<ul style="list-style-type: none">• Tuusula voi seurata Apotin etenemistä ja onnistumista, sekä muiden hankkeiden kuten UNAssa tehtävien vaatimusmäärittelyiden etenemistä ja tehdä päätöksiä jatkosta niiden perusteella.• Sote-järjestelmien kehityskuluissa säästetään lyhyellä tähtämellä	<ul style="list-style-type: none">• Tuusulan nykyisten järjestelmien kustannukset nousevat ja jatkokehitys osittain pysähtyy Vantaan poistumisen myötä, resursointivaatimukset kasvavat• Tuusulan Sote-tietojärjestelmät tarvitsevat joka tapauksessa suurempaa uudistusta, jonka Tuusula joutuu tekemään lähtökohtaisesti yksin• Suun terveydenhuollon tietojärjestelmään joudutaan tekemään merkittävä versiopäivitys Kantaan liittymiseksi• Apottiin pitää luoda liittymät tiedon siirtoon mm. erikoissairaanhoidon, joista tulee merkittäviä kustannuksia. Myös lakisääteiset muutokset nykyjärjestelmiin tulee tehdä Tuusulan omalla rahoituksella.• Apottia vastaavia järjestelmä uudistushankkeita ei ole Suomen sote-sektorilla. Esimerkiksi UNAssa toteutetaan tulevaisuuden tietojärjestelmän vaatimusmäärittelyt eikä seuraavista askeleista ole päätöksiä.	<ul style="list-style-type: none">• Graafisen Finstarin jatkokehitys ja tuki loppuu pakottaen Tuusulan kiireellisiin järjestelmäinvestointeihin• Suun terveydenhuoltoon tulee pakotettu järjestelmä uudistus• Toiminnan tarvitsema tiedon liikkuvuus muiden HUS-alueen kuntien kanssa ei toimi• Tuusula joutuu toteuttamaan asiakas- ja potilastietojärjestelmien suuret uudistukset yksin, koska sopivia kumppaneita ei löydy• Tuusulan omat resurssit eivät riitä asiakas- ja potilastietojärjestelmän itsenäiseen uudistamiseen• Tuusulan johtaminen, toimintatavat ja järjestelmät eriytyvät muista HUS-alueen kunnista

3. Apottiin ei liitytä

Kustannushyötyanalyysi

Kustannushyötyanalyysi

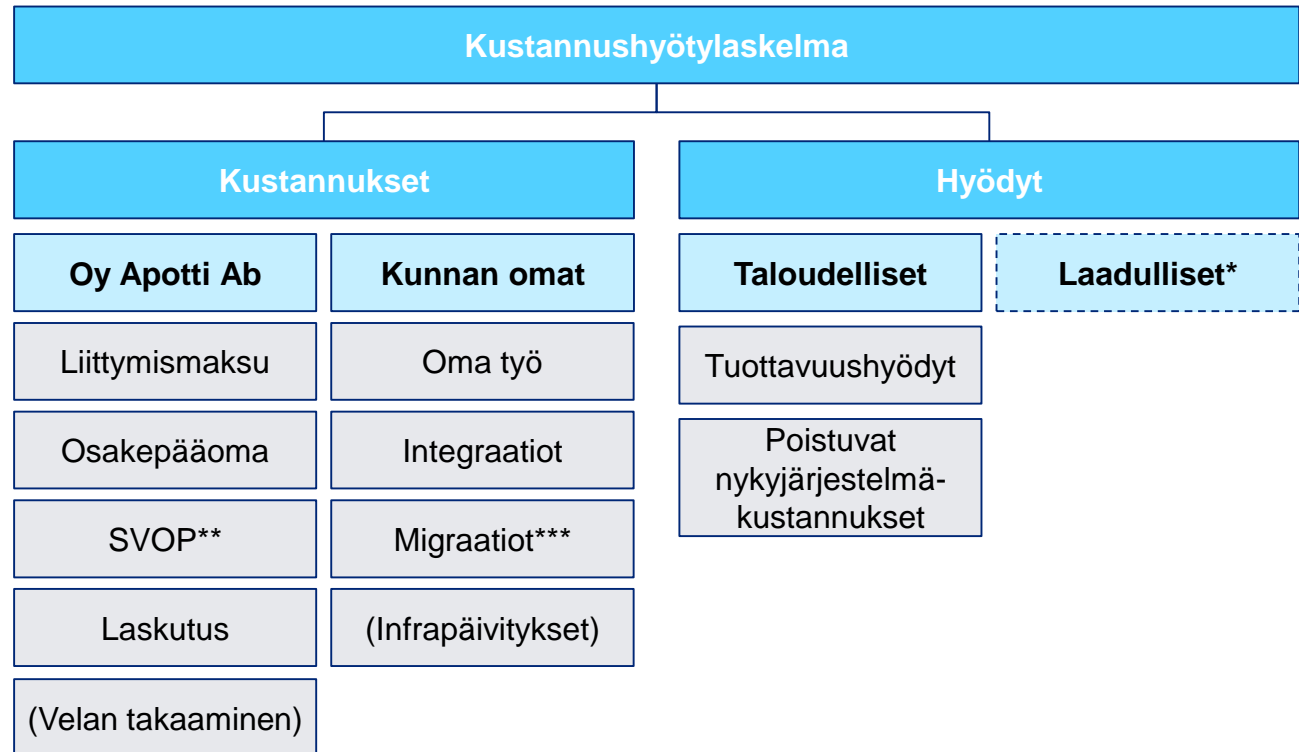
Arvio Apottiin liittymisen kustannuksista ja potentiaalisista hyödyistä

- Kustannushyötyanalyysi kuvaa Apottiin liittymisen kustannusvaikutuksia kahden eri etenemisvaihtoehdon osalta. Se kuvaa myös hyötyjä joita uuden HUS:n kanssa yhteisen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmän hyödyntäminen mahdollistaa toiminnalle. Kustannushyötyanalyysi koostuu taloudellisesta laskelmasta ja laadullisesti arvioiduista hyötytekijöistä.
- Kustannushyötyanalyysi asettaa tavoitteita projektin toteuttamiselle ja toiminnan muutokselle. Hyötyjen toteuttaminen vaatii toiminnan organisoinnin, prosessien ja toimintatapojen kehittämistä niin, että järjestelmän mahdollisuuksia hyödynnetään täysimääräisesti.
- Kustannushyötyanalyysi on tehty kahdelle aiemmin esitetylle Apottiin liittymisen etenemisvaihtoehdolle:
 - 1. Apottiin liitytään mahdollisimman pian (2016)
 - 2. Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa (noin 2019-2020).
- Hyötyanalyysin tuottavuushyödyt perustuvat Apotti-hankkeen vastaavaan analyysiin, jonka oletuksia ja laskelmia on sovitettu Tuusulan tilanteeseen. Analyysin pohjatietoja on täydennetty sekä Tuusulalta että Apotti-hanketoimistolta saatujen kustannustietojen perusteella. Hyötyjä arvioitaessa on pyritty noudattamaan varovaisuusperiaatetta eli arvioimaan hyöty maltillisesti.

Kustannushyötyanalyysin laskelma

Laskelma huomioi ne kustannukset ja taloudelliset hyödyt, jotka on tässä vaiheessa voitu suoraviivaisesti laskea

- Kustannushyötylaskelma muodostuu oheisen kuvan mukaisista osista.
- Laskelmassa on huomioitu arvioidut kustannukset ja euromääräiseksi muutettu taloudellinen hyötypotentiaali Tuusulan osalta.
- Laadullisina kuvatut hyödyt ovat myös erittäin merkittäviä ja usealla niillä on euromääräinen vaikutus, vaikka niitä ei tässä vaiheessa ollut mahdollista arvioida taloudellisesti.
- Kustannukset jakautuvat Oy Apotti Ab:n suuntaan meneviin kustannuksiin ja kunnan omiin kustannuksiin.

*Laadullisia hyötyjä ei arvioida laskelmassa, mutta niiden vaikutukset on kuvattu loppuraportin liitetiedostoissa. Tuusulan laadulliset hyödyt pohjautuvat Apotin hyötyanalyysin laadullisiin hyötyihin.

** Sijoitettu vapaa oma pääoma

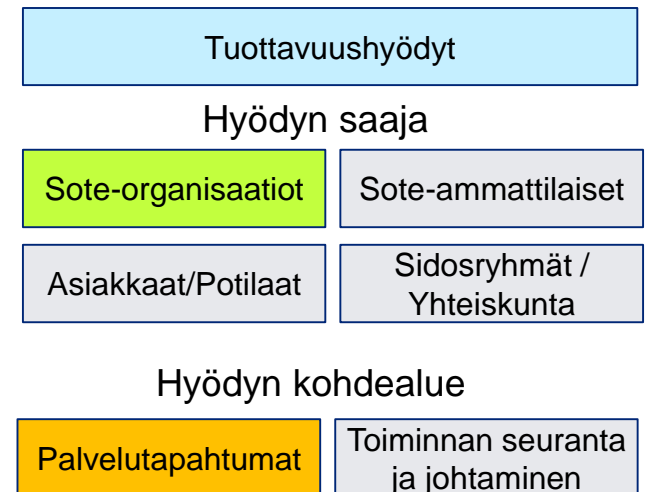
*** Migraatio tarkoittaa tietojen siirtämistä vanhoista tietojärjestelmistä uusiin.

Hyötyanalyysi

Kustannusluokitus			
Kustannus		Hyöty	
Apotti Oy	Korvaus osat	Tuottavuus	Liiketoiminta
Liiketoiminta	Ohjelmat	Hyöty	Liiketoiminta
Ohjelmat	Hyöty	Hyöty	Liiketoiminta
YOP	Hyöty	Hyöty	Liiketoiminta
Liiketoiminta	Hyöty	Hyöty	Liiketoiminta
Liiketoiminta	Hyöty	Hyöty	Liiketoiminta
Liiketoiminta	Hyöty	Hyöty	Liiketoiminta

Apottiin liittymisen taloudelliset hyödyt jakautuvat tuottavuushyötyihin ja poistuviin järjestelmäkustannuksiin

- Tuottavuushyötyjen euromääräinen arvio sisältää pääasiassa sote-organisaation saamia palvelu- ja itsepalvelutapahtumiin liittyviä taloudellisia hyötyjä. Nämä ovat hyötyjä joiden toteutuminen on melko suoraviivaista. Laskelmassa mukana olevat tuottavuushyödyt on listattu sivulla 23. Arvioitujen tuottavuushyötyjen lisäksi on oletettavissa, että saavutetaan myös muita euromääräisiä hyötyjä, jotka on toistaiseksi kuvattu laadullisina.
- Tuottavuushyötyjen lisäksi laskelmassa on huomioitu poistuvat nykyjärjestelmäkustannukset. Tärkeimmät sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmät Tuusulassa ovat tällä hetkellä GFS (perusterveydenhuolto), Efficca (suun terveydenhuolto) ja ProConsona (sosiaalihuolto). Lisäksi käytössä on useita muita pienempiä järjestelmiä.
- Poistuvat järjestelmäkustannukset saatiin arvioimalla nykyisiä kustannuksia. Erityisesti GFS:n osalta tiedetään, että kustannukset tulevat merkittävästi kasvamaan Vantaan poistuessa käyttäjäkunnasta.
- Kaikkiin keskeisiin järjestelmiin jouduttaisiin myös investoimaan tulevina vuosina. Vältettäviä investointikustannuksia arvioitaessa tarkasteltiin myös aiemmin toteutuneita investointikustannuksia.

Arvioidut tuottavuushyödyt kohdistuvat erityisesti sote-organisaatioihin. Lisäksi tuottavuushyötyjä on arvioitu pääasiassa palvelutapahtumien näkökulmasta, ei esim. toiminnan johtamisen näkökulmasta.

Hyötyanalyysin vuosittaiset tuottavuushyödyt

Kustannusohjelmien			
Kustannukset		Hyödyt	
Apotti Oy	Korvaus onnet	Tuottavuus	Liiketoiminta
Liiketoiminta	Verotus	Verotus	Verotus
Osasto	Verotus	Verotus	Verotus
YOP	Verotus	Verotus	Verotus
Liiketoiminta	Verotus	Verotus	Verotus
Liiketoiminta	Verotus	Verotus	Verotus

Potentiaaliset tuottavuushyödyt ovat arviolta 1,5 miljoonaa euroa vuodessa

Osa-alue	Tuottavuushyöty*	Euromääräinen vaikutus/vuosi
SOS** ja PTH**	Vastaanottokäyntien tehostuminen	455 000 €
	Suun terveydenhuollon vastaanottokäyntien tehostuminen	455 000 €
	Vuodeosastojen hoitopäivien väheneminen	157 000 €
	Vuodeosastojen hoitotyön kirjaamisen tehostuminen	101 000 €
	Laboratorio- ja kuvantamistutkimusten väheneminen	91 000 €
	Kotihoidon tarpeettomien käyntien väheneminen asiakkaan sairaalassaolon vuoksi	64 000 €
	Hoitajan potilaspuheluihin käyttämän ajan väheneminen	62 000 €
	Puheluiden määrän väheneminen ja tehostuminen	46 000 €
	Kirjaamistyön tehostuminen	39 000 €
	Ostopalveluprosessien tehostuminen	31 000 €
	Päätösten käsittelyn nopeutuminen	23 000 €
	Lastensuojeluilmoitusten käsittelyn tehostuminen	4 000 €
	Suun terveydenhuollon hoidontarpeen arviointipuheluiden tehostuminen	1 500 €
Yhteensä:		1 531 000 €

*Tarkemmat kuvaukset kustakin hyödystä löytyvät tämän raportin liitteistä. **Eri kunnat ryhmittelevät toimintaansa eri tavalla. Tuusulassa on yhdistetty sosiaali- ja terveystoimi.

Hyötyanalyysin yhteenveto

Kustannukset		Hyödyt	
Apotti Oy	Korvaus osat	Tuottavuus	Liiketoiminta
Liiketoiminta	Osasto	Hyödyt	Liiketoiminta
Osasto	Hyödyt	Liiketoiminta	Liiketoiminta
OSOP	Hyödyt	Liiketoiminta	Liiketoiminta
Liiketoiminta	Hyödyt	Liiketoiminta	Liiketoiminta
(Vain osasto)			

Nopeammassa etenemisvaihtoehdossa hyödyt toteutuvat nopeammin ja tuottavat 10 vuodessa suuremman euromääräisen hyödyn

Etenemisvaihtoehto 1: Apottiin liitytään mahdollisimman pian (€)

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Tuottavuus	0	0	0	-278 000	361 000	957 000	1 531 000	1 531 000	1 531 000	1 531 000	7,2 milj.
Poistuvat	300 000	300 000	300 000	766 000	1 588 000	1 638 000	1 638 000	1 638 000	1 638 000	1 638 000	11,4 milj.
Yht.	300 000	300 000	300 000	488 000	1 949 000	2 595 000	3 169 000	3 169 000	3 169 000	3 169 000	18,6 milj.

Etenemisvaihtoehto 2: Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa (€)

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Tuottavuus	0	0	0	0	0	-115 000	574 000	1 339 000	1 531 000	1 531 000	4,9 milj.
Poistuvat	300 000	300 000	300 000	500 000	500 000	1 069 000	1 638 000	1 638 000	1 638 000	1 638 000	9,5 milj.
Yht.	300 000	300 000	300 000	500 000	500 000	954 000	2 212 000	2 977 000	3 169 000	3 169 000	14,4 milj.

- Etenemisvaihtoehdossa 1 PSH hyötyjen arvioidaan toteutuvan puolivuositain **alkaen vuodesta 2019**: -25%, -15%, 25%, 25%, 50%, 75%, 100%... ja SOS hyötyjen puolivuositain **alkaen vuodesta 2019**: -5%, 25%, 50%, 75%, 100%...
- Etenemisvaihtoehdossa 2 PSH ja SOS hyötyjen arvioidaan toteutuvan puolivuositain seuraavasti **alkaen vuodesta 2021**: -10%, -5%, 25%, 50%, 75%, 100%...
- Korvautuvien järjestelmien kohdalla on arvioitu mihin investoinnilla vältettävä kustannus olisi ajoittunut.

Kustannusanalyysi

Apottiin liittymisen kustannukset koostuvat Oy Apotti Ab:n kustannuksista ja Tuusulan omista kustannuksista

- Oy Apotti Ab:n kustannuksien osalta hyödynnettiin Oy Apotti Ab:n arvioita Tuusulalle koituvista kustannuksista. Ne ovat tässä vaiheessa vain arvioita, ja lopulliset kustannukset päättää Oy Apotti Ab:n hallitus.
- Tuusulan omien kustannuksien arvio perustuu Tuusulan nykyisten toteutusten kustannuksiin sekä asiantuntija-arvioon tyypillisistä järjestelmähankkeen kustannuksista.
- Tuusulan omiin kustannuksiin vaikuttavat muun muassa päätökset liittymien ja migraatioiden määrästä sekä hankkeeseen varattavista henkilöstöresursseista.
- Mikäli Apottiin liittyy myöhemmin myös muita kuntia, rahoittajajoukon laajenemisella voi olla hankkeen kustannuksia alentava vaikutus.

Kustannusanalyysin osa-alueet

Tuusula osallistuu Oy Apotti Ab:n rahoitukseen liittymismaksun, osakepääoman, sijoitetun vapaan oman pääoman, laskutuksen ja velan takaamisen kautta

Osa-alue	Kustannus	Selitys	Euromääräinen vaikutus
Oy Apotti Ab	Liittymismaksu	Kertaluonteinen maksu jolla mukaan tulija osallistuu aiemmin hankkeessa menneisiin kuluihin.	Suuruus riippuu siitä milloin mukaan.
	Osakepääoma	Oy Apotti Ab:n liittymisen osakepääoma.	2000 €
	SVOP*	Oy Apotti Ab:hen sijoitettava vapaa oma pääoma.	1,8 milj. €
	Laskutus	Oy Apotti Ab:n omistajilta laskuttama summa.	Suuruus riippuu siitä milloin mukaan.
	Velan takaaminen	Omistajien takaus Oy Apotti Ab:n lainoille. (Ei kassavirtavaikutusta)	11,3 milj. €

Periaatteita:

- Rahoitusosuus perustuu omistajan omistusosuuteen, joka puolestaan perustuu kunnan väkilukuun suhteutettuna muihin omistajiin ja HUS:n alkuperäiseen 46% omistusosuuteen, joka pienenee vastaavassa suhteessa uusien omistajien liittymisen myötä.
- Omistajien oman työn kustannuksia seurataan uusien omistajien liittymismaksujen määrittämistä varten.
- Järjestelmän kehittämisen kustannukset rahoitetaan omistajien omistusosuuksien suhteessa joko oman pääoman ehtoisesti tai lainarahoituksella.
- Tuotantokäyttöön liittyvät kustannukset peritään laskutuksen kautta myöhemmin tarkennettavien periaatteiden mukaisesti.

Kustannusanalyysin osa-alueet

Oy Apotti Ab:n rahoituksen lisäksi Tuusulalle tulee omaan hanketyöhön ja teknisten edellytysten varmistamiseen liittyviä kustannuksia

Osa-alue	Kustannus	Selitys	Euromääräinen vaikutus
Kunnan omat	Oma työ	Omistajien käyttämä oma työ hankkeeseen liittyen. Tuusula tarvitsee todennäköisesti hankepäällikön, teknisen vastuuhenkilön ja osa-aikaisesti muita asiantuntijoita.	Arvioitu 1,5 - 4 HTV/vuosi
	Integraatiot	Tarvittavien integraatioiden rakentaminen. Integraatiot kannattaa pitää minimissään. Vähintään tarvitaan liittymät laskutukseen ja taloushallintoon.	Arvioitu 3 liittymää
	Migraatiot	Tietojen siirtäminen ja/tai arkistointi. Mikäli mahdollista tiedot kannattaa arkistoida. Tietojen siirto koskettanee Effica, ProConsona ja GFS -järjestelmiä. Lähdejärjestelmien tietoaineiston laatu ja mahdolliset synergiat muiden osakkaiden kanssa vaikuttavat kustannuksiin.	Arvioitu 3 migraatiota
	Infrastruktuurin päivittäminen	Apotin käyttöönotto edellyttää tiettyä tasoa tietotekniseltä infrastruktuurilta. Infrastruktuuria tullaan todennäköisesti Tuusulassa päivittämään seuraavan 10 vuoden aikana eikä Apotti näin ollen ole ainoa infrastruktuurin päivittämisen syy. Apotilla voi olla vaikutusta päivityksien ajoittamiseen, mutta koska päivitykset tehtäisiin joka tapauksessa, laskelmassa ei huomioida tätä osa-aluetta.	Ei mukana laskelmassa.

Kustannusanalyysin yhteenvedo

Kymmenelle vuodelle jaettuna Apottiin liittymisen kustannukset ovat eri vaihtoehdoissa samansuuruiset, mutta jaksottuvat eri tavalla.

Etenemisvaihtoehto 1: Apottiin liitytään mahdollisimman pian (€)

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Oy Apotti Ab*	339 000	290 000	1,0 milj	2,0 milj.	3,1 milj.	2,1 milj.	1,9 mlj.	1,7 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	15,3 milj.
Omat	0	75 000	270 000	295 000	225 000	0	0	0	0	0	865 000
Yht.	339 000	365 000	1,3 milj.	2,3 milj.	3,3 milj.	2,1 milj.	1,9 milj.	1,7 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	16,2 milj.

Etenemisvaihtoehto 2: Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa (€)

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Oy Apotti Ab*	0	0	0	2,5 milj.	2,7 milj.	2,5 milj.	2,5 milj.	2,3 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	15,3 milj.
Omat	0	0	0	75 000	345 000	370 000	75 000	0	0	0	865 000
Yht.	0	0	0	2,6 milj.	3,1 milj.	2,9 milj.	2,5 milj.	2,3 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	16,2 milj.

*Luvut ovat suuruusluokka-arvioita, lopullisen päätöksen tekee Oy Apotti Ab:n hallitus

Kustannushyötyanalyysin yhteenveto

Kustannukset		Hyödyt	
Apotti Oy	Korven snt	Talokallan	Laukaa
Liiketoiminta	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101
Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101	Ohje 101

Kymmenen vuoden kustannukset ja hyödyt

- Tarkastellulla kymmenen vuoden jaksolla (2016-2025), etenemismvaihtoehdossa 1 hyödyt ohittavat kustannukset vuonna 2024. Etenemismvaihtoehdossa 2 hyödyt eivät ohita kustannuksia vielä 2025.
- Etenemismvaihtoehdossa 1 Apotti saadaan käyttöön 2019 ja 2020, jolloin hyötyjä aletaan saamaan aikaisemmin. Etenemismvaihtoehdossa 2 Apotti saadaan käyttöön 2021 ja vasta sen jälkeen saadaan tuottavuushyötyjä. Lisäksi investointeja nykyjärjestelmiin ei vältetä yhtä paljon kuin 1. vaihtoehdossa.

Etenemismvaihtoehto 1: Apottiin liitytään mahdollisimman pian

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Hyödyt	300 000	300 000	300 000	488 000	2,0 milj.	2,5 milj.	3,2 milj.	3,2 milj.	3,2 milj.	3,2 milj.	18,6 milj.
Kustannukset	339 000	365 000	1,3 milj.	2,3 milj.	3,3 milj.	2,1 milj.	1,9 milj.	1,7 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	16,2 milj.
Kumul. erotus	-39 000	-104 000	-1,1 milj.	-2,9 milj.	-4,3 milj.	-3,8 milj.	-2,5 milj.	-1,0 milj.	626 000	2,4 milj.	

Etenemismvaihtoehto 2: Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Hyödyt	300 000	300 000	300 000	500 000	500 000	954 000	2,2 milj.	3,0 milj.	3,2 milj.	3,2 milj.	14,4 milj.
Kustannukset	0	0	0	2,6 milj.	3,1 milj.	2,9 milj.	2,5 milj.	2,3 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	16,2 milj.
Kumul. erotus	300 000	600 000	900 000	-1,2 milj.	-3,7 milj.	-5,6 milj.	-6,0 milj.	-5,2 milj.	-3,6 milj.	-1,8 milj.	

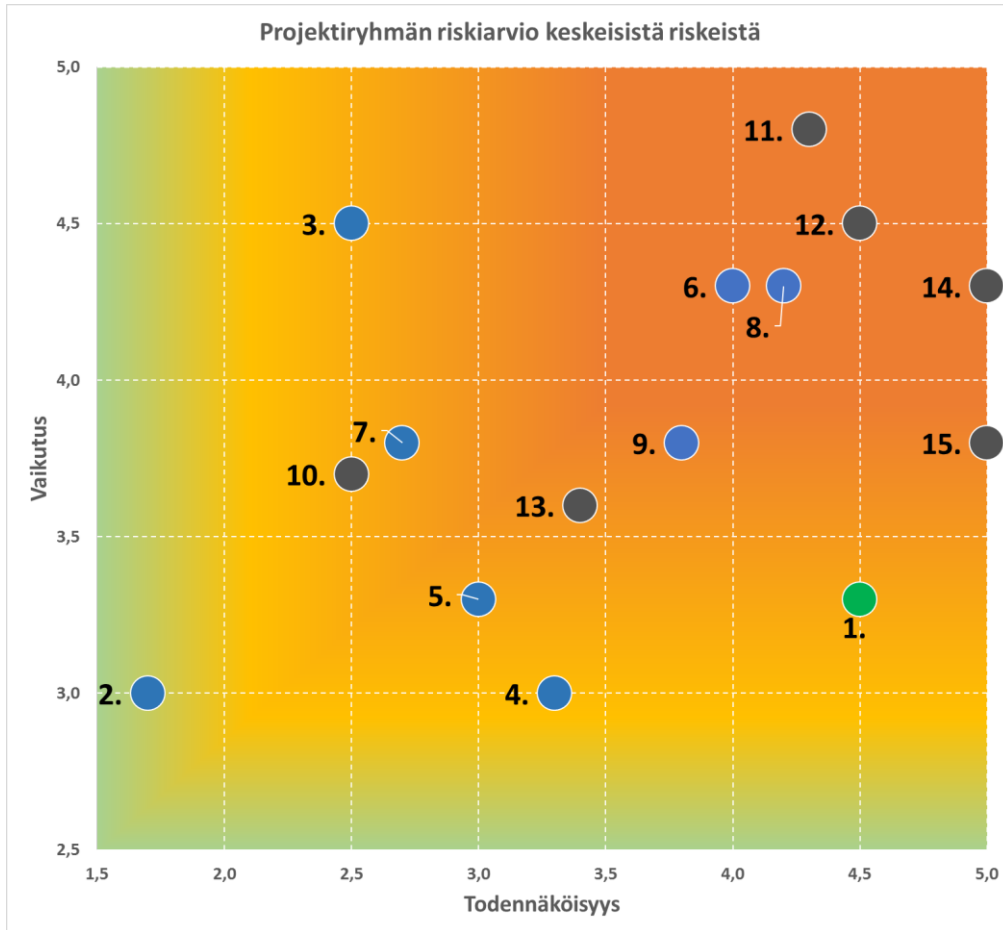
Riskianalyysi

Apottiin liittymisen riskianalyysi

Sekä Apottiin liittymiseen että sen ulkopuolelle jättäytymiseen sisältyy useita riskejä. Riskianalyysin perusteella Apotin ulkopuolelle jättäytymiseen liittyvät riskit arvioitiin merkittävimmiksi kuin liittymiseen liittyvät riskit.

- Selvitystyössä arvioitiin Tuusulan Apottiin liittymiseen ja ulkopuolelle jättäytymiseen liittyviä keskeisiä riskejä pohjautuen taustamateriaaleihin, asiantuntijahaastatteluihin ja työryhmätyöskentelyyn.
- Apottiin liittyminen arvioitiin yhtenä vaihtoehtona liittymisaikataulusta (liittyminen 2016 tai 2020) riippumatta. Liittymisen eri aikataulujen vaikutukset on kuitenkin huomioitu varautumiskeinoissa.
- Riskianalyysin painopiste on Tuusulaan kohdistuvissa Apotti-liitännäisissä riskeissä. Siinä ei arvioida Apotti-hankkeen sisäisiä riskejä (esim. valittu järjestelmä tai hanketyön organisointi) tai yleisiä kaikkiin järjestelmähankkeisiin liittyviä riskejä.
- Kunkin riskin todennäköisyys ja vaikuttavuus arvioitiin asteikolla 1-5 sekä muodostettiin alustava näkemys Apottiin liittymisen riskien varautumiskeinoista.
- Merkittäviä riskejä tunnistettiin yhteensä 15 kappaletta. Apotin ulkopuolelle jättäytymiseen liittyvät riskit arvioitiin todennäköisyydeltään ja vaikuttavuudeltaan merkittävämmiksi kuin liittymiseen liittyvät.
- Tunnistetut riskit jakautuvat karkeasti neljään luokkaan: järjestelmähankkeen toteutus, toiminta ja toiminnan muutos, nykyiset järjestelmät ja sote-uudistus.
- Seuraavilla sivuilla on kuvattu merkittävimmiksi arvioidut riskit. Muut riskit on kuvattu ja arvioitu raportin liitteenä olevassa riskianalyysi-Excelissä.

Merkitävimmät riskit riskikartalla

- Apottiin liittymiseen liittyvä riski
- Apotin ulkopuolelle jättäytymiseen liittyvä riski
- Molempiin vaihtoehtoihin liittyvä riski

Apottiin liittymisen

2. Sote-uudistuksen linjaukset ovat selkeästi ristiriidassa Apotin tavoitteiden kanssa.
3. Hankkeen toteutuminen kariutuu Tuusulasta riippumattomasta syystä.
4. Hankkeen kustannukset kasvavat merkittävästi hankkeen aikana.
5. Hankkeen arvioidut hyödyt eivät toteudu täysimääräisesti.
6. Tuusulan omat resurssit eivät riitä hankkeen onnistuneeseen läpivientiin.
7. Apottiin liittyvän toiminnanmuutoksen jalkautus epäonnistuu.

Apotin ulkopuolelle jättäytyminen

10. Toiminnan tarvitsema tiedon liikkuvuus HUS:n ja muiden HUS-alueen kuntien kanssa ei toimi optimaalisesti.
11. Tuusula joutuu toteuttamaan asiakas- ja potilastietojärjestelmien suuret uudistukset yksin, koska sopivia kumppaneita ei löydy.
12. Tuusulan omat resurssit eivät riitä asiakas- ja potilastietojärjestelmän itsenäiseen uudistamiseen.
13. Tuusulan johtaminen, toimintatavat ja järjestelmät eriytyvät muista HUS-alueen kunnista.

Molempia vaihtoehtoja koskevat riskit (todennäköisyys ja varautumiskeinot vaihtelevat)

1. Sote-uudistus ajoittuu samaan ajankohtaan järjestelmä uudistuksen kanssa aiheuttaen yhtäaikaisen suuren muutoksen ja pullonkaulan resursointiin.
8. & 14. Graafisen Finstarin jatkokehityksen ja tuen loppuminen pakottaa Tuusulan kiireellisiin järjestelmäinvestointeihin.
9. & 15. Suun terveydenhuollon pakotettu järjestelmä uudistus Kanta-liittymän toteuttamiseksi.

Riskianalyysi – Apottiin liittyminen

Projektiryhmän arvio merkittävimpien riskien todennäköisyydestä ja vaikuttavuudesta sekä varautumiskeinoista

Riski	Seuraukset	Todennäköisyys	Vaikutus	Varautuminen
1. Sote-uudistus ajoittuu samaan ajankohtaan järjestelmä uudistuksen kanssa aiheuttaen yhtäaikaisen suuren muutoksen ja pullonkaulan resursointiin. <i>(Tämä riski liittyy myös Apotin ulkopuolelle jättäytymisen skenaarioon)</i>	Tuusulan resurssit eivät riitä molempien uudistuksen menestyksekkääseen läpivientiin. Yhtäaikaiset suuret muutokset aiheuttavat merkittävää muutosvastarintaa.	4,5	3,5	Liitytään Apottiin hyvissä ajoin ennen sote-uudistuksen mukaisten itsehallintoalueiden toiminnan käynnistämistä, jotta Apottiin liittyvä tekeminen ja muutosjohtaminen saadaan koordinoitua sote-uudistuksen kanssa parhaalla mahdollisella tavalla.
2. Sote-uudistuksen linjaukset ovat selkeästi ristiriidassa Apotin tavoitteiden kanssa.	Apotti-järjestelmä ei tue parhaalla mahdollisella tavalla sote-uudistuksen rakenteita. Eroavaisuudet aiheuttavat kustannuksia ja haasteita järjestelmän käyttöön.	2	3	Apotti-hanketoimisto ja osakkaat osallistuvat tiivisti sote-uudistuksen suunnitteluun vaikuttamalla sisältöön ja huomioimalla ratkaisun linjaukset hankkeessa.
3. Hankkeen toteutuminen kariutuu Tuusulasta riippumattomasta syystä (esim. ratkaisua ei saada sovitettua suomen olosuhteisiin; merkittävä osakas, käytännössä HUS tai Helsinki, jättäytyy pois hankkeesta; Markkinaoikeuden päätös).	Hanke päättyy siihen uponneet kustannukset menetetään osittain.	2,5	4,5	Tuusulan mahdollisuudet vaikuttaa ulkoisiin tekijöihin ovat rajalliset. Riski huomioidaan jo liittymisvaiheessa ja keskeisten toimijoiden sitoutuminen varmistetaan etukäteen. Hankkeeseen liitytään vasta markkinaoikeuden päätöksen jälkeen.
4. Hankkeen kustannukset kasvavat merkittävästi hankkeen aikana (kilpailutusten hinta, muutospyyntöt, jne.).	Tuusula joutuu rahoittamaan hanketta suunniteltua enemmän ja järjestelmän takaisinmaksuaika pitenee.	3,5	3	Varmistetaan hanketoimiston laskelmien taustat ja niihin tehdyt varaukset.
5. Hankkeen arvioidut hyödyt eivät toteudu täysimääräisesti.	Järjestelmän takaisinmaksuaika pitenee.	3	3,5	Tuusula osallistuu alusta alkaen hankkeessa tehtävään muutos- ja hyötyjohtamiseen hyötyjen toteutumiseen tarvittavien muutosten jalkauttamiseksi.

Riskianalyysi – Apottiin liittyminen

Projektiryhmän arvio merkittävimpien riskien todennäköisyydestä ja vaikuttavuudesta sekä varautumiskeinoista

Riski	Seuraukset	Todennäköisyys	Vaikutus	Varautuminen
6. Tuusulan omat resurssit eivät riitä hankkeen onnistuneeseen läpivientiin.	Tuusula ei saa tehtyä tilaajan vastuulla olevia tehtäviä kuten sisäinen hankejohto, toiminnan muutos, migraatioiden ja integraatioiden toteutus, infrastruktuurin muutokset ja sisäinen viestintä.	4	4,5	Hankkeen resursointi suunnitellaan huolellisesti ja resurssit varataan ajoissa. Tuusula pyrkii hyödyntämään esimerkiksi Vantaan kanssa yhteisiä resursseja mahdollisimman pitkälle. Apotti-yhtiölle viestitään lisäresurssitarpeet ja sovitaan niiden hankkimisesta yhtiön kautta.
7. Apottiin liittyvän toiminnanmuutoksen jalkautus epäonnistuu.	Iso osa järjestelmähankkeen hyödyistä perustuu toiminnan muutokseen, jolloin hyötyjä jää toteutumatta. Uuden järjestelmän hyväksyntä myös laskee, jos sitä ei hyödynnetä täydessä laajuudessa.	3	4	Tuusula ottaa omat avainhenkilönsä ylimmästä johdosta ja keskijohdosta mukaan hankkeen valmisteluun. Ydinhenkilöitä sitoutetaan muun muassa rerefenssikohteissa vierailujen kautta. Muutosviestintää toteutetaan osana hanketta.
8. Graafisen Finstarin jatkokehityksen ja tuen loppuminen pakottaa Tuusulan kiireellisiin järjestelmäinvestointeihin. <i>(Tämä riski liittyy myös Apotin ulkopuolelle jättäytymisen skenaarioon)</i>	Mikäli järjestelmätoimittaja päättää lopettaa järjestelmän tuen eikä Tuusula ole vielä liittynyt Apottiin, niin Tuusula on todennäköisesti pakotettu joko päivittämään järjestelmä uuteen versioon tai hankkimaan kokonaan uusi järjestelmä.	4,5	4,5	Tuusula tekee tarvittavat päätökset Apottiin liittyen ja suunnittelee etenemisen niiden mukaisesti vuoden 2016 alkupuoliskolla.
9. Suun terveydenhuollon pakotettu järjestelmä uudistus Kanta-liittymän toteuttamiseksi. <i>(Tämä riski liittyy myös Apotin ulkopuolelle jättäytymisen skenaarioon)</i>	Mikäli Tuusulalla ei ole hyvää perustetta anoa jatkoaikaa Kantaan liittymiselle suun terveydenhuollon osalta, niin joudutaan järjestelmä päivittämään uuteen tuoteversioon, johon liittyy merkittävät kustannukset ja työmäärä.	4	4	Tuusula tekee tarvittavat päätökset Apottiin liittymiseksi alkuvuodesta 2016 ja hakee niiden perusteella lisää siirtymäaikaa merkittävän järjestelmä uudistuksen aikatauluun vedoten.

*Äänestyksessä saadut keskiarvot on pyöristetty ylöspäin seuraavaan puoleen tai kokonaiseen pisteeseen.

Riskianalyysi – Apotin ulkopuolelle jättäytyminen

Projektiryhmän arvio merkittävimpien riskien todennäköisyydestä ja vaikuttavuudesta

Riski	Seuraukset	Todennäköisyys	Vaikutus
10. Toiminnan tarvitsema tiedon liikkuvuus HUS:n ja muiden HUS-alueen kuntien kanssa ei toimi optimaalisesti.	Sosiaali- ja terveystietojärjestelmien tuottaminen ei toimi tehokkaasti eikä toiminnalla ja asiakkailta ole oleellisia tietoja käytössään.	2,5	4
11. Tuusula joutuu toteuttamaan asiakas- ja potilastietojärjestelmien suuret uudistukset yksin, koska sopivia kumppaneita ei löydy.	Asiakas- ja potilastietojärjestelmäuudistuksen toteuttaminen itsenäisenä toimijana vaatii huomattavan määrän resursointia, aiheuttaa suuria kustannuksia ja sisältää merkittäviä alariskejä.	4,5	5
12. Tuusulan omat resurssit eivät riitä asiakas- ja potilastietojärjestelmän itsenäiseen uudistamiseen.	Tuusula joutuu tukeutumaan toimittajan resursointiin, joka aiheuttaa kustannuksia ja merkittäviä riskejä järjestelmän sopivuudesta Tuusulan käyttöön.	4,5	4,5
13. Tuusulan johtaminen, toimintatavat ja järjestelmät eriytyvät muista HUS-alueen kunnista.	Tuusula ei osallistu alueen keskeiseen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan ja tietojärjestelmien kehityshankkeeseen, jolloin Tuusulan toimintatavat ja järjestelmät eivät ole täysin yhteensopivia HUS:n ja muiden HUS-alueen kuntien kanssa. Tuusula ei saa käyttöönsä muiden toimijoiden parhaita käytäntöjä eikä pääse täysimääräisesti osallistumaan alueen päätöksentekoon.	3,5	4
14. Graafisen Finstarin jatkokehityksen ja tuen loppuminen pakottaa Tuusulan kiireellisiin järjestelmäinvestointeihin. <i>(Tämä riski liittyy myös Apottiin liittymisen skenaarioon)</i>	Mikäli järjestelmätoimittaja päättää lopettaa järjestelmän tuen eikä Tuusula ole vielä liittynyt Apottiin, niin on Tuusula todennäköisesti pakotettu joko päivittämään järjestelmä uuteen versioon tai hankkimaan kokonaan uusi järjestelmä.	5	4,5
15. Suun terveydenhuollon pakotettu järjestelmäuudistus Kanta-liittymän toteuttamiseksi. <i>(Tämä riski liittyy myös Apottiin liittymisen skenaarioon)</i>	Mikäli Tuusulalla ei ole hyvää perustetta anoa jatkoaikaa Kantaan liittymiselle suun terveydenhuollon osalta, niin joudutaan suun terveydenhuollon järjestelmä päivittämään uuteen tuoteversioon, johon liittyy merkittävät kustannukset ja työmäärä.	5	4

*Äänestyksessä saadut keskiarvot on pyöristetty ylöspäin seuraavaan puoleen tai kokonaiseen pisteeseen.

Liitteet

Liitteet

LIITE 1 – Kustannushyötyanalyysin täydentävää materiaalia

LIITE 2 – Kustannushyötyanalyysin laskentataulukot (Excel)

LIITE 3 – Riskianalyysi (Excel)

Liite 1

Kustannushyötyanalyysin täydentävää materiaalia

Kustannushyötyanalyysi – Tuottavuushyötyjen kuvaukset

Perusterveydenhuollon vastaanottokäyntien tehostuminen*

Yhden vuoden hyöty: 455 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Tutkimusten mukaan avosairaanhoidon lääkäreiden työajasta noin 40 % käytetään välittömään potilastyöhön. Tästä lähes puolet kuluu tietokoneen käyttöön potilaan ollessa läsnä tai hänen poistuttua. 25 % lääkärin työajasta koostuu erilaisesta toimistotyöstä (tiedonhaku, kirjaaminen, erilaisten lausuntojen ja läheteiden laatiminen, reseptien uusiminen) ja 10 % puhelintyöstä. Loput 25 % työajasta koostuu koulutuksista, kokouksista, tutoroinnista ja esim. erityisvastuualueen hoitamisesta.
- Demonstraatioihin osallistuneet ammattilaiset arvioivat, että tiedonhaku ja erilainen tietojen yhdistelyä vaativa työ tehostuu huomattavasti verrattuna nykytilaan.
- Vastaanottotapahtuma tehostuu merkittävästi tietojärjestelmän hyvän käytettävyyden ansiosta. Myös vastaanoton laatu paranee, koska tieto on selkeämmin käytettävissä. Erikoissairaanhoidon tiedot ovat paremmin käytettävissä perusterveydenhuollossa.
- Rakenteinen kirjaaminen vähentää kirjaamiseen käytettyä aikaa sekä parantaa kirjatun tiedon laatua sekä sen hakemista käyttötarkoituksen mukaisesti.
- Tehostuminen vähentää kirjaamis- ja toimistotyöhön käytettävää aikaa, jolloin lääkärillä on mahdollisuus tehdä enemmän suoraa potilastyötä.
- Sähköiset palvelut vähentävät puheluiden määrää ja sähköisen asioinnin myötä potilaalla on mahdollisuus toimittaa järjestelmään esim. mittaustuloksia ennen vastaanottoa, jolloin työ nopeutuu
- Tieteellistä tutkimusta on tehty lähinnä siirtymisistä paperisesta tietojärjestelmästä sähköisiin potilastietojärjestelmiin. Näissä tutkimuksissa on saatu merkittävää parannusta ajankäytössä. Nykyiset potilastietojärjestelmät ovat monilta toiminnallisuuksiltaan paperisen sairauskertomuksen sähköistettyjä versioita. Nykyiset tietojärjestelmät vaativat osissa toiminnoissa tuplakirjaamista ja tiedon manuaalista siirtämistä, mikä vaikeuttaa toimintaa ja heikentää laatua.
- Hyödyn saavuttamiseksi tärkeää on myös miettiä työnjakoa ja prosesseja uudelleen.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Avosairaanhoidon lääkärin ja hoitajien vastaanottokäyntien määrä vuodessa Tuusulassa n. 56 000 käyntiä.
- Lääkärikäynnin kustannus Tuusulassa on 111 € ja hoitajakäynnin kustannus 55 €.
- Käyntien tehostumispotentiaaliksi arvioidaan 10%.

Suun terveydenhuollon vastaanottokäyntien tehostuminen*

Yhden vuoden hyöty: 455 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Tällä hetkellä vastaanotoilla menee osa ajasta tietokoneen käyttämiseen, kuten tiedon etsimiseen ja kirjaamiseen. Järjestelmäuudistuksen myötä tiedonhaku ja erilainen tietojen yhdistelyä vaativa työ tehostuu huomattavasti verrattuna nykytilaan sujuvoittaen vastaanottotapahtumaa.
- Myös vastaanoton laatu paranee, koska tieto on selkeämmin ja laajemmin käytettävissä.
- Tuusulassa käytetään nykyisin kolmea järjestelmää suun terveydenhuollossa, mistä johtuen tällä alueella uskotaan olevan tehostumispotentiaalia.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Suunterveydenhuollon vastaanottokäyntien määrä vuodessa Tuusulassa on n. 45 000 käyntiä.
- Käynnin kustannus on n. 100 €.
- Käyntien tehostumispotentiaaliksi arvioitiin 10%.

Vuodeosastojen hoitopäivien väheneminen ja hoitotyön kirjaamisen tehostuminen*

Vuodeosastojen hoitopäivien väheneminen

Hoitotyön kirjaamisen tehostuminen

Yhteensä

157 000 €

101 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Noin 30 % hoitajien työajasta menee hoitotietojen kirjaamiseen. Rakenteinen kirjaaminen tehostaa kirjaamista merkittävästi ja hoitajien työaika vapautuu varsinaiseen hoitotyöhön.
- Tehostumisen lisäksi kirjaamisen laatu sekä tiedon jatkohyödyntäminen paranevat.
- Koko Apotti-alueella helposti hyödynnettävissä olevat hoito-, lääkitys- ja tutkimustiedot ja yhtenäisemmät tietojärjestelmän tukemat työnkulut parantavat hoidon laatua ja lyhentävät hoidon kestoja.
- On arvioitu, että noin 12 %:iin hoitojaksoista liittyy haittatapahtuma, mikä pidentää hoitoaikaa 6 päivällä. Haittatapahtumaksi katsotaan esim. lääkitysvirheet, sairaalainfektiot, uusintaleikkaukset, painehaavat ja kaatumiset sairaalassa. Hoitoprotokollat, riskiluokitukset ja herätteet tehostavat haittatapahtumien ehkäisyä. Varovasti arvioiden esimerkiksi painehaavojen osalta uusi tietojärjestelmä mahdollistaa 15% vähenemisen ja sairaalainfektioiden sekä syvien laskimotukosten osalta merkittävän vähenemisen haittatapahtumien määrään.
- Verenmyrkytysten (sepsis) ilmaantumista sairaalahoidon aikana voidaan tietojärjestelmän sisältämän ennakoivan hälytysominaisuuden perusteella vähentää merkittävästi, jopa puoleen.
- Järjestelmän tukema kotiutumisen suunnittelu ja sen tehostuminen mahdollistavat hoitojakson lyhentämisen. Lisäksi tarkoituksenmukaisimman hoitopaikan helpompi löytäminen uuden tietojärjestelmän tukemana lyhentää hoitojaksoja. Hoitopaikkojen hallinnan seuraaminen ja toiminnan johtaminen tehostuvat.
- Yhteisen järjestelmän käyttö vähentää kaksoiskirjaamiseen käytettyä aikaa ja kirjaamisen laatu paranee.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon hoitopäivän kustannus Tuusulassa on 323 €/vrk.
- Tuottavuushyödyn myötä vapautuva hoitopaikka täytetään hoitoa vaativalla toisella potilaalla.
- Tuusulan vuodeosastopäiviä on vuodessa n. 19 000 kpl.
- Hoitopäivien vähenemispotentiaaliksi arvioitiin 2,5 %. Hoitopäivien tehostuminen muodostuu muista kuin hoitajan kirjaamisen käytetyn ajan tehostumisesta.
- Hoitajien kirjaaminen tehostuu 20 % eli varsinaiseen hoitotyöhön vapautuu 6 % lisää hoitajien työajasta.

Laboratorio- ja kuvantamistutkimusten väheneminen*

Yhden vuoden hyöty: 91 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Potilaille kertyy huomattava määrä niin laboratoriotutkimuksia kuin kuvantamiseen liittyviä tutkimuksia.
- Nykyisten tietojärjestelmien puitteissa arvioidaan ammattilaisilla toistuvasti olevan haasteita tehtyjen tutkimusten kattavan hahmottamisen kanssa. Näin ollen toisinaan juuri otettuja laboratorioskokeita voidaan määrätä uudelleen tarpeettomasti.
- Lisäksi hoitokäytännöissä on eroja, mikä selittää eri käytäntöjä laboratorio ja kuvantamistutkimusten määräämisessä.
- Järjestelmäuudistuksen myötä päällekkäiset ja hoidon kannalta tarpeettomat laboratoriotutkimukset ja kuvantamistutkimukset vähenevät. Lisäksi päätöksenteon tuki auttaa kohdentamaan tutkimukset paremmin. Tietojärjestelmän tukemat yhtenäiset hoitoprosessit yhdenmukaistavat hoitokäytäntöjä.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Laboratoriotutkimusten kokonaismäärä vuodessa Tuusulassa on noin 230 000.
- Kuvantamistutkimusten kokonaismäärä vuodessa Tuusulassa on noin 11 000.
- Vähenemispotentiaaliksi laboratorio- ja kuvantamistutkimusten osalta arvioitiin 5 %.

Kotihoidon tarpeettomien käyntien väheneminen asiakkaan sairaalassaolon vuoksi*

Yhden vuoden hyötypotentiaali:

64 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Apotin myötä hoitotieto kotihoidon ja sairaalan välillä siirtyy paremmin ja vältetään esimerkiksi tarpeettomilta kotikäynneiltä asiakkaan jouduttua sairaalaan. Uusi tietojärjestelmä parantaa myös potilasturvallisuutta ja hoidon laatua päätöksenteon tuen, seurantajärjestelmien ja herätteiden myötä, mutta sitä ei ole tässä arvioitu.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Laskelmassa on arvioitu kustannussäästö tarpeettomien käyntien vähenemisestä asiakkaan sairaalassaolon vuoksi. Näitä arvioidaan olevan noin 5% suunnitelluista käynneistä.
- Tarkastelussa on vain suorat kotihoidon hoitajien kotikäynnteihin liittyvät henkilöstökulut.
- Kotihoidon kotikäyntien määrä Tuusulassa on n. 126 000 vuodessa.
- Kotihoitajan käyttämä matka-aika liittyen yhteen käyntiin arvioitiin 20 minuutiksi. Tehostumispotentiaaliksi arvioitiin 5 %.

Perusterveydenhuollon hoitajan potilaspuheluihin käyttämän ajan väheneminen*

Yhden vuoden hyöty:

62 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Puhelimessa tehdään hoidontarpeen arviointi, annetaan neuvontaa ja ohjataan mahdollisesti vastaanotolle. Lisäksi tehdään kirjauksia järjestelmään.
- Paremman tiedonhaun, työkulkujen ja tiedon selkeämmän esittämisen arvioidaan tehostavan hoitajan puhelintyötä.
- Sähköinen oirearviointi, sähköinen ajanvaraus ja omien tietojen katselu mahdollistaa potilaan ajantasaisen informaation saamisen monessa tapauksessa suoraan esimerkiksi portaalin välityksellä eikä puhelinkontaktia hoitohenkilökuntaan tarvita. Osa yhteydenotoista korvautuu näin ollen sähköisellä asioinnilla, johon hoitaja käyttää vähemmän aikaa kuin puheluihin.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Tuusulassa potilaspuheluita hoitajilla on n. 50 000 vuoden aikana.
- Puheluiden vähenemispotentiaaliksi arvioitiin 20 %.
- Jäljelle jäävien puheluiden arvioidaan tehostuvan 10 %.

Sosiaalihuollon puheluiden määrän väheneminen ja tehostuminen*

Yhden vuoden hyöty:

46 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Merkittävä osuus sosiaalihuollon ammattilaisille tulevista puheluista voidaan korvata uuden tietojärjestelmän myötä käyttöönotettavilla sähköisillä palveluilla. Esimerkiksi tieto ajanvarauksesta, tieto päätöksestä, tieto asiakkaalle maksetusta etuudesta jne. voidaan jatkossa informoida merkittävälle osalle asiakkaista erilaisia sähköisiä kanavia käyttäen.
- Uuden järjestelmän myötä tullaan myös kiinnittämään paljon huomiota (vaatimuksia) asiakkaalle menevän dokumentaation selkeyteen ja ymmärrettävyyteen, minkä oletetaan omalta osaltaan myös vähentävän tarvetta selvittää asiaa vielä puhelimitse. Koska sen taloudellinen arviointi on vielä hankalaa, sitä ei ole huomioitu tässä hyötyjen laskennassa.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Puheluiden sisällöt ovat neuvontatyyppisiä (kysytään esim. hakemusmenettelystä, päätöksen tilasta) tai käynnin korvaavia (esim. asiakkaan kanssa käytävä neuvottelu).
- Tuusulassa on n. 128 puhelua päivä.
- Puhelun keskimääräinen kesto (neuvontapuhelut ja käynnin korvaavat puhelut) on nykyään 10 minuuttia.
- Uuden tietojärjestelmän ja siihen liitettyjen sähköisten palveluiden käyttöönoton myötä puheluiden arvioidaan tehostuvan n. 10%.

Sosiaalihuollon kirjaamistyön tehostuminen*

Yhden vuoden hyöty:

39 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät sosiaalihuollon koti- ja toimistokäyntien (lastensuojelu, aikuissosiaalityö jne. ei kotihoito) kirjaamistyön tehostumisen taustalla:

- Uusi järjestelmä tehostaa kirjaustyötä koti- että toimistokäynneillä useasta eri syystä:
 - Rakenteinen kirjaaminen tukee kirjaamista
 - Yhteinen tieto käytössä
 - Tiedon haun helpottuminen ja tehostuminen (esim. koontinäytöt, hakutoiminnot)
 - Kirjaamisen ja tiedonhaun vuoksi ei tarvitse mennä erikseen toimistolle, mistä aiheutuu säättöä matka-aikoihin
 - Tiedot tarvitsee kirjata vain kerran kahden kirjauksen sijaan. Nykyään myös paljon kirjauksia tehdään ensin paperille, josta tiedot myöhemmin siirretään järjestelmiin.
 - Tilastointi automatisoituu
 - Järjestelmän toiminnanohjaus (yhteiset ohjaavat työnkulut, tarkastuslistat, hälytteet) yhtenäistää toimintaa ja kirjaamista

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Kotikäyntiin liittyvän kirjaamistyön kesto on 30 minuuttia 60 minuutin varsinaisen käynnin lisäksi. Kirjaamistyön tehostumispotentiaaliksi arvioidaan 50 % Varsinaisen käynnin keston ei oleteta muuttuvan. Matka-aika kotikäyntiä kohden on 40 minuuttia ja sen tehostumispotentiaaliksi oletetaan 10 %.
- Toimistokäynnin kestoksi arvioitiin 30 min ja siihen liittyvän kirjaamisajan kestoksi 15 min. Toimistokäynnin ja siihen liittyvän kirjaamisajan oletetaan tehostuvan 10%.

Tapaamisten määrä:

- n.118 000, joka on laskettu Helsingin asiakaskäyntien määrästä väestölukujen mukaan olettaen, että muissakin kunnissa kotikäyntien määrä on 25 % kaikista asiakaskäynneistä.
- Muiden tapaamisten määrä on n. 350 000.

Ostopalveluprosessin tehostuminen*

Yhden vuoden hyöty:

23 000 €

Perusteet arviolle

Järjestelmän myötä ostopalvelutoimittajat integroidaan paremmin osaksi palvelujärjestelmää.

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Merkittävä osa ostopalvelusuoritteiden hallinnasta toteutuu tällä hetkellä manuaalisesti.
- Tietojärjestelmä uudistuksen myötä suoritteiden hallinta automatisoituu merkittävästi ja vapauttaa työntekijäresursseja muuhun työhön kun esim. laskutuksen manuaalivaiheita ja tilastointia voidaan tehdä automaattisesti. Tiedonvaihto tilaajan ja tuottajan välillä saadaan hoidettua sähköisesti.
- Lisäksi paikkojenhallintajärjestelmä tehostaa prosessia. Paikkojen käyttöaste paranee ja asiakkaalle löytyy sujuvammin sopiva paikka.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Ostopalveluita käytetään laajasti ja usealla eri toimialalla. Työ käsittää useiden yksiköiden ja henkilöiden eri toimintaprosesseja. Kokonaishyöty koostuu useiden osaprosessien tehostumisesta.
- Hyödyn laskemiseksi arvioitiin tällä hetkellä ostopalveluprosessiin kuluva työaika. Tämän arvioitiin tehostuvan n. 30%.
- Tarkastelussa on vain suorat henkilöstökulut, todellinen säästöpotentiaali todennäköisesti suurempi. Tehostumiset voivat johtaa esim. paikkojen käyttöasteen tehostumiseen, mistä seuraa merkittävästi hyötyä. Tästä ei tässä vaiheessa pystytty arvioimaan taloudellista hyötyä.

Sosiaalihuollon päätösten käsittelyn nopeutuminen*

Yhden vuoden hyöty:

23 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Sosiaalihuollossa merkittävä osa työntekijöiden ajasta kuluu erilaisten päätösten tekemiseen ja niiden taustalla olevien seikkojen selvittämiseen. Tietojärjestelmä uudistuksen myötä merkittävän osan tästä nyt manuaalisesta työstä nopeutuu varsinkin, koska kokonaiskäsitelyksen muodostaminen asiakkaan tilanteesta ja päätöksen taustoista onnistuu jouhevammin.
- Nykyisissä järjestelmissä päätöksen teko ei näyttäyty eri vaiheiden integroituna kokonaisuutena ja se sisältää manuaalisia työvaiheita (tietoja sähköisenä ja paperisena). Tietojärjestelmä uudistuksen vaatimusmäärittelyssä onkin kiinnitetty paljon huomiota tähän kokonaisuuteen kuten päätösprosessin kokonaisvaltaiseen sähköistämiseen, järjestelmän tukeen päätöksen valmistelussa (tarvittavien tietojen älykkäät haut sosiaali- ja terveydenhuollon integroidusta järjestelmästä), päätöksen tallentamiselle (ohjaavuus) ja saumattomasti päätöksen käynnistämiin palveluprosesseihin.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Perustuen Kirkkonummen vertailutietoon, Tuusulassa tehdään n. 8000 päätöstä vuodessa. Laskennassa on huomioitu perustoimeentulotuen siirtyminen kunnilta Kelaan v. 2017.
- Yhden päätöksen käsittelyyn kuluva aika on keskimäärin 30 minuuttia. Uuden tietojärjestelmän tuoma ajallisen hyödyn arvioidaan olevan 15%.

Lastensuojeluilmoitusten käsittelyn tehostuminen*

Yhden vuoden hyöty:

4 000 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Nykykäytännössä lastensuojelun työntekijä kirjaa lastensuojeluilmoituksen asiakastietojärjestelmään.
- Viranomaisten kohdalla voidaan uuden järjestelmän myötä siirtyä sähköisiin lastensuojeluilmoituksiin. Tästä seuraa iso ajallinen hyöty, jos ilmoitukset tulevat tulevaisuudessa sähköisesti ja rakenteisessa muodossa.
- Kustannushyöty ei ole erityisen suuri, mutta parantaa viranomaisten välistä yhteistyötä.

Rajaukset, taustat ja oletukset

- Tuusulassa n.800 lastensuojeluilmoitusta/vuosi.
- n. 80% (n.640/vuosi) lastensuojeluilmoituksista tulee viranomaisilta ja näistä 60% voisi siirtyä sähköisiksi.
- Aikaa kuluu n.12 min/ilmoitus Jatkossa yhden ilmoituksen käsittelyyn menisi enää n. 2 min.

Suun terveydenhuollon hoidontarpeen arviointipuheluiden tehostuminen*

Yhden vuoden hyöty:

1 500 €

Perusteet arviolle

Keskeiset tekijät tehostumisen taustalla:

- Puhelimessa tehdään hoidontarpeen arviointi, annetaan neuvontaa ja ohjataan mahdollisesti vastaanotolle. Lisäksi tehdään kirjauksia järjestelmään. Paremman tiedonhaun, työnkulkujen ja tiedon selkeämmän esittämisen sekä sujuvamman kirjaamisen arvioidaan tehostavan puhelintyötä.

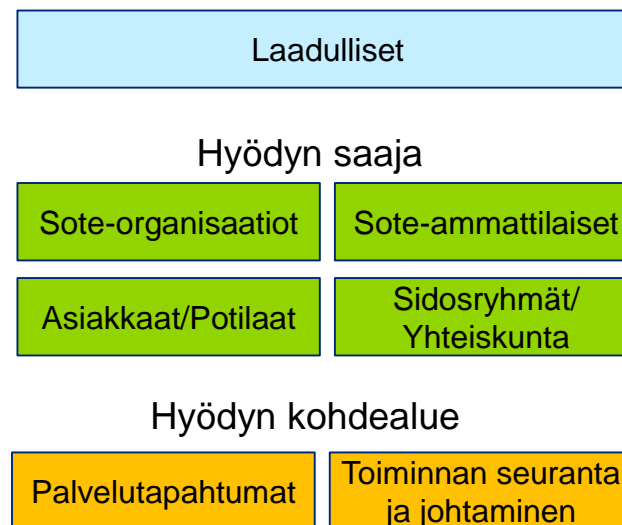
Rajaukset, taustat ja oletukset

- Keskimäärin hoidontarpeen arviointipuhelu kestää nykytilassa 3 minuuttia.
- Puheluiden arvioidaan tehostuvan 5 %.
- Näiden puhelujen määrä Tuusulassa on n. 20 000 vuoden aikana.

Kustannushyötyanalyysi - Laadullisten hyötyjen kuvaukset

Laadulliset hyödyt

- Laadulliset hyödyt on jaettu niiden ensisijaisen kohdentumisen mukaan asiakkaitten/potilaitten, ammattilaisten, organisaatioiden sekä yhteiskunnan ja sidosryhmien saamiin hyötyihin.
- Hyötyjä on tunnistettu kaikista kohdealueista palvelutapahtumasta toiminnan suunnitteluun.
- Laadulliset hyödyt ovat samat kuin Apotti-hankkeessa tunnistetut.

Asiakkaan/potilaan laadulliset hyödyt (1/4)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Asiakkaan/potilaan hyödyt	Laadukkaampi, tasalaatuisempi hoito tai päätöksenteko	<p>Asiakas- ja potilastiedon paremman ja laajemman saatavuuden ansiosta voidaan tehdä parempia hoitopäätökset ja palveluiden tarpeen arviointia. Samaa järjestelmää käyttävä ja paremmin integroitu toiminta mahdollistaa tiedon paremman kulkemisen. Kirjaamiskäytäntöjen yhdenmukaistaminen rakenteisen kirjaamisen ja yhtenäisempien hoito- ja palveluprosessien vuoksi helpottaa potilaan/asiakkaan tilanteen ymmärtämistä. Järjestelmään integroituihin mittareihin voidaan kytkeä herätteitä ja oikeanlaisiin palveluprosesseihin ohjaavia protokollia.</p> <p>Parhaisiin käytäntöihin perustuvien hoito- ja palveluprosessien avulla voidaan kehittää ja vakioida hoidon ja palvelun laatua ja edesauttaa parhaiden käytäntöjen noudattamista.</p>
	Vähentynyt toimintakyvyn alentuminen ja nopeampi toipuminen	Parantuneen hoidon ja palvelun laadun myötä esim. haittatapahtumat, komplikaatiot ja vaikeat sairaustilat (esim. verenmyrkytysriskin hälytteen ansiosta) vähentyvät. Tällöin välttyään näistä johtuva toimintakyvyn joko väliaikainen tai pysyvä alentuminen.

Asiakkaan/potilaan laadulliset hyödyt (2/4)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Asiakkaan/potilaan hyödyt	Asiakkaan ja potilaan paremmat mahdollisuudet oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen	Asiakkaan ja potilaan pääsy omaan hoitotietoihin edistää myös hänen vastuunottoaan omasta terveydestään. Asiakas- ja potilasportaalin avulla mahdollistetaan itsehoito ja autetaan ja kannustetaan asiakkaita ja potilaita ottamaan ennaltaehkäisevästi vastuuta omasta terveydestään tarjoamalla muun muassa mahdollisuus varata hoitoaikoja ja osallistua oman hoidon suunnitteluun. Rokotustiedot ja seulontatiedot (esim. PAPA) helposti löydettävissä.
	Haittatapahtumien tai virheiden väheneminen	Integroidun päätöksenteon tuen (Huomautukset, varoitukset, tarkistuslistat ja lääkitysinteraktiot, hoitosuositukset ym.) tuomat mahdollisuudet ovat yksi suurimmista kolmannen sukupolven asiakas- ja potilastietojärjestelmin tuomista hyödyistä. Ne tukevat hoidon ja palvelun laatua esimerkiksi huomauttamalla käyttäjää potentiaalisesti huonojen hoitopäätösten tekemisestä tai prosessissa poikkeamisesta. Huomautuksilla varmistetaan myös, että kaikki oleelliset asiat palvelutapahtumaan liittyen tulee kirjattua ja näin oikeat tiedot ovat käytössä jatkohoidossa.

Asiakkaan/potilaan laadulliset hyödyt (3/4)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Asiakkaan/potilaan hyödyt	Asiakastyytyväisyys parantuu	<p>Parantuneen tiedonkulun ja informaatio-ohjauksen myötä parantuva koordinaatio prosessin sisällä parantaa potilaan ja asiakkaan kokemusta hoidon ja palvelun laadusta. Hankittaessa yhteistä järjestelmää sekä perusterveydenhuoltoon, erikoissairaanhoidon että sosiaalihoitoon tämän hyödyn vaikutus korostuu, koska tyypillisesti epäjatkuvuuskohdat korostuvat organisaatioiden rajapinnoissa käytettäessä erillisiä ja pääosin toisiinsa integroimattomia tietojärjestelmiä.</p> <p>Sähköinen yhteydenottokanava helpottaa yhteydenottoja työntekijöihin ja vähentää tarvetta puhelintiedusteluille. Asiakaspalautteen antaminen helpottuu. Vähemmän liitteiden toimittamista, koska osa liitteistä voi kulkea automaattisesti.</p> <p>Nopeutuneiden päätösprosessien ansiosta asiakas myös saa hakemansa palvelun nopeammin.</p>
	Riskiryhmiin kuuluvat tunnistetaan aiemmin	Päätöksäntöjen ja edistyksellisten tunnistamistyökalujen avulla voidaan seuloa sovittuja tiettyjä riskiryhmiä ja ehdottaa heille hoitoon tai palveluun hakeutumista.

Asiakkaan/potilaan laadulliset hyödyt (4/4)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Asiakkaan/potilaan hyödyt	Helpompi asiointi etäkonsultaatio telepalvelujen ansioista	Etäkonsultaatioiden ja telepalvelujen avulla asiointi sujuvoituu ja siirtymiseen menevä aika voidaan välttää. Esimerkiksi vanhuksia ei tarvitse lähettää niin usein päivystykseen asumispalveluista ja vammaisasiakkaiden on helpompi asioida kotoa käsin. Virtuaalisosiaalityön mahdollisuudet paranevat esim. nuorten kanssa työskentelyssä.
	Asiakkaan osallistamisen vahvistuminen	Asiakas voi asiakasportaalissa kirjata mm. itsearviointeja ja osallistua omien suunnitelmien tekoon. Rakenteisen kirjaamisen avulla kirjaamista voidaan myös tehdä helpommin yhdessä asiakkaan kanssa. Näin ollen asiakas näkee hänestä kirjatut asiat heti ja pystyy vaikuttamaan niihin. Erilaisten vuorovaikutusta tukevien toiminnallisten välineiden (mm. voimavara- ja tunnekortit) sähköistäminen lisää yhdessä työskentelyn mahdollisuuksia mm. lasten ja nuorten kanssa. Nämä lisäävät asiakkaan osallistumisen mahdollisuuksia ja hänen saamansa palvelun avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Ammattilaisen laadulliset hyödyt (1/3)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Ammattilaisen hyödyt	Kirjaamistyön helpottuminen ja kirjaamisen laadun parantuminen	<p>Merkityksettömän ja päällekkäisen dokumentaation väheneminen. Tietojen kirjaaminen useaan eri järjestelmään koetaan varsinkin erikoissairaanhoidon käyttäjien keskuudessa merkittäväksi ongelmaksi. Tietojen kaksoiskirjaaminen aiheuttaa myös laadullisia ongelmia koska kirjattavan tiedon muuttumisen riski kasvaa. Nykyisin muun muassa lääkitystietoja joudutaan siirtämään järjestelmästä toiseen manuaalisesti joka luonnollisesti aiheuttaa merkittäviä riskejä myös potilasturvallisuuden kannalta, mutta aiheuttaa myös turhautumista käyttäjien keskuudessa.</p> <p>Sosiaalihuollon hallinnolliset päätökset edellyttävät tarkkaa ja monivaiheista kirjaamista, jossa järjestelmän parempi ohjaavuus nopeuttaa prosessia, vähentää myöhemmin hankalasti korjattavia virheitä.</p>
	Helpompi tilastointi ja oman työn kehittäminen	Helpompi/automatisoitu tilastotietojen tuottaminen ja parempi näiden tietojen saaminen. Tämä lisää oman työn vaikuttavuuden hahmottamista ja auttaa kehittämään sitä.

Ammattilaisen laadulliset hyödyt (2/3)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Ammattilaisen hyödyt	Parempi kokonaiskuva asiakkaasta/potilaasta	Tietojen saatavuuden ja esitystavan myötä ammattilaisella on parempi mahdollisuus valmistautua hoito-/palvelutapahtumaan ja näin ollen parempi kokonaiskuva asiakkaasta. Asiakkaan oman portaalin avulla voidaan esimerkiksi käyntiin liittyvät esitiedot täydentää jo etukäteen. Näin varsinaisessa hoitotapaamisessa voidaan keskittyä itse hoitoon tiedon keräämisen sijasta. Lisäksi tiedonhaku ja löytyminen helpottaa kokonais kuvan muodostamista.
	Ammattilaisten yhteistyö helpottuu	Turvallinen ja helpompi viestintä sekä tiedonvaihto ammattilaisten kesken. Yhteiset kalenterit siellä missä niitä vielä ei ole käytössä.

Ammattilaisen laadulliset hyödyt (3/3)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Ammattilaisen hyödyt	Parempi työviihtyvyys ja rekrytointietu	Markkinoiden parhaiden työkalujen tarjoaminen henkilökunnan käyttöön. Asiakas- ja potilastietojärjestelmät ovat nykyään keskeinen lääketieteen ja sosiaalihuollon ammattilaisten päivittäisessä työssään hyödyntämä työkalu. Tällä hetkellä käyttäjien tyytymättömyys nykyisten järjestelmien toimintaan on suurta, mikä on todettu muun muassa Lääkärilehden tutkimuksessa. Parhaiden työkalujen tarjoaminen lisää henkilöstön työtyytyväisyyttä ja auttaa rekrytoinnissa. Perehdyttämiseen menee vähemmän aikaa mikäli työntekijä vaihtaa työtä Apotti-kuntien sisällä.
	Oman työn kehittäminen ja johtaminen	Monipuolisilla raportointivälineillä saa tietoa oman työnsä tuloksista ja kehittymisestä. Nämä tukevat oman työn kehittämistä ja johtamista.

Organisaation laadulliset hyödyt (1/5)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Organisaation hyödyt	Hoidon ja palvelujen parempi laatu ja yhtenäisemmät toimintatavat	Työnkulut ja integroitu päätöksenteon tuki (Huomautukset, varoitukset, tarkistuslistat ja lääkitysinteraktiot, hoitosuositukset ym.) tukevat hoidon ja palvelun laatua ja yhtenäistävät toimintatapoja esimerkiksi huomauttamalla käyttäjää potentiaalisesti huonojen hoitopäätösten tekemisestä tai prosessissa poikkeamisesta. Huomautuksilla varmistetaan myös, että kaikki oleelliset asiat palvelutapahtumaan liittyen tulee kirjattua ja näin oikeat tiedot ovat käytössä jatkohoidossa.
	Parhaiden käytäntöjen leviäminen	Automatisoidut parhaisiin käytäntöihin perustuvien hoito- ja palveluprosessien avulla voidaan kehittää ja vakioida hoidon ja palvelun laatua ja edesauttaa parhaiden käytäntöjen noudattamista.
	Hoidon tai palvelun ja muun toiminnan kehittäminen helpompaa	Yhteinen prosessiohjausta tukeva järjestelmä mahdollistaa hoidon kokonaisvaltaisemman suunnittelun ja uusia tapoja hoidon/palvelujen järjestämiseen. Yhteinen järjestelmä mahdollistaa myös yhteistoiminnan tiivistämisen eri toimijoiden välillä. Lisäksi toiminnan ohjauksen tueksi saadaan paljon uutta tietoa ja mittareita.

Organisaation laadulliset hyödyt (2/5)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Organisaation hyödyt	IT- ja talouspalveluiden laadun ja tuottavuuden kehittyminen	Hoitohenkilöstön lisäksi yhteentoimimattomat erilliset järjestelmät vaikeuttavat myös IT- ja taloushenkilöstön työtä. Usean järjestelmän ylläpito vaatii IT-henkilöstöltä monien eri järjestelmien osaamista ja hallintaa. Yhden henkilön vastuulla saattaa nykyisin olla usean erillisjärjestelmän tukeminen jolloin syvällistä osaamista eri järjestelmistä ei välttämättä saavuteta. Taloushenkilöstölle nykyisten järjestelmien pirstaleinen kenttä aiheuttaa haasteita myös oikeellisen laskutustiedon saamiseen. Tietoja joudutaan poimimaan integraatioiden kautta useasta eri järjestelmästä missä tiedon kirjaustavat ja tiedon rakenteellisuus / sopivuus laskutuksen sekä kustannuslaskennan tueksi vaihtelee. Tämän vuoksi muun muassa laskutuksen oikeellisuutta joudutaan selvittämään ja täsmäämään manuaalisesti.

Organisaation laadulliset hyödyt (3/5)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Organisaation hyödyt	Laajemat mahdollisuudet analytiikkaan	Hankittava järjestelmä sisältää edistyneet raportointi ja analytiikkaominaisuudet joka mahdollistaa aikaisempaa hyvin merkittävästi paremman toiminnan tosiaikaisen seurannan, raportoinnin ja analysoinnin, joka tehostaa johtamista.
	Koko sosiaali- ja terveydenhuollon raportointi ja analytiikka yhtenä kokonaisuutena	Yhteinen järjestelmä mahdollistaa perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon paremman analysoinnin yhtenä kokonaisuutena silloisen tarkastelun sijaan. Näin analytiikkaa voidaan hyödyntää koko asiakkaan hoitoketjun ajalta ja esim. resursseja voidaan paremmin kohdentaa oikeisiin asioihin. Myös hoidon vaikuttavuuden seuranta tulee paremmin mahdolliseksi, kun sosiaali- ja terveydenhuollon tiedot ovat yhteisessä rekisterissä.

Organisaation laadulliset hyödyt (4/5)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Organisaation hyödyt	Työsuunnittelun paraneminen	Erityisesti sosiaalihuollossa tällä hetkellä kokonaisvaltaista työn suunnittelua on vaikea tehdä. Uuden järjestelmän avulla sekä esimies että työntekijä voivat paremmin suunnitella työtä. Helpottaa esim. liikkuvuudessa, sijaistuksissa, tapaamisten sopimisessa, kun tulee äkillisiä poissaoloja. Helpottaa myös koko tiimin työn suunnittelua.
	Papereiden käytöstä luopuminen	Hankittava järjestelmä mahdollistaa kokonaan paperittoman toiminnan, joka parantaa sekä laatua että vähentää papereiden käyttöön liittyvää työtä. Nykyisin papereiden siirtelyt, lähettämiset sekä hakemiset ym. työllistävät käyttäjiä merkittävästi. Lisäksi tietoja joudutaan nykyisin siirtämään paperilla myös potilaan / asiakkaan siirtyessä esimerkiksi sosiaalihuollosta perusterveydenhuoltoon.

Organisaation laadulliset hyödyt (5/5)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Organisaation hyödyt	Mahdollisten uusien innovaatioiden vaikutukset laatuun ja tehokkuuteen	Uuden sukupolven järjestelmät mahdollistavat paljon uudenlaisia lähestymistapoja terveys- ja sosiaalipalvelun toteuttamiseen. Uusien järjestelmien toiminnallisuuksia hyödyntämällä voidaan löytää myös kokonaan uusia ratkaisua sekä sisäisiin prosesseihin että ulkoisiin palveluihin. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita esimerkiksi etävastaanottojen järjestäminen.
	Kansainvälisen yhteistyön kautta saavutettavat hyödyt	Hankittavalla järjestelmällä on laaja kansainvälinen esim. maailman huippuyliopistosairaaloita sisältävä käyttäjäkunta. Järjestelmätoimittaja tarjoaa useita tapoja kansainväliseen verkostoitumiseen sekä parhaiden käytäntöjen jakamiseen kuten esimerkiksi vuosittaiset käyttäjäpäivät. Kansainvälinen tilaajakunta tuo myös mukanaan laajan kehittämisverkoston ja -paineen tuotteen kehittämiseksi tilaajakunnan tarpeisiin. Uusia toimintamalleja on myös mahdollista jakaa esim. toimintamallikirjaston avulla. Toimintamallikirjasto sisältää tuhansia maailmalla koeteltuja toimintamalleja.

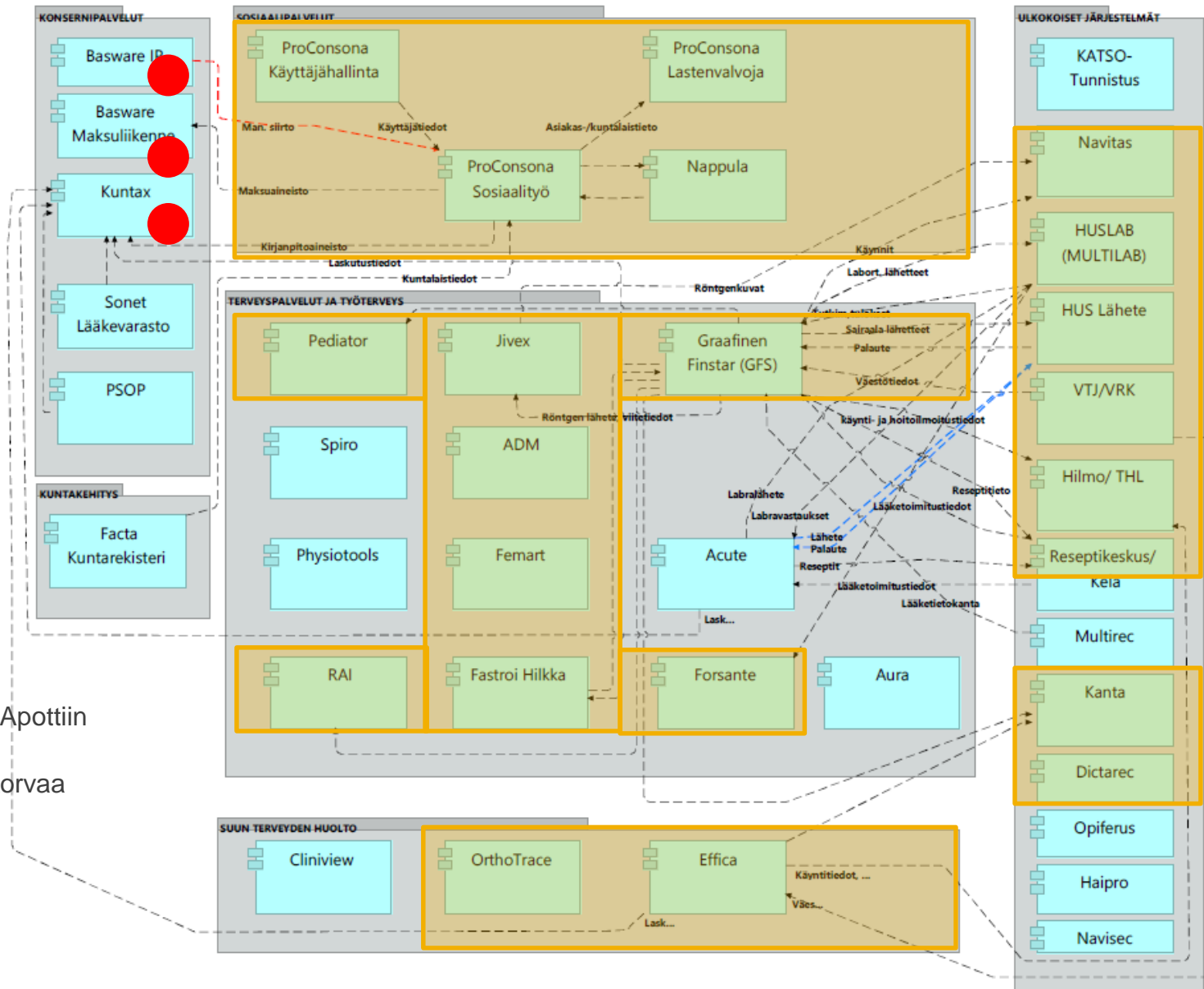
Yhteiskunnan/sidosryhmien laadulliset hyödyt (1/1)

Hyödyn ensisijainen kohdistuminen	Hyöty	Kuvaus
Yhteiskunnan ja sidosryhmien hyödyt	Kliinisen ja sosiaalihuollon tutkimustyön tehostuminen ja vaikuttavuuden arvioiminen	Asiakas- ja potilastietojärjestelmään tehtyjen kirjausten laadun paraneminen tarjoaa suoraan myös tutkimusten käyttöön parempilaatuista tietoa. Tiedon kirjaamisen laatu paranee sekä sisällöllisesti (päätteily säännöt, tarkistukset) että rakenteellisesti (rakenteellinen kirjaus). Päätteily säännöt ja huomautukset mahdollistavat myös tutkimuksen kohteiksi valittavien potilaiden seulontaa. Päivittäisen työn ja tutkimustyön tiiviimpi integraatio hyödyttää potilasta, hoitohenkilökuntaa sekä tutkijoita. Epidemiologisen ja kansanterveydellisen tutkimustiedon kerääminen helpottuu ja tehostuu ja järjestelmän tietokantaan on tuotavissa ulkopuolisista järjestelmistä tarvittavaa täydentävää tietoa.
	Työpoissaolot vähenevät	Työn virtaviivaisemmat prosessit, eri toimijoiden helpompi yhteistyö ja työn parempi laatu parantavat palvelun ja hoidon tuloksia. Tämä on omiaan vähentämään yhteiskunnalle kohdistuvia sairauspoissaoloista johtuvia kustannuksia.

Kustannushyötyanalyysi - Tuusulan korvaantuvat järjestelmät

Hyötyanalyysi - Tuusulan korvautuvat järjestelmät

Korvautuvat järjestelmät			
Korvautuu	Korvaa	Korvautuu	
Apotti Oy	Korvaa onni	Tracelab	Lablink
Liikenne	Onni	Reseptikeskus	
Osasto	Verotus	Kanta	
PSOP	Apotti		
Lablink	Onni		
Onni			

Kustannushyötyanalyysi – Kustannusten jakautumisen tarkempi erittely

Kustannusanalyysin yhteenveto

Kustannusluokitus		Lisäykset	
Kustannus	Korjaukset	Taloudelliset	Luokitellut
Apotti Oy	Korjaukset	Taloudelliset	Luokitellut
Liittymismaksu	Ora y/b	Taloudelliset	Luokitellut
Osakepääoma	Migraatio	Liittymismaksu	Liittymismaksu
SVOP	Migraatio	Liittymismaksu	Liittymismaksu
Laskutus	Liittymismaksu	Liittymismaksu	Liittymismaksu
(Muut maksut)	Liittymismaksu	Liittymismaksu	Liittymismaksu

Yhteenveto kustannuksista, etenemisvaihtoehto 1

- Tässä vaihtoehdossa perusterveydenhuollon käyttöönotto tapahtuu 2019, sosiaalihuollon 2020.
- Omia resursseja tarvitaan enemmän käyttöönottovuosina.
- Osakepääoma ja sijoitettu vapaa oma pääoma ovat sijoituksia Oy Apotti Ab:hen.

Etenemisvaihtoehto 1: Apottiin liitytään mahdollisimman pian

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Osakepääoma*	2 000										2 000
SVOP*	100 000	200 000	380 000	570 000	570 000						1,8 milj.
Yht.	102 000	200 000	380 000	570 000	570 000						1,8 milj.
Liittymismaksu*	207 000										207 000
Laskutus*	30 000	90 000	630 000	1 450 000	2 520 000	2 100 000	1 900 000	1 700 000	1 500 000	1 400 000	13,3 milj.
Liittymät			20 000	20 000							40 000
Migraatio			100 000	100 000	100 000						300 000
Resurssit		75 000	150 000	175 000	125 000						525 000
Yht.	237 000	165 000	900 000	1,7 milj.	2,7 milj.	2 100 000	1 900 000	1 700 000	1 500 000	1 400 000	14,3 milj.
Yht.	339 000	365 000	1,3 milj.	2,3 milj.	3,3 milj.	2,1 milj.	1,9 milj.	1,7 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	16,2 milj.

Kustannusanalyysin yhteenveto

Yhteenveto kustannuksista, etenemisvaihtoehto 2

- Tässä vaihtoehdossa perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon käyttöönotot tapahtuvat vuonna 2021.
- Omia resursseja tarvitaan enemmän käyttöönottovuosina.
- Osakepääoma ja sijoitettu vapaa oma pääoma ovat sijoituksia Oy Apotti Ab:hen.

Etenemisvaihtoehto 2: Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa

Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.
Osakepääoma*				2 000							2 000
SVOP*				100 000	200 000	380 000	570 000	570 000			1,8 milj.
Yht.				102 000	200 000	380 000	570 000	570 000			1,8 milj.
Liittymismaksu*				957 000							957 000
Laskutus*				1 450 000	2 520 000	2 100 000	1 900 000	1 700 000	1 500 000	1 400 000	12,6 milj.
Liittymät					20 000	20 000					40 000
Migraatio					150 000	150 000					300 000
Resurssit				75 000	175 000	200 000	75 000				525 000
Yht.				2,5 milj.	2,9 milj.	2,5 milj.	2,0 milj.	1 700 000	1 500 000	1 400 000	14,3 milj.
Yht.	0	0	0	2,6 milj.	3,1 milj.	2,9 milj.	2,5 milj.	2,3 milj.	1,5 milj.	1,4 milj.	16,2 milj.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte Network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

Hallitusohjelma
Digitalisoinnin periaatteet
Digitalisaatiolinjaukset
MaakuntaDigi
SoteDigi

9.9.2016

Toimenpide 1: Luodaan ja otetaan käyttöön kaikkia julkisia palveluita koskevat digitalisoinnin periaatteet

Kehitämme palvelut asiakaslähtöisesti.

Julkiset palvelut ovat olemassa ennen kaikkea palvelun käyttäjää eli asiakasta varten. Tutkimme, mitä käyttäjät haluavat saada palvelulla aikaiseksi.

Poistamme turhan asioinnin.

Kansalaisen asiointia suoraviivaistetaan ja helpotetaan. Asiakkaalla on ensisijaisesti mahdollisuus käyttää sähköistä palvelua.

Rakennamme helpokäyttöisiä ja turvallisia palveluita.

Palveluita voidaan käyttää näppärästi ja tietoturvallisesti eri laitteilla. Huomioidaan kansalaisten ja yritysten erityistarpeet.

Tuotamme asiakkaalle hyötyä nopeasti.

Selvitämme, mitkä ovat asiakkaalle arvokkaimmat ominaisuudet ja aloitamme palvelukehityksen niistä. Palvelusta saadaan nopeasti palautetta. Aikaa ja rahaa säästy. Tekemällä ja kokeilemalla opimme.

Palvelemme myös häiriötilanteissa.

Varaudumme häiriö- ja poikkeustilanteisiin. Viestimme tällaisesta tilanteesta selkeästi.

Pyydämme uutta tietoa vain kerran.

Käytämme jo olemassa olevaa tietoa. Näin vaivaamme kansalaista mahdollisimman vähän.

Hyödynnämme jo olemassa olevia julkisia ja yksityisiä sähköisiä palveluita.

Ei keksitä samaa pyörää uudestaan. Teemme kustannustehokkaampaa palvelukehitystä. Käytämme muun muassa Kansallista Palveluarkkitehtuuria (KaPA). Varmistamme, että palvelumme on muiden hyödynnettävissä.

Avaamme tiedon ja rajapinnat yrityksille ja kansalaisille.

Lähtökohtaisesti avaa tiedon ja rajapinnat julkisesti saataville, ellei saatavuutta ole syytä erikseen rajata. Annamme tiedon hyödynnettäväksi uudenlaisten palveluiden kehittämiseen. Avoimuus koituu kaikkien eduksi!

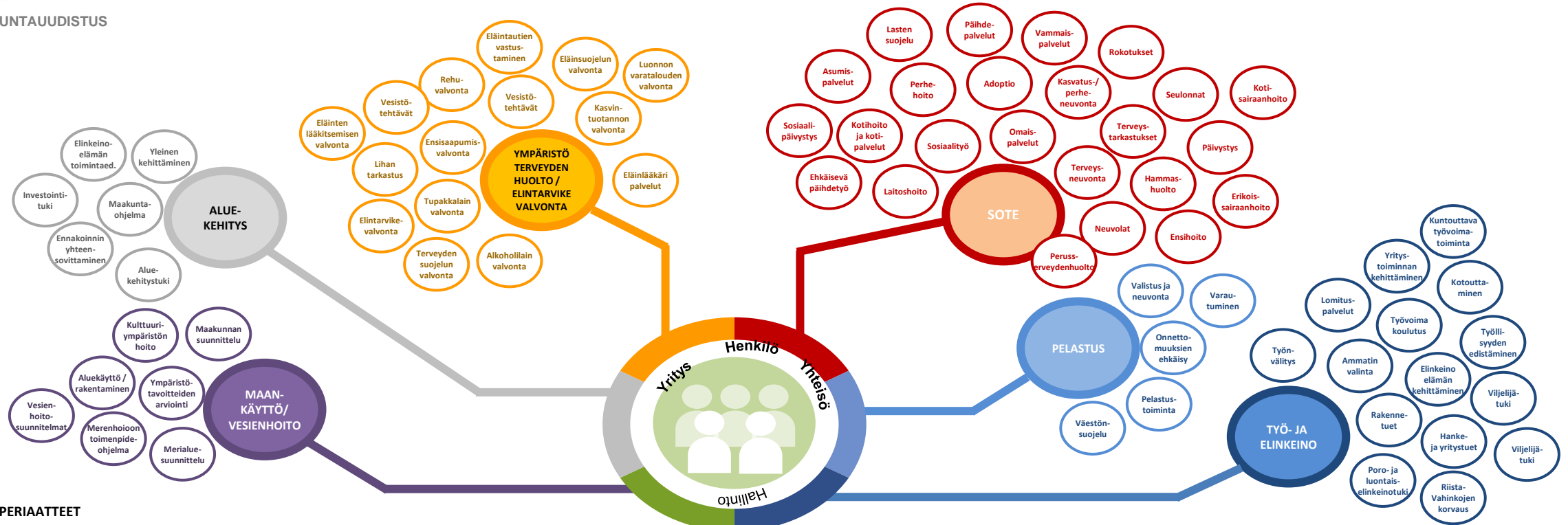
Nimeämme palvelulle ja sen toteutukselle omistajan.

Jokaisen palvelun takana on lopulta ihminen. Palvelulla on koko sen elinkaaren ajan nimetty omistaja, joka vastaa palvelun toiminnasta ja mahdollistaa vuoropuhelun eri tahojen välillä.

www.digisuumi.fi

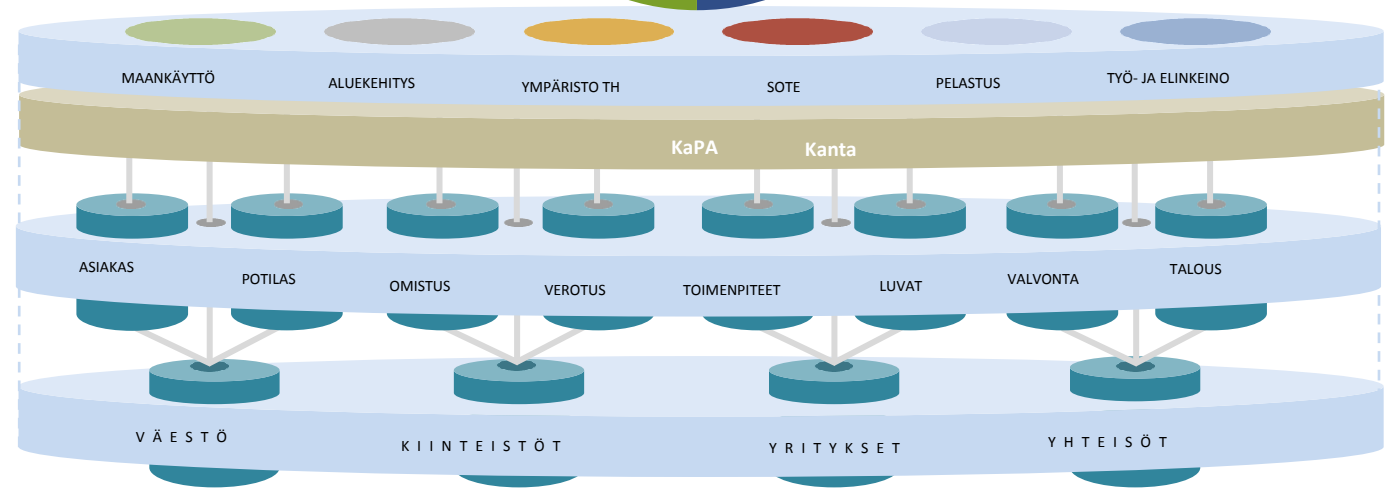
Maakuntien digitalisaation ekosysteemi / alusta

MAAKUNTAUUDISTUS

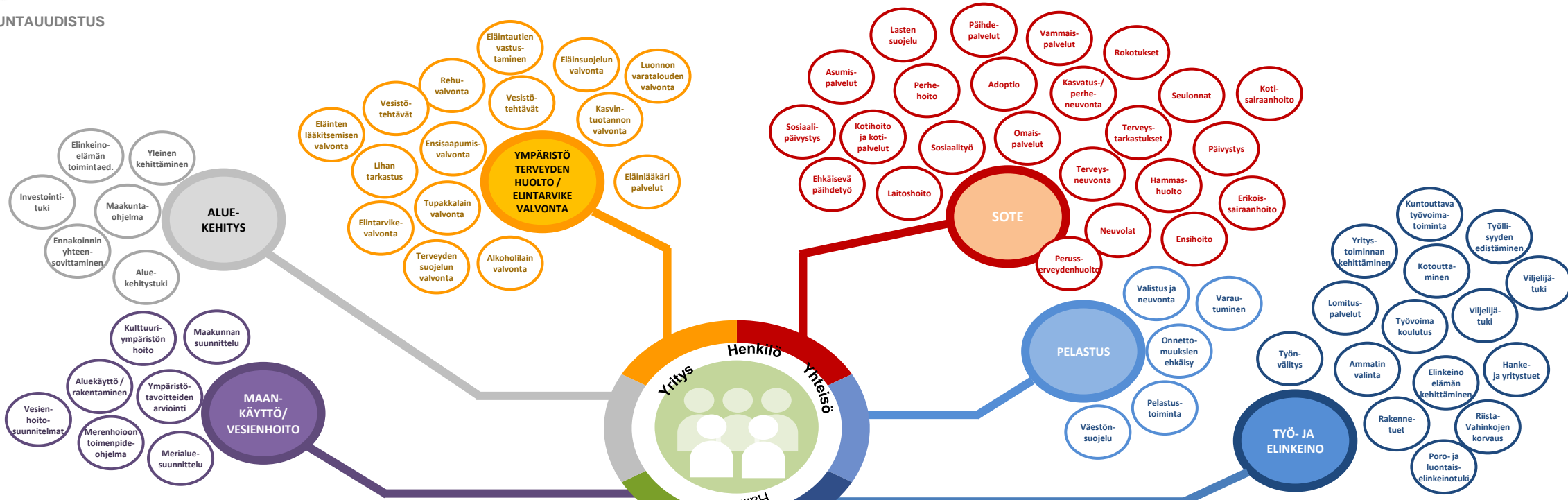
D-PERIAATTEET

- Kehitämme palvelut asiakaslähtöisesti
- Poistamme turhan asioinnin
- Pyydämme uutta tietoa vain kerran
- Avaamme tiedon ja rajapinnat

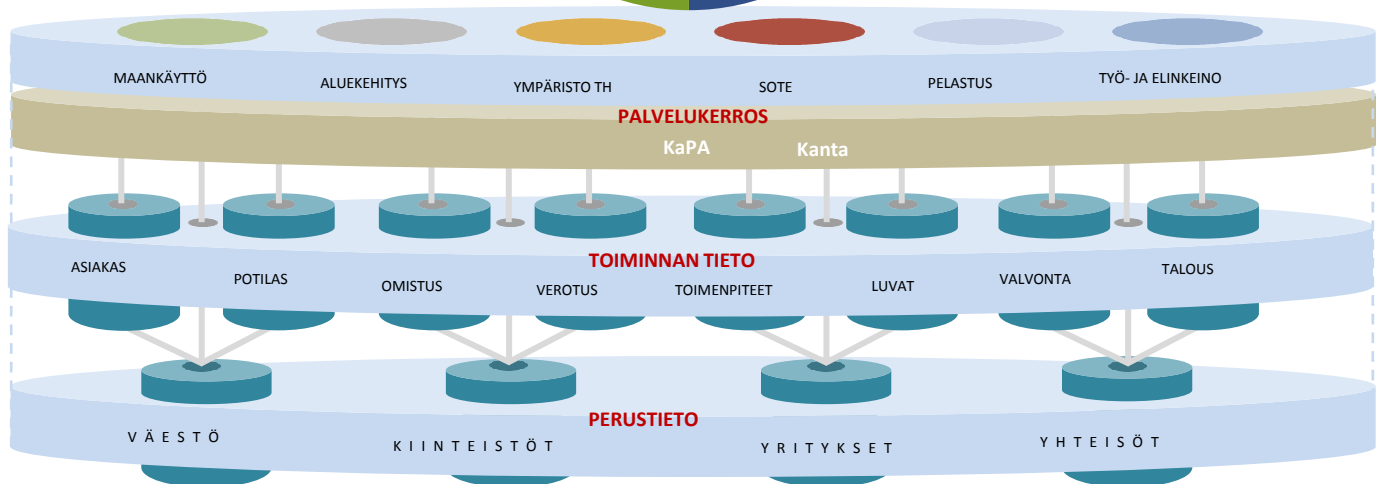
Maakuntien digitalisaation ekosysteemi / alusta

MAAKUNTAUUDISTUS

DIGIPERIAATTEET

- Kehitämme palvelut asiakaslähtöisesti
- Poistamme turhan asioinnin
- Pyydämme uutta tietoa vain kerran
- Avaamme tiedon ja rajapinnat

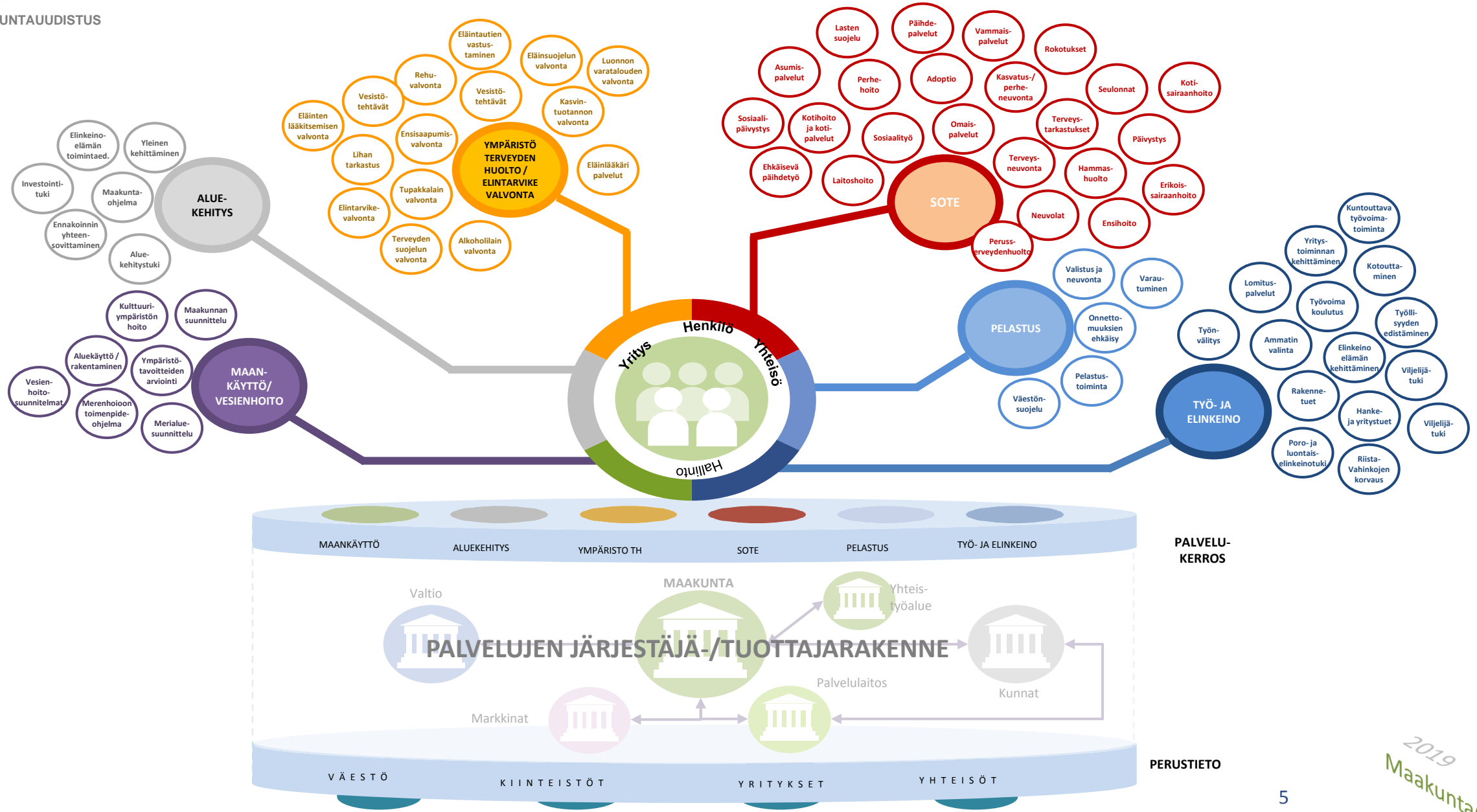

TIETOJOHTAMINEN

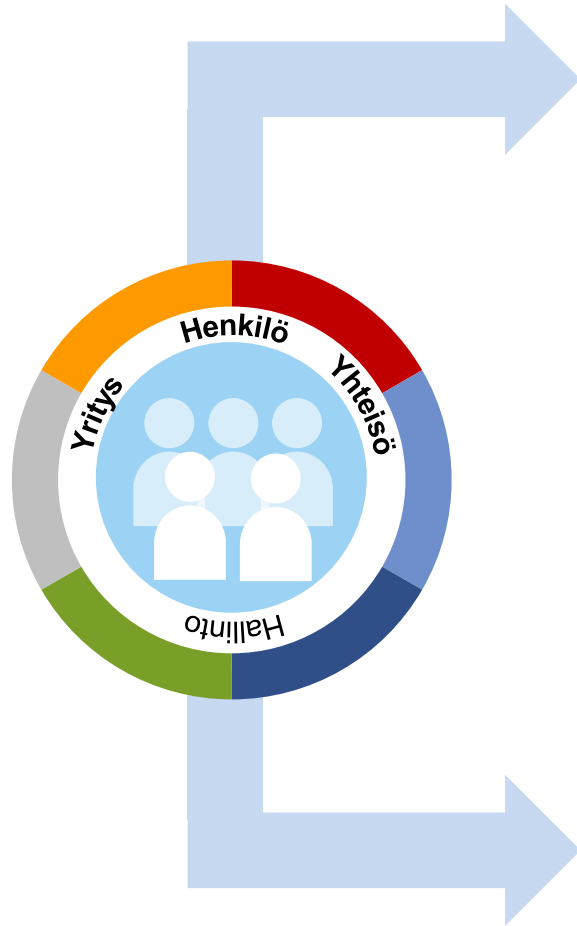
- Tiedolla johtaminen
- Tiedon jalostus
- Tiedon tuottaminen
- Lähtötiedot

Maakuntien digitalisaation ekosysteemi / alusta

MAAKUNTAUUDISTUS

MaakuntadigiVisio 2030

Asiakasvisio

Kattavat ja sopivat palvelut

Palvelut tarjotaan tilanteeni mukaan ja monet asiani hoituvat automaattisesti ja asioimatta.

Digitaaliset palvelut ovat aina saatavilla kaikille, kaikkialla ja kaikilla laitteilla

Ajantasaiset ja käytettävissä olevat tiedot

Pystyn hallitsemaan omia tietojani ja niiden käyttöä
Vain puuttuva tieto kysytään

Virkamiesvisio

Hyvät ja joustavat välineet

Työvälineet toimivat ja ovat helppokäyttöisiä

Tieto on avointa ja yhteistä myös yrityksille ja kansalaisille

Osaamiseni on ajan tasalla ja kehittymistäni tuetaan

Vapaus toimia

Työtehtävien hoito ei katso aikaa eikä paikkaa

Voin keskittyä olennaiseen ja sisäinen byrokratia on minimoitu

SotedigiVisio 2030

Asiakasvisio

Pystyn itse

Sähköiset palvelut parantavat mahdollisuuttani saada sosiaali- ja terveyspalveluita, ehkäistä hyvinvointiongelmiani ja lisätä omahoitoani

Saan luotettavaa tietoa omien valintojeni tueksi

Ajantasaiset ja käytettävissä olevat tiedot

Voin tallettaa ja hyödyntää omia tietojani turvallisesti

Sähköisen asioinnin ja omahoidon palvelut on saatavillani

Henkilökohtainen hoito- ja palvelusuunnitelma auttaa palveluideni koordinoinnissa

Ammattilaisvisio

Kyvykkäille käyttäjille fiksut järjestelmät

Käytössäni on työtä ja sen toimintaprosesseja tukevat tietojärjestelmät

Asiakas- ja potilastiedot ovat käytössäni aina, kun niitä tarvitaan

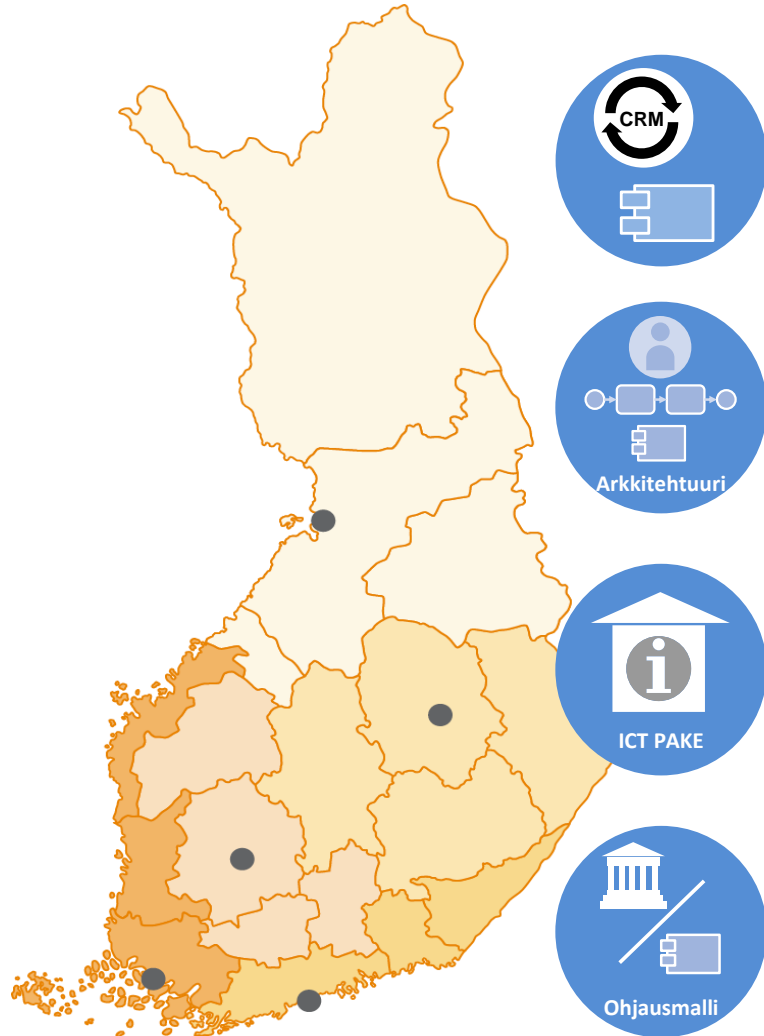
Osaamiseni on ajan tasalla ja kehittymistäni tuetaan

Tiedä ensin, johda sitten

Tietoaineistot tukevat reaaliaikaisesti palvelutuotannon johtamista ja yhteiskunnallista päätöksentekoa

Tietoaineistot tukevat tutkimus-, innovaatio- ja elinkeinotoimintaa

Maakuntadigi -linjaukset

Keskeiset linjausehdotukset:

1. Maakuntien toiminnalle asetettuja tavoitteita toteutetaan/tuetaan maakuntien yhteisillä kansallisilla ICT-palveluilla
2. Ensimmäisessä vaiheessa järjestetään maakuntien uusia asiakaslähtöisiä ja digitaalisia prosesseja tukevat palvelut sekä käynnistetään niiden toteutuksen vaatima valmistelu
 - Maakuntien asiakkuudenhallinta
 - Maakunnan (järjestämisvastuullinen) johtamista, toimintaa ja valtion maakuntien ohjausta tukevat tiedot sekä tiedon hyödyntämistä tukevat välineet
3. Valtakunnallinen ICT-palvelukeskus perustetaan tuottamaan kansalliset palvelut
4. Maakuntien tietohallinnon kansallinen ohjaus on yhdellä ohjaustoiminnolla
5. Maakuntauudistuksen valmistelua johdetaan ja rahoitetaan ohjelmana

Digitalisaatio ja ICT

TOIMINNAN TARPEET

TOIMINNAN
KEHITTÄMINEN
DIGITALISAATIO

Tiivis kuntien, kuntayhtymien ja
väliaikaishallinnon/maakunnan välinen
yhteistyö

**Toiminnan ja tietohallinnon
välinen yhteistyö**

PALVELUIDEN
JATKUVUUS JA
TOIMINNAN
KEHITYKSEN
MAHDOLLISTAMINEN
ICT

Tiivis kuntien, kuntayhtymien,
sidosyksiköiden ja väliaikaishallinnon
tietohallintojen/ICT-PAKE:n välinen
yhteistyö

Digitalisointi –
uudet käytänteet ja ratkaisut

Sähköiset ja monikanavaiset
asiakaspalveluratkaisut

Asiakkuudenhallinnan, palveluohjauksen ja
tiedolla johtamisen ratkaisut

Alusta- ja integraatoratkaisut(mm. KaPa-palvelut),
kansalliset tietovarannot

Sovellusratkaisut

Päätelaiteratkaisut

Tietoliikenne- ja viestintäratkaisut

Konesali- ja kapasiteettiratkaisut

**Toiminnan kehittäminen digitalisaation
avulla**

**Kansallisten tietovarantojen merkitys
korostuu,
Yhteisesti sovitut mittarit,
Yhteiset arkkitehtuuri, standardit ja
tietointegraatio eri toimijoiden välillä**

Konsolidointi ja uudistaminen

**Tukeutuminen markkinoiden
kehitykseen ja ratkaisujen
hyödyntäminen toiminnan
kehittämisessä**

Digitalisaatio ja ICT: vaikutus toiminnan muutokseen ja kustannuksiin

Asiakkaiden määrä
Sähköisen asiakaspalvelun osuus

Palvelun kokonaiskustannus / asiakas

Digitalisaation mahdollisuus muuttaa ja tehostaa asiakkaan prosesseja ja asiakkaan mahdollisuutta vaikuttaa omaan terveyteensä

Digitalisaation ja yhteentoimivien ICT-palveluiden mahdollisuus tehostaa organisaatioiden ja ammattilaisten toimintaa ja vähentää kustannuksia

Maakuntadigilinjaukset

1. Maakuntien toiminnalle asetettuja tavoitteita toteutetaan/tuetaan maakuntien yhteisillä kansallisilla ICT-palveluilla

Maakuntien yhteisiä ICT-palveluja käyttävät kaikki maakunnat, ja niiden järjestämistä ja käyttöä ohjataan lainsäädännöllä

Muutoksen aikana varmistetaan palvelutuotannon jatkuvuus (uuden kehittämisen ja olemassa olevan hyödyntämisen arvioinnin lähtökohta on toiminnan jatkuvuuden turvaaminen)

Maakunnan tarvitsemien ICT-palvelujen järjestämisessä hyödynnetään mahdollisimman hyvin olemassa olevia ratkaisuja / palveluja

Maakuntien (järjestämisvastuullinen) toiminnalle asetettujen tavoitteiden ja maakuntien tarvitsemien ICT-palvelujen suunnittelu edellyttää perustaksi, yhteistä arkkitehtuuria.

2. Ensimmäisessä vaiheessa järjestetään maakuntien uusia asiakaslähtöisiä ja digitaalisia prosesseja tukevat palvelut sekä käynnistetään niiden toteutuksen vaatima valmistelu

Maakunnat järjestävät toimintansa siten, että asiakkaalle mahdollistetaan sähköisten palveluiden käyttö maakuntien palvelujen osalta mahdollisimman kattavasti

Asiakkaiden palvelut kehitetään kansalliseen palveluarkkitehtuurin tukeutuvaksi yhden luukun palvelumalliksi, joka toteuttaa digitalisoinnin periaatteet

Maakuntien päätöksenteko sekä viestintä perustuvat ensisijaisesti sähköisiin käytänteisiin (esim. toimielintyöskentely, asianhallinta, sähköinen päätöksenteko, viestintä, demokratia ja äänestäminen)

Käynnistetään maakuntien toimintaa tukevien asiakkuudenhallinnan ja tiedolla johtamisen ratkaisujen toteutus ja nimetään niiden suunnittelusta vastaava taho

Maakuntadigilinjaukset

3. Valtakunnallinen ICT-palvelukeskus perustetaan tuottamaan kansalliset palvelut

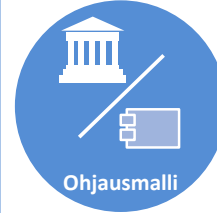
Valtio perustaa vuonna 2017 toimintansa aloittavan maakuntien ICT-palvelukeskuksen (osakeyhtiö)

ICT-palvelukeskuksen tehtävänä on järjestää väliaikaishallinnolle ja maakunnan perustamisessa ja toiminnan käynnistämisessä tarvittavat ICT-palvelut, jotka perustuvat maakuntien yhteiseen arkkitehtuuriin

Ensin järjestetään se, mitä tällä hetkellä ei ole olemassa (puuttuvat ja maakuntien uudet yhteiset palvelut) tai mikä on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua antaa palvelukeskuksen järjestettäväksi

ICT-palvelukeskus ei rakenna omaa tuotantoa, vaan järjestää/hankkii ICT-palvelut markkinoilta tai kuntien/kuntayhtymien omistamilta yhtiöiltä

ICT-palvelukeskuksen toiminta rahoitetaan budjettivaroin esivalmistelu- ja väliaikaishallinnon aikana

4. Maakuntien tietohallinnon kansallinen ohjaus on yhdellä ohjaustoiminnolla

Toimialojen ohjauksesta vastaavien ministeriöiden maakuntien tietohallintoon kohdistuva ohjaus yhdenmukaistetaan kansallisen ohjaustoiminnon kautta

Ohjaustoiminnon toimivaltaan kuuluu valtion maakuntien tietohallinnon ohjaukseen liittyvät tehtävät

5. Maakuntaudistuksen valmistelua johdetaan ja rahoitetaan ohjelmana

Maakuntaudistuksen kansallisen tason muutoksesta muodostetaan ohjelma, jota myös johdetaan ohjelmana. Ohjelmaorganisaatio koostuu päätoimisesti ohjelmaa toteuttavista henkilöistä.

Uudistuksen esivalmistelun aikaista organisointia, väliaikaista toimielintä ja maakuntaa tuetaan toteuttamaan maakuntaudistuksella asetettujen tavoitteiden vaatimat toimenpiteet muutoksen eri vaiheissa

Digitalisaation toimeenpano ja ICT-palveluiden migraatio

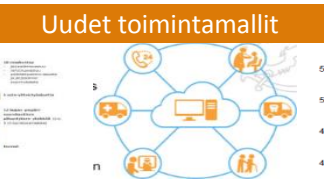
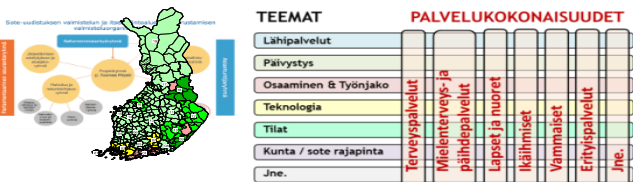
Valtakunnallinen ja maakunnallinen valmisteluvaihe
2016

Väliaikahallinto
2017

Maakuntahallinto, siirtymäaika
2019

Maakuntahallinto, toiminnallisen uudistuksen hyödyntäminen
2023

2026

Ohjaus	Tiedon integraatio	Asiakaslähtöiset toimintamallit
Työasemat 400 000?	Tietovarannot	Hiöstö 220.000
Tietojärjestelmät 130x300 = 39 000?	Kehittämiprojektit	
Konesalit 1000?	Omaisuus ja rahoitus	

Kehityssalkku
Kohityssalkku / uusien ICT ratkaisujen kehittäminen
KODA, KANSA, Virtuaalisairaala 2.0,
- Biopankkien tietopalvelut, Tutkimus- ja laaturekisterit, ...

Projektisalkku
Kehityssalkku / uusien ICT palvelujen käyttöönotot
- PSOP, KANTA, KAPA, SDe palvelut, Tietojohtamisen palvelut...
- asiakas- ja potilastietojärjestelmien konsolidointi- ja uudistaminen

ICT-Palvelusalkku: Käynnistysvaihe
- Hallinnon ja kommunikaationpalvelut
- toiminnan/tietojohtamisen palvelut
- muutosjohtamisen palvelut (PMO)
- tietohallinnon ja IT-hallinnan palvelut

Siirtymäkausi
- asiakas- ja potilastietojärjestelmät
- omahoito ja sähköiset palvelut
- toimialajärjestelmät
- intergaatiopalvelut
- kapasiteetti ja tietoliikenne

Tietohallinnon kyvykkyyksien luominen

- Digitalisointi
- Kokonaissuunnittelu (KA)
- Jatkuvuuden ja muutoksen hallinta
- Tietohallintomalli ja yhteistyöverkostot

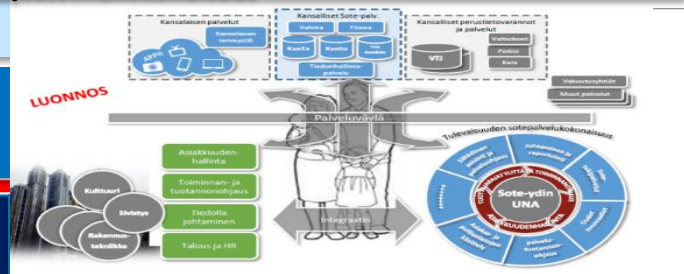
Strateginen tietohallinto

- KA-suunnittelun ja IT-johtamisen käynnistys
- siirron suunn./toteuttaminen
- jatkuvuuden ja riskien hallinta

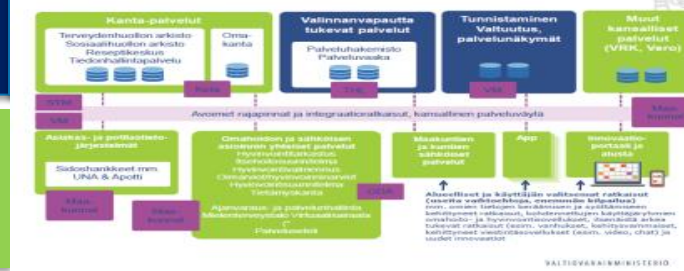
Konsolidointi ja uudistaminen

- Kehitys- ja projektisalkut;
- Kansallinen
- Yhteistyöalue
- Maakunta

Visio – tulevaisuuden hyvinvointipalveluiden tietojärjestelmäkokonaisuus

Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäratkaisut

Arvio rahoitustarpeesta on taustatieto, ei tämän selvityksen tulos

Hankintasopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmästä

Versio 1.0

1 Sopijapuolet

1. Epic Systems Corporation (jäljempänä *Järjestelmätoimittaja*)
DUNS-tunnus 108299124
 2. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (jäljempänä *HUS*)
Y-tunnus 1567535-0
 3. Helsingin kaupunki
Y-tunnus 0201256-6
 4. Kauniaisten kaupunki
Y-tunnus 0203026-2
 5. Kirkkonummen kunta
Y-tunnus 0203107-0
 6. Vantaan kaupunki
Y-tunnus 0124610-9
- (sopijapuolet 2–6 jäljempänä *Alkuperäiset Tilaajat*)
7. KL-Kuntahankinnat Oy (jäljempänä *Kuntahankinnat*)
Y-tunnus 2159215-6
 8. Oy Apotti Ab
Y-tunnus 2699989-5

2 Sopimuksen kohde, tausta ja tarkoitus

Sopimuksen kohteena ovat asiakas- ja potilastietojärjestelmän (jäljempänä *Järjestelmä*) toimitus sekä siihen liittyvät palvelut.

Alkuperäisten Tilaajien ja Kuntahankintojen muodostama hankintarengas on järjestänyt sopimuksen kohteesta hankintalain (347/2007) mukaisen tarjouskilpailun, jonka Järjestelmätoimittaja on voittanut.

Alkuperäiset Tilaajat ovat keskinäisellä sopimuksellaan perustaneet osakeyhtiön nimeltä Oy Apotti Ab, joka hankintailmoituksen 1.10.2013 liitteenä olleen osallistumispyynnön mukaisesti tekee Järjestelmän toimituksesta ja siihen liittyvistä palveluista sopimukset Järjestelmätoimittajan kanssa. Oy Apotti Ab on Alkuperäisten Tilaajien sidosyksikkö.

Tämä sopimus on hankintalain 76 §:n mukainen hankintasopimus, joka perustuu edellä mainittuun tarjouskilpailuun ja seuraaviin hankintapäätöksiin:

- HUS: Hallitus 21.9.2015 § 104
- Helsinki: Sosiaali- ja terveyslautakunta 15.9.2015 § 275
- Kauniainen: Kaupunginvaltuusto 21.9.2015 § 52
- Kirkkonummi: Kunnanvaltuusto 7.9.2015 § 81
- Vantaa: Kaupunginvaltuusto 19.10.2015 § 6
- Kuntahankinnat: Toimitusjohtaja 21.9.2015.

Järjestelmätoimittaja ja Oy Apotti Ab tekevät keskenään liitteenä olevan toimitussopimuksen ja palvelusopimuksen, joiden ehtojen mukaisesti Järjestelmätoimittaja toimittaa Järjestelmän sekä siihen liittyvät palvelut.

3 Puitejärjestely

Kuntahankinnat on hankintalain 11 §:n mukainen yhteishankintayksikkö, ja sen osalta tämä sopimus on puitejärjestely. Kuntahankinnat on kilpailuttanut hankinnan yhteishankintana seuraaville kunta-asiakkailleen:

Askola, Espoo, Hanko, Hyvinkää, Inkoo, Järvenpää, Karkkila, Kerava, Lapinjärvi, Lohja, Loviisa, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Porvoo, Raasepori, Sipoo, Siuntio, Tuusula, Vihti.

Yllä mainittu kunta voi Alkuperäisten Tilaajien suostumuksella liittyä puitejärjestelyyn ja Oy Apotti Ab:n osakkaaksi. Tämän jälkeen Järjestelmätoimittaja toimittaa järjestelmän sekä siihen liittyvät palvelut kunnan käyttöön Palvelusopimuksen mukaisesti. Sama oikeus koskee kuntarakenteen muutosten tai sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä ja tuottamista koskevien organisaatiomuutosten seurauksena kunnan sijaan tullutta organisaatiota.

4 Veloitteet ja vastuut Järjestelmätoimittajan ja muiden sopijapuolten välisessä suhteessa

Veloitteet ja vastuut Järjestelmätoimittajan ja muiden sopijapuolten välisessä suhteessa määräytyvät Toimitussopimuksen ja Palvelusopimuksen mukaisesti. Veloitteista ja vastuista huolehtii Alkuperäisten Tilaajien ja Kuntahankintojen puolesta Oy Apotti Ab. Jos Alkuperäiset Tilaajat tai Kuntahankinnat rikkovat Järjestelmää tai palveluita käyttäessään Toimitussopimuksen tai Palvelusopimuksen

sisältämiä lisenssi- tai muita ehtoja, vastaa Oy Apotti Ab tällaisista sopimusrikkomuksista suhteessa Järjestelmätoimittajaan.

Alkuperäiset Tilaajat vastaavat kuitenkin Oy Apotti Ab:n Toimitussopimukseen ja Palvelusopimukseen perustuvista korvausvastuista ja maksuvelvoitteista Järjestelmätoimittajaa kohtaan siltä osin kuin Oy Apotti Ab ei ole korvausta tai maksua suorittanut, jos molemmat seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Oy Apotti Ab:n korvausvastuu tai maksuvelvoite Järjestelmätoimittajaa kohtaan on vahvistettu suomalaisen tuomioistuimen lainvoimaisella ratkaisulla tai Järjestelmätoimittajan ja Oy Apotti Ab:n välisen sopimuksen mukaisessa välimiesmenettelyssä annetulla täytäntöönpanokelpoisella välitystuomiolla
- Oy Apotti Ab on todettu täytäntöönpanomenettelyssä maksukyvyttömäksi tai asetettu konkurssiin tai selvitystilaan tai hyväksytyt yrityksen saneerausesta annetun lain (47/1993) mukaiseen saneerausmenettelyyn.

5 Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuuksien ratkaisu

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lainsäädäntöä sen lainvalintasäännöksiä lukuun ottamatta.

Sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, ratkaistaan erimielisyydet Helsingin käräjäoikeudessa.

Sopijapuolet 2–7 voivat kuitenkin yhteisellä päätöksellään yksipuolisesti päättää, että tästä sopimuksesta aiheutuva yksittäinen riita ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Välimiesoikeus on tällöin kolmijäseninen, ja välimiesmenettelyn paikka on Helsinki. Välimiesmenettely on suomenkielinen, mutta välimiesoikeus voi ottaa vastaan todisteita ja todistelua myös englannin kielellä.

6 Sopimuksen julkisuus

Tämä sopimus kohdassa 9 mainittuine liitteineen on julkinen.

7 Sopimuksen siirtäminen

Alkuperäisellä Tilaajalla on oikeus ilman muiden sopijapuolten suostumusta siirtää tähän sopimukseen liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa kokonaan tai osittain toiselle oikeushenkilölle, jolle Alkuperäisen Tilaajan tehtävät siirtyvät tai vastaava osa niistä siirtyy. Alkuperäisen Tilaajan siirto-oikeus koskee esimerkiksi tilannetta, jossa Alkuperäisen Tilaajan tehtävät siirtyvät kokonaan tai osittain sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksesta tai muusta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevasta uudistuksesta, päätöksestä tai sopimuksesta johtuen.

Kuntahankinnoilla on vastaava siirto-oikeus kuin Alkuperäisellä Tilaajalla.

Oy Apotti Ab:llä on oikeus siirtää tämä sopimus Toimitussopimuksen ja Palvelusopimuksen kohdassa 14 mainituilla edellytyksillä.

Järjestelmätoimittaja ei saa siirtää tätä sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman muilta sopijapuolilta etukäteen saatua kirjallista suostumusta. Muut sopijapuolet voivat antaa suostumuksen siirtoon Toimitussopimuksen ja Palvelusopimuksen kohdassa 14 mainituilla edellytyksillä.

8 Sopimuksen voimaantulo ja puitejärjestelyn kesto

Tämä sopimus tulee voimaan, kun kaikki sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sen.

Sopimuksen mukainen puitejärjestely on voimassa neljän vuoden ajan sopimuksen allekirjoittamisesta.

Tämä sopimus päättyy, kun Toimitussopimus ja Palvelusopimus ovat päättyneet.

9 Liitteet

1. Toimitussopimus (ilman Toimitussopimuksen liitteitä)
2. Palvelusopimus (ilman Palvelusopimuksen liitteitä)

10 Sopimuskappalet ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty ^{ku} kahdeksan ~~seitsemän~~ samansisältöistä suomenkielistä kappaletta, yksi kullekin sopijapuolelle. Suomenkielisen sopimusasiakirjan sisältö on ristiriitatilanteessa ensisijainen mahdollisiin käännöksiin verrattuna.

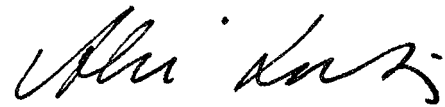
Judy Faulkner
CEO
Epic Systems Corporation

11 April 2016
Paikka, aika

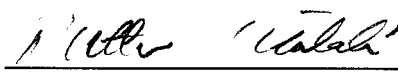
Juha Jolkkonen
Virastopäällikkö
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto, Helsingin kaupunki

21.4.2016
Paikka, aika

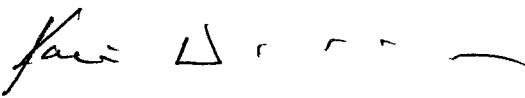
Aki Lindén
Toimitusjohtaja
HUS-kuntayhtymä

Paikka, aika

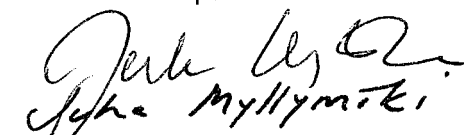
Pertti Mäkelä
HUS-Tietohallinnon johtaja
HUS-kuntayhtymä

21.4.2016
Paikka, aika

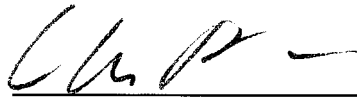
Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja
Vantaan kaupunki

21.4.2016
Paikka, aika

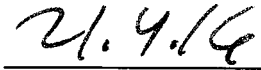

Jukka Myllymäki
Kaupungintekijä
Vantaan kaupunki

21.4.2016

Ulla Tikkanen
Sosiaali- ja terveysjohtaja
Kauniaisten kaupunki

Paikka, aika

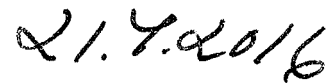

Tarmo Aarnio
Kunnanjohtaja
Kirkkonummen kunta

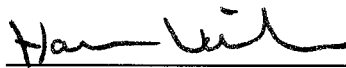
Paikka, aika

Raili Hilakari
Toimitusjohtaja
KL-Kuntahankinnat Oy

Paikka, aika

Hannu Välimäki
Toimitusjohtaja
Oy Apotti Ab

Paikka, aika

Tuija Kuusisto ja Pekka Kantola

ICT-PALVELUKESKUSSELVITYS SOSIAALI- JA TERVEYSHUOL- LON UUDISTUKSEN NÄKÖKUL- MASTA

Selvityshenkilöiden loppuraportti

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Päivämäärä
Sosiaali- ja terveysministeriö	15.9.2016
Tekijät	Toimeksiantaja
Tuija Kuusisto ja Pekka Kantola	

Muiston nimi
ICT-palvelukeskusselvitys sosiaali- ja terveys-huollon uudistuksen näkökulmasta

Tiivistelmä

■ Maakunta- ja sosiaali- ja terveyshuollon (sote) uudistukseen liittyen maakuntien yhteisen ICT-palvelukeskuksen selvitystyö käynnistettiin maaliskuussa 2016 tilanteessa, jossa tulevien maakuntien, palvelulaitosten ja maakuntien sidosryhmien tehtävät ja prosessit olivat vasta hahmottumassa. Selvitystyö käynnistettiin 'Digitalisaatio, ICT-palvelut ja tietohallinto' eli ns. SOTE digi-ryhmän toimesta. Ryhmän puheenjohtajana toimii tietohallintoneuvos Maritta Korhonen sosiaali- ja terveysministeriöstä ja varapuheenjohtajana ICT-johtaja Anna-Maija Karjalainen valtiovarainministeriöstä. Selvitystyön työsuunnitelma hyväksyttiin 8.4.2016.

Selvitystyön aikana maakuntakonsernin rakenne ja tehtävät tarkentuivat kaiken aikaa, mikä asetti jatkuvasti päivittyviä tavoitteita, reunaehjoja ja rajauksia selvitystyölle. Maakuntien tiedonhallintaa ja yhteisiä tietojärjestelmiä ja digitalisaatiota valmisteleva ryhmä (Maakuntadigi - valmisteluryhmä) asetettiin 22.4.2016 selvitystyön jo alettua. Selvitystyö kohdennettiin elokuun alussa sote ICT-alueelle ja selvitysraportti kuvastaa elo/syyskuussa vallinnutta näkemystä maakuntakonsernin sote -tehtävistä ja niiden organisoimisesta.

Selvitystyössä lähdimme liikkeelle tiedon keruulla haastatteleamalla laajasti valtion sekä kuntayhtymien ja kuntien ja niiden omistamien yhtiöiden sekä valtion kehitys- ja ICT-palvelukeskusten palveluksessa olevia henkilöitä. Haastattelimme pääasiassa sote- alueen tietohallinnon ja ICT-palveluiden tuottajien edustajia. Pidimme kuitenkin erityisen tärkeänä sitä, että tapasimme mahdollisuuksien mukaan myös sote ICT-palveluiden tilaajaorganisaatioiden toiminnallisen johdon edustajia ja loppukäyttäjiä. Selvitystyön alustavia tuloksia esiteltiin kesäkuussa kuntien ja kuntayhtymien edustajille suunnatuissa tilaisuuksissa sekä syyskuun alussa Maakuntadigi -ryhmälle. Tahdommekin kiittää kaikkia haastatteluihin, tapaamisiin ja tilaisuuksiin osallistuneita henkilöitä arvokkaasta panoksesta selvitystyössä.

Selvitystyöhön näkemyksiä ovat runsaasti antaneet selvitystyön asettanut SOTE Digi ryhmä sekä valtiovarainministeriön julkisen hallinnon ICT -osaston ja Kuntaliiton henkilöt. Kiitämme SOTE Digi ryhmää sekä kollegojamme saamastamme palautteesta erityisesti selvitystyön väliraporttia koskien. Parhaimmillaan selvitystyö palvelee perustana ja lähtökohtana maakuntien yhteistä ICT-palvelukeskusyhtiötä perustettaessa ja toimintaa käynnistettäessä.

Asiasanat

digitalisaatio, terveydenhuolto, sosiaalihuolto

Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2016:54	Muut tiedot www.stm.fi	
ISSN-L 2242-0037 ISSN 2242-0037 (verkkojulkaisu) ISBN 978-952-00-3836-6 URN:ISBN: 978-952-00-3836-6 http://urn.fi/ URN:ISBN:978-952-00-3836-6	Kokonaissivumäärä 60	Kieli suomi

SISÄLLYS

Yhteenveto	1
1. Johdanto	4
1.1 Tavoitteet ja toimeksianto	4
1.2 Selvitystyön toteutus.....	4
1.3 Termit	5
2 Toimintaympäristö.....	7
3 Maakuntien yhteisen ICT-palvelukeskuksen tehtävät ja palvelut sote – näkökulmasta	11
3.1 Haastattelujen yhteenveto	11
3.2 Väli raportissa 31.5.2016 kuvatut ICT-palvelukeskuksen tehtävä- ja palveluvaihtoehdot	14
3.3 Esitys ICT-palvelukeskuksen tehtävä- ja palveluvaihtoehdoiksi	18
3.4 Ydintehtävä: Maakunnan tietojen analytiikkapalvelut, sähköiset asiakaspalvelut sekä maakunnan sote- toiminnanohjaus ja tietointegraatiot	19
3.4.1.Laaja tehtävä: Maakunnan tietojen analytiikkapalvelut, sähköiset asiakaspalvelut ja asiakkuudenhallinta sekä maakunnan ja palvelulaitosten sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot.....	21
3.4.2. ICT-palvelukeskuksen tarjoamien palvelujen tulee perustua maakuntien yhteiseen arkkitehtuuriin	22
3.5 ICT- palvelukeskuksen palvelut 2016, 2019 ja 2023 sote-näkökulmasta	23
4 ICT-palvelukeskuksen muodostamisen menettely ja suhteet muihin ICT-palvelujen tuottajiin	25
4.1 Muodostamisen menettely.....	25
4.1.1. Yleistä.....	25
4.1.2. Muodostamisen vaihtoehdot.....	27
4.2 Yhteistyö muiden ICT-palvelutuottajien kanssa	28
4.3 Ekosysteemimallilla asiakaslähtöinen ja sujuva sote-ICT maakuntien tarpeita varten	30
4.3.1. Yleistä.....	30
4.3.2. Organisointi- ja toimintamallin toimijat	31
4.3.3. Toimintamallin periaatteita.....	34
5 Liiketoimintasuunnitelmasta	37
5.1 Tehtävät, palvelut ja arvio toiminnan volyymeistä	37
5.2 ICT-palvelujen vaikuttavuus ja vaikuttavuuden mittaamisesta.....	38
5.3 Riskianalyysi.....	39
6 Sote ICT-palvelukeskuksen jatkovalmistelu osana ICT-muutosohjelmaa	40
Liitteet	42
Liite 1 Alustava palveluluettelo	43
Liite 2: Analyysi ICT-palvelukeskuksen mahdollisista palvelukokonaisuuksista	46
Liite 3 Esimerkkejä toimintamallin jatkovalmistelun konkretisoimiseksi	50

YHTEENVETO

Sosiaali- ja terveyshuollon (sote) ja maakuntauudistuksen edellyttämän ICT-muutoksen suuruus luo suuret haasteet resurssien, osaamisen, kustannusten ja riskien hallinnalle sekä operatiivisesta toiminnasta että kansallisesta ohjauksesta vastaaville tahoille. Valmistelun suuntaamiseksi tarvitaan uudistuksen tavoitteista johdettuja tarkentavia linjauksia koskien sekä toiminnan että ICT:n muutosohjelmaa että ICT-palvelukeskusta. Tässä muistiossa on esitetty selvitystyössä esille tulleita näkökulmia palvelukeskuksen jatkovalmistelun kannalta. Merkittäviä epävarmuuksia selvitystyössä on aiheuttanut epäselvyys siirtyvien toimintojen ja 220.000 henkilön jakaantumisesta maakuntiin, palvelulaitoksiin, valinnanvapauden piirissä oleviin toimijoihin sekä muihin tuotanto-organisaatioihin.

Digitalisaation edistäminen sote- ja maakuntauudistuksessa vaatii systeemisten muutosten toteuttamista yhteistyöverkostoissa. Tämä tarve on lähtökohtana maakuntien ja valtion yhteisen ICT-palvelukeskuksen tehtävien ja palveluiden määrittelyssä. Tavoitteena on se että maakunnille muodostuu yhtenäisiä prosesseja ja keskeisten tietovarantojen osalta yhtenäinen tietoarkkitehtuuri. Näitä varten tarvitaan kansallisia ICT-palveluja, joita ICT-palvelukeskus organisoii. Tämän perusteella sote- näkökulmasta esitetään maakuntien ICT-palvelukeskuksen vaihtoehtoisiksi, siirtymäkauden loppuun 2022 saakka ulottuvan vaiheen tehtäväksi:

- A. Ydintehtävä: Maakunnan tietojen analytiikkapalvelut, sähköiset asiakaspalvelut sekä maakunnan sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot. Maakunnan sote -tietoanalytiikkapalveluiden, valinnanvapautta tukevien palveluiden sekä tietovarantojen ja tietojärjestelmien integraatioiden kehittämis- ja palvelukeskus tai
- B. Laaja tehtävä: Maakunnan tietojen analytiikkapalvelut, sähköiset asiakaspalvelut ja asiakuudenhallinta sekä maakunnan ja palvelulaitosten sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot. Maakunnan sote-tietoanalytiikkapalveluiden, sähköisten asiakaspalveluiden, valinnanvapautta tukevien palveluiden ja asiakuudenhallinnan sekä ja tietovarantojen ja tietojärjestelmien integraatioiden kehittämis- ja palvelukeskus.

Ydintehtävässä ICT-palvelukeskuksen palvelujen tilaajia ovat maakunnat. Laajassa tehtävävaihtoehdossa palvelujen tilaajia ovat maakunnat sekä soveltuvin osin palvelulaitokset. Maakuntien ICT-palvelukeskuksen vastuulle kuuluvien ICT-palvelujen tulee perustua maakuntien yhteiseen arkkitehtuuriin. ICT-palvelut on suunniteltava vastaamaan tietoturvallisuus- ja tietosuojalainsäädännön, ml. EU:n tietosuoja-asetus, asettamia vaatimuksia sekä varautumisen ja valmiuden asettamia vaatimuksia.

Ydintehtävä-vaihtoehdossa A palvelukeskuksen kehittämis- ja integraatiopalveluihin kuuluvat sähköiset asiakaspalvelut, erityisesti valinnanvapautta tukevat palvelut sekä maakunnan sote -toiminnanohjauksessa tarvitsemat tietojen analytiikkapalvelut. Analytiikkapalvelut mahdollistavat toiminnan ja talouden seurannan sekä indikaattoreihin perustuvan vaikuttavuuden seurannan. Lisäksi palvelukeskuksen palveluihin kuuluu tiedonhallinnan ja digitalisoinnin hyödyntämistä ja edistämistä tukevia ratkaisuja sekä näiden toteuttamiseen liittyviä integraatio-, asiantuntija- ja tukipalveluja.

Vaihtoehto B, laaja tehtävä, sisältää A-vaihtoehdon tehtävät sekä lisäksi laajemmat sähköisten, monikanavaisten asiakaspalveluiden tehtävät ja asiakuudenhallinnan ja palveluohjauksen tehtävät sekä laajemmat tiedolla johtamisen ja sote-tietoanalytiikkapalveluiden tehtävät. Esi valmistelu- ja väliaikaishallintovaiheessa vuoteen 2019 saakka ICT-palvelukeskus ei pääsääntöisesti rakenna omaa tuotantoa, vaan järjestää/hankkii ICT-palvelut markkinoilta tai kuntien/kuntayhtymien omistamilta yhtiöiltä. Siirtymävaiheen aikana vuosina 2019-2022 laajassa vaihtoehdossa B, tarvittanee merkittävää omaa tuotantokyvyyttä erityisesti koskien asiakuudenhallinnan, palveluohjauksen ja tiedolla johtamisen palveluita.

Maakuntien ICT-palvelukeskuksen perustamisen ja muodostamisen aikana tulee huolellisesti määrittää yhtiöön tarvittavat kyvykkyudet huomioiden sen tehtävät sekä organisointi- ja toimintamalli. Yhtiön perustamisen ja muodostamisen vaihtoehtoja ovat:

- A. Yhtiön perustaminen olemassa olevan yhtiön pohjalta ja kyvykkyuksien hankkiminen yritysfuusioiden kautta soveltuvin osin tai
- B. Uuden yhtiön perustaminen ja kyvykkyuksien hankkiminen henkilöstöä rekrytoimalla ja mahdollisesti liiketoimintaostoin.

ICT-palvelukeskus tulisi muodostaa kokonaisuus huomioiden, hallitusti ja riittävän nopealla aikataululla sekä olemassa olevia toimintoja, toimivia ratkaisuja ja käynnissä olevia kehittämistoimenpiteitä hyödyntäen. Molemmissa palvelukeskuksen tehtävävaihtoehtoissa: A ydintehtävä ja B laaja tehtävä, palvelukeskus tulisi organisoida tiiviiksi osaksi maakuntien yhteistyöalueiden ja maakuntien toiminnan digitalisoinnin ja tietohallinnon osaamisverkostoa. Yhtiön perustamisen aiheuttaman muutoksen aikana on varmistettava palvelutuotannon jatkuvuus: uuden kehittämisen ja olemassa olevan hyödyntämisen arvioinnin lähtökohta on toiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Tämän johdosta palvelukeskus on käytännössä perustettava olemassa olevan yhtiön pohjalta, aluksi esimerkiksi projektiorganisaationa ja vuoden 2017 aikana yhtiönä.

Yhtiön tulee aloittaa toimintansa heti perustamisen yhteydessä: yhtiölle valitaan hallitus ja nimitetään toimitusjohtaja. Palvelukeskusyhtiön hallitukseen ja yhtiön valmisteluun osallistuvat henkilöt tulee valita valtiolta, kunnista ja kuntayhtymistä sekä omistajien määrittelemistä ulkopuolisista asiantuntijatahoista. Maakuntien ICT-palvelukeskuksen sote -tehtävävaihtoehtojen: ydintehtävän tai laajan tehtävän toteuttaminen voidaan organisoida:

- A. Osastoksi yhtiönä toimivan maakuntien ICT-palvelukeskuksen sisälle tai
- B. Erilliseksi yhtiöksi tai tytäryhtiöksi.

Näitä vaihtoehtoja voidaan arvioida palvelukeskuksen ohjauksen, palvelujen tilaajarajapinnan hallinnan, käynnissä olevien kehittämishankkeiden jatkuvuuden ja tuotannon rakentamisen sekä verkostoihin perustuvan ekosysteemin näkökulmista. Vaihtoehtoja ehdotetaan selvitetään tarkemmin palvelukeskuksen jatkovalmistelussa.

ICT-palvelukeskuksen organisoinnin lähtökohtana on osaamisverkostoja vahvistava ja hyödyntävä hajakeskittämisen periaate sekä verkostoihin perustuvan ekosysteemin kehittäminen. Hajakeskittäminen voidaan toteuttaa joko sote ICT-kokonaisuuden kyvykkyuksien organisatorista keskittämistä tai hajauttamista painottaen. Organisatorisen keskittämisen mallissa pääosa kyvykkyyksistä kerätään alueellisesti useassa toimipisteessä toimivaan ICT-palvelukeskukseen. Organisatorisen hajauttamisen mallissa pääosa kyvykkyyksistä toimii maakunnallisesti tai paikallisesti johdetuissa organisaatioissa ja noin 20% kyvykkyyksistä kerätään ICT-palvelukeskukseen.

Palvelukeskuksen tehtävävaihtoehtojen toiminnan volyymien kokoluokkia on arvioitu lähtien siitä, että nykyinen sote-ICT henkilömäärä on 1800 henkilöä ja kustannukset ovat 550 miljoonaa euroa vuodessa. Sote- ICT-muutosohjelmaehdotuksen arvioissa on todettu muutoksen vaativan satoja henkilötyövuosia sekä 1-2 miljardia euroa seuraavien kymmenen vuoden aikana. Näillä perusteilla arvioidaan, että jos yhtiön perustaminen toteutetaan painottaen organisatorista hajauttamista, niin ydintehtävä -vaihtoehdossa A) yhtiön henkilöstömäärätarve on 100-200 asiantuntijaa ja laajassa tehtävävaihtoehdossa B) henkilöstömäärätarve on 400-600 asiantuntijaa. Yhtiön menojen arvioiden vastaavasti olevan vaihtoehdossa A vuodesta 2018 alkaen seuraavien viiden vuoden aikana yhteensä 100-200 miljoonaa euroa ja vaihtoehdossa B 400-700 miljoonaa euroa riippuen palvelukeskuksen roolista kansallisten asiakas- ja potilastietojär-

jestelmien kehittämisessä. Menot ovat pääsääntöisesti investointeja tietojärjestelmäkehitykseen. Arvioiden oletuksena on, että palvelukeskuksella on keskeinen ratkaisujen toteuttajarooli ICT-muutosohjelmaehdotuksen toimenpiteissä. Maakunnan toiminta-arkkitehtuurin selkiytyä tulee jatkovalmistelussa tarkemmin arvioida yhtiön perustamisen ja muodostamisen sekä hajakeskittämisen vaihtoehtoja.

1. JOHDANTO

1.1 TAVOITTEET JA TOIMEKSIANTO

Maakunta- sekä sosiaali- ja terveyshuollon (sote) uudistusta osaltaan valmistelevalle 'Digitalisaatio, ICT-palvelut ja tietohallinto' eli ns. SOTE digi -ryhmä käynnisti valtakunnallisen tieto- ja viestintäteknisen palvelukeskuksen, jatkossa ICT-palvelukeskuksen, valmistelua varten selvitystyön 9.3.2016. Selvityshenkilöinä toimivat Pekka Kantola ja Tuija Kuusisto.

Selvitystyö käynnistettiin, jotta kansallisen palvelukeskuksen vastuulle siirrettävät tehtävät ja syntyvä palveluiden tuottamisen kokonaisrakenne olisivat huolellisesti harkittuja ja toteutettavissa tavalla, joka edistäisi myös ICT-markkinoiden kehittymistä ja uusien innovaatioiden syntymistä. Selvityksen tavoitteiksi asetettiin tuottaa tarkennetut ehdotukset palvelukeskuksen organisointimalliksi, liiketoimintasuunnitelmaksi sekä käydä neuvottelut sen vastuulle siirtyvistä tehtävistä ja palveluista. Tarkoituksena oli määrittellä keskitettävät palvelut selvitystyön tulosten pohjalta.

Selvitystyö liittyi maakuntien tietohallinnon valtakunnallisen ohjausmallin selvitystyön ja muutossuunnitelmavalmisteluun. Selvitystyön työsuunnitelmassa 8.4.2016 todettiin, että selvitystyössä tuotetaan väliraportti koskien ICT-palvelukeskuksen tehtäviä ja palveluita 31.5.2016 mennessä sekä loppuraportti 30.9.2016 mennessä. Elokuussa tarkennettiin, että loppuraportin tulee sisältää sote -näkökulma maakuntien ICT-palvelukeskusyhtiön palveluvaihtoehtoihin ja muodostamisvaihtoehtoihin.

Tämä raportti sisältää selvitystyön tulokset. Raportissa kuvataan sote -näkökulmasta maakuntien yhteisen ICT-palvelukeskuksen palvelutarjonnan ja sen vaiheittaisen kehittymisen vaihtoehtoja sekä palvelukeskuksen perustamis- ja muodostamisvaihtoehtoja.

1.2 SELVITYSTYÖN TOTEUTUS

Selvitystyö toteutettiin perehtymällä tausta-aineistoon, haastattelemalla laajasti valtion sekä kuntayhtymien ja kuntien ja niiden omistamien yhtiöiden sekä valtion kehitys- ja ICT-palvelukeskusten palveluksessa olevia henkilöitä, osallistumalla SOTE Digi -ryhmän ja ryhmästä muodostetun pienryhmän kokouksiin selvitystyön aikana sekä viestimällä selvitystyön välituloksista kuntien ja kuntayhtymien edustajille suunnatuissa tilaisuuksissa. Varsinainen kirjoitustyö toteutettiin selvityshenkilöiden työnä.

Selvitystyön tausta-aineistona toimivat reformiministeriryhmän tammikuun lopussa puoltamat jatkovalmistelulinjaukset, SOTE Digi -ryhmän luovuttamat taustamateriaalit sekä selvitystyön aikana julkistetut lakiluonnokset maakuntalaista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista. Lisäksi haastatellut tahot toimittivat selvitystyötä varten kirjallista materiaalia.

Selvitystyön aikana haastateltiin yli 70 organisaation johtoa ja asiantuntijoita: valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, SITRAn, Valtion tieto- ja viestintäteknikkakeskus Valtorin, KELAn, Väestörekisterikeskuksen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Kuntaliiton henkilöitä sekä maakunta-valmisteluryhmien ja kuntien ja kuntayhtymien henkilöitä, kuntien tietohallintojohtajia sekä yhteistyöverkoston, Akusti -verkoston ja kuntien inhouse -tuottajien henkilöitä sekä kauppal-

listen toimittajien ja tuottajien henkilöitä. Selvitystyö painottui sosiaali- ja terveydenhuollon esille tuomiin näkökohtiin.

Selvitystyön aikana selvityshenkilöt osallistuivat myös SOTE Digi -ryhmän kokouksiin ja saivat merkittäviä tietoja sekä ohjausta selvitystyön toteuttamiseen. Pekka Kantola suoritti selvitystyön päätoimisesti Kuntaliitossa. Hän osallistui myös AKUSTI-foorumien valmistelu-, alueAKUSTI-, KA-, projekti- ja ohjausryhmien kokouksiin, joissa käsiteltiin sote -toimijoiden käynnissä olevia yhteisiä kehitystoimenpiteitä. Selvitystyön etenemisestä raportoitiin AKUSTI-ohjausryhmän kokouksissa. Pekka Kantola osallistui myös SOTE Digi -ryhmän kuntaedustajien tekemän ICT-muutosohjelmaehdotuksen laadintaan. Tuija Kuusisto toimi selvityksen aikana osapäiväisenä selvityshenkilönä ja valmisteli samanaikaisesti myös yhdessä valtiovarainministeriön julkisen hallinnon ICT -osaston virkamiesten kanssa sote- ja maakuntauudistuksen yleisiä lähtökohtia ja linjauksia. Selvitystyössä oli täten käytettävissä arvokasta taustainformaatiota ja selvityshenkilöiden kollegojen tuki valtiovarainministeriössä ja Kuntaliitossa.

Selvitystyössä tuotettiin 31.5.2016 väliraportti koskien palvelukeskuksen tehtäviä ja palveluita. Tämä loppuraportti sisältää myös väliraportin keskeiset havainnot ja esitykset.

1.3 TERMIT

Termi	Kuvaus
Asiakas	Kansalainen, kuntalainen, maakuntalainen, potilas, sote -palvelujen käyttäjä
ICT-palvelu tai tietopalvelu	ICT-palveluilla tarkoitetaan tuottajan (organisaation sisäinen tai ulkoinen tuottaja) tilaajalle (esimerkiksi maakunta) tuotettuja palveluita, kuten tietojärjestelmien tai työasemien ylläpitoa. Palvelun käyttäjä voi olla ihminen, toinen palvelu, järjestelmä tai laite.
ICT-ratkaisu tai ratkaisu	ICT -ratkaisut (tieto- ja viestintäteknologia) kattavat tehtävien toteuttamisessa edellyttävät tietojärjestelmät, ohjelmistot, sovellukset ja viestinvälityksen.
Sote ICT PAKE	Sosiaali- ja terveysalan tieto- ja viestintäteknisiä palveluja organisoiva palvelukeskus. Voi myös kehittää, tuottaa, hankkia ja integroida ICT-palveluja. Voi olla osa maakuntien yhteistä ICT-palvelukeskusta. Tämän palvelukeskusselvityksen kohde.
Maakunta	Maakunta on julkisoikeudellinen yhteisö, jolla on alueellaan itsehallinto siten kuin siitä maakuntalaissa säädetään. Tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva maakunta vastaa asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden: 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta; 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä; 3) tuottamistavasta; 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta; 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä

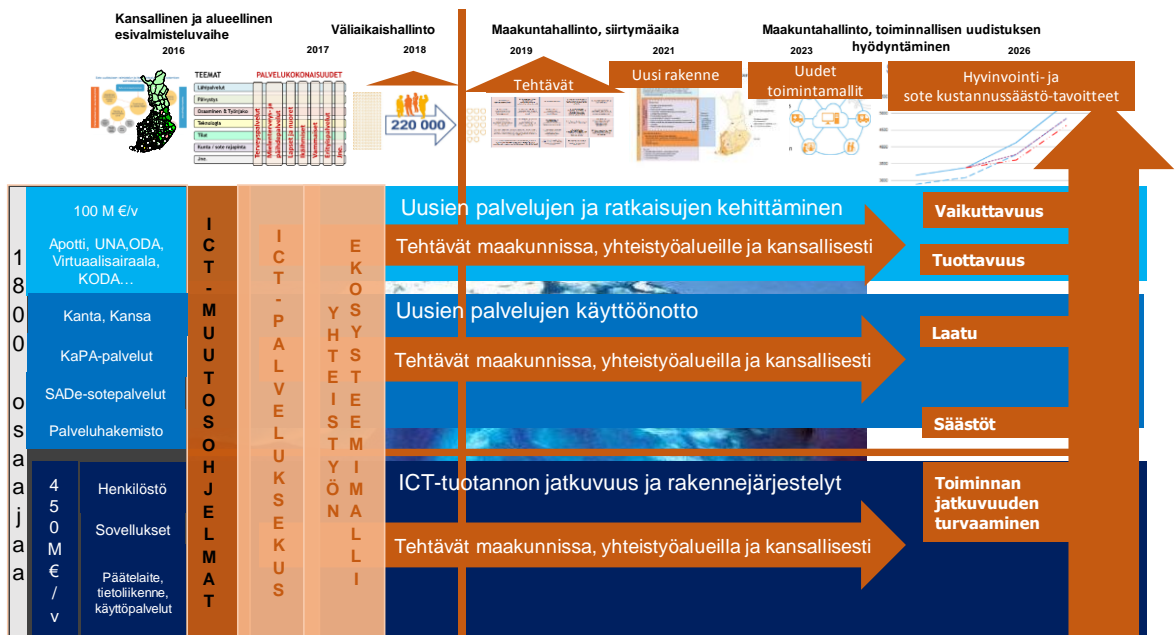
Palvelulaitos	Maakunnan palvelulaitos on julkisoikeudellinen laitos, jonka tehtävänä on tuottaa maakunnan sille järjestämisvastuunsa perusteella osoittamat tehtävät. Maakunnassa on yksi palvelulaitos, jolla voi olla tytäryhteisöjä.
Tilaaaja	Organisaatio joka solmii sopimuksen ICT-palvelujen tuottamisesta ICT-palvelukeskuksen kanssa. On usein myös tilattujen ICT-palvelujen käyttäjä.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Tällä hetkellä sotien julkisissa organisaatioissa tietohallinto- ja ICT tehtävissä työskentelee noin 1800 henkilöä, joista noin 700 työskentelee kuntien ja kuntayhtymien inhouse- yksiköissä. Henkilöt toimivat noin 200 eri organisaatioissa (kunnat, kuntayhtymät ja inhouse -yhtiöt). Luku ei sisällä yksityisissä yrityksissä toimivia henkilöitä. Kansallisissa tietohallinto- ja ICT tehtävissä valtion organisaatioissa työskentelee noin 150 henkilöä. Sote ICT menot ovat 550 miljoonaa euroa vuodessa ja inhouse -yhtiöiden liikevaihto-osuus on tästä yhteensä noin 180 miljoonaa euroa (AKUSTIn kustannusselvitys 2016).

Voimassa olevan lainsäädännön nojalla terveydenhuollon tietojärjestelmien alueellisen kehittämistyön yhteensovittaminen on sairaanhoitopiirien vastuulla ja sosiaalipalveluiden tietojärjestelmäratkaisuja koskevaa alueellista yhteistyötä on organisoitu mm. sosiaalialan osaamiskeskusten toimesta. Sotien kansallisten tietojärjestelmäpalveluiden (Kanta-palvelut) toteutus on Kelan vastuulla. THL toteuttaa operatiivista ohjausta ja vastaa määrittelyistä. STM ohjaa toteutusta strategisella tasolla ja rahoituksen osalta.

Tietohallinnon, digitalisoinnin ja ICT-palvelujen näkökulmasta Sote- ja maakuntauudistuksen tavoiteasetannassa korostuvat sekä jatkuvuuden turvaaminen että toiminnan tehostamista ja uudistamista mahdollistavien uusien ratkaisujen kehittäminen ja käyttöönotto. Toiminnan jatkuvuudella tarkoitetaan käytännössä sitä, että organisaatiomuutoksista ja tehtävien siirroista johtuvat välttämättömät ICT-muutokset operatiivisiin tietojärjestelmiin pystytään toteuttamaan mm. potilasturvallisuutta ja tietosuojaa vaarantamatta. Sotedigi -ryhmän ICT-muutosohjelmaehdotuksen alustavan arvion mukaan muutos, mm. siirrot, edellyttävät jatkuvuuden turvaamiseen liittyviin toimenpiteisiin useiden satojen asiantuntijahenkilötyövuosien lisäyöpanoksen. Kuvassa 1 on visualisoitu digitalisoinnin ja ICT-jatkuvuuden hallinnan kokonaiskuvaa sote- ja maakuntauudistuksessa.

Kuva 1. Digitalisoinnin ja ICT-jatkuvuuden hallinnan kokonaiskuva

Tieto- ja viestintäteknikan ja digitalisoinnin hyödyntämiselle on asetettu merkittäviä tavoitteita sote- ja maakuntauudistuksessa tarvittavien toimintamallien kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi. Erityisesti hyötyjä odotetaan saatavan sotien kustannusten kasvun hillintään liittyen. Tavoitellut tuottavuusvaikutukset toteutuvat vasta toiminnan pitkäjänteisen kehittämisen ja

uusien toimintamallien käyttöönoton tuloksena. Aiempien rakennemuutosten kokemusten perusteella uudistuksissa ICT:n avulla saatavat toiminnan hyödyt toteutuvat vasta noin 5 – 10 vuoden päästä. Hyötyjen realisoitumisen edellytyksenä on myös mittavien kehittämisspansosten osoittaminen toiminnan digitalisointiin.

Muutoksen suunnittelussa on huomioitava nykyisten tietojärjestelmäratkaisujen tilanne, jossa monet ratkaisuista ovat tulleet tai tulossa toiminnallisesti ja teknisesti elinkaarensa päähän. Tästä syystä organisaatiomuutoksista aiheutuvien välttämättömien muutosten yhteydessä edellytetään tietojärjestelmien uudistamista. Lukuisien samanaikaisten organisaatio-, toimintamalli- ja tietojärjestelmämuutosten optimaalinen sisällöllinen ja ajallinen yhteensovitus vaatii erityistä huomiota kansallisen, alueellisten ja organisaatiokohtaisten ICT-muutosohjelmien valmistelussa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi on käynnissä useita kansallisia tai kansallisesti merkittäviä kehittämishankkeita kuten KELAn KANTA-palvelujen laajentaminen terveydenhuollon ja myös sosiaalihuollon tietovarantojen ja tietojärjestelmäpalvelujen osalta sekä sairaanhoitopiirin ja kuntien asiakas- ja potilastietojärjestelmähankkeita (APOTTI, UNA) ja kansalaisille suunnattuja sähköisiä palveluja (ODA, PSOP, Virtuaalisairaala 2.0 sekä Omakanta, omatietovaranto ja Kapa -palvelunäkymät). Valtakunnallisen nk. UNA-yhteistyön piirissä olevat alueet kattavat noin 70 % väestöstä ja UNA sekä Etelä-Suomen Apotti-hanke kattavat yhdessä n. 95 % väestöstä. Apotti ja UNA -hankkeiden kanssa on myös käynnissä yhteistyö, jossa haetaan eräiden Kanta-laajennusten toteuttamista potilastietojärjestelmistä riippumattomalla komponentilla.

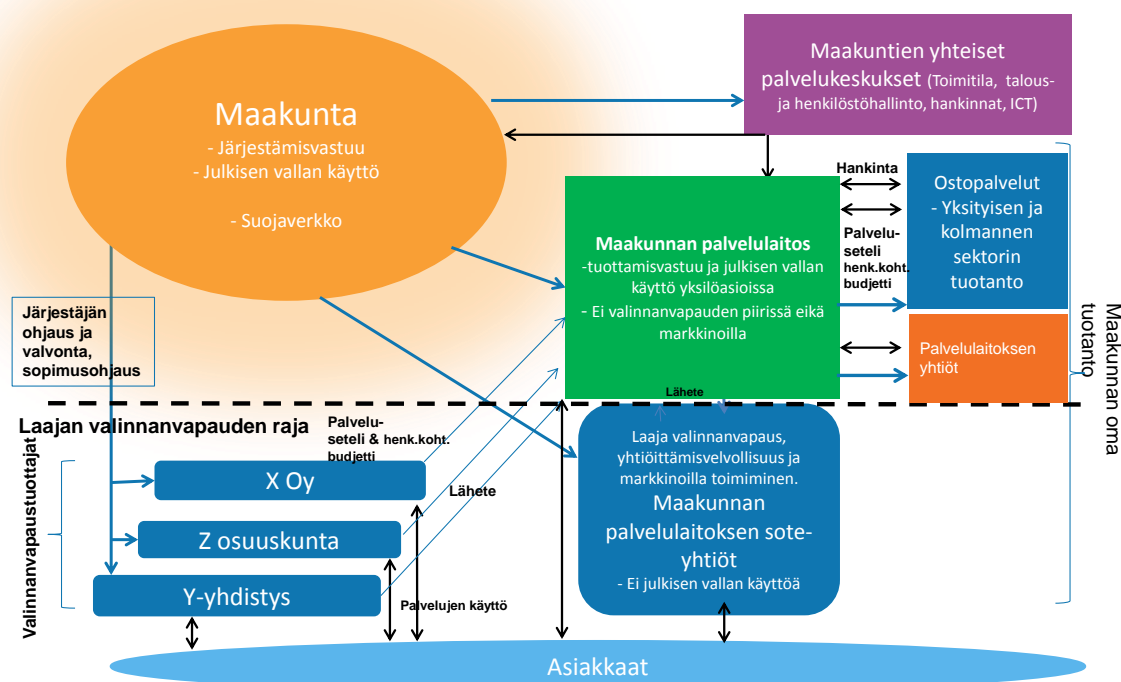
Lisäksi Kanta-laajennukset tukevat sote -muutosten toteuttamista, esim. tiedon standardisointi järjestelmäriippumattomaksi mahdollistaa järjestelmien migraatiot ilman potilastietojärjestelmäkohtaista toteutusta. Tästä käytännön toteutuksesta löytyy esimerkki Apotti -hankkeessa, jossa kaikkien Kantaan liittyneiden tietojärjestelmien osalta migraatio Epicin suuntaan pystytään pitkälti hoitamaan Kantaan avulla. Myös tarpeetonta rakenteistamista ja siitä aiheutuvia ratkaisukustannuksia on perusteltua välttää. Tämän johdosta mm. sosiaalihuollon osalta aloitetaan PDF -arkistoinnilla, jotta vanhoihin järjestelmiin ei tarvitse tehdä monimutkaisia liittymiä. Käynnistynyt sosiaalihuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja määrämutoisen kirjaamisen toimeenpanohanke 2016–2020 (Kansa-hanke) koskettaa 117.000 ammattilaista prosessi- ja tietojärjestelmämuutoksena. Hankkeen aikataulusta johtuen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikkötason muutoksien suunnittelusta ja toimeenpanon käynnistyksestä vastaavat nykyiset kunnalliset toimijat.

Maakunnat ovat uusi, muodostumassa oleva itsehallinnontaso ja organisaatorakenne, jonka tehtävissä tarvittavia ICT-ratkaisuja tuottaa lähtötilanteessa usea organisaatio ja ratkaisut ovat osittain vanhentuneita, päällekkäisiä ja yhteentoimimattomia tai ratkaisuja ei vielä ole olemassa. Maakunnilla tulee olemaan toiminnallisia prosesseja, joiden toteuttamisessa maakunnat tarvitsevat kansallisia, yhteisiä ICT-ratkaisuja ja -palveluita. Maakuntien tehtävien säädöspohjasta johtuen niiden ICT-tarpeet ovat monilta osin samankaltaisia nykyisten kuntien ja kuntayhtymien tarpeiden kanssa. Maakunnat tarvitsevat käyttöönsä sekä nykyisin kunnilla, kuntayhtymillä ja valtiolla käytössä olevia että uusia ICT-ratkaisuja.

Edellä kuvattujen lähtökohtien perusteella maakunnat ovat ICT-palvelukeskusyhtiön pääasiakkaita ja palvelujen tilaajia. Palveluja voivat tilata myös valtio sekä maakuntalain 4 §:ssä tarkoitettut maakuntakonsernin tytäryhteisöt ja maakunnan palvelulaitokset siltä osin kuin nämä eivät toimi kilpailutilanteessa markkinoilla. Palvelukeskus voi tuottaa kilpailutilanteessa markkinoilla toimiville palveluntuottajille vain sellaisia yhteisiä ratkaisuja, joiden vastuu on

määritelty maakunnalle. Maakuntien toiminnassa palvelukeskuksen organisaatioasiakkaat sijoittuvat kuvassa 2. katkoviivan yläpuolelle. Arviot asiakkaiden tulevasta ICT-palvelujen käyttäjämääristä ja niiden jakaantumisesta maakuntiin ja palvelulaitosiin on epäselvää. Palvelukeskuksen toiminnan ja palvelujen volyymin arviointiin voi vaikuttaa merkittävästi myös vielä avoinna olevan laajan valinnanvapausmallin toteuttamislinjaukset. Palvelukeskuksen jatkosuunnittelun edellyttämien arviointien tekeminen ja myös palvelujen ja ratkaisujen suunnittelu edellyttää sekä maakunnan että erityisesti maakunnan soten toiminta- arkkitehtuurien määrittelemistä.

Maakunnissa tulee olla tietohallinnon strategisen johtamis- ja hallintaosaamisen lisäksi osaamista toimia asiakkaina ja ICT-palvelujen tilaajina maakunnille ja sen asukkailla sekä tarvittaessa siirtymäkaudella vuosina 2019 - 2022 julkisille sote -yhtiöille. ICT-palvelukeskuksen palvelujen käyttäjinä ovat sen asiakkaat sekä maakuntien asiakkaat ja asukkaat.

Kuva 2. Julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotantorakenne (Lakiluonnoksen infotilaisuus 29.6.2016)

Uusien maakuntien 1.1.2019 käynnistämiseen liittyvien ICT:n välttämättömien muutostöiden toteuttamiseen on aikaa vähän. Tietojärjestelmiin, ICT-palveluiden järjestämiseen sekä tietohallinnon organisoitumisen suunnitteluun liittyvät tehtävät eivät voi odottaa väliaikaishallinnon toiminnan käynnistymistä. Lisäksi on huomioitava, että muutos edellyttää nykyisen osaamisen hyödyntämistä, mutta myös olemassa olevien ympäristöjen jatkuvuuden varmistamisen. Siksi on keskeistä huolehtia tarvittavista muutosresursseista ja -osaamisesta.

Kuvassa 3 on sote- ja maakuntaudistuksen valmistelun yhteydessä laadittu näkemys tulevaisuuden toimintamallin mahdollistavasta maakunta/ sotedigi ICT-palvelukeskusyhtiöstä ja sen tarjoamista palveluista.

Kuva 3. Näkemys Maakunta/ sotedigi -palvelukeskusyhtiöstä 27.6.2016

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa ICT-palvelukeskusyhtiölle on tunnistettu laaja joukko tehtäviä ja palveluja. Näitä palveluja ovat: 1) hallinnon ja toiminnanohjauksen tietojärjestelmäpalvelut 2) tietojohdantamisen ja asiakkuuden hallinnan tietojärjestelmäpalvelut, 3) viestinnän ja asianhallinnan järjestelmäpalvelut, 4) ohjauksen ja raportoinnin järjestelmäpalvelut sekä 5) tietovaranto- sekä tiedon käsittelypalveluja. Lisäksi on esitetty, että ICT-palvelukeskusyhtiö voisi vastata 6) maakuntaintegraatoratkaisusta sekä sote -palvelujen järjestäjille ja tuottajille tarkoitetusta yhteisestä tietojen integraatoratkaisusta, 7) tietorajapinnoista sekä 8) valinnanvapauden toteuttamisessa ja tiedot seuraavat asiakasta -periaatteen mukaan tarvittavista asiakkaiden sähköisen asioinnin palveluista sekä 9) tietojen analysointiin liittyvistä palveluista.

Maakuntalakiluonnoksen mukaisesti palvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain tarkoittamana sidosyksikkönä tietohallinto-, kehittämis-, integraatio- sekä tietojärjestelmäpalveluita. ICT-palvelukeskus voi tuottaa palveluja omalla organisaatiolla tai se voi hankkia palveluja ulkoisilta palvelutoimittajilta, alihankkijoilta. Palvelukeskuksen tuottamistehtävään kuuluu kehittää omaa palvelutuotantoaan asiakkaidensa tarpeiden mukaisesti. Kehittämistyön tulee olla toiminta- ja asiakaslähtöistä ja sitä tulee toteuttaa asiakkaiden ohjaamana. Siten voidaan varmistaa, että palvelut vastaavat ydintoiminnan kehittämisen ja asiakkaiden vaatimuksiin. Palvelukeskuksen tehtäväkentässä keskeistä on organisoida, kehittää, tuottaa, hankkia ja integroida maakunnille hallinnossa, tiedolla johtamisessa, toiminnanohjauksessa ja neuvottelumenettelyssä tarvittavat palvelut, maakuntien asukkaiden/asiakkaiden hallinnassa tarvittavat palvelut, valinnanvapautta tukevat asiakkaiden sähköisen asioinnin palvelut sekä tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden ja tietointegraation mahdollistavat palvelut.

3 MAAKUNTIEN YHTEISEN ICT-PALVELUKESKUKSEN TEHTÄVÄT JA PALVELUT SOTE –NÄKÖKULMASTA

3.1 HAASTATTELUJEN YHTEENVETO

Maakuntien sote -valmistelijoiden sekä kuntayhtymien ja kuntien henkilöiden haastatteluissa esille nostamia ICT-palvelukeskuksen tehtäviä ja palvelutarpeita ovat:

- Kansallisella tasolla: asiakkaiden sähköiset palvelut monikanavaisesti,
- kansallisella tasolla: ”Tiedon keräyksestä ja siirrosta tiedon analyysiin ja hyödyntämiseen” –ratkaisut ja palvelut; kansalaisille palvelut omien tietojen hyödyntämiseksi, järjestäjille ja tuottajille väestön hyvinvointitietojen analysointi ja jalostaminen ennakoinnin, suunnittelun ja seurannan käyttöön,
- yhteistyöaluetasolla: yhteiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät, pohjautuvat kansallisiin ratkaisuihin,
- maakuntatasolla: ”kotoa – kotiin palveluketjujen” ICT-palvelut, jotka pohjautuvat yhteistyöalueiden ja/tai kansallisiin yhteisiin ratkaisuihin,
- maakunta – kuntarajapinnan yhteiset ratkaisut ja ICT-palvelut,
- ”Perinnejärjestelmiä pitää edelleen pyörittä sopivalla tasolla ja uudistaa kansallisessa yhteistyössä, mutta erityisesti toiminnan tasolle tarvitaan nopeasti uusia digitaalisia ratkaisuja kehittäviä toimijoita / yhtiöitä”.

Näkemyksiä muutoksen toteuttamiseen:

- Nousi voimakkaasti esille tarve maakuntatason, maakuntien ja kuntien yhteisille ja yhtenäisille ICT-palveluille, perusteluna erityisesti tuleva maakunta – kuntarajapinta,
- korostettiin muutoksen suuruutta ja nähtiin, että siirtymäajat tulevat olemaan pitkiä ja nykyisten sote-ICT -ratkaisujen käytön ennakoitiin jatkuvan useita vuosia 2019 eteenpäin,
- samalla tuotiin esille ICT:n jatkuvuuden turvaamiseen ja kehittämiseen liittyvät resurssihaasteet muutostilanteessa: Useilla alueilla kokemuksia kuntaliitosten ja kuntayhtymien muodostamisen ICT:n siirto- ja konsolidointikustannuksista,
- keskeisenä merkittävänä riskinä nähtiin muutosten suunnitteluun ja toteutukseen tarvittavat sote ICT-henkilöstön ja toimittajien kapasiteetin rajallisuus valtakunnallisen yhtäaikaisen uudistuksen yhteydessä,
- nykyisten alueellisissa yhteistyössä organisoitujen ICT -inhouse yksiköiden roolia pidettiin jatkossakin tärkeänä sekä maakunnille että tulevaisuuden kunnille, Kuntien TH ja ICT on haasteiden edessä SOTE ICT:n irrottautuessa,
- tuotiin esille erillisen ICT-muutosohjelman käynnistämistä sekä maakunta/yhteistyöaluetasolla että kansallisesti,
- toivottiin alueellisia ja kansallisia ICT-ratkaisuja ja palveluja, mutta samalla pelättiin niihin liittyviä ”jäykkyyksiä”, toiminnan tarpeista etäännyttä ja sitä, etteivät maakunnat voisi vaikuttaa ICT-palvelujen kustannuksiin,
- uusien sote -palvelujen toimintamallien suunnittelussa digitalisaation edistäminen, sähköiset toimintatavat ja palvelukanavat sekä asiakkaan osallisuus nousivat voimakkaasti esillä: Haasteena kuitenkin tuotiin esille, että millä tavalla sähköiset palvelut saadaan laajasti käyttöön,
- aiempien sote-muutoshankkeiden kaatumiset ovat aiheuttamassa varautuneisuutta – tuleeko tästä tälläkään kertaa valmista?
- maakuntatason ja yhteistyöaluetason (ERVA) työnjaosta on erilaisia näkemyksiä.

- Kuntien tietohallintojohdon, inhouse –tuottajien, Akusti- ja ePS- verkosten sekä Kuntaliiton henkilöiden haastatteluissa esille nostamia ICT - palvelukeskuksen tehtäviä ja palvelutarpeita ovat:
- Kansalaisille suuntautuvat palvelut, mm hoitoon pääsyn ja valinnanvapauden edellyttämät sähköiset palvelut,
- hallinnon ratkaistut (isojen toiminnanohjausjärjestelmien uusiminen) ja uudet sote ratkaisut; asiakas- ja potilastietojärjestelmät, mobiilit ratkaisut ja palvelut: Vanhojen järjestelmien uusiminen tulee tehdä ”huolellisesti”,
- SHP:n tietohallintojohtaja: ”SOTE tuotannon järjestelmät tulee olla sote - tuottajan omassa hallinnassa”.
- Asiantuntijapalvelut: Kokonaisarkkitehtuurin (KA) suunnittelun ja yhteisen kehittämistyön hanketoimistopalvelut, standardoinnin hyödyntämisen, tietoturvallisuuden, -suojan ja auditointien asiantuntijapalvelut, ketterän kehittämisen osaaminen: Kiireellisenä tulisi käynnistää maakuntien ja myös tulevaisuuden kuntien kohdealueille KA määrittelyt.
- Perustietotekniikkapalvelut voidaan hoitaa keskitetysti yhteistyöaluetasolla (osin kansallisella tasolla), mutta kliiniset järjestelmät tulee tuottaa hajautetusti lähellä toimintaa: Muutoin vaarana varjo-IT:n syntyminen.
- Ensivaiheessa koordinointi- ja kehittämisrooli, AKUSTI tyyppisiä tehtäviä, pidemmällä tähtäimellä KANTA -palveluja ja THL:n OPERin palveluja.
- Kansalaisen sähköiset palvelut, asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistaminen /UNA, valinnanvapauslinjaukset huomioiden. Perusteluna osaamiseen liittyvät vaatimukset tilaajatoiminnassa, arkkitehtuurin kehittämisessä ja hallinnassa siten, että voidaan muodostaa tasapainoa toimittajien suuntaa.

Näkemyksiä muutoksen toteuttamiseen:

- Inhouse -yhtiöiden ja muunkin tietohallinnon resurssit kiinnittyneet nykyisen jatkuvuuden turvaamiseen ja ”pakollisten” muutosten hallintaan: Ei resursseja uusien avauksien tekemiseen.
- Inhouse -yhtiöillä tavoitteena siirtyä ”arvoketjussa” ylöspäin, eli perus-IT:n tuottamisesta ja teknisestä integraatiosta enemmän prosessien kehittämisen tukeen ja uusien ratkaisujen kehittämiseen ja käyttöönottoon. Perus-IT, kapasiteetti- ja tietoliikennepalveluissa voitaisiin hyödyntää enemmän makki-noita, moderneja pilvipalveluja ja –kapasiteetteja.
- ”Pitäisi huolehtia, etteivät toimittajaloukut siirry maakuntiin”, sote - kuntayhtymä sopimussirrot onnistunevat, mutta soten irrottaminen kuntasopimuksista edellyttäne merkittävän määrän kilpailutuksia”.
- Valmiita järjestelmiä ja inhouse -tuottajia tulisi hyödyntää maksimaalisesti, koska siirtymäajat ovat lyhyet ja merkittävä määrä siirtyvien tietojärjestelmien osaamisesta ao. yhtiöissä sekä soten että hallinnon järjestelmien osalta.
- ”Sodanjälkeisen karjalaisten asuttamisen jälkeen suurin muutos, tarvitaan liikekannallepanoa”.
- Ehdotettiin nopeaa pilotointia parin maakunnan osalta, jossa seuraavan puolen vuoden aikana mallinnetaan siirtosuunnitelmien ja toteutuksen edellyttämät toimenpiteet.
- Sote ICT irrottaminen kuntien ICT-tuotannosta aiheuttaa jäljelle jäävälle ICT:lle yksikkökustannusten nousun, koska nykyiset ICT-tuotantojärjestelyt skaalautuvat huonosti alaspäin. Lisäksi kuntien ja maakuntien tulevissa toimipaikkaverkoissa on osin yhteisiä toimipaikkoja ja niihin voidaan joutua rakentamaan päällekkäisiä ICT-tuki- ja tietoliikennejärjestelyjä.
- Tulevaisuuden kuntien tarpeet tulisi samaan aikaan ratkaista mahdollistamalla yhteisten tietojen, ICT-ratkaisujen ja palveluiden käyttö.
- Kansallisten tietovarantojen operatiivisten vaatimusten jatkuvasti kasvaessa tulisi organisoinnissa arvioida nykytilaan tarvittavat muutokset koskien kansallisten tietovarantojen vastuutahoja.

Ministeriöiden ja valtakunnallisten valtion organisaatioiden henkilöiden: VM, STM, TEM, MMM, Valtori, KELA, VRK, VRK, THL ja Sitra, haastatteluissa esille nostamia ICT - palvelukeskuksen tehtäviä ja palvelutarpeita ovat:

- Lähtökohtana asiakas/potilas.
- ”Palvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa maakunnalle sen järjestämistehtävässään tarvittavat ICT palvelut”.
- Konkreettisenä tehtävänä ja palveluina esitettiin Sote -palvelupakettiin pohjautuvan yhteisen seuranta-, ennakointi- ja ohjaustyökalun ja tiedon toissijaisen käytön palveluoperaattori-toiminnan hoitamista.
- Palvelukeskuksen tehtäväksi esitettiin maakuntajärjestäjän tarvitsemien tietovarastojen (KANTA, kliininen genomikanta, keskeiset sote ohjaustiedot) ja integraatioiden pyörittämistä sekä niiden varaan tehtävien järjestäjän tarvitsemien ratkaisujen kehittämistä sekä järjestäjän että asiakkaiden käyttöön.
- Uusia palveluita kuten kansalaisille tuotettuja sähköisiä palveluja ja asiakkaan/potilaan valinnanvapautta tukevia palveluja pitäisi lähteä tuottamaan keskitetysti.
- Teknologia- ja järjestelmäarkkitehtuurivastuu, vastuu yhteentoimivuudesta, rajapinnoista ja tietoturvallisuudesta, lisenssihallinnan keskittämisestä on Valtorin arvion mukaan saatavissa 20-30% hyöty, yhteiset toimitusprosessit.
- ”Reaaliaikaista ja luotettavaa tietotuotantoa tulevien maakuntien toiminnasta” – ”kuntatieto-ohjelman toimeenpano” – tietojohdamisen palvelut.
- Yhteiset innovatiiviset hankintaprosessit, kilpailutukset yhdistämällä olisi mahdollisuus saavuttaa 20% säästö, toimialariippumattoman infrastruktuurin hankintaosaaminen, toimialariippumattoman perustietotekniikan tuotantoa ei ole kannattavaa yhtenäistää.

Näkemyksiä muutoksen toteuttamiseen:

- Palvelujen osalta pitää tarkastella sekä lyhyttä että pitkää tähtäintä.
- ICT-palvelukeskus voisi vastata palvelujen järjestämisestä, pikkuhiljaa siihen voisi hallittua polkua pitkin sulautua olemassa olevia ICT-tuottajia, toimivuuden jatkuvuutta ei saa vaarantaa.
- Palvelukohtaisesti pitää harkita, että mitä hankitaan ja mitä tehdään itse: markkinoilta löytyy esim. ajanvaraussovelluksia mutta omaa tuotantoakin tulee olla toimittajahallinnan tehostamiseksi.
- Eri maakunnilla on erilaisia intressejä palvelujen suhteen, tulisi avata että mikä on kansantalouden kannalta järkevintä?
- Selvityksessä tulisi tuottaa vaihtoehtoja, ei yhtä mallia, syyskuuhun ei voida odottaa.
- Jos fokusoidutaan soteen, niin pelastustoimi pitäisi ottaa mukaan, sillä on vahva integraatio sairaalaverkkoon, ensihoidon osalta.
- Pitää huolehtia siitä että ei ole päällekkäistä toimintaa Valtorin ja KELAn kanssa.
- ”Konesalipalvelujen osalta tulee tehdä konsolidointia ja luoda yhteistyömalli KELAn ja Valtorin kanssa: yhteistyötä, konesalistrategian määrittely, kilpailutusta, yhdessä joustavuuden aikaansaamiseksi – Valtorin osalta haasteena, että vain yksi kilpailutettu konesalipalvelun toimittaja”.
- Jos Valtori olisi valmiimpi, voisi olla järkevää hyödyntää sitä.
- Pitäisi keskittyä Soteen kehittäjän roolissa, ei Valtorin kaltainen toimija.

3.2 VÄLIRAPORTISSA 31.5.2016 KUVATUT ICT-PALVELUKESKUKSEN TEHTÄVÄ- JA PALVELUVAIHTOEHDOT

Selvitystyössä laadittiin maaliskoukokuussa ehdotuksia maakuntien yhteisen ICT-palvelukeskuksen tehtäviksi ja keskitetyiksi organisoiduiksi ICT-palveluiksi. Tehtyjä ehdotuksia hyödynnettiin kesäkuussa 2016 julkistetun maakuntalain valmistelussa. Väliraportissa esitetty kaavio sote ICT-palvelukeskuksen mahdollisten palveluiden ryhmittelystä on kuvassa 4.

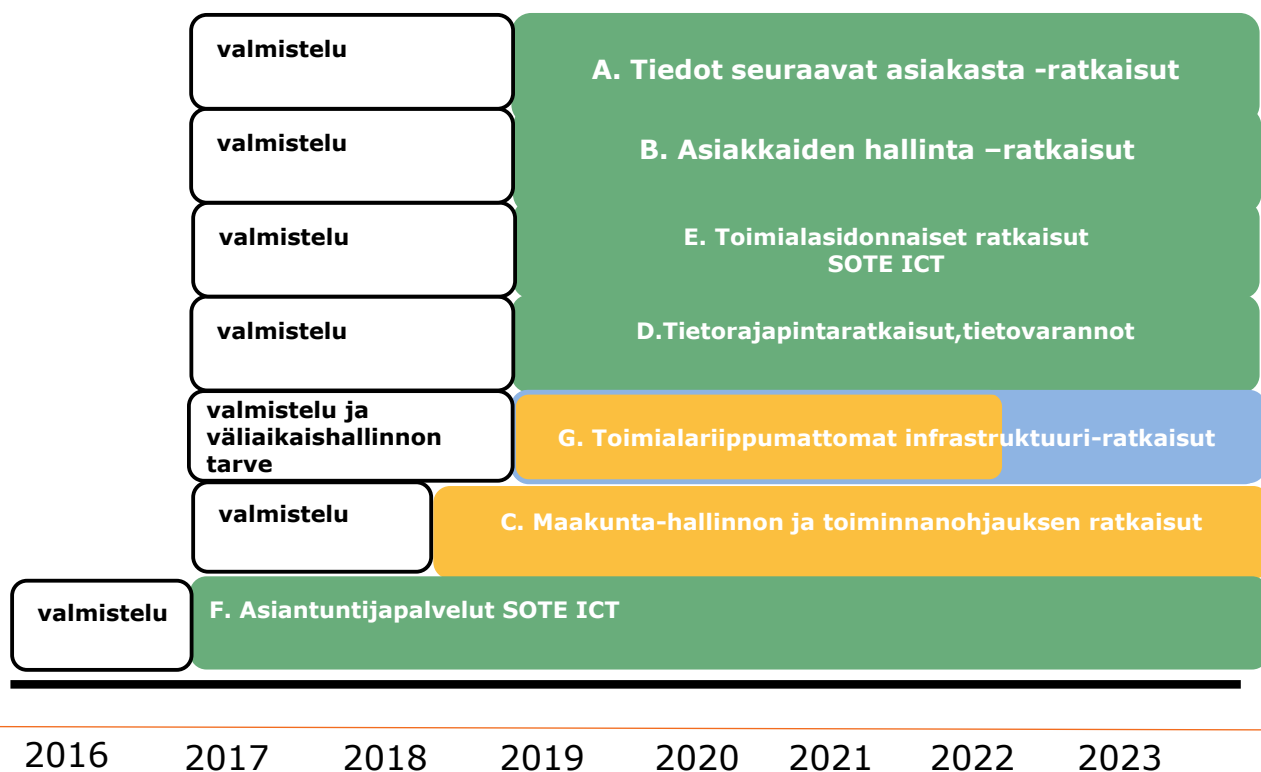
Kuva 4. Väliraportissa 31.5.2016 esitetty näkemys mahdollisista sote ICT-palvelukeskuksen palveluiden ryhmittelystä

Väliraporttiin tuotettiin neljä erilaista ehdotusta sote ICT-palvelukeskuksen palveluvalikoksi sekä suhteiksi muihin ICT-palvelukeskuksiin. Vaihtoehdot on esitetty kuvissa 5-9. Kuvissa 5 ja 6 esitetyn laajimman vaihtoehdon I arviointi ja perustelu on liitteessä 2. Sen mukaisesti sote ICT-palvelukeskus:

- Väli aikaishallinnon aikana vuosina 2017-2018 kehittää ja hankki uusia palveluja maakunnille sekä valmistelee yhteistyötä nykyisen ICT-tuottajaverkoston kanssa.
- Siirtymäkauden aikana vuosina 2019-2022 yhteistyössä nykyisen ICT-tuottajaverkoston kanssa
 - organisoi kansalaisille valinnanvapautta ja tiedot seuraavat asiakasta -ratkaisut sekä
 - maakunnille ja palvelulaitoksille sekä tarvittaessa julkisille sote-yhtiöille asiakkaiden hallinta, integraatioalustan sekä tietorajapinta- ja tietovarantoratkaisut sekä sote ICT toimialasidonnaiset ja asiantuntijapalvelut sekä
 - julkisille ja yksityisille sote-yhtiöille sekä valtiolle tietorajapintaratkaisut.
- Tavoitetilassa vuonna 2023 yhden luokun periaatteella soveltuvin osin hankkii, kehittää, tuottaa ja integroi maakunnille ja palvelulaitoksille kaikki tarvittavat kansalliset sote ICT-palvelut sekä julkisille ja yksityisille sote-yhtiöille sekä valtiolle tietorajapintaratkaisut.

Kuva 5. Väliraportissa 31.5.2016 kuvatussa laajimmassa vaihtoehdossa I sote ICT-ratkaisujen tilaajat, käyttäjät ja tuotannon organisoijat vuodesta 2019 alkaen

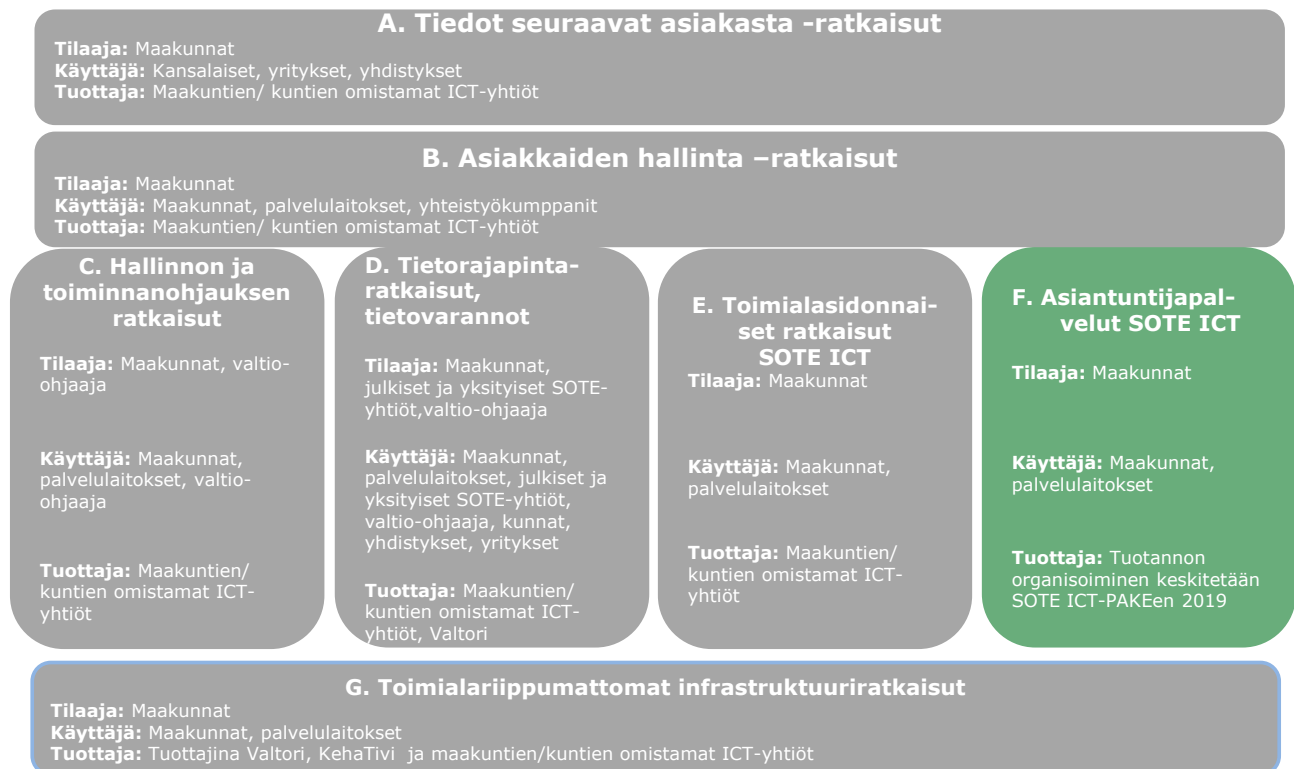
Kuva 6. Väliraportissa 31.5.2016 kuvatun vaihtoehdon I toteutuksen aikataulukku

Kuva 7. Väliraportissa 31.5.2016 kuvatussa vaihtoehdossa II sote ICT-ratkaisujen tilaajat, käyttäjät ja tuotannon organisoijat vuodesta 2019 alkaen

Kuva 8. Väliraportissa 31.5.2016 kuvatussa vaihtoehdossa III sote ICT-ratkaisujen tilaajat, käyttäjät ja tuotannon organisoijat vuodesta 2019 alkaen

Kuva 9. Väliraportissa 31.5.2016 kuvatussa suppeimmassa vaihtoehdossa IV sote ICT-ratkaisujen tilaajat, käyttäjät ja tuotannon organisoijat vuodesta 2019 alkaen

Kuvassa 9 on suppein vaihtoehtoista, jossa ICT-palvelukeskus tuottaa asiantuntijapalveluita. Palvelukeskus toimii kansallisen, yhteistyöalue- ja maakuntakohtaisten ICT-muutosohjelmien yhteisenä asiantuntijajaksikkona ja projektihallintatoimistona nykyisille maakunnille, kunnille, kuntayhtymille, valtiolle ja valtiolle sekä muiden muutosohjelman omistajien päättämien kansallisten tehtävien ja palvelujen toteuttajana. Palvelukeskuksen palvelujen ja tehtävien laajentaminen päätetään sote- ja maakuntaudistuksen ICT-muutosohjelman vaiheistuksen ja siirtymäaikataulujen edellyttämien tarpeiden mukaisesti, hyödyntäen väliraportissa esitettyjä vaihtoehtoja. Vaihtoehdon etuna on, että sote ICT palvelukeskus voi keskittyä jatkuvuuden turvaamisessa ja uusien palvelujen kehittämisessä tarvittavan kriittisen osaamisen ja kyvykkyyden vahvistamiseen.

Väliraportissa esitettiin jatkovalmistelun pohjaksi vaihtoehtoja I ja IV. Jatkovalmistelun pohjaksi esitettyjen vaihtoehtojen riskien arviointi on kuvassa 10. Arviointi on tehty asteikolla:

- 1 heikko
- 2 kohtalainen
- 3 merkittävä

Riskiä kuvataan seuraavalla asteikolla:

- 1 -3 vihreä
- 4-5 keltainen
- 6-9 punainen.

Riskin kuvaus	Todnäk	Vaikt	Riski	Toimenpiteet
Esityksen I valinta johtaa siihen että sote ICT PAKE etäännyy maakuntajärjestäjän eli tilaajan toiminnasta ja ICT-palveluiden jatkuvuus häiriintyy vuosina 2019-2022 tai tarpeita vastaava kehittäminen estyy vuodesta 2017 alkaen	2	3	6	Sote ICT PAKE perustetaan yhdessä maakuntien edustajien kanssa ja maakunnat tilaavat toiminnassa tarvittavat keskitetyt järjestettävät ICT-palvelut; Toteutetaan toimiva ohjausmalli
Esityksen IV valinta johtaa siihen että toiminnallisessa muutoksessa tarvittavaa ICT-ratkaisujen muutosta ei saada aikaan vaan työ jää paperityöskentelyksi	2	3	6	Rakennetaan ICT-muutosohjelma, jonka omistajat määrittelevät Sote ICT PAKEn palvelukartan laajentumisen; Toiminnallisessa muutoksessa tarvittavaan ICT-muutokseen liitetään mukaan keskeiset nykyiset ICT-tuottajat
SOTE-toiminnallisessa muutoksessa tarvittavaa ICT-toimintaa ei organisoida lainkaan	1	3	3	Vuoropuhelu muutosjohtajien kanssa

Kuva 10. Väiliraportissa 31.5.2016 jatkovalmistelun pohjaksi esitettyjen vaihtoehtojen I ja IV riskiarviointi

3.3 ESITYS ICT-PALVELUKESKUKSEN TEHTÄVÄ- JA PALVELUVAIHTOEHDOKSI

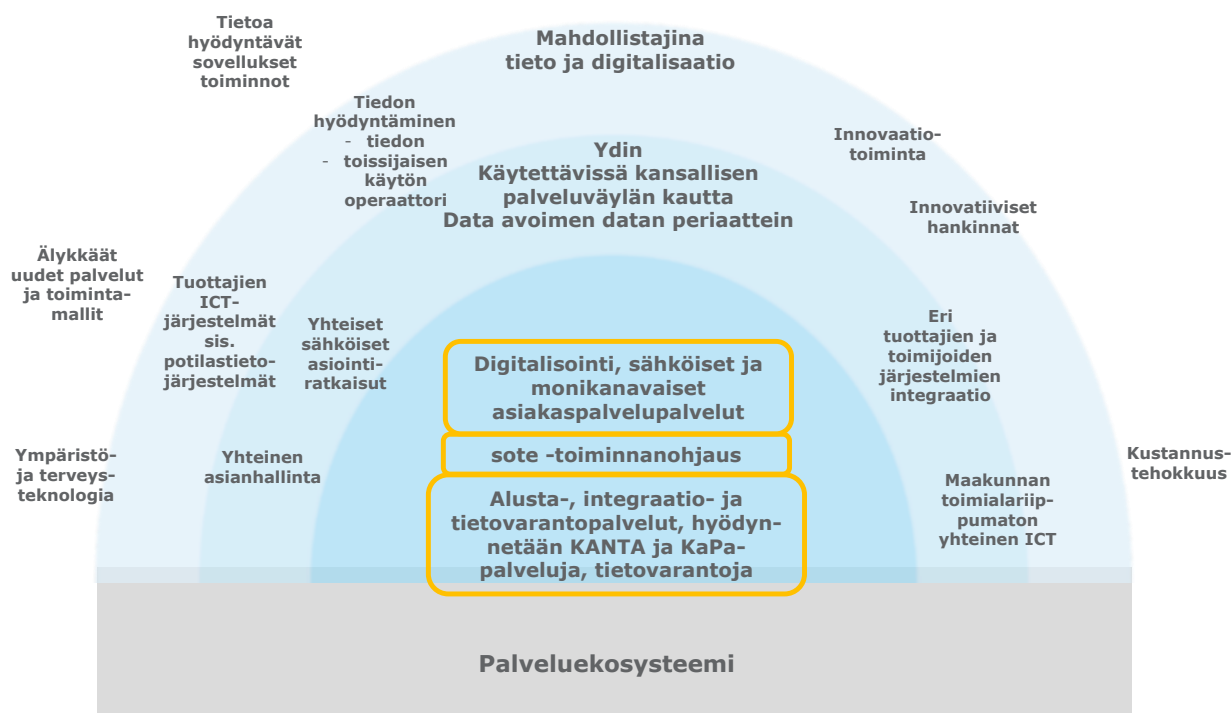
Digitalisaation edistäminen sote- ja maakuntauudistuksessa vaatii systeemisten muutosten toteuttamista yhteistyöverkostoissa. Tämä tarve on lähtökohtana maakuntien ja valtion yhteisen ICT-palvelukeskuksen tehtävien ja palveluiden määrittelyssä. Tavoitteena on se että maakunnille muodostuu yhtenäisiä prosesseja ja keskeisten tietovarantojen osalta yhtenäinen tietoarkkitehtuuri. Näitä varten tarvitaan kansallisia ICT-palveluja, joita ICT-palvelukeskus organisoi. Tämän perusteella sote- näkökulmasta esitetään maakuntien ICT-palvelukeskuksen vaihtoehtoisiksi, siirtymäkauden loppuun 2022 saakka ulottuvan vaiheen tehtäväksi:

- A) Ydintehtävä: Maakunnan tietojen analytiikkapalvelut, sähköiset asiakaspalvelut sekä maakunnan sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot. Maakunnan sote -tietoanalytiikkapalveluiden, valinnanvapautta tukevien palveluiden sekä tietovarantojen ja tietojärjestelmien integraatioiden kehittämis- ja palvelukeskus tai
- B) Laaja tehtävä: Maakunnan tietojen analytiikkapalvelut, sähköiset asiakaspalvelut ja asiakkuudenhallinta sekä maakunnan ja palvelulaitosten sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot. Maakunnan sote-tietoanalytiikkapalveluiden, sähköisten asiakaspalveluiden, valinnanvapautta tukevien palveluiden ja asiakkuudenhallinnan sekä ja tietovarantojen ja tietojärjestelmien integraatioiden kehittämis- ja palvelukeskus.

Ydintehtävässä ICT-palvelukeskuksen palvelujen pääasiakkaita ja palvelujen tilaajia ovat maakunnat järjestämistehtävässä. Laajassa tehtävävaihtoehdossa palvelujen tilaajia ovat maakunnat sekä soveltuvin osin palvelulaitokset. Tietorajapintapalvelujen osalta palvelujen tilaajia voivat olla myös muut tahot kuten julkiset ja yksityiset sote-yhtiöt.

3.4 YDINTEHTÄVÄ: MAAKUNNAN TIETOJEN ANALYTIKKAPALVELUT, SÄHKÖISET ASIAKASPALVELUT SEKÄ MAAKUNNAN SOTE-TOIMINNANOHJAUS JA TIETOINTEGRAATIOT

Ydintehtävä-vaihtoehdossa A palvelukeskuksen kehittämis- ja integraatiopalveluihin kuuluvat maakuntien yhdessä maakuntalaisille järjestämät digitalisoidut, sähköiset asiakaspalvelut, erityisesti valinnanvapautta tukevat palvelut sekä maakunnan sote -toiminnanohjauksessa tarvitsemat tietojen analytiikkapalvelut. Analytiikkapalvelut mahdollistavat toiminnan ja talouden seurannan sekä indikaattoreihin perustuvan vaikuttavuuden seurannan. Lisäksi palvelukeskuksen palveluihin kuuluu tiedonhallinnan ja digitalisoinnin hyödyntämistä ja edistämistä tukevia ratkaisuja sekä näiden toteuttamiseen liittyviä integraatio-, asiantuntija- ja tukipalveluja. Julkaisussa (Smedberg, Nykänen, Virtanen, Stenvall 2016: Palvelu- ja asiakastietojärjestelmien integraation vaikutukset sosiaali- ja terveystieteissä – väliraportti) on tiedon saatavuus nostettu keskiöön: ”Tietojärjestelmissä on olennaista tieto ja sen siirto. Tietojärjestelmien suunnittelussa ja muutoksissa on huomioitava, miten tieto palvelee asiakasta ja henkilökuntaa (suorittava taso)”. Tämä näkemys on myös ydintehtävävaihtoehdon keskiössä. Tehävävaihtoehdon palvelukokonaisuus on esitetty kuvissa 11 ja 12.

Kuva 11. Sote-näkökulma ICT-palvelukeskusyhtiön tehtäviin ja palveluihin, vaihtoehto A, ydintehtävä

Sote -toiminnanohjausta varten palvelukeskus organisoii soteICT -integraatoratkaisun eli ns. sotedigi-alustan. Alkuvaiheessa soteICT -integraatoratkaisu koostuu asiantuntijapalveluista sekä Kanta-palvelua ja kansallista palveluarkkitehtuuria täydentävistä tietojärjestelmäpalveluista ja tiedonsiirtopalveluista, jotka edistävät täydellisen tieto- ja tietojärjestelmäintegraation toteutumista sekä tiedot seuraavat asiakasta -ratkaisujen toteutumista. Sote -näkökulmasta tiedot seuraavat asiakasta ratkaisujen perustana ovat Kanta-palvelut ja ne myös mahdollistavat sen, että asiakkaan/potilaan hyvinvointi- ja sosiaalitiedot ovat saatavilla maakunnissa sote -toiminnanohjausta varten. Jatkuvasti kehittyvään Kanta-palveluun sisältyy se että asiakas voi katsella omia hyvinvointitietojaan ja tiedot ovat myös tarvittaessa saatavilla julkisissa ja yksityisissä palvelulaitoksissa.

Pidemmällä tähtäimellä yhteisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien sekä sote- toiminnanohjausjärjestelmän ytimet muodostaisivat maakunnan loogisten sote-tietovarantojen ja soteICT - integraatoratkaisun keskeisen toiminnallisen kokonaisuuden. Ratkaisulle on lisäksi perusteltua asettaa tavoitteeksi, että se pystyy tulevaisuudessa käsittelemään ja siirtämään genomidatua ja biopankeista saatavaa tietoa ja siinä voidaan hyödyntää muita massadatan (Big data) ratkaisuja ja tekoälyratkaisuja (ns. kognitiiviset järjestelmät). Tiedolla johtamiseen, tiedot seuraavat asiakasta -ratkaisujen ja niihin liittyvien edellä mainittujen laajempien tehtäväkokonaisuuksien roolien ja vastuiden sijoittumista tulisi arvioida kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisarkkitehtuurien päivityksien yhteydessä osana sen hallinta- ja toimeenpanomallia.

Kuva 12. Sote-näkökulma ICT-palvelukeskusyhtiön palveluihin palvelukoreittain, vaihtoehto A, ydintehtävä

Sosiaali- ja terveydenhuollon systeemistä kehittämistä tukevien ja eri osapuolille avoimien kehittämissyhteisöjen ylläpitäminen on palvelukeskuksen keskeinen tehtävä ja toimintaperiaate. Palvelukeskus toimii maakuntien puolesta tilaajana tietojärjestelmäratkaisujen hankinnossa siten, että niitä voivat hyödyntää myös muutkin kuin palvelukeskuksen asiakkaana olevat maakunnat. Palvelukeskus ylläpitää kehittämisverkostoja ratkaisujen maksimaaliseksi hyödyntämiseksi ja jatkokehittämiseksi. Palvelukeskuksen näkökulmasta palvelukeskus vastaa kaupallistamismalleista, joilla maakuntien tai palvelukeskuksen omaan omistukseen tehdyistä tietojärjestelmäratkaisuksista saadaan sekä julkista taloutta että työllisyyttä koskevia hyötyjä.

Maakuntien tietotekniikkapalvelujen hankinta ja organisointi toteutetaan julkisen sektorin yhteisten teknologia-arkkitehtuuriperiaatteiden ja politiikkalinjausten mukaisesti. ICT-palvelukeskus organisoii maakunnille yhteisiksi, kansallisiksi tietotekniikkapalveluiksi valitut palvelut pääasiassa kaupallisia markkinoita sekä mahdollisuuksien mukaan kuntien, kuntayhtymien ja valtion hankintayhteistyön kautta käytössä olevia puitesopimuksia hyödyntäen. Väliaikaishallinnon ja siirtymäkauden aikana maakuntien palvelulaitokset ja maakuntien sote-tuotantoyhtiöt tukeutuvat tietotekniikkapalveluissa siirtyvien tehtävien ja organisaatioiden nykyisiin sidosyksikkötuottajiin ja kaupallisiin toimittajiin voimassa olevia puitesopimuksia hyödyntäen. Tietotekniikkapalveluilla tarkoitetaan esimerkiksi valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetussa laissa (1226/2013) tarkoitettuja perustietotekniikkapalveluja, kuten tieto- ja viestintätekniisiä pilvipalveluja.

Palvelukeskus vastaa tuottamiensa palvelujen kustannustehokkuudesta, soveltuvuudesta asiakkaiden käyttötarkoitukseen, suorituskyvystä ja toimintavarmuudesta. Palvelukeskuksen tuottamien palvelujen on oltava yleisten laatua koskevien tavoitteiden mukaisia, noudatettava yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittäviä ja täytettävä tarpeen mukaiset tietoturvasuoritus-, varautumis- ja valmiusvaatimukset. Palvelukeskus vastaa palvelutuotantonsa varautumisesta, tietoturvasuorituksesta ja valmiudesta ja hyödyntää tehtävissään hallinnon turvallisuusverkon (TUVE) -palveluita tarvittavilta osin.

3.4.1. Laaja tehtävä: Maakunnan tietojen analytiikkapalvelut, sähköiset asiakaspalvelut ja asiakkuudenhallinta sekä maakunnan ja palvelulaitosten sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot

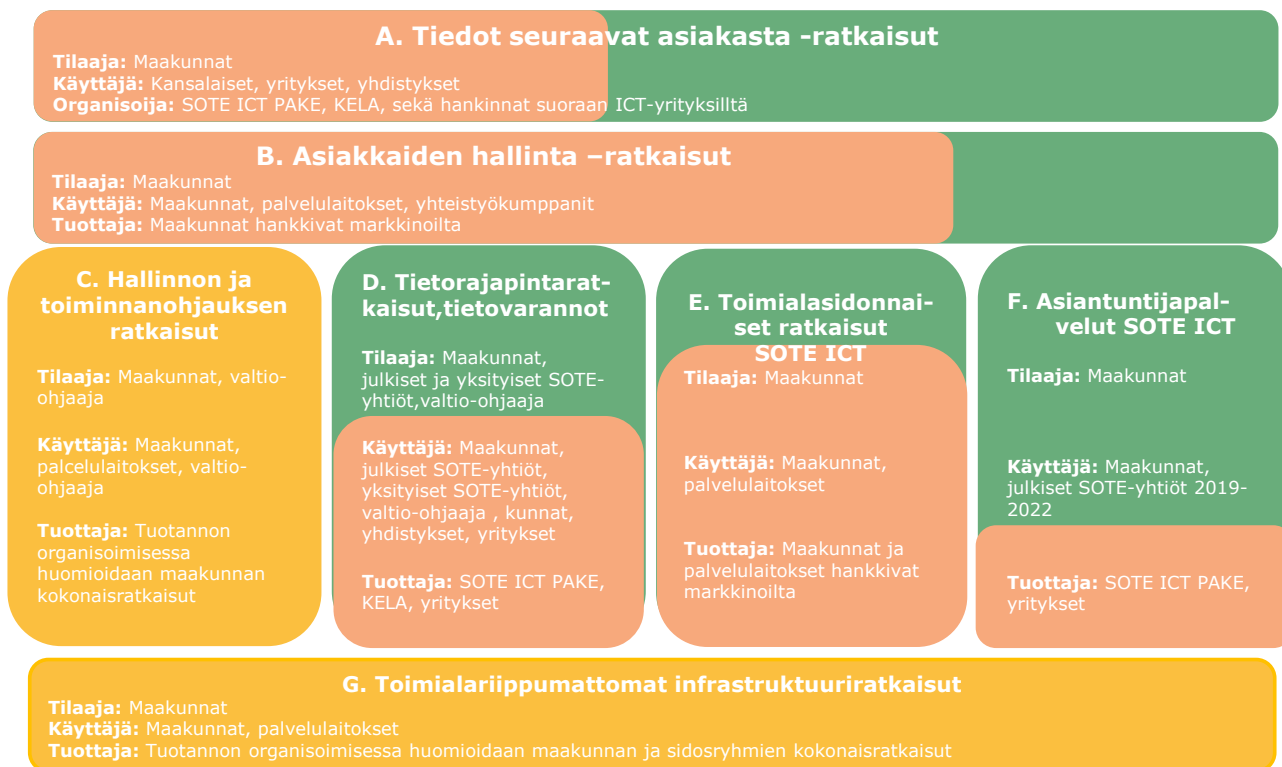
Vaihtoehto B, laaja tehtävä, sisältää A-vaihtoehdon tehtävät sekä lisäksi laajemmat sähköisten, monikanavaisten asiakaspalveluiden tehtävät ja asiakkuudenhallinnan ja palveluohjauksen tehtävät sekä laajemmat tiedolla johtamisen ja sote- tietoanalytiikkapalveluiden tehtävät. Vaihtoehtoa on elävöitetty kuvissa 13 ja 14.

Kuva 13. Sote -näkökulma ICT-palvelukeskusyhtiön tehtäviin ja palveluihin, vaihtoehto B, laaja tehtävä

ICT-palvelukeskus toimii maakuntien yhteisenä yhtiönä, joka

- organisoii ja tuottaa asiakkaiden sähköisiä palveluja ja monikanavaisia ratkaisuja,
- toimii uusien maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistehtävän ja erityisesti palveluintegrointivastuun edellyttämän tietovarantojen ja tietojärjestelmien integroinnin asiantuntijana,
- organisoii ja tuottaa maakuntien tarvitsemia tiedolla johtamisen, asiakkuudenhallinnan ja monituottajaverkoston hallinnan ratkaisuja ja ICT-palveluja,
- toimii asiakas- ja potilastietojärjestelmien kehittämisen asiantuntijana,
- toimii hankeconsortioiden kanssa sovittavalla tavalla muissa hankinta- ja hallintamallin edellyttävissä tehtävissä ratkaisujen ja palvelujen tuottamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä
- toimii tietohallinnon ja digitalisoinnin asiantuntijana maakuntien väliaikais- ja käynnistyville maakunnille sote -uudistuksen ICT-muutosohjelman suunnittelussa ja toimenpiteiden toteuttamisessa.

Kuva 14. Sote-näkökulma ICT-palvelukeskusyhtiön palveluihin palvelukoreittain, vaihtoehto B, laaja tehtävä

Sotedigi -ryhmän ICT-muutosohjelmaehdotuksessa suurimpana yksittäisenä kehittämiskohdeena ovat asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistamishankkeet (UNA ja APOTTI). Hankkeet ovat tulevien maakuntien palvelulaitosten sote -palvelutoiminnan kannalta strategisia ja niillä on myös vahva sidos maakuntajärjestäjän tehtäviin erityisesti asiakkuudenhallinnan ja toiminnanohjauksen osalta. Jatkovalmistelussa on tarpeen tarkemmin arvioida ja neuvotella nykyisten hankkeiden omistajien ja tulevien sote -tuottajien kanssa maakuntien asiakas- ja potilastietojärjestelmien kehittämistehtävien sisällyttämistä palvelukeskuksen tehtäviin. Nk. UNA -organisaatiot ovat tehneet ehdotuksen valmistelu-yhteistyöstä Sote- ja maakuntauudistushankkeelle. Sosiaali- ja terveydenhuollon keskeisestä tuotantoprosesseihin ja yli 200.000 ammattilaisen työn tuloksellisuuteen vaikuttavasta sote -tietojärjestelmäkokonaisuudesta tulee tehdä kansallinen linjaus. Sen toteuttamisesta kansallisena suurhankkeena ja UNA- organisaatioiden esittämällä avoimella ja modulaarisella toteutusarkkitehtuurilla ja hankintamallilla voidaan merkittävästi edistää sekä sote -uudistuksen yhteentoimivuus-, tuottavuus- ja vaikutavuustavoitteita että ekosysteemin kannalta tavoiteltavia sovelluspalvelujen kehittämisen markkinavaikutuksia.

3.4.2. ICT-palvelukeskuksen tarjoamien palvelujen tulee perustua maakuntien yhteiseen arkkitehtuuriin

Maakunnan yhteisten ja muiden toimialasidonnaisten tehtävien kuin soten osalta ICT-palvelut määritellään yksityiskohtaisemmin kesäkuussa 2016 käynnistyneen maakuntadigi- ryhmän valmistelun perusteella. Tässä selvityksessä kuvattuihin palvelutarpeisiin sisältyy myös maakuntakokonaisuuden kannalta yhteisiä tarpeita ja ne tulisi määritellä kattavammin osana maakuntadigi -ryhmän selvitystä. Maakunta ja sen tietohallinto ICT-ratkaisuineen ovat yksi kokonaisuus. Maakunnan näkökulmasta tarvitaan ICT-ratkaisuja, jotka tukevat sekä maakuntakonsernin sisäisiä, maakuntien ja valtion välisiä että maakuntien ja kuntien välisiä tiedonvaihtotarpeita. Muutoksen sote -painotus toiminnan muutoksena ja erityisesti ICT-muutoksena on välttämätöntä huomioida linjausten tekemisessä.

Sote -uudistus vaatii toiminnan kehittämistä. Siinä korostuu maakuntien prosessien omistajien yhteistyö erityisesti uusien toimintamallien edellyttämien ICT-ratkaisujen ja palvelujen kehittämiseksi ja käyttöönottamiseksi. Vastaavasti maakuntien strategisen ja operatiivisen tietohallinnon yhteistyössä korostuu sekä toiminnan kehittämisen että jatkuvuuden edellyttämien

muutos- ja kehittämistoimenpiteiden hallinta. Uudistuksen keskeisenä kriittisenä menestystekijänä on pidettävä tietointegraatiota ja tiedon hyödyntämisen kyvykkyyttä kaikissa prosesseissa johtamisesta asiakaspalveluun. Tämä asettaa kasvavia tiedonhallinnan osaamisvaatimuksia sekä prosessien omistajille että tiedonhallinnon ammattilaisille. Sovellusarkkitehtuurissa painottuvat samaan aikaan tehtävät nykyisten sovellusten konsolidoinnit ja optimaalisten migraatiopolkujen toteuttaminen.

Palvelukeskuksen tehtävien ja palvelujen määrittelyssä on vaikeutena uusien maakuntien toiminta-arkkitehtuurin, rakenteen ja prosessien vielä yltäosalla ja alkuvaiheessa oleva valmistelu. Tilanteen vuoksi myös uudistamisen tavoitteita ja linjauksia vastaavan kansallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisarkkitehtuurin tavoitteen ja kehityspolun suunnittelu on vielä kesken. Lisäksi haasteena on myös se, ettei maakuntien tietohallinnon strategista ja operatiivista tehtävää, roolia ja toimintaa ole vielä määritelty. Edellä mainituista syistä selvityksen erityisenä vaikeutena on ollut muodostaa yhtenäistä näkemystä palvelukeskuksen ensivaiheen tehtävistä.

3.5 ICT- PALVELUKESKUKSEN PALVELUT 2016, 2019 JA 2023 SOTE-NÄKÖKULMASTA

Seuraavaksi on kuvattu ICT -palvelukeskuksen palvelut vaiheittain vuosina 2016, 2019 ja 2023 sisältäen edellisen kohdan laajan tehtävävaihtoehdon B mukaiset palvelut. Palvelut on tunnistettu laajasta palvelukirjosta priorisoimalla ne potentiaaliset maakuntien ICT-palvelukeskuksen palvelut, joita sote -uudistuksen on tunnistettu edellyttävän ja jotka tällä hetkellä kansallisina ratkaisuuina puuttuvat tai joiden kehittäminen on käynnissä maakuntiin siirtyvien nykyisten sote -toimijoiden kansallisina kehityshankkeina. Palvelukeskuksen tehtävien ja palvelujen tulee sekä tukea maakuntien ja kuntien ICT-palveluiden jatkuvuutta että vahvistaa maakuntien ja niiden yhteistyöverkoston ICT -ratkaisujen luonnin, toteutuksen ja hyödyntämisen kyvykkyyttä.

Esivalmisteluvaiheessa vuonna 2016-2017 ICT-palvelukeskus toimii sen vastuulle suunniteltujen tehtävien osalta ICT-muutosohjelman asiantuntijayksikkönä väliaikaishallinnolle, valtiolle, kunnille ja kuntayhtymille. ICT-palvelukeskus tuottaa tietohallinto- ja ICT-ratkaisujen sekä muutosprojektien tarvitsemia asiantuntija- ja hanketoimistopalveluja yhteistyössä kansallisten ja alueellisten palvelukeskusten kanssa.

Maakunnan kaikkien tehtävien näkökulmasta esivalmisteluvaiheessa vuosina 2016-2017 maakunnan tarvitsemat hallinnon ja yleisen toiminnanohjauksen (asianhallinta, taloushallinto, henkilöstöhallinto, palkkalaskenta,...) sekä maakunnan neuvottelumenettelyn tarvitsemat palvelut ja niiden tuottaminen määritellään osana maakuntakokonaisuutta yhteistyössä maakuntien talous ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen valmistelun kanssa. ICT-palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä hyödynnetään maakuntien vastuulle siirtyvien tehtävien ICT-palveluista vastaavien yksiköiden, kuten KEHA -keskuksen sekä nykyisten kansallisten sekä kuntien ja kuntayhtymien omistamien yhtiöiden kokemusta ja osaamista.

Väliaikaishallinnon aikana vuosina 2017-2018 ICT-palvelukeskus tuottaa väliaikaishallinnolle yhteistyössä nykyisen kehittämis- ja osaamisverkoston kanssa viestinnän ja asian hallinnan tietojärjestelmäpalvelut, selvitystehtävien edellyttämät ICT-hallinnan asiantuntija- ja tietojärjestelmäpalvelut sekä projektitoimistopalvelut ICT-muutosohjelman toteutusta varten. Osana ICT-muutosohjelman toimeenpanoa palvelukeskus käynnistää palveluluettelon (Liite 1) mukaisten palvelujen toteutuksen liittymällä mukaan käynnissä oleviin kehityshankkeisiin ja käynnistämällä tarvittavat uusien ratkaisujen ja palvelujen kehitysprojektit. Väliaikaishallinnon aikana ICT-palvelujen suunnittelussa ja järjestämisessä hyödynnetään maakuntien vastuulle siirtyvien tehtävien ICT-palveluista vastaavien yksiköiden, kuten KEHA -keskuksen sekä nykyisten kansallisten sekä kuntien ja kuntayhtymien omistamien yhtiöiden kokemusta ja osaamista.

Maakuntahallinnon siirtymäkauden aikana vuosina 2019-2022 ICT-palvelukeskus organisoii palveluluettelon mukaiset palvelut (Liite 1) maakunnille ja valtiolle sekä muille asiakkaille yhteistoiminnassa kuntien ja kuntayhtymien ja niiden sidosyksiköiden muodostaman kehittämis- ja osaamisverkoston kanssa. Palvelut on priorisoitu maakuntien sote -järjestämistehtävien näkökulmasta ja ICT-palvelukeskuksen laajemman tehtävävaihtoehdon, B-vaihtoehdon, mu-

kaisesti. Luettelossa on myös maakuntien toimialariippumattomia palveluja, jotka tulee tarkastella jatkossa tarkemmin MaakuntaDigi -ryhmän työn edetessä.

Liitteessä 1 olevassa luettelossa on sote -uudistuksen toimeenpanon kannalta strategisena tarpeena tunnistettu ja valtakunnallisena kehityshankkeena käynnissä oleva asiakas- ja potilas-tietojärjestelmäkokonaisuus (UNA). Tavoitteeksi tulisi asettaa avoimen modulaarisen arkkitehtuurin toteuttaminen siten, että kansallisesti hallitut ja ylläpidetyt määritykset ja ydinkomponentit ovat maakunnan, palvelulaitosten ja kaikkien muiden monituottajaympäristössä toimivien palvelukehittäjien ja -tuottajien hyödynnettävänä. Arkkitehtuurin ja sen toteuttamiseksi käytettävä kansallisen hallinta- ja hankintamallin tulee mahdollistaa laajan sovelluskerroksen toteuttamisen markkinoiden kyvykkyyttä hyödyntäen.

Siirtymäkauden päätyttyä 2023 alkaen maakunnalla on mahdollista tilata kaikki tarvitsemansa kansalliset ICT-ratkaisut sekä palveluiden integraatoratkaisut ICT-palvelukeskukselta. Muissa kuin kansallisissa ja käyttövelvollisuuden piirissä olevissa palveluissa maakunnat voivat organisoida ICT-palveluja yhteistyössä maakuntien julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa. Tämä vahvistaa maakuntien kehittämis- ja osaamisverkostoja ja tukee paikallisten ja alueellisten yritysten mahdollisuuksia ICT-palvelujen tuottamiselle sekä kansallisia että kansainvälisiä markkinoita varten.

4 ICT-PALVELUKESKUKSEN MUODOSTAMISEN MENETTELY JA SUHTEET MUIHIN ICT-PALVELUJEN TUOTTAJIIN

4.1 MUODOSTAMISEN MENETTELY

4.1.1. Yleistä

Kansallisten tavoitteiden yhdenmukainen toteuttaminen sekä kansallisesti yhteisten ratkaisujen tehokas kehittäminen ja käyttöönotto edellyttävät keskitettyä kokonaisuuden johtamista, kokonaisarkkitehtuurin hallintaa sekä useita keskeisiä kyvykkyksiä: prosessit, henkilöstö, henkilöstö, osaaminen ja teknologia. Näitä tarvitaan verkostomaisen toiminnan, tiedon standardisoinnin ja integraatioiden sekä uusien palvelujen ja toimintamallien kehittämiseen ja digitalisointiin. Palvelukeskuksen perustamisen ja muodostamisen taustaksi on hahmotettu kaksi ylätasoa periaatteellista tarkastelua sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista julkisen hallinnon ICT- kehitykseen vuoteen 2023:

- ratkaisutarpeiden, yhteistyön ja kyvykkyiden kehittämiseen, kuva 15
- ratkaisujen ja niiden omistuksen ja hallinnan kehittämiseen, kuva 16 ja 17.

Kuvassa 15 on hahmotelma koskien sote- ja maakuntauudistuksen ennakoitua yhteistyötärpeiden lisääntymistä sekä eri organisaatioiden välillä että organisaatioiden sisällä toiminnan ja tietohallinnon välillä. Siinä on erikseen nostettu esille toiminnan kehittämisen ja palveluiden jatkuvuuden näkökulmat. Uudistuksessa tarvittavan osaamisen hankkimisessa ja resurssien allokoinnissa molempien osa-alueiden tarpeet tulisi optimoida. Muutoksessa jatkuvuuden turvaaminen ja samalla tehtävä ICT-tuotannon tehostaminen on minimitavoite, mutta samaan aikaan tulisi kyetä panostamaan riittävästi toiminnan uudistamisen ja palveluintegraation edellyttämiin tietointegraation digitalisoinnin ratkaisuihin.

TARPEET

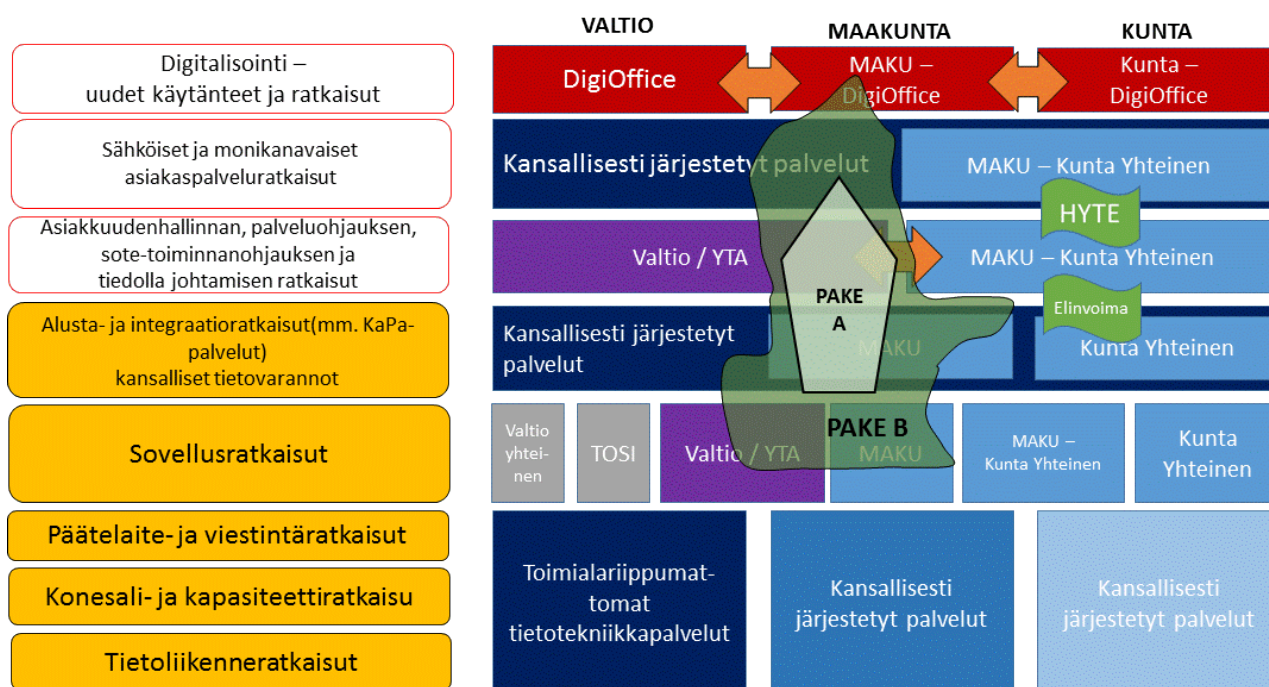

Kuva 15. Sote- ja maakuntauudistuksen ICT-vaikutuksia

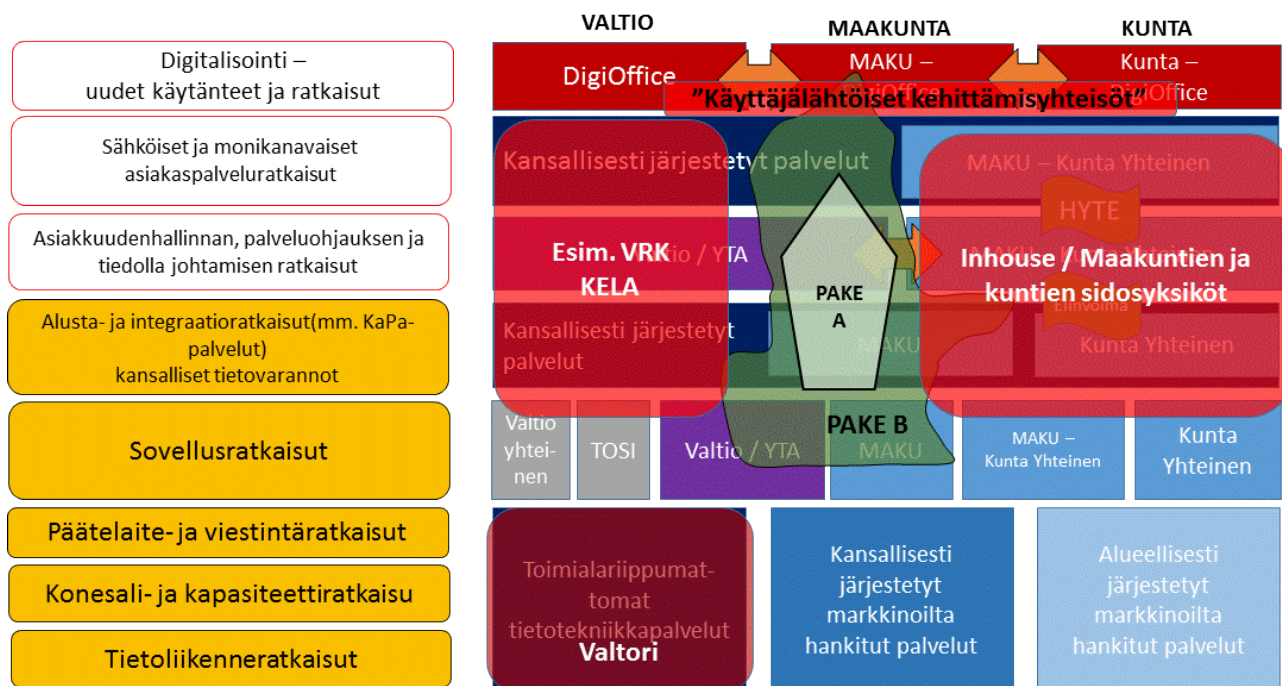
Kuvassa 15 on yhteisiä kehityskohteita kuvattu karkealla ratkaisutarveryhmittelyllä, jotka ovat samalla ryhmittelyä ratkaisujen omistus- ja hallinta- sekä tuotantovastuun tarkastelua varten. Kuvassa on myös arvioituja kehityssuuntia noin 5-7 vuoden aikajänteellä eri ratkaisujen tuotantovastuiden tai muiden kyvykkyyskehittämiseen liittyvien näkökulmien osalta. Maakuntien tietohallinnon, kansallisten ja alueellisten ICT-tehtävien ja palvelujen vastuujaoit ja rakennejärjestelyt edellyttävät harkittuja strategisia linjauksia toimenpiteistä, joilla samaan

aikaan turvataan palvelujen jatkuvuus ja toiminnan kehittäminen sekä tietohallinto- ja ICT-kyvykkyyden muutos tukemaan nykyistä vahvemmin palvelutoimintaa. Kuvissa 16 ja 17 on esitetty periaatekuva valtion, maakuntien ja kuntien ICT-ratkaisujen omistus- ja hallintatasoista ja tuotantovastuun mahdollisesta kehityksestä vuoteen 2023. Keskeisenä tarpeena on vahvistaa toiminta- ja asiakaslähtöistä kehittämiskyvykkyyttä tiedon ja digitalisoinnin hyödyntämisessä sekä parantaa ICT-tuotannon tehokkuutta. Keskeisinä keinoina nähdään julkishallinnon tieto-, integraatio- ja teknologia-arkkitehtuurien, tietovarantojen ja mahdollistavien kansallisten palvelujen määrätietoinen kehittäminen ja käyttöönotto. Toisena keinona on markkinoiden hyödyntämisen lisääminen. Esimerkiksi tietotekniikkapalvelut toteutettaisiin julkisen sektorin yhteisten teknologia-arkkitehtuuriperiaatteiden ja politiikkalinjausten mukaisesti pääasiassa kaupallisia markkinoita hyödyntäen.

Kuvassa 16 on esitetty periaatetasolla eri ratkaisujen omistus- ja hallintatasot: kansallinen, maakuntayhteinen ja kuntayhteinen. Lisäksi kuvioon on esitetty ratkaisualueet, joissa toiminnan ja asiakkaiden näkökulmasta arvioidaan olevan erityisesti valtio-maakunta (yhteistyöalue) ja maakunta-kuntayhteistä ratkaisujen omistus- ja hallintatarvetta. Tuotantovastuiden osalta kuvioon on hahmotettu maakuntien palvelukeskusvaihtoehtojen mukaisesti vaihtoehtoina ydintehtävän (A) ja laajemman tehtävän (B) organisointi- ja tuotantovastuita. Ydintehtävä vaihtoehdossa palvelukeskus keskittyisi erityisesti aiemmin esitetyllä tavalla sähköisiin asiakaspalveluihin sekä maakunnan sote- toiminnanohjaus ja tietointegraatioratkaisuihin.

Kuva 16. Periaatekaavio ratkaisutarpeista, niiden omistus- ja hallintatasot ja maakuntien palvelukeskuksen vaihtoehtoisista tuotantovastuista (ydintehtävä A ja laaja tehtävä B)

Kuva 17. Tuotantovastuita koko julkishallinnon osalta

Edellä olevasta koko julkishallinnon kenttää kuvaavasta kuvasta 17 voidaan nähdä, että muutos vaikuttaa laajasti sote -toimialan lisäksi myös muihin julkisen hallinnon ICT-rakenteisiin ja vastuisiin. Valmistelussa olevat reformiin liittyvät ICT-muutokset koskevat suoraan yli 220.000 siirtyvän käyttäjän ja myös välillisesti nykyisiin organisaatioihin kuten tulevaisuuden kuntiin jäävien käyttäjien päivittäisiin töihin liittyviin ICT-palveluihin, niiden jatkuvuuteen ja kehittämiseen.

Valtaosa maakuntiin siirtyvistä työntekijöistä toimii sote -tehtävissä ja toimintayksiköissä. Nykytilassa kunnat ja kuntayhtymät sekä niiden omistamat ICT-yhtiöt tuottavat pääosan soten ICT-ratkaisuista ja -palveluista. Kunnista, nykyisistä maakunnista ja valtiolta maakuntaa siirrettävien muiden tehtävien ICT-palveluista vastaavat edellä mainittujen kuntatoimijoiden lisäksi valtion virastot ja sen ICT-palvelukeskukset. Nykyisten kuntasektorin merkittävimpien ICT –inhouse -tuottajien toiminnan volyymin SoteICT:n osuus on jopa yli 50%. ICT-tehokkuuden säilyttämiseksi ja parantamiseksi tulee nykyisiä kuntasektorin ICT-tuottajia järjestellä laajemmassa yhteistyössä sekä maakunnallisesti että kansallisesti. Kuvassa 17 esitetyistä nostetaan esille mahdollisuus esimerkiksi tietotekniikkapalvelujen ja sovelluspalvelujen osalta siirtyminen nykyistä enemmän kaupallisten tuottajien palveluihin. Kokonaisuutena ICT-markkinavaikutukset voidaan arvioida vasta ICT-palvelukeskuksen liiketoimintasuunnitelman ja hankintastrategisten linjausten yhteydessä.

Asetettujen tavoitteiden ja näköpiirissä olevien muutoshaasteiden valossa erityisesti soten toimijaverkoston nykyinen ICT-kehittämisen kokonaiskyvykkyys edellyttää merkittävää vahvistamista, jota ei saavuteta ainoastaan ICT-palvelutuotantoa keskittämällä. Vahvistamiseen tulee käyttää laajaa keinovalikoimaa kuten työnjakojen (tuottaja/ maakunta/ yhteistyöalue/ kansallinen taso) ja erikoistumisen linjaamista, resurssien lisäämistä ja toimijoiden kokoamista. Sen vuoksi on kriittistä muodostaa keskeisten toimijoiden yhteinen ICT-kyvykkyuden tavoitteleja ja muutosohjelman toimenpiteet sen luomiseksi. Maakuntien ICT-palvelukeskuksen organisointiperiaate ja muodostamisen tapa on tärkeää kytkeä ehdotetun ICT-muutosohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä koskeviin linjauksiin.

4.1.2. Muodostamisen vaihtoehdot

Maakuntien ICT-palvelukeskuksen perustamisen ja muodostamisen aikana tulee huolellisesti määrittää yhtiöön tarvittavat kyvykkyudet huomioiden sen tehtävät sekä organisointi- ja toimintamalli. Yhtiön perustamisen ja muodostamisen vaihtoehtoja ovat:

- 1) Yhtiön perustaminen olemassa olevan yhtiön pohjalta ja kyvykkyuksien hankkiminen yritysfuusioiden kautta soveltuvin osin tai

- 2) Uuden yhtiön perustaminen ja kyvykkyyksien hankkiminen henkilöstöä rekrytoimalla ja mahdollisesti liiketoimintaostoin.

ICT-palvelukeskus tulisi muodostaa kokonaisuus huomioiden, hallitusti ja riittävän nopealla aikataululla sekä olemassa olevia toimintoja, toimivia ratkaisuja ja käynnissä olevia kehittämistoimenpiteitä hyödyntäen. Molemmissa palvelukeskuksen tehtävävaihtoehdoissa: A ydintehtävä ja B laaja tehtävä, palvelukeskus tulisi organisoida tiiviiksi osaksi maakuntien yhteistyöalueiden ja maakuntien toiminnan digitalisoinnin ja tietohallinnon osaamisverkostoa. Yhtiön perustamisen aiheuttaman muutoksen aikana on varmistettava palvelutuotannon jatkuvuus: uuden kehittämisen ja olemassa olevan hyödyntämisen arvioinnin lähtökohta on toiminnan jatkuvuuden turvaaminen.

Uuden yhtiön perustaminen ja henkilöstön rekrytointi ovat merkittävästi hitaampi prosessi kuin yhtiön perustaminen olemassa olevan yhtiön pohjalta eli ns. fuusiomalli. Kyvykkyyden rakentamista vaihtoehdossa 2 voidaan tosin nopeuttaa hankkimalla liikkeenluovutuksella kokonaisia toimintoja ja tarvittaessa kokonaisia yhtiöitä uuden yhtiön omistukseen. Lisäksi vaihtoehdossa 2 yhtiön henkilöstömäärätarpeet ovat todennäköisesti pienempiä kuin fuusiomallissa, koska rekrytoitava tai ostettava osaaminen on mahdollista kohdentaa tarkemmin. Sote- ja maakuntauudistuksella on tiukat aikataulutavoitteet, mikä vaikuttaa valittavaan muodostamisen tapaan. Näiden syiden johdosta sote-ICT -palvelukeskus on käytännössä perustettava olemassa olevan yhtiön pohjalta, aluksi esimerkiksi projektiorganisaationa ja vuoden 2017 aikana yhtiönä.

Yhtiön tulee aloittaa toimintansa heti perustamisen yhteydessä: yhtiölle valitaan hallitus ja nimitetään toimitusjohtaja. Palvelukeskusyhtiön hallitukseen ja yhtiön valmisteluun osallistuvat henkilöt tulee valita valtiolta, kunnista ja kuntayhtymistä sekä omistajien määrittelemistä ulkopuolisista asiantuntijatahoista.

4.2 YHTEISTYÖ MUIDEN ICT-PALVELUTUOTTAJIEN KANSSA

Sekä tehtävävaihtoehdossa A ydintehtävä että B laaja tehtävä palvelukeskus tulee organisoida tiiviiksi osaksi maakuntien yhteistyöalueiden ja maakuntien toiminnan digitalisoinnin ja tietohallinnon osaamisverkostoa. Valtion rooli uudistuksen ICT-muutoksen kansallisessa ohjauksessa ja nopeassa käynnistämässä on välttämätön. Jatkuvuuden turvaaminen ja uusien palvelujen kehittäminen edellyttää nykyisten inhouse-tuottajien kattavaa sitoutumista muutokseen. Markkinaehtoisten yhteistyökumppanien näkökulmasta muodostamisen tavan ja siihen liittyvien muutosten vaikutukset markkinakysyntään tulee olla ennakoitavissa eri toimijoiden kannalta riittävän pitkällä aikavälillä.

Nykytilassa ICT-osaamisesta suuntautuu merkittävä osa teknologia-arkkitehtuurin organisaatiokohtaiseen hallintaan ja tuottamiseen. ICT-tehokkuuden ja teknologia-arkkitehtuurin kehittämisessä on mahdollista hyödyntää markkinoiden kehitystä. Selvityksen aikana nykyisten kuntatoimijoiden tietohallinnon ja inhouse -tuottajien edustajat toivat esille tarpeen siirtyä teknologia-arkkitehtuuripainotteista osaamisesta ja tekemisestä enemmän toiminnan ja käyttäjien tukemiseen tiedon hyödyntämisessä ja uusien digitalisoinnin ratkaisujen käyttöönotossa. Samoin esitettiin näkemyksiä vaihtoehdosta, jossa nykyisestä sidosyksikköasemasta voitaisiin luopua ja siirtyä markkinoille kilpailemaan toimialan uudesta kysynnästä, jota valinnanvapauden edellyttämä sote- tuotantojen yhtiöittäminen on synnyttämässä.

Maakuntien ICT-palvelukeskuksen sote-tehtävävaihtohtojen: ydintehtävän tai laajan tehtävän toteuttaminen voidaan organisoida:

- a) Osastoksi yhtiönä toimivan maakuntien ICT-palvelukeskuksen sisälle tai
- b) Erilliseksi yhtiöksi tai tytäryhtiöksi.

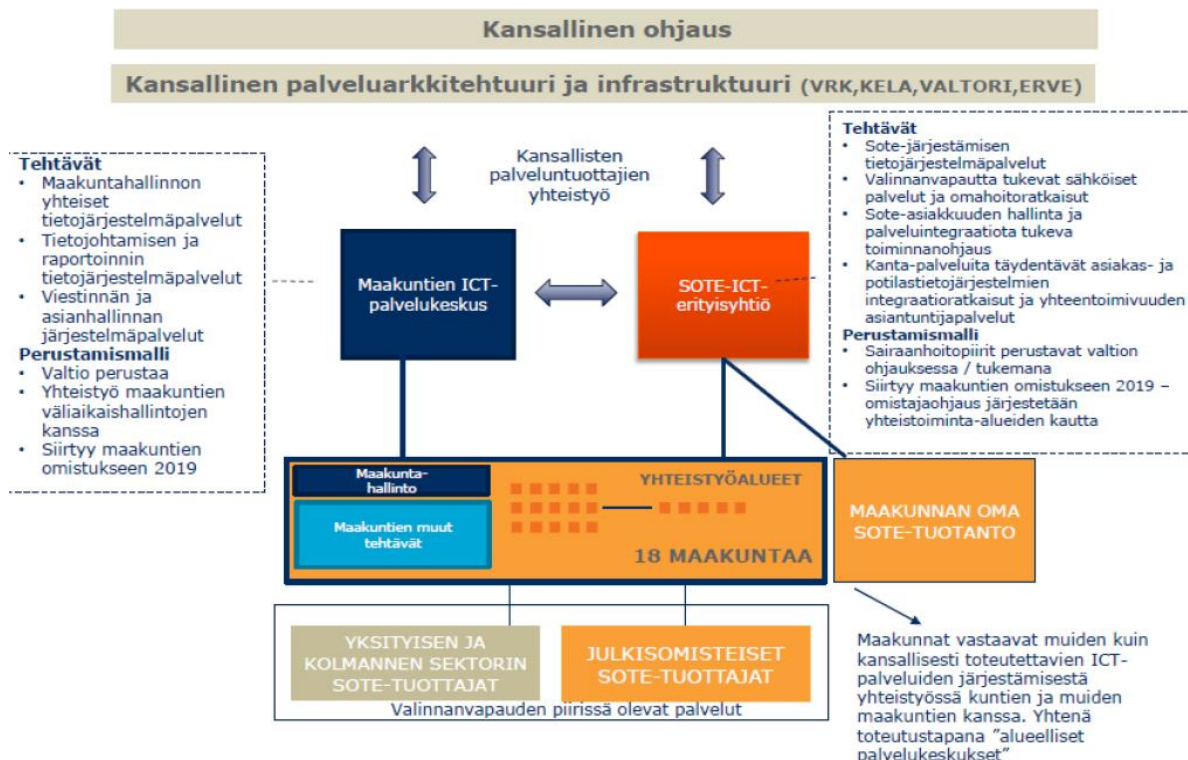
Näitä vaihtoehtoja voidaan arvioida palvelukeskuksen ohjauksen, palvelujen tilaajarajapinnan hallinnan, käynnissä olevien kehittämishankkeiden jatkuvuuden ja tuotannon rakentamisen näkökulmista. Kummassakin vaihtoehdossa voidaan toteuttaa ICT-palvelukeskuksen hajakeskitettyä organisointi- ja toimintamallia. Vaihtoehtoja ehdotetaan selvitetävän tarkemmin palvelukeskuksen jatkovalmistelussa.

Nk. UNA -organisaatiot ovat esittäneet kesäkuussa 2016 yhteisen valmistelun käynnistämistä ICT-palvelukeskuksen muodostamisen mallista valtion kanssa. UNA- organisaatioiden ehdotuksen perusteella ehdotetaan harkittavaksi ICT-palvelukeskusvalmistelussa kahden erillisen palvelukeskusyhtiön tai sote -tytäryhtiön muodostamista: maakunnan yhteisten palvelujen palvelukeskusyhtiön ja Sote-ICT- erityisyhtiön muodostamista. UNA -organisaatioiden valmistelemissa mallissa muodostamista ehdotetaan tehtävän olemassa olevien toimintojen pohjalta vaihtoehdon b mukaan. Kuvassa 18 on esitetty kahden palvelukeskusyhtiön tehtäväjakoa. Kahden yhtiön mallia on perusteltu maakuntien eri tehtävien hoitamisessa edellytetyjen ICT-ratkaisujen poikkeavalla lähtötilanteella ja asiakkuuksiltaan laajojen ICT-palvelukeskusten ohjaamiseen liittyvillä haasteilla. Kahden yhtiön mallilla arvioidaan saavutettavan parempaa etenemisen hallittavuutta ja yhteisten ICT-palveluiden kehittämistyön ohjattavuutta.

Sote –ICT -erityisyhtiö ja maakuntien eri toimialojen yhteisten palvelujen ICT-palvelukeskusyhtiö voidaan organisoida tiiviiseen yhteistyöhön täsmällisellä vastuujaaolla, yhteisillä toiminnoilla, omistus- ja sidosyksikkörakenteella. Muodostamisessa hyödynnetään nykyisten toimijoiden osaamista kuntien, kuntayhtymien ja niiden inhouse-yhtiöiden soveltuvia toimintoja ja henkilöstöä yhdistämällä. Vastaavasti maakuntien palvelukeskuksen osalta voidaan hyödyntää olemassa olevia valtion ja kuntien puolelta käytettävissä olevia toimintoja.

Sote –ICT -erityisyhtiön tai ICT-palvelukeskusyhtiön osana olevan sote -osaston muodostamiseksi sairaanhoitopiirien ja kuntien omistamia alueellisia ICT-yhtiöitä fuusioidaan kokonaisuudessaan tai osittain ja valtio liittyy mukaan omistajana. Lisäksi järjestelyn kohteena voivat olla myös kuntayhtymien ja kaupunkien sote -kehittämistehtävissä olevat toimintayksiköt ja toiminnot. Valtion rooli rahoittajana tulee olemaan keskeinen tarvittavien huomattavien ICT-muutosten ja suurien kehittämisinvestointien rahoittamiseksi. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä siirtyviin tehtäviin liittyvä kuntien investointi- ja rahoitushalukkuus suoraan tai omistamiensa sairaanhoitopiirien kautta ei välttämättä ole kovin suuri.

Valtion osallistumista yhtiön muodostamiseen puoltavat kaikille maakunnille yhteisten ICT-palvelujen käyttö- ja kehittämismahdollisuudet ja perustamisvaiheen ohjausta koskevan valtion vahvan ohjauksen mahdollisuudet. Vahva ohjaus edellyttäisi merkittävää ohjausosaamisen rakentamista ja käytännössä henkilöiden siirtämistä nykyisistä kunnista ja kuntayhtymistä valtiolle. Valtion ohjajana yhteisten ICT-palvelujen syntyminen olisi varmempaa kuin siten että niiden kehittämiseen vaadittaisiin päätöksiä kaikissa 18 maakunnassa.

Kuva 18. Maakuntien ICT-palvelukeskuksen ja Sote-ICT-erityisyhtiön mahdollinen työnjako

Sairaanhoitopiirien ja sote -kentän nykyisten organisaatioiden osallistumista Sote-ICT- erityisyhtiön perustamiseen puoltavat kentän toimijoiden parempi sitoutuminen palvelukeskuksen perustamiseen ja sen palveluiden hyödyntämiseen. Nykyisten organisaatioiden vahva osallistuminen ja sitoutuminen palvelukeskuksen perustamiseen edistävät nykyisten tehtävien ja palveluiden sekä näihin liittyvien asiakkuuksien siirtoa ja konsolidointia. Tämä vaikuttanee pienentävästi palvelukeskuksen alkuvuosien rahoitustarpeeseen ja saattaa nopeuttaa palvelukeskuksen edellyttämää resursointia ja osaamisen kasvattamisen toteutumisaikataulua. Hallitun ja vaiheittaisen siirtymäpolun rakentaminen sekä uusien aloittavien maakuntien että tulevaisuuden kuntien kannalta turvaa parhaiten toiminnan jatkuvuuden.

Kanta -alusta on ICT-integraatoratkaisun perustana, joten KELA voinee jatkossakin vastata Kanta-alustan ylläpidosta ilman että hallinnollisia vastuita lähdettäisiin välittömästi tältä osin muuttamaan. Työnjakoa on pohdittava tietoarkkitehtuurin laadinnan yhteydessä pidemmällä aikavälillä. Valtiolta maakuntiin siirtyvissä tehtävissä käytetään valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin tuottamia palveluja mukaan lukien turvallisuusverkkopalveluja (TUVE). Näiden palvelujen osalta lienee ainakin siirtymävaiheessa kokonaistaloudellisesti edullisinta että ICT-palvelukeskus hankkii nämä palvelut Valtorilta maakuntia varten. Jatkossakin TUVE -palveluiden osalta on noudatettava laissa hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annettuja säädöksiä.

4.3 EKOSYSTEEMIMALLILLA ASIAKASLÄHTÖINEN JA SUJUVA SOTE-ICT MAAKUNTIEN TARPEITA VARTEN

4.3.1. Yleistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta-arkkitehtuurin merkittävä muuttuminen asettaa uusia vaatimuksia myös toimintamalleille, joilla varmistetaan toimintaympäristön systeeminen edelleen kehittyminen ja toteutetaan toimenpiteet reformille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Uudistuksen myötä aktiivinen, osallistuva ja valintoja tekevä asiakas nousee keskiöön ja palveluekosysteemi muuttuu merkittävästi valinnanvapauden lisääntymisen ja palvelutuotannon monipuolistumisen kautta.

Reformin yksi keskeinen tavoite – terveys- ja hyvinvointierojen kaventuminen – edellyttää myös ICT-alueella uusia toimintamalleja, jotta tiedot saadaan seuraamaan asiakasta. Tarvitaan myös kokonaan uusia toiminta- ja palvelumalleja sekä niihin liittyviä tietoteknisiä ratkaisuja, jotta palvelut ovat kaikkien esteettömästi saavutettavissa ja jotta koko sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmä on tiedolla johtamisen ja ohjaamisen kohteena. Perinteinen malli, jossa julkiset toimijat kehittävät omaa toimintaansa ja hankkivat sen tarvitsemia tietojärjestelmäratkaisuja itselleen ei enää vastaa uuden tilanteen vaatimuksia ja eikä huomioi sen tuomia mahdollisuuksia.

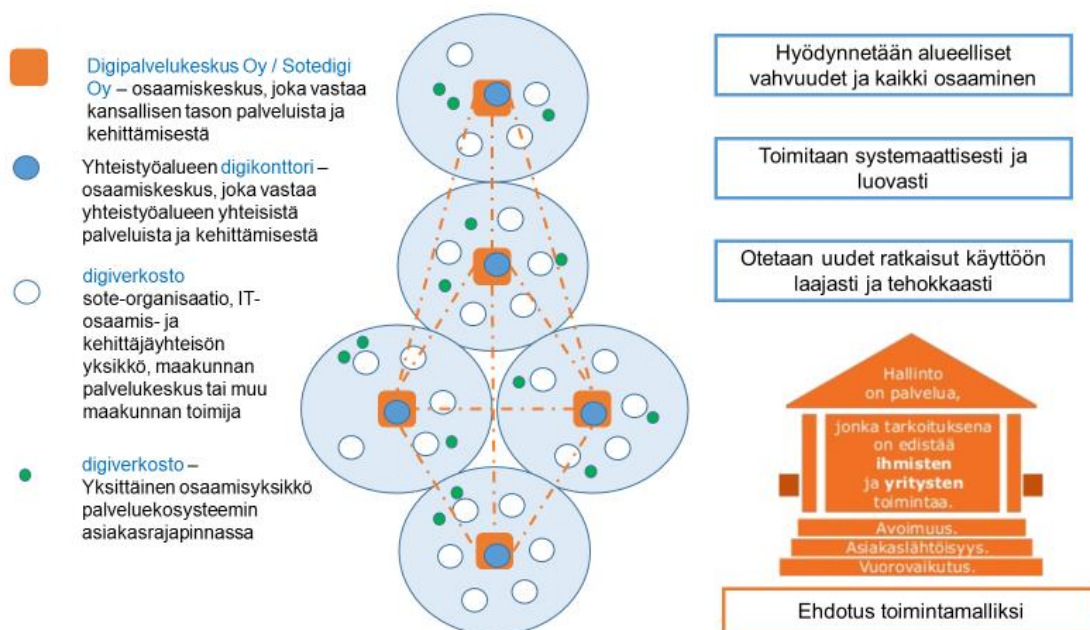
Kansallinen intressi on tukea systeemistä kehitystä, jossa eri lähtökohdista tulevien organisaatioiden kehittämistyötä voidaan suunnata samaan päämäärään ja hyödyntää uusia tietojärjestelmäratkaisuja organisaatorajat ylittävästi sekä yhteistyöalueilla että kansallisella tasolla. Hallituksen reformissa painotetaan avoimuutta, asiakaslähtöisyyttä ja vuorovaikutusta. Maakuntien yhteisiä ICT-ratkaisuja koskevalle toimintamallille on samat vaatimukset. Asiakaslähtöisyyden ja vuorovaikutuksen keskeinen varmistustekijä on, että toimintamallissa hyödynnetään alaan liittyvä osaaminen koko maan alueelta organisaatorajat ylittävästi. Palveluekosysteemien näkökulmasta palvelukeskus vastaa kaupallistamismalleista, joilla maakuntien tai palvelukeskuksen omaan omistukseen tehdyistä tietojärjestelmäratkaisuista saadaan sekä julkista taloutta että työllisyyttä koskevia hyötyjä.

4.3.2. Organisointi- ja toimintamallin toimijat

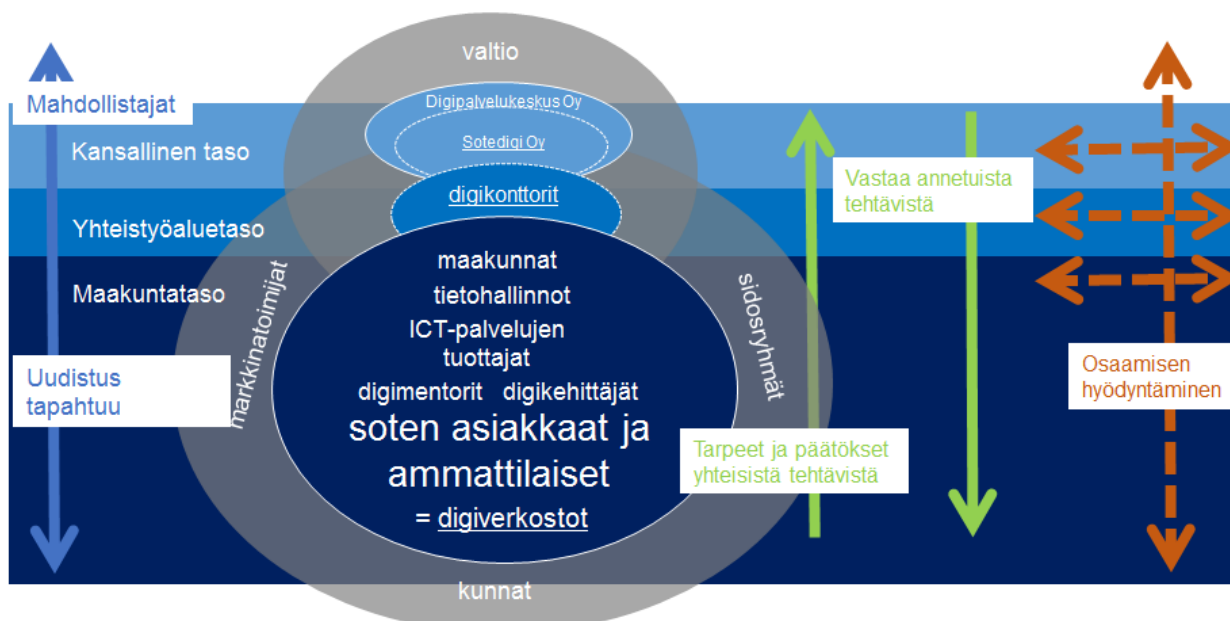
Seuraavassa kuvattu toimintamalli perustuu ekosysteemiajatteluun. Ekosysteemimallin eri tasot toimivat maakuntien omistaja- ja/tai sopimusohjauksella. Maakuntien asiakasrajapinnan toimijat, kehittämistoiminnot, tietohallinnot ja in-house-toimijat ovat keskeinen osa ekosysteemimallia. Ekosysteemin voima on systeemiin kuuluvien kaikkien toimijoiden vuorovaikutuksessa ja yhdessä kehittämisessä. Olennaista on asiakkaan ongelman ratkaisu ja parempi palvelu. Asiakasrajapinnan ja sen ammattilaisten tulee olla kiinteä osa ekosysteemiä. Siten maakunnat ja palvelulaitokset ovat palveluekosysteemissä avainroolissa sen varmistamiseen, että kansalliset ratkaisut otetaan tehokkaasti käyttöön ja että yhteistyössä kehitettävät uudet toimintamallit ja ratkaisut tuovat hyötyjä asiakkaiden ja ammattilaisten arkeen.

ICT-palvelukeskuksen perustaminen ja muodostaminen tulisi toteuttaa hajakeskittämisen periaatteella (federatiivinen malli), jossa hyödynnetään hajauttamisen ja keskittämisen edut. Malli mahdollistaa ja tukee tarvetta vahvistaa tietohallinnon ja ICT-toimintojen kyvykkyyttä toiminnan kehittämiseen lähellä ja samalla mahdollistaa osaamisverkoston kyvykkyuden hyödyntämisen kansallisissa kehittämissä. Hajakeskittämisen periaate tukee hallittua siirtymistä nykyisestä hyvin hajanaisesta rakenteesta kohti maakuntien ja maakuntien yhteistyöalueiden koordinoimia osaamisverkostoja.

Hajakeskittäminen voidaan toteuttaa joko sote ICT-kokonaisuuden kyvykkyysien organisatorista keskittämistä tai hajauttamista painottaen. Organisatorisen keskittämisen mallissa pääosa kyvykkyyksistä kerätään alueellisesti useassa toimipisteessä toimivaan ICT-palvelukeskukseen. Organisatorisen hajauttamisen mallissa pääosa kyvykkyyksistä toimii maakunnallisesti tai paikallisesti johdetuissa organisaatioissa ja noin 20% kyvykkyyksistä kerätään ICT-palvelukeskukseen. Hajakeskitettyä toimintamallia on havainnollistettu kuvissa 19 ja 20.

Kuva 19. Hajakeskitetyn toimintamallin periaatekaavio

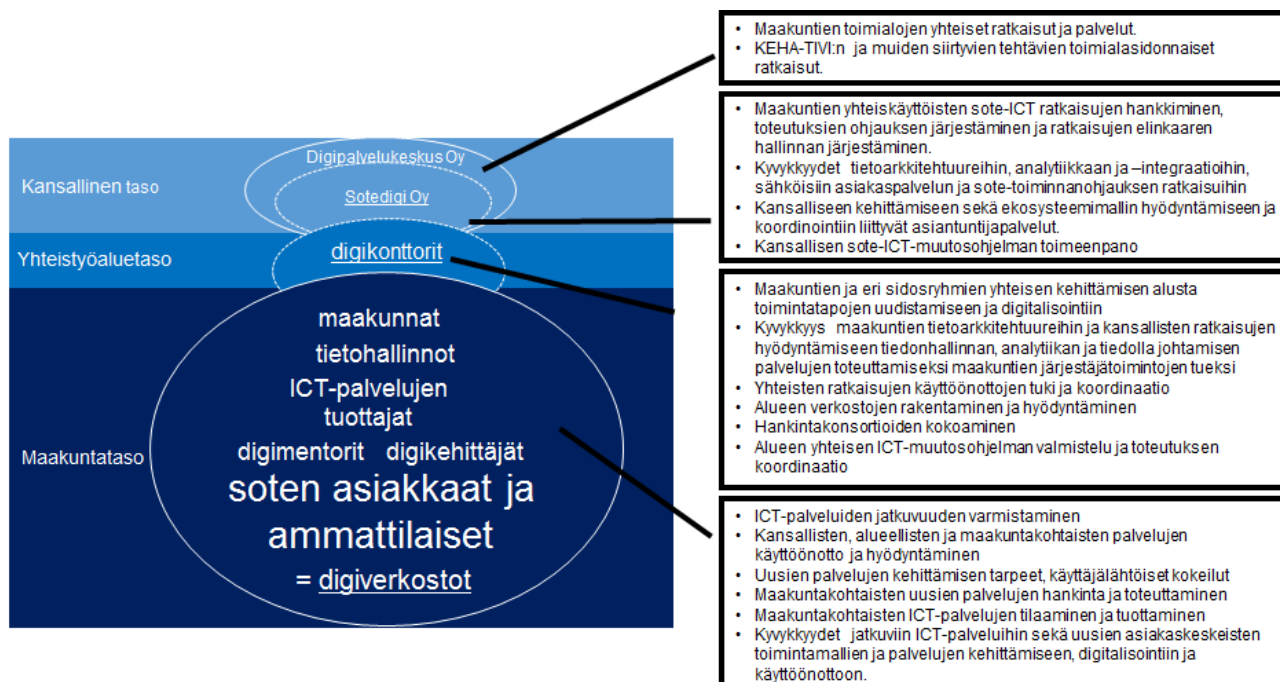

Kuva 20. Hajakeskitetty malli maakunnan ja sen asiakas- ja ammattilaisrajoituksen näkökulmasta

Organisointi- ja toimintamallissa ovat aktiivisesti ja selkeissä rooleissa osallisina kuvassa 21 esitetyt:

- 1) *Valtion ja maakuntien yhteisesti omistama ICT-palvelukeskus, josta tässä käytetään jatkossa työnimeä Digipalvelukeskus Oy / Sotedigi Oy.*

Digipalvelukeskus Oy vastaa kansallisen sote-ICT-muutosohjelman toimeenpanosta ja toimii tiiviissä yhteistyössä (sama tila / virtuaalinen) yhteistyöalueiden digikonttoreiden kanssa. ("laajennettuna organisaationa"). Digipalvelukeskus vastaa kansallisen kehittämisen verkostosta ja koordinoinnista ja tukee digikonttoreita kansallisten ratkaisujen käyttöönotossa ja hyödyntämisessä sekä jakaa ja varmistaa kansallisen verkoston parhaan osaamisen kaikille yhteistyöalueiden digikonttoreille. Digipalvelukeskus kytkee digikonttoreiden koordinoimien alueellisten digiverkostojen osaamisen kansalliseen kehittämiseen. Digipalvelukeskus toimii tilaajana yhteisten tietojärjestelmäratkaisujen hankinnoissa. Hankintoja voidaan toteuttaa malleilla, joissa ratkaisujen hyödyntäjiä voivat olla muutkin kuin palvelukeskuksen asiakkaina olevat maakunnat. Digipalvelukeskus Oy vastaa ratkaisujen elinkaaren hallinnan järjestämisestä siten, että niiden käyttäminen on maksimaalista ja että ne pysyvät käyttäjien tarpeita vastaavina sekä vastaa kaupallistamismalleista, joilla maakuntien tai sen omaan omistukseen tehdyistä tietojärjestelmäratkaisusta saadaan sekä julkista taloutta että alan työllisyyttä koskevia hyötyjä. Digipalvelukeskuksessa tulee olla kyvykkyys yhteisiin tietoteknisiin, kansallisia tietovarantoja hyödyntävien integraatoratkaisujen sekä tiedonhallinnan, tietojen analytiikkaan, tiedolla johtamisen, sähköisten asiakaspalvelujen ja sote -toiminnanohjauksen ratkaisujen kehittämiseen/tuottamiseen.

Kuva 21. Ekosysteemimallin eri toimijoiden tehtäväjako

- 2) *Digikonttori, joka on yhteistyöalueen toiminto. Se muodostuu useiden eri tahojen omistamista kyvykkyyksistä, jotka liittyvät alueen loogiseen sote –ICT -osaamiskeskukseen. Kyvykkyydet muodostuvat prosesseista, ihmisistä, osaamisesta ja teknologioista. Kukin yhteistyöalue organisoii ja nimeää digikonttorin haluamallaan tavalla.*

Kokonaisuuden yhteistyörakenne voi muodostua yhteistyöalueen maakuntien tietohallinnon kyvykkyyksistä kuten esimerkiksi prosesseista ja tiehallinnossa työskentelevästä henkilöstöstä sekä kunkin yhteistyöalueen ja maakunnan valinnan mukaisesti yhteistyöalueella mahdollisesti toimivien julkisten tai yksityisten ICT-yhtiöiden kyvykkyyksistä. Muutosvaiheen tukemisessa digikonttorin yhtenä tehtävänä on tunnistaa alueella oleva tietohallinnon, digitalisoinnin ja ICT-jatkuvuuden turvaamisen edellyttämä osaaminen ja niiden lisäämistarpeet. Osaamisen lisäämiseksi digikonttori toimii yhteistyössä Muutosakatemian kanssa. Digikonttorin keskeinen kyvykkyys liittyy maakuntien tietoarkkitehtuureihin, kansallisten integraatoratkaisujen ja tiedonhallinnan, tietojen analytiikan ja tiedolla johtamisen ratkaisujen hyödyntämiseen yhteistyöalueen maakuntien järjestäjätoimintojen ja palvelulaitosten tukemiseksi.

Viidellä yhteistyöalueella on erilainen nykytila ja siten erilaiset lähtökohdat alueen maakunnille yhteisen digikonttorin toteuttamiseen. Kaikilla alueilla on kuitenkin ERVA- ja alueAkusti -toiminnan yhteistyöfoorumit, jotka kokoavat eri toimijat ja joiden puitteissa on koordinoitu yhteistä kehittämistä. Toimintamalli mahdollistaa yhteistyöaluekohtaisten lähtötilanteiden ja tavoitteiden huomioimisen digikonttorin muodostamisessa. Sote –ICT -muutoksen hallitun läpiviennin kannalta on olennaista, että kaikilla yhteistyöalueilla käynnistetään digikonttorin kehittäminen ja yhteisen sote –ICT -muutosohjelman valmistelu. Liitteen 3 esimerkissä 1 on kuvattu yhteistyöalueiden ja kansallisen valmistelun etenemistä.

- 3) *Digiverkosto, toimijat, jotka toteuttavat maakuntien digitaalisten toimintamallien kehittämisen, käyttöönoton ja ICT-palvelujen tuottamisen asiakas- ja ammattilaisrajamissa.*

Verkostossa ovat edustettuina maakuntien sote-organisaatiot, tietohallinnot, IT-osaamis- ja kehittäjäyhteisöt, maakunnan palvelulaitokset, ICT-palvelujen tuottajat ja palveluekosysteemin muut toimijat (esim. koulutus- ja tutkimuslaitokset). Digiverkostossa olevat toimijat vastaavat maakuntien ICT-tuotannon jatkuvuuden turvaamisesta ja tulevista rakennejärjestelyistä. Lisäksi ne ovat merkittävässä

roolissa uusien tietojärjestelmäratkaisujen käyttöönotoissa ja käytössä. Digiverkostot linkittyvät kansalliseen ja alueelliseen kehittämiseen digikonttorin kautta ja niiden asiantuntemukseen pohjautuen määritellään uusia toimintamalleja ja niihin perustuen vaatimuksia tarvittaville uusille tietojärjestelmäratkaisuille. Digiverkostot toimivat tavoitteellisesti hyödyntäen siinä mukana olevien organisaatioiden tarjoamaa osaamista ja rakentuvat kulloisenkin tehtävän / tavoitteen edellyttämään laajuuteen. Verkostojen keskeinen kyvykkyys on varmistaa jatkuvien ICT-palvelujen tuottama hyöty sote -palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa. Toinen keskeinen kyvykkyys on mahdollistaa asiakaskesteisten uusien digitaalisten toimintamallien ja palvelujen käyttäjälähtöinen kehittäminen ja käyttöönotto. Ekosysteemimallin eri toimijoiden kuvaukset ja niitä konkretisoivia esimerkkejä on koottu liitteeseen 3 kohtaan 2.

4.3.3. Toimintamallin periaatteita

Digipalvelukeskus Oy järjestää palvelukeskustoiminnot verkostomaisella toimintamallilla, jolloin varmistetaan sen toiminnan tiivis yhteys avoimien alueellisten kehittäjäyhteisöjen ja osaamisverkostojen kanssa sekä resurssien ja osaamisen kattava hyödyntäminen koko maan alueella. Digipalvelukeskus vastaa toimintamalleista, joilla yhteistyöalueiden digikonttoreita tuetaan kansallisten ratkaisujen käyttöönotoissa ja joilla digikonttoreiden ylläpitämät verkostot kytketään kansalliseen kehittämiseen.

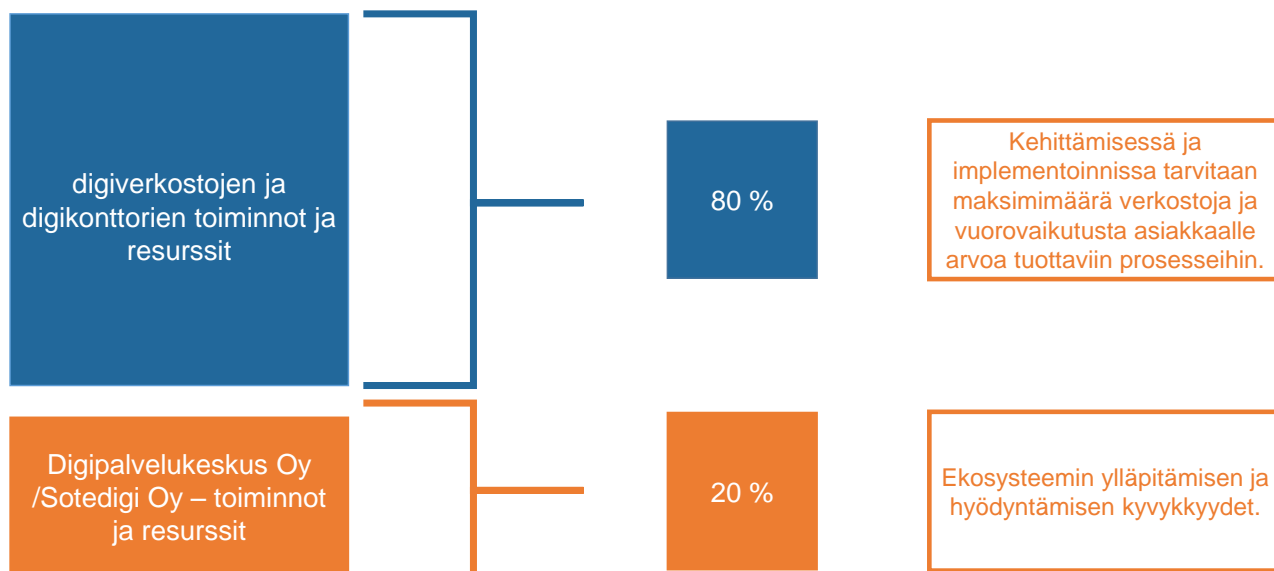
Digikonttorit vastaavat yhteistyöalueen keskitetyistä toimista sekä maakuntien työn tukemisesta ja koordinoinnista. Digipalvelukeskus koordinoi eri alueiden digikonttoreiden välistä yhteistyötä ja mahdollista tehtävien / vastuiden jakoa kansallista kehittämistä koskien. Digipalvelukeskus vastaa, että toimintamallit suhteessa yksittäiseen digikonttoriin ja koordinaatioon niiden välillä ovat systemaattisia.

Toimintamallin ja digipalvelukeskuksen resursoinnin tulee huomioida uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta hyvin erilaista osaamista ja tekemistä edellyttävät tehtävät. Arkkitehtuureihin, tietomäärityksiin, standardisointiin, rajapintoihin, integraatioihin ja alustoihin liittyvät tehtävät vaativat tarkkuutta ja yksityiskohtien systemaattista hallintaa. Toisaalta tarvitaan luovia, joustavia ja innostavia prosesseja, joilla voidaan tukea ja auttaa digikonttoreita kehittäjäyhteisöjen työn organisoinnissa ja fasilitoinnissa. Tavoitteena on uusien palvelumallien ja tietojärjestelmäratkaisujen kehittäminen.

Verkostomaista rakennetta ja kehittäjäyhteisöjä on mahdollista hyödyntää nopeiden ja tarvittaessa samanaikaisesti eri alueilla tehtävissä kokeiluissa. Tavoitteena on rakenne, joka mahdollistaa toimintamallit, joilla uudet tavat ja ratkaisut otetaan nopeasti ja tehokkaasti käyttöön keskitetyllä tuen ja paikallisen toteutuksen yhdistelmillä. Kattava verkosto myös mahdollistaa paikallisten, asiakasrajapinnassa tapahtuvien ”arjen innovaatioiden” liittämisen osaksi palveluekosysteemin kehittämistoimintaa.

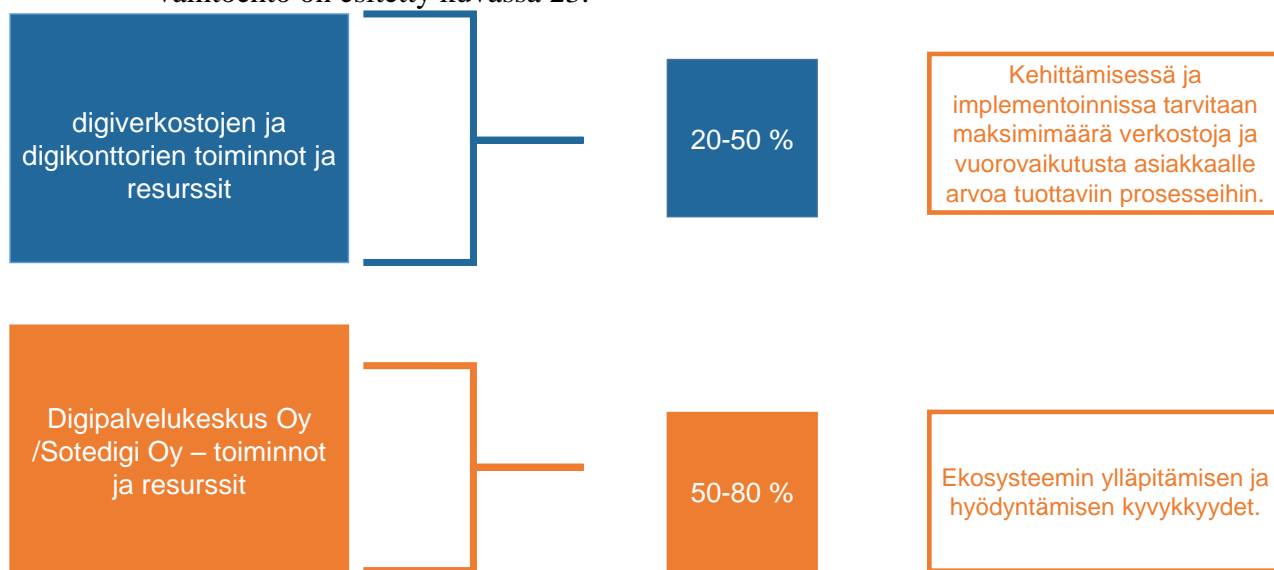
Organisointi- ja toimintamallin tavoitteena on tuottaa tasalaatuista ja loogisesti kokonaista sote-ICT -kyvykkyyttä jokaiselle yhteistyöalueelle. Kyvykkyyksien jakaantumiseen vaikuttaa hajakeskittämisen toteuttaminen: kyvykkyyksien keskittäminen digipalvelukeskukseen suhteessa kyvykkyyksien ohjaamiseen digikonttoreihin ja digiverkostoihin.

Organisatorista hajauttamista painottavassa vaihtoehdossa käytetään 20/80-periaatteeseen pohjautuvaa arviota siten että 20% keskitetään digipalvelukeskukseen ja 80% ohjataan yhteistyöalueetasolle. Tämä vaihtoehto on esitetty kuvassa 22.

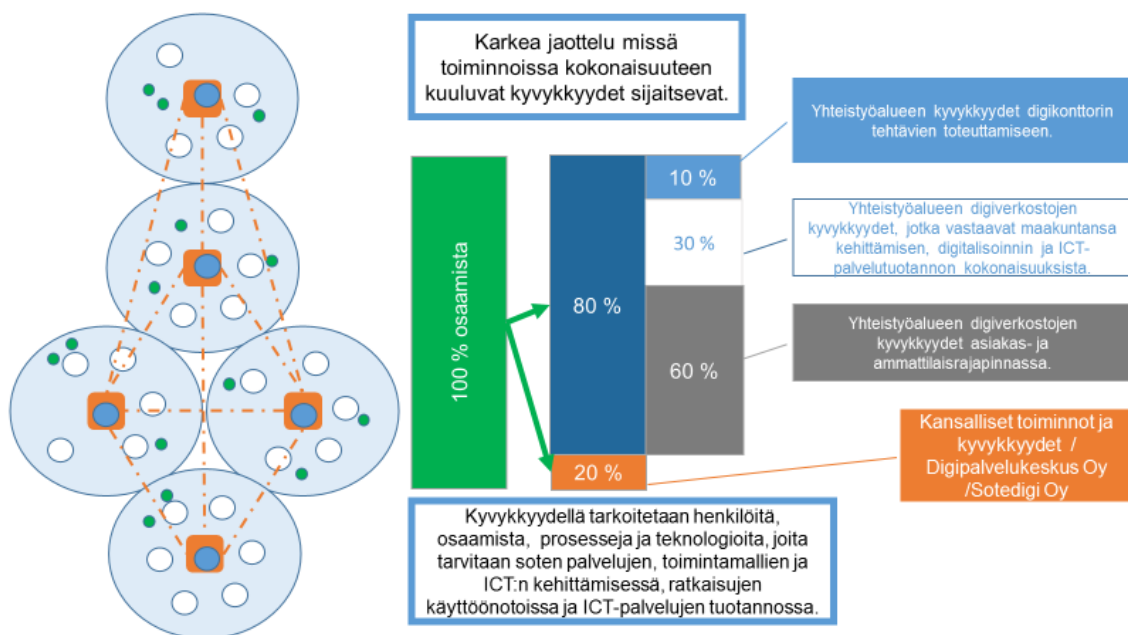
Kuva 22. Sote-ICT-kokonaiskyvykkyyden jakaantuminen organisatorista hajauttamista painottavassa vaihtoehdossa

Organisatorista keskittämistä painottavassa mallissa pääosa kyvykkyyksistä, 50-80% keskitetään digipalvelukeskukseen ja 50-20% yhteistyöalueille. Tämä vaihtoehto on esitetty kuvassa 23.

Kuva 23. Sote-ICT-kokonaiskyvykkyyden jakaantuminen organisatorista keskittämistä painottavassa vaihtoehdossa

Yhteistyöaluetasolla 80% tai 50-20% voi jakaantua 10/30/60-jaolla keskitetyistä tehtävistä vastaavan digikonttorin ja digiverkoston kesken siten, että 10% kyvykkyyksistä on digikonttorissa ja 30 % niissä digiverkoston toimijoissa, jotka vastaavat maakuntansa kehittämisen, digitalisoinnin ja ICT-palvelutuotannon kokonaisuuksista ja loput 60 % asiakas- ja ammattilaisrajapinnassa, jossa reformin tavoitteiden on tarkoitus realisoitua. Kuvassa 24 on havainnollistettu kyvykkyyksien jakaantumista.

Kuva 24. Arvio yhteistyöalueen kyvykkyyksien: 80% tai 50-20% kokonaiskyvykkyydestä, ja-kaantumisesta verkoston eri tasoille

Valmistelun seuraavassa vaiheessa tulee tehdä periaatevalinta organisatorisen hajauttamisen ja keskittämisen välillä. Tällä on merkittävä vaikutus siihen, mihin organisaatioon ja kenen johtoon nykyiset sote- ICT-ammattilaiset siirtyvät. Organisatorinen keskittäminen tukee yhdenmukaisten toimintamallien luomista ja levittämistä kun taas organisatorinen hajauttaminen tukee paremmin käyttäjälähtöistä kehittämistä. Kummassakin tapauksessa olennaista on se että kaikki ekosysteemin toimijat jakavat yhteiset käyttäjän toiminnan tavoitteet vaikka työskentelisivätkin eri organisaatioissa.

Maakuntien näkökulmasta hajakeskitetty toimintamalli mahdollistaa maakunnan tasolla tapahtuvan kehittämisen ja hankittavat ICT-ratkaisut ja tarjoaa samalla selkeät toimintamallit ja yhteiskäyttöisiä kyvykkyyksiä kansallisten ratkaisujen käyttöönottoon ja niiden kehittämiseen osallistumiselle sekä yhteistyöaluetasoiselle ICT-yhteistyölle. Digikonttori ja Digipalvelukeskus toimivat mahdollistavassa ja tukevassa roolissa maakuntien järjestämis- ja kehittämis- ja arviointitoimintaan sekä palvelulaitosten toimintaan tarvittavien ICT-kyvykkyyksien järjestämisessä.

5 LIIKETOIMINTASUUNNITELMASTA

5.1 TEHTÄVÄT, PALVELUT JA ARVIO TOIMINNAN VOLYYMEISTÄ

Tässä raportissa on sote- näkökulmasta esitetty maakuntien ICT-palvelukeskuksen vaihtoehtoisiksi, siirtymäkauden loppuun 2022 saakka ulottuvan vaiheen tehtäväksi:

- A) Ydintehtävä: Sähköiset asiakaspalvelut sekä maakunnan sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot. Valinnanvapautta tukevien palveluiden sekä maakuntien sote -analytiikkapalveluiden sekä tietovarantojen ja tietojärjestelmien integraatioiden kehittämis- ja palvelukeskus tai
- B) Laaja tehtävä: Sähköiset asiakaspalvelut ja asiakkuudenhallinta sekä maakunnan sote -toiminnanohjaus ja tietointegraatiot. Sähköisten asiakaspalveluiden, valinnanvapautta tukevien palveluiden ja asiakkuudenhallinnan sekä maakuntien sote -analytiikkapalveluiden ja tietovarantojen ja tietojärjestelmien integraatioiden kehittämis- ja palvelukeskus.

Ydintehtävässä ICT-palvelukeskuksen palvelujen pääasiakkaita ja palvelujen tilaajia ovat maakunnat järjestämistehtävässä. Laajassa tehtävävaihtoehdossa palvelujen tilaajia ovat maakunnat sekä soveltuvin osin palvelulaitokset. Tietorajapintapalvelujen osalta palvelujen tilaajia voivat olla myös muut tahot kuten julkiset ja yksityiset sote-yhtiöt.

Palvelukeskuksen tehtävävaihtoehtojen toiminnan volyymin kokoluokkia on arvioitu lähtien siitä, että nykyinen sote-ICT henkilömäärä on 1800 henkilöä ja kustannukset ovat 550 miljoonaa euroa vuodessa. Sote- ICT-muutosohjelmaehdotuksen arvioissa on todettu muutoksen vaativan satoja henkilötyövuosia sekä 1-2 miljardia euroa seuraavien kymmenen vuoden aikana. Näillä perusteilla arvioidaan, että jos yhtiön perustaminen toteutetaan painottaen organisaattorista hajauttamista, niin ydintehtävä -vaihtoehdossa A) yhtiön henkilöstömäärätarve on 100-200 asiantuntijaa ja laajassa tehtävävaihtoehdossa B) henkilöstömäärätarve on 400-600 asiantuntijaa.

Yhtiön menojen arvioiden vastaavasti olevan vaihtoehdossa A vuodesta 2018 alkaen seuraavien viiden vuoden aikana yhteensä 100-200 miljoonaa euroa ja vaihtoehdossa B 400-700 miljoonaa euroa riippuen palvelukeskuksen roolista kansallisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien kehittämisessä. Menot ovat pääsääntöisesti investointeja tietojärjestelmäkehitykseen. Kustakin ICT-palvelukeskuksen kehittämistä tai sen vastuulle siirretystä palvelusta tulee laatia kustannus-hyötyanalyysi investointien takaisinmaksulaskelmineen ennen palvelun kehittämisen aloittamista tai siirtoa. Arvioiden oletuksena on, että palvelukeskuksella on keskeinen ratkaisujen toteuttajarooli ICT-muutosohjelmaehdotuksen toimenpiteissä. Maakunnan toiminta-arkkitehtuurin selkiytyttyä muodostamisen vaihtoehtoja tulee jatkovalmistelussa täsmällisemmin arvioida kaikille maakunnille yhteisten palvelujen kehittämisen, ohjattavuuden, tulevien maakuntien ja sote- organisaatioiden sitoutumisen, rahoitustarpeiden, tehtävien siirtoon liittyvien kustannusten, toteutusaikataulun, riskienhallinnan, hankintajuridiikan ja kilpailuneutraliteetin näkökulmista.

Esivalmistelu- ja väliaikaishallinnon aikana toteutetaan merkittäviä muutoksia ICT-palveluiden käyttäjäorganisaatioissa. Palveluiden rahoittaminen asiakasmaksuin tuottaa merkittävästi lisätyötä sekä käyttäjäorganisaatiolle että palvelukeskukselle. Tämän perusteella ehdotetaan, että palvelukeskuksen toiminta rahoittaa suoraan budjettivaroin ainakin esivalmistelu- ja väliaikaishallinnon vaiheissa. Palvelukeskuksen toiminnan käynnistämisen yhteydessä tulee arvioida ja tarkentaa hankinta- ja kilpailulainsäädännöllisiä kysymyksiä koskien ICT-palvelukeskusta. Näitä kysymyksiä ovat mahdollisesta käyttövelvoitteesta aiheutuvat valtiontukikysymykset: Jos palveluiden käyttö rahoitetaan asiakasmaksuin, niin voidaanko käyttövelvoitteen myötä maakunnat velvoittaa rahoittamaan palvelukeskuksen toimintaa? Palvelukeskuksen ohjausmallia suunniteltaessa on huomioitava maakuntien näkökulma: Jos palvelukeskuksen tehtäviä ja organisointimallia ohjataan lailla ja ministeriöiden päätöksin, niin uhkaako tämä palvelukeskuksen inhouse-asemaa maakuntien näkökulmasta, joiden pitäisi voida ohjata toimijaa ”kuin omaansa”?

Esivalmistelu- ja väliaikaishallintovaiheessa vuoteen 2019 saakka ICT-palvelukeskus ei pääsääntöisesti rakenna omaa tuotantoa, vaan järjestää/hankkii ICT-palvelut markkinoilta tai kuntien/kuntayhtymien omistamilta yhtiöiltä. Täten turvataan kilpailuneutraliteetti eikä palvelukeskuksen palveluiden mahdollisella käyttövelvoitteella luoda palvelukeskukselle yksinoikeutta tuottaa laajasti sellaisia palveluita, jotka ovat sellaisenaan hankittavissa yksityisiltä toimijoilta. Siirtymävaiheen aikana vuosina 2019-2022 laajassa tehtävävaihtoehdossa B, tarvittaneen merkittävää omaa tuotantokyvykkyyttä erityisesti koskien asiakkuudenhallinnan, palveluohjauksen ja tiedolla johtamisen palveluita.

5.2 ICT-PALVELUJEN VAIKUTTAVUUS JA VAIKUTTAVUUDEN MITTAAMISESTA

Selvitystyössä suoritettujen haastattelujen yhteydessä haastateltavilta kysyttiin myös heidän näkemyksiään palvelukeskustoiminnan strategisista pitkän aikavälin hyödyistä sekä ICT-palvelukeskuksen vaikuttavuuden mittareista ja hyödyistä sekä aikavälistä millä hyödyt reaalisoituvat. Tässä kappaleessa on kuvattu kerättyjen vastausten yhteenveto.

Yleisesti vaikuttavuudella tarkoitetaan sitä miten hyvin prosessi ja sen tulokset saavuttavat niille asetetut tavoitteet. Vaikuttavuus jaetaan usein asiakasvaikuttavuuteen ja yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Asiakkaiden /kansalaisten näkökulmasta vaikuttavuus tarkoittaa sitä, miten hyvin julkinen hallinto ja sen palvelut kohtaavat asiakkaiden tarpeet ja odotukset. Tulostavoitteen keskeistä on erottaa yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet tuotoksia tai suoritteita koskevista toiminnallisista tulostavoitteista. Tulostavoitteet kuvaavat suoritteita kuten käsiteltyjen ostolaskujen määrää. Vaikuttavuustavoitteet kuvaavat toiminnan hyötyjä yhteiskunnassa kuten terveydenhuollon alueellisen saatavuuden paraneminen.

Vaikuttavuus kuuluu yhtenä osatekijänä tuloksellisuuteen. Vaikuttavuuden lisäksi tuloksellisuus sisältää palvelukyvyyn, aikaansaannoskyvyyn sekä tuottavuuden ja taloudellisuuden. Toiminnan tuloksellisuus ja tavoitellun vaikuttavuuden toteutuminen arvioidaan mittaamalla. Vaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa, sillä vaikuttavuutta aikaansaavat tekijät eivät ole selkeitä ja ne jakautuvat monelle eri taholle. Mittaaminen on myös tyypillisesti kallista ja aikaa vievää ja vaikuttavuus on usein todennettavissa vasta pitkän ajan kuluttua. Asiakasvaikuttavuutta mitataan tyypillisesti palvelun nopeutta, laatua ja asiakkaan kustannuksia kuvaavilla mittareilla.

Juuli Rinta-Hoiskan valtiovarainministeriössä kesällä 2016 valmistuneen Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin vaikuttavuuden mittaamisesta koskevan selvityksen perusteella Valtorin vaikuttavuutta ehdotetaan seurattavaksi seuraavilla alueilla: asiakaskokemus, palvelutuotannon laatu ja kustannustehokkuus sekä henkilöstövoimavarojen hallinta. Tässä ehdotuksessa korostuu asiakasnäkökulma selkeämmin kuin tulosprismaan perustuvassa tavoitteiden ryhmittelyssä.

Selvitystyössä haastatellut henkilöt totesivat, että ICT-palvelujen vaikuttavuutta ja hyötyjen realisoitumista tulee tarkastella toiminnan kehittymisen ja yhteentoimivuuden kautta. Toiminnan kehittämisen tavoitteisiin lukeutuvat horisontaalinen ja vertikaalinen palveluintegraatio, jonka hyötyjä ovat asiakaskokemuksen paraneminen sekä kustannusten kasvun hillitseminen. Kustannusten kasvua hillitsevät toimitilarakentamisen ja henkilömitoitustarpeen väheneminen, matkustamiseen käytetyn ajan väheneminen, kertaalleen jo kerätyn sote -tiedon hyödyntäminen, sekä asiakkaiden/potilaiden sairaalapäivien väheneminen ja yhteydenottojen kanavoituminen korkean kustannuksen sote -palvelusta kuten ensiapu tai lääkärin vastaanotto matalamman kustannuksen sähköisiin ja kasvokkain tapahtuviin sote -palveluihin, toteutettuna myös asiakkaan kotona.

Haastateltavat totesivat, että tarvitaan kansallisen ohjauksen tueksi mittareita, joilla ohjataan yhteiseen kokonaisarkkitehtuuriin perustuvien, hallinnonalojen väliset rajat ylittävien ICT-palvelujen kehittämistä ja käyttöönottoa. ICT-palveluiden avulla tulee kyetä moderniin viestintävälitykseen, prosessien virtuaaliseen, digitaaliseen toteuttamiseen, tiedon rakenteiseen kirjaamiseen ja liikkumiseen toimijoiden välillä, tiedon avaamiseen ja yhteiskäyttöön sekä asiakkaiden hallintaan. ICT-palveluilla tulee voida nopeasti ja tehokkaasti tuottaa, analysoida, konsolidoida ja välittää tietoa, koska ICT-palvelukeskuksen lisäarvo muodostuu toiminnan tasolla

tapahtuvasta integraatiosta. Suomen eri puolilla on erilaisia kyvykkyksiä tuottaa sote - palveluja ja parhaita käytäntöjä tulisi saada levitettyä kansallisiksi.

Nähtiin mahdolliseksi, että uutta teknologiaa hyödyntämällä sote -palveluissa voidaan saavuttaa säästöjä. ICT-palvelujen yksikkökustannuksia on mahdollista saada alennettua, mutta aikaa tähän arvioitiin kuluvan yli kolme vuotta. Palvelun kehittämiseen ja käyttöönottoon kuluu vähintään muutama vuosi, minkä jälkeen tehokkuuden parantaminen on mahdollista.

Vaikuttavuuden mittareiksi ehdotettiin seuraavia:

- Yhteisten toiminnallisten prosessien ja menettelyjen kattavuus maakunnissa,
- määrärahojen käyttö kohteittain,
- toiminnallisten prosessien taloudellinen tehokkuus:
 - sote -palvelun hinta verrattuna markkinahintaan,
 - toimitilojen /toimitilarakentamisen tarve,
 - prosessien vaatima henkilömitoitus,
 - matkustamiseen käytetty aika,
 - asiakkaan/potilaan yhteydenottojen kanavoituminen eri kustannustasojen sote -palveluihin,
- toiminnallisten prosessien läpimenoaika: esimerkiksi saumattoman hoitoketjun kesto,
- kasvokkain tapahtuvien sote -palvelukäyntien määrän kehittyminen,
- tiedot seuraavat asiakasta/potilasta: esimerkiksi samaa tutkimusta ei tehdä useaan kertaan vaan kertaalleen kerätyt tiedot ovat saatavilla,
- sote -tietojen luottamuksellisuuden ja eheyden turvaaminen,
- asiakkaiden/potilaiden asiakastyytyväisyys,
- ICT-palvelujen käyttäjien asiakastyytyväisyys,
- ICT-järjestelmä tukee eikä rajoita toimintaa: ICT-järjestelmän käytön vaatima aika,
- sähköisen asiakaspalvelun käyttömäärä,
- mahdollisuus käyttää sähköistä asiakaspalvelua,
- asiakkaiden/potilaiden yhteydenottojen kanavoituminen: puhelin/sähköinen palvelu,
- yhteisten ICT-palvelujen käyttöaste/ käytön kattavuus maakunnissa,
- ICT-palvelun toimintavarmuus: saatavuus 24/7/365,
- ICT-palvelun laatu,
- ICT-palvelun toiminnan varmistaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa,
- ICT-kustannus/käyttäjä tai kustannus/työasema ja
- perustietotekniikkakustannusten määrä.

5.3 RISKIANALYYSI

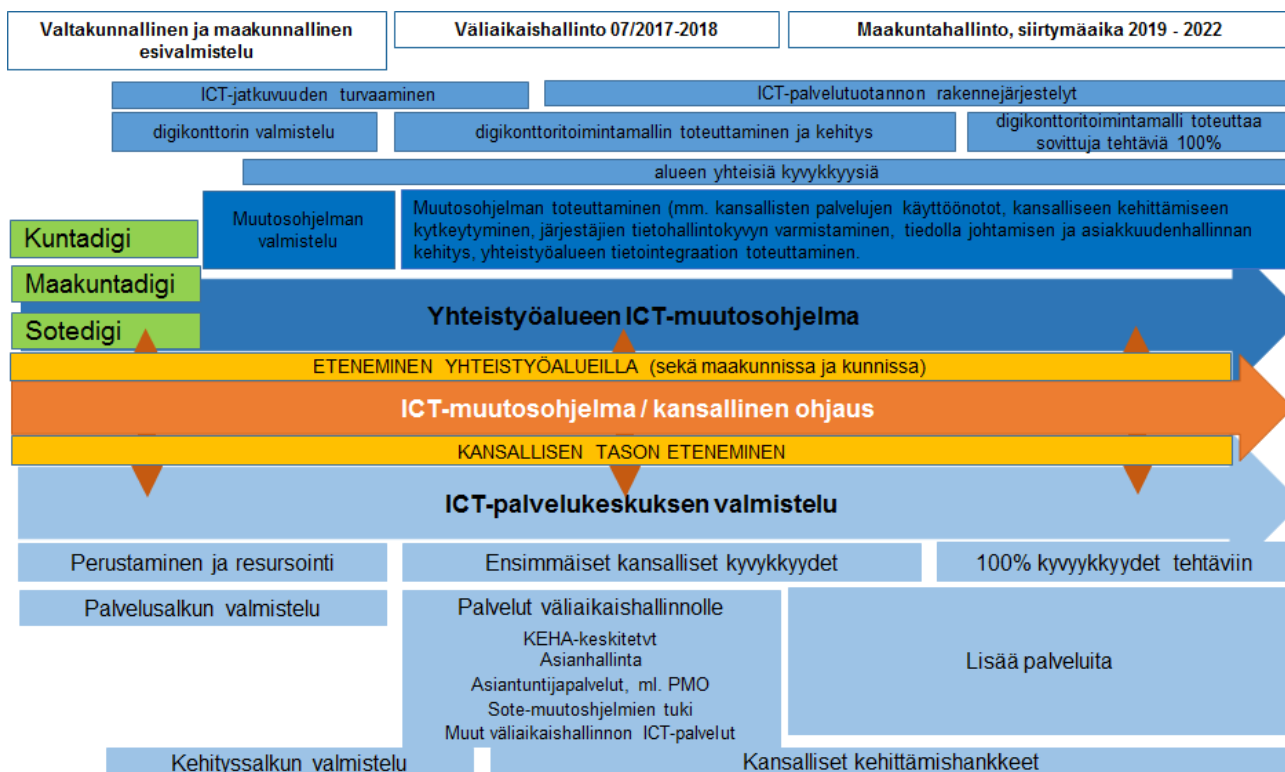
Kuvassa 25 on hahmotettu ICT-palvelukeskuksen perustamisen ja toiminnan riskejä.

Riskin kuvaus	Todnäk	Vaikt	Riski	Toimenpiteet
Palvelukeskuksen tehtävästä ei tehdä päätöstä ja toiminnan käynnistyminen viivästyy	2	2	4	Valtio perustaa palvelukeskuksen yhdessä maakuntien kanssa vuoden 2017 alusta
Palvelukeskus ei saa hankittua osaavaa henkilöstöä	1	3	3	Palvelukeskuksella on lupa rekrytoida avainosaamista ja tarvittaessa ostaa liiketoimintoja
Maakunnat ovat tyytymättömiä palvelukeskuksen palveluihin eivätkä sitoudu sen toimintaan	2	3	6	Palvelukeskus kehittää ja tarjoaa vain asiakkaiden hyväksymiä palveluita
Palvelukeskus ei tuota hyötyjä vuoteen 2023 mennessä	1	3	3	Jokaisen kansallisen ICT-palvelun osalta laaditaan kustannus/hyötylaskelmat ennen sen järjestämisvastuun määräämistä yhteiselle ICT-palvelukeskukselle

Kuva 25. ICT-palvelukeskuksen perustamisen ja toiminnan riskiarvio

6 SOTE ICT-PALVELUKESKUKSEN JATKOVALMISTELU OSANA ICT- MUUTOSOHJELMAA

Sote-muutoksen ICT-valmistelun seuraavia tehtäviä on esitetty kuvassa 26.

Kuva 26. ICT-palvelukeskuksen rakentuminen ja yhteistyöalueella tapahtuva eteneminen.

Tehtäviä ovat:

- Sote-ICT -muutosohjelman käynnistäminen 9/2016-2022
- Linjaus tietohallinnon ohjauksesta, 12/2016 mennessä
- Linjaus asiakas- ja potilastietojärjestelmistä, 12/2016 mennessä
 - ICT-muutosohjelman kansallisten strategisten kehittämiskohteiden linjaus ja toimenpiteiden resursoinnin varmistaminen:
 - yhteiset asiakkuudenhallinta- ja toiminnanohjausratkaisut kaikille maakunnille (UNA/APOTTI-yhteistyössä)
 - Käynnissä olevien projektien tavoitteiden ja tuotosodusten relevanssin arviointi reformin tavoitteiden näkökulmasta (ODA, Virtuaalisairaala, ...)
- Maakunnan soten toiminta-arkkitehtuurin ja maakunnan toiminta-arkkitehtuurin laadinta, 12/2016 mennessä
 - ICT-muutosohjelman muiden kehittämiskohteiden ja yhteistyöaluetasolla valmisteltävien ja toteuttavien SOTE ICT-muutosten linjaus
 - maakunnan ja maakunnan soten toiminta-, tieto- ja tietojärjestelmäarkkitehtuurien laadinta -> ICT-palvelukeskuksen palvelujen käyttäjät ja volyymit
 - nykyisten ratkaisujen ICT -konsolidointi, hankinnat ja kilpailutukset, kansallisten käynnissä olevien kehityshankkeiden toteutusten ja käyttöönottojen vastuiden määrittely

- ICT-palvelukeskuksen palveluvalikoiman ja sen laajentamisen linjaus
- ICT-palvelukeskuksen valmistelu: Ohjausryhmän ja valmisteluryhmien perustaminen ja työn käynnistäminen 10/2016 alkaen
 - Uusien ensivaiheen ICT-ratkaisujen määrittely ja suunnittelu 6/2017 mennessä
- ICT-palvelukeskuksen perustaminen yhtiönä Q1/2017 alkaen: Hallituksen ja toimitusjohtajan valinta ja yhtiön toiminnan käynnistäminen

ICT-palvelukeskuksen toiminnan käynnistämisen rinnalla tulee erikseen huolehtia kuntiin ja kuntayhtymiin jäävien tehtävien tarvitsemien ICT-palvelujen organisoimisen järjestelyistä. Kuntien vastuulla olevalle muutokselle tulisi muodostaa erillinen ohjelma.

Toimintaympäristön muutos jatkuu vielä vuosia, joten ICT-palvelukeskuksen tehtävissä sekä ekosysteemin toimintamallin toteuttamisessa tulee olla joustoa. Erityisesti tuleva valinnanvapausmalli (toteutusmallista riippuen) ja siihen liittyvä yhtiöittäminen laajuus vaikuttaa merkittävästi ICT-palvelukeskustyhtiön tehtävien laajuuteen sekä mahdollisen palveluiden tilaajakunnan kokoon, koska kilpailluilla markkinoilla toimivien sote-yhtiöiden ei liene mahdollista olla ICT-palvelukeskuksen asiakkaita. Valinnanvapausmallilla on myös iso merkitys sosiaali- ja terveydenhuollon tietointegraatioihin ja tietojärjestelmäkokonaisuuteen. Laajan valinnanvapauden toteutuessa sote-yhtiöiden yhdeksi kilpailutekijäksi voi muodostua yhtiön käyttämät tietojärjestelmäpalvelut. Toisaalta laajaan valinnanvapauteen liittyvän julkisen sote-tuotannon yhtiöittäminen rajoittanee ao. yhtiöiden mahdollisuuksia hyödyntää tulevien maakuntien yhteisiä tietojärjestelmäratkaisuja ja -palveluja. Tilanteesta voi aiheutua mm. seuraavia vaikutuksia:

- markkinoilla toimiva sote-yhtiö joutuu järjestämään ICT-hallinnan ja kilpailuttamaan järjestelmänsä sekä huolehtimaan niiden ylläpidosta ja kehittämisestä erikseen tai yhdessä vastaavien toimijoiden kanssa,
- olemassa olevat alueelliset ICT-tuotanto- ja kehittämiskokonaisuudet joudutaan purkamaan ja järjestämään uudelleen,
- tiedonhallinnan kannalta kattavien alueellisten tietointegraatioiden toteuttaminen tulee haasteellisemmaksi.

Jatkovalmistelussa on välttämätöntä, että valinnanvapausmallin aiheuttamat vaikutukset analysoidaan ja selvitetään keinot, jolla voidaan varmistaa reformin tavoitteiden toteutuminen tiedon integraation osalta. Käytännössä tietorajapintaratkaisut on ulotettava sote-yhtiöihin saakka, jotta asiakkaiden/potilaiden tiedot ovat saatavilla.

Valmistelussa olevan ICT-muutosohjelman tulee olla omistajiensa ohjauksessa ja sen tulee tarkentua vaiheittain valmistelu- ja siirtymäkauden muutossuunnitelmaksi, johon pohjautuen myös päätökset ICT-palvelukeskuksen tehtävistä ja toimintamallesita voidaan perustaa. Tärkeää on, että yhtäaikaaisesti kansallisen valmistelun kanssa maakunnat valmistelevat yhteistyö-alueittain yhteistä ICT-muutosohjelmaa sekä kullekin yhteistyöalueelle soveltuvaa digikonttorin toimintamallia ja tehtävien organisoimista. Tämän menettelyn tavoitteena on sovittaa yhteen ja priorisoida kansallisella ja alueellisella tasolla tarvittavat muutos- ja kehittämistoimenpiteet sekä varmistaa kriittisten muutostoimenpiteiden toteuttamiseen tarvittavat kyvykkyudet. Kokonaisuus edellyttää toiminnan ja tietohallinnon tiivistä yhteistyötä suunnittelussa ja johtamisessa. Kansallisen ja alueellisen ekosysteemin kehittymisen kannalta on olennaista, että kullakin tasolla on riittävä kyvykkyys digitalisoinnin, tiedonhallinnan ja ICT-hallinnan toteuttamisen kannalta.

ICT-muutosohjelman jatkovalmistelussa tulee myös varmistaa, että maakunnille ja yhteistyö-alueille jää liikkumatilaa myös kunta-maakuntarajapinnan ylittäviin ICT-palveluihin ja ICT-rakennejärjestelyihin. Tämän vuoksi ICT-muutosohjelman valmistelussa tulee huomioida sosiaali- ja terveydenhuollon, maakuntakokonaisuuden ja kuntien näkökulmat. Muutosohjelman on varmistettava toiminnallisten muutosten käynnistyminen maakuntien lisäksi myös yhteistyöalueilla.

LIITTEET

Liite 1. Alustava palveluluettelo

Liite 2. Analyysi ICT-palvelukeskuksen mahdollisista palvelukokonaisuuksista

Liite 3. Esimerkkejä toimintamallin jatkovalmistelun konkretisoimiseksi

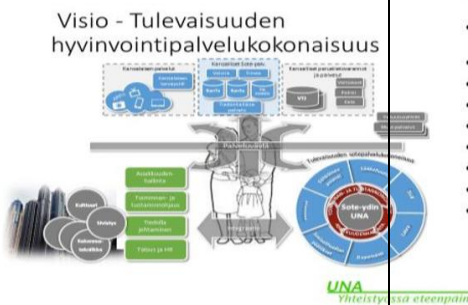
LIITE 1 ALUSTAVA PALVELULUETTELO

Lyhenteet:

M = maakuntajärjestäjä, PL = palvelulaitos, V = Valtio, PAKE = maakuntien ICT-palvelukeskus

THH PAKE = Maakuntien talous ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus

Tarve	Palvelu	Asiakkaat	Omista ja Julkaisuaika	Seuraavat toimenpiteet Arvio investointitasosta >2022 (Lähde ICT-muutosohjelmaehdotus)
<p>Kansalaisten sähköiset asiointi- ja monikanavaiset asiakas-palveluratkaisut</p> <p>-omahoito</p> <p>- valinnan-vapaus</p>	<p>Sähköisten palvelukokonaisuuksien julkaisukonsepti ja</p> <p>"Maakunnan Virtuaalisote 2.0"</p> 	<p>M</p> <p>PL</p>	<p>PAKE/ Sote erityisyhtiö 2019</p>	<p>-Määritellään ja toteutetaan maakuntatason yhteinen konsepti "Virtuaalisote 2.0" yhteistyössä nykyisten kansallisten palveluiden omistajien ja hankekonsortioiden kanssa</p> <p>-sovitaan hallintamalli AKUSTI-foorumin / väliaikaishallinnon/ KAPA/KANTA palvelujen omistajien kanssa</p> <p>-toteutetaan ketterästi ja käyttäjälähtöisesti sekä panostetaan erityisesti käyttöön</p> <p>Investointitaso: xx milj€</p>
<p>Tiedolla johtamisen ratkaisut ja palvelut</p>	<p>Tietojohtamisen Sähköisen työpöytä</p> <p>-Johdolle</p> <p>-Luottamushenkilöille</p> <p>-Työntekijöille</p> <p>-kansalaisille</p> <p>Tietojohtamisen työkalut ja palvelut;</p> <p>-DW ja BI</p> <p>-Sote-ohjausjärjestelmäpalvelut</p> <p>-analyysi- ja raportointipalveluja</p> 	<p>M</p> <p>V</p>	<p>PAKE/ Sote erityisyhtiö 2019</p>	<p>-Tarkennetaan PAKE:n rooli ja työnjako kansallisen Sote-ohjausjärjestelmä kehittämisessä THL:n/STM:n kanssa</p> <p>-Kehityshankkeen käynnistys</p> <p>ensin maakunnan ja myöhemmin palvelulaitoksen tarpeisiin</p> <p>-shp:ien ja isojen kaupunkien parhaiden käytäntöjen ja hankkeiden arviointi ja hyödyntäminen</p> <p>-palvelupakettien käyttöönotto ja sote vaikuttavuusmittareiden toteuttaminen</p>

				Investointitaso: xx milj€
Asiakkuudenhallinta ja palveluohjauksen ratkaisut	<p>Palvelulupauksenhallinta-UNA ytimen toteuttaminen maakuntien järjestämistehdävän tarpeisiin</p> <p>Visio - Tulevaisuuden hyvinvointipalvelukokonaisuus</p> 	M PL	PAKE/ Sote erityisyhtiö 2019	<p>-toteutetaan osana sote-tietojärjestelmäkokonaisuuden yhteistä "UNA ydintä".</p> <p>-ytimen hallinta- ja hankintamallilla mahdollistetaan sen hyödyntäminen sotejärjestäjän lisäksi myös tuottajille.</p> <p>-Neuvottelut UNA konsortion ja APOTTI Oy:n kanssa.</p> <p>-toteutus Sote-erityisyhtiössä</p> <p>Investointitaso: xxx milj€</p>
Palvelutuottajien hallintaratkaisut	<p>Palveluintegraatiota tukeva toiminnanohjaus, palvelutuottajien ja palveluketjujen hallinnan tietojärjestelmäpalvelu</p>	M PL	PAKE/ Sote erityisyhtiö 2019	<p>-järjestäjätason toiminnanohjausratkaisu osana sote-tietojärjestelmäkokonaisuuden "UNA-ydintä" ja hallinnon toiminnanohjausratkaisua</p> <p>-Neuvottelut UNA konsortion ja APOTTI Oy:n kanssa.</p> <p>-Neuvottelut PSOP-konsortion kanssa</p> <p>Investointitaso: xxx milj€</p>
Maakuntaintegraatiokratkaisut ja rajapintapalvelut	<p>Kanta-palveluiden hyödyntämisen laajentaminen. Maakuntien sote integraatio- ja alustapalvelut. KAPA ja KANTA-palveluja täydentävät ratkaisut ja -palvelut.</p>	M PL T	PAKE/ Sote erityisyhtiö 2018	<p>-nykyisten inhouse yhtiöiden integraatiokratkaisujen hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen</p> <p>-kehittämisen ja toteuttamissuunnitelman laadinta osana kansallista integraatioarkkitehtuuria.</p> <p>Investointitaso: xx milj€</p>
Asiakas- ja potilastietojärjestelmät ratkaisut	<p>Uudet Sote tietojärjestelmäkokonaisuuden yhteiset ratkaisut ja palvelut palvelulaitosten sekä kansallisesti hallitut ja ylläpidetyt avoimet ydinkomponentit monituottajaympäristön toimijoiden ja palvelukehityksen hyödynnettäväksi. Esimerkiksi lomakepalvelu, jota nyt suunnitellaan Apotin ja UNAn kanssa yhteistyössä; ODA:n ammattilaisliittymä; THS / asiakas-suunnitelma.</p>	PL M	PAKE/ SOTE erityisyhtiö. 2020	<p>-Neuvottelut UNA-konsortion kanssa kansallisesta avoimen ja modulaarisen arkkitehtuurin mukaisesta toteutuksesta siten, että se mahdollistaa laajan sovelluserroksen toteuttamisen monituottajaympäristössä markkinoiden kyvykkyyttä hyödyntäen</p> <p>-valtion linjaus kansallisen suurhankkeen käynnistämisestä</p> <p>-hanketoimiston perustami-</p>

				nen 2016 Investointitaso: xxx milj€
Tietohallinnon ja ICT:n asiantuntijapalvelut	Ensivaiheen asiantuntijapalvelut alla.	M PL V	PAKE	-osaamisprofiilien suunnittelu -rekrytointien suunnittelu ja toteutus -alihankintasopimukset
- Hanketöimistöpalvelut	ICT-muutosohjelman ja kehityshankkeiden tuki		10/ 2016	-SIAM -työkalujen määrittely, hankinta ja käyttöönotto
- Arkkitehtuuripalvelut	KA-suunnittelu ja hallintamallipalvelut, erityisesti tietotekniikkitehtuurien ja integraatiosuunnittelupalvelut		10/ 2016	-maakunta kohdealueen KA-suunnittelun käynnistäminen -KA-suunnittelu ja hallintatyökalujen hankinta -KA-yhteistyöverkoston vahvistaminen
- Tietoturvaluussuunnittelu	Tietoturva, tietosuojaja-, kyberturvallisuuden ja varautumissuunnittelun sekä auditoinnin palvelut		6/ 2017	-Tieto- ja kyberturvallisuusasiantuntijoiden rekrytointi.
-Hankinnat ja toimittajien hallinta	Hankintojen suunnittelu, toteutus ja sopimusten hallintapalvelut (mm. kartotukset, siirrot)		6/ 2017	-SIAM -työkalujen määrittely, hankinta ja käyttöönotto
Koko maakunnan näkökulmasta: Hallinnon ja toiminnanohjauksen ratkaisut	Talous, henkilöstö, palkkahallinnon ja materiaalihallinnon tietojärjestelmäpalvelut			Selvitetään maakuntaDigi työn yhteydessä.
	Asian hallinnan sovelluspalvelut maakuntien viitearkkitehtuurin tavoitellun			Selvitetään maakuntaDigi työn yhteydessä.

LIITE 2: ANALYYSI ICT-PALVELUKESKUKSEN MAHDOLLISISTA PALVELUKOKONAISUUKSISTA

Taulukko 1. Väiliraportissa 31.5.2016 esitetty näkemys mahdollisista sote ICT-palvelukeskuksen palveluiden ryhmittelystä, sama kuin raportin kuva 4.

Vahvuudet	Heikkoudet
+ luo tiedon hyödyntämisen ja tietotuotannon edellytyksiä uuden sote -järjestämismallin toimeenpanolle	- tarvitsee tiedon integrointialustan julkisten ja yksityisten tuottajien, järjestäjien ja valtion välille
+ luo digitalisoinnin kyvykkyyttä ja sähköisiä palveluja virkamiehille: palvelusuunnittelu ja -raportointi	- Vaatii tiedon analysoinnin osaamisen kehittämistä
+ luo sähköisiä palveluja kansalaisille: valinnanvapautteen ja osallisuuteen liittyvät palvelut	- Vaatii integraatorajapintoja myös toiminnanohjauksen, talouden ja laskutuksen järjestelmiin
Mahdollisuudet	Uhat
+ potilaiden/asiakkaiden ja tuottajien segmentointi ja profilointi	- tietoturvasuuden ja tietosuojan tiukat vaatimukset estävät tietojen horisontaalisen ja vertikaalisen jakamisen ja analysoinnin
+ mahdollisuus järjestäjän suorittamaan parempaan palvelusuunnitteluun	

Taulukko 2. Analyysi koskien palvelukoreja: A) Tiedot seuraavat asiakasta, B) Asiakashallinta ja D) Integraatoratkaisut, ICT-palvelukeskuksen palveluina. Palvelujen tilaajana/käyttäjänä maakunta ja/tai palvelulaitos.

Johtopäätös taulukon 2 perusteella: Sote ICT-palvelukeskus organisoii tiedot seuraavat asiakasta, asiakashallinnan sekä tietojen rajapintaratkaisut ja tietovarannot kaikille maakunnille vuodesta 2019 alkaen sekä tarvittaessa palvelulaitoksille.

Vahvuudet	Heikkoudet
+ yhtenäiset talous-, henkilöstö- ja toiminnanohjausratkaisut ja prosessit kaikilla maakunnilla käytössä tietojohtamisen perustana	- nykytilanteen infraratkaisujen ja sovellusten hajanaisuus ja integraatoratkaisujen kalleus
+ digitalisoinnin kyvykkyyttä sekä yhteisiä tietojohtamisen ja sähköisten prosessien palveluja on helpommin mahdollisuus rakentaa	- yhtenäisten tilipuitteiden ja mittareiden laadinnan vaikeus
+ yhtenäisen asianhallinnan ja sähköisten kokouskäytäntöjen avulla säästetään työajassa ja materiaalikustannuksissa	- ketteryyden puute
+ keskitetyllä muutostuella voidaan varmistaa kriittisten osaamisten saaminen käyttöön	- Vaatii integroitumista asiakas/potilastietojärjestelmiin toiminnanohjausjärjestelminä
Mahdollisuudet	Uhat
+ raportointimahdollisuudet neuvottelumenettelyn pohjaksi valtiolle helpottuvat	- kuntien IT-menojen yksikkökustannusten kasvu ja toiminnallinen yhteistyö kuntien kanssa rajoittuu, osaavat henkilöt siirtyvät pois kunnista
	-hankinta- ja kilpailutusprosesseista tulee pitkiä ja raskaita

Taulukko 3. Analyysi koskien palvelukoria C) Maakuntahallinnon ja toiminnanohjauksen ratkaisut, ICT-palvelukeskuksen palveluna. Palvelujen tilaajana/käyttäjänä maakunta ja/tai palvelulaitos.

Johtopäätös taulukon 3 perusteella: ICT-ratkaisujen mahdollinen keskitetty organisointi harkitaan huomioiden maakunnan kaikkien tehtävien ja sen sidosryhmien ICT-ratkaisujen organisointi.

Vahvuudet	Heikkoudet
+ ICT-palvelut tukevat uusien yhtenäisten toimintamallien käyttöönottoa	- valtiolta, sairaanhoitopiireistä ja kunnilta siirtyy henkilöitä ja hajanaista IT-infrastruktuuria maakunta-järjestäjään ja -tuottajaan
+ yhteisiä uusia sovellus- ja tietopalveluja ja yhteisiä prosesseja on mahdollisuus rakentaa maakuntatasolla	- varjo IT:n syntyminen maakunta-järjestäjän ja -tuottajien eri toimintayksiköihin
+ suuruuden ekonomian tuottamat kustannussäästöt	- kehityspolku yhtenäisiin palveluihin on pitkä sote-tuottajien jo tekemien uusien ICT-ratkaisuvalintojen johdosta
Mahdollisuudet	Uhat
+ hankintastrategioilla voidaan vaikuttaa markkinoiden ja ekosysteemin kehittymiseen	- Yhtenäisiin ICT-palveluihin siirtyminen aiheuttaa merkittäviä palvelukatkoksia sote-tuottajien 24/7/365 järjestelmissä
+ laajempi julkisen sektorin IT-reformi "Julkisen hallinnon KA"	- siirtymäkausi yhteisiin palveluihin on pitkä
+ Yksityisten toimijoiden asiakkaille/potilaille tarjoamien palveluiden/esineiden integrointi	- IT-yhteistyö kuntien kanssa vaikeutuu

Taulukko 4. Analyysi koskien palvelukoria E) Toimialasidonnaiset ratkaisut SOTE ICT, ICT-palvelukeskuksen palveluna. Palvelujen tilaajana/käyttäjänä maakunta ja/tai palvelulaitos.

Johtopäätös taulukon 4 perusteella: Sote ICT-palvelukeskus organisoii yhteisiä SOTE toimialasidonnaisia palveluja kaikille maakunnille vuodesta 2019 alkaen sekä tarvittaessa palvelulaitoksille. Maakuntiin jäivät erikoissairaanhoidon ja ensihoidon tehtävien ICT-palvelut ratkaistaan erikseen 5 alueen yhteistyönä.

Vahvuudet	Heikkoudet
+ helppo hankinta maakunnille	- Harvoin tai vain muutaman maakunnan tarvitsemaa asiantuntijatukea ei ole kokonaistaloudellisesti edullista hankkia keskitetysti
+ suuruuden ekonomian tuottamat kustannussäästöt	- ketteryyden puute
Mahdollisuudet	Uhat
+ osaamisen keskittyminen tuottaa uusia ideoita	- asiantuntijatukea ei ole markkinoilla riittävästi tarjolla
+ kansainvälinen yhteistyö	- hankinta- ja kilpailutusprosesseista tulee pitkiä ja raskaita
+ hankintastrategioilla voidaan vaikuttaa markkinoiden ja ekosysteemin kehittymiseen	

Taulukko 5. Analyysi koskien palvelukoria F) Asiantuntijapalvelut SOTE ICT, ICT-palvelukeskuksen palveluna. Palvelujen tilaajana/käyttäjänä maakunta ja/tai palvelulaitos.

Johtopäätös taulukon 5 perusteella: Sote ICT-palvelukeskus organisoii ja keskitetysti hankkii yhteishankintayksikkönä SOTE ICT asiantuntijapalveluita maakunnille, valtiolle ja palvelulaitoksille. Palvelu käynnistyy muutostukena vuodesta 2017 alkaen kunnille, valtiolle ja maakunnille.

Vahvuudet	Heikkoudet
+ yhtenäiset infrastruktuuriratkaisut mukaan lukien TUVE-palvelut kaikilla maakunnilla käytössä	- valtiolta, sairaanhoitopiireistä ja kunnilta siirtyy hajanaista IT-infrastruktuuria
+ yhteisiä sovellus- ja tietopalveluja ja yhteisiä prosesseja on mahdollisuus rakentaa yhteisen infrastruktuuriin perustuen	- varjo IT:n syntyminen maakunta-järjestäjän ja -tuottajien eri toimintayksiköihin
+ suuruuden ekonomian tuottamat kustannussäästöt	- Valtorin nykytilanne ei salli uusia asiakkuuksia vuonna 2017
Mahdollisuudet	Uhat
+ siirtyminen pilvipalveluihin 1-3 vuodessa maakunta-järjestäjien osalta	- yhtenäiseen infrastruktuuriin siirtyminen aiheuttaa merkittäviä palvelukatkoja tuottajien 24/7/365 järjestelmissä
+ laajempi julkisen sektorin IT-reformi "Julkisen hallinnon KA"	- siirtymäkausi yhteisiin infrastruktuuripalveluihin on pitkä
+ hankintastrategioilla voidaan vaikuttaa markkinoiden ja ekosysteemin kehittymiseen	- IT-yhteistyö kuntien kanssa vaikeutuu

Taulukko 6. Analyysi koskien palvelukoria G) Toimialariippumattomat infrastruktuuripalvelut, ICT-palvelukeskuksen palveluna. Palvelujen tilaajana/käyttäjänä maakunta.

Johtopäätös taulukon 6 perusteella: ICT-palvelukeskus keskitetysti organisoii ja hankkii maakunnille vuodesta 2019 alkaen toimialariippumattomat infrastruktuuripalvelut, mukaan lukien julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (TUVE) annetun lain mukaiset palvelut valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorista ja muulta nykyiseltä toimittajaverkostolta. Jatkossa selvitetään palvelujen mahdollinen keskittäminen Valtorin tuotettavaksi tai hankittavaksi suoraan markkinoilta yhteistyössä kuntasektorin toimijoiden kanssa.

Vahvuudet	Heikkoudet
+ luo tiedon hyödyntämisen ja tietotuotannon edellytyksiä uuden sote -järjestämismallin toimeenpanolle	- tarvitsee tiedon integrointialustan maakuntien sekä julkisten ja yksityisten sote-tuottajien välille
+ luo digitalisoinnin kyvykkyyttä ja sähköisiä palveluja maakunnille: palvelusuunnittelu ja -raportointi, palvelujen kustannusten seuranta	- Vaatii tiedon analysoinnin osaamisen kehittämistä
+ luo sähköisiä palveluja kansalaisille: valinnanvapauteen liittyvät palvelut	
Mahdollisuudet	Uhat
+ potilaiden/asiakkaiden segmentointi ja profilointi, innovatiivisten palvelujen tuottaminen tietoon perustuen	- tietoturvallisuuden ja tietosuojan tiukat vaatimukset estävät tietojen horisontaalisen ja vertikaalisen jakamisen ja analysoinnin
+ KAPA-rajapinnan käyttö	

Taulukko 7. Analyysi koskien palvelukoria D) Integraatoratkaisut, ICT-palvelukeskuksen palveluna. Palvelujen tilaajana/käyttäjänä palvelukeskukset, julkiset ja yksityiset sote-yhtiöt, kunnat ja valtio.

Johtopäätös taulukon 7 perusteella: SOTE ICT-palvelukeskus organisoii integraatioalustan sekä tietorajapinnat tietovarantoihin palvelukeskuksille sekä julkisille ja yksityisille sote-yhtiöille sekä kunnille ja valtio-ohjaajalle.

LIITE 3 ESIMERKKEJÄ TOIMINTAMALLIN JATKOVALMISTELUN KONKRETISOIMISEKSI

Seuraavassa on kuvattu esimerkkejä ekosysteemimallin eri toimijoiden rooleista, tehtävistä, toimintamallin soveltamisesta sekä alueellisten toimijoiden vaiheittaisesta kytkeytymisestä yhteistyöhön kansallisen Digipalvelukeskuksen kanssa.

Digipalvelukeskus Oy

Digipalvelukeskus toimii kaikilla yhteistyöalueilla olevissa toimipisteissä. Digipalvelukeskuksen kootaan toimintamallin edellyttämä osaaminen sekä riittävät resurssit yhtiön tehtävän hoitamiseen. Resursoinnissa huomioitavat osaamisalueet: johtaminen, palveluiden tilaajahallinta, kokonaisarkkitehtuurin hallinta, yhteentoimivuuden kehittäminen (esim. SYTKE), tietojen standardisointi, integrointi ja hyödyntäminen, ICT hankinnat, kehittämisen projektijohtaminen ja -hallinta, viestintä ja muutosjohtaminen, toiminnan ja ICT-palveluiden kehittäminen ja kehittäjäyhteisöjen työn fasilitointi sekä ICT-palveluiden tuottaminen ja asiakaspalvelu. Digipalvelukeskuksen eri toimipisteiden tulee pyrkiä verkottumaan ja erikoistumaan myös paikallisten toimijoiden kuten korkeakoulujen ja yritysten kanssa vahvistaen paikallisten osaamiskeskittymien kehittymistä.

Digipalvelukeskuksen yleisjohtoa ja hallintoa varten ei välttämättä ole tarpeen perustaa erillistä päätoimipistettä vaan tehtävät voidaan suorittaa eri toimipisteissä. Johtoryhmätyöskentelyssä ja muissa tehtävissä hyödynnetään sähköisiä työ- ja yhteydenpitovälineitä.

Digipalvelukeskuksen toimipisteet toimivat tiiviissä yhteistyössä (sama tila / virtuaalinen) yhteistyöalueiden digikonttoreiden kanssa ("laajennettuna organisaationa"). Digipalvelukeskus vastaa kansallisen kehittämisen verkostosta ja koordinoinnista ja tukee digikonttoreita kansallisten ratkaisujen käyttöönotossa ja hyödyntämisessä. Digipalvelukeskus jakaa ja varmistaa kansallisen verkoston parhaan osaamisen kaikkien yhteistyöalueiden digikonttoreille sekä kytkee digikonttoreiden hallinnoimien ja ylläpitämien alueellisten kehittäjäyhteisöjen osaamisen kansalliseen kehittämiseen.

Tietojärjestelmäratkaisujen hankintavaiheessa digipalvelukeskus toimii tilaavana tahona. Hankintatavoiksi voidaan etsiä malleja, jotka mahdollistaisivat hankittavien ratkaisujen käytön ja levittämisen maakuntien lisäksi myös muiden julkisomisteisten yhtiöiden kautta sekä niille yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajille, jotka ao. ratkaisun käyttöönsä haluavat.

Esimerkki: UNA-yhteistyössä syntyvät tuotokset voivat olla sellaisia, että niille on järjestäjätoimintojen ja palvelulaitosten lisäksi käyttöä myös yhtiötettävän sote-tuotannon, nykyisen yksityisen ja kolmannen sektorin tuotannon näkökulmasta. Tuotanto toimijat eivät kuitenkaan ole Digipalvelukeskus Oy:n asiakkaita. Liitteen 3 esimerkissä 4 on kuvattu laajemmin toimintamallin soveltamista UNA-hankkeessa.

Yhtiön tehtävänä on luoda yhteiskäyttöisten ratkaisujen osalta kustannustenjakomallit kehittämisen, käytön ja elinkaaren hallinnan rahoitusta koskien. Kansallisten ratkaisujen osalta yhtiö vastaa niiden elinkaaren hallinnan järjestämisestä siten että niiden käyttäminen on maksimaalista ja että ne pysyvät käyttäjien tarpeita vastaavina. Niiden ratkaisujen osalta, joissa aineettomat oikeudet ovat maakuntien tai digipalvelukeskuksen omistuksessa, yhtiön tulee luoda malleja, joilla kehitetty ratkaisu voidaan tarvittaessa kaupallistaa liiketoiminnaksi. Tämän liitteen 3 esimerkissä 2 on kuvattu toteutusta, jossa on huomioitu useita edellä kuvattuja periaatteita.

Digikonttori

Digikonttori on jokaisella yhteistyöalueella sovellettava toiminto, joka vastaa toimintamallista, jolla toteutetaan kansallisten ratkaisujen nopea ja tehokas käyttöönotto alueella sekä organisoidaan alueen järjestämis-, kehittämis- ja arviointitoiminnan tarvitsemat digitalisoinnin, tietohallinnon ja ICT-toiminnan kyvykkyydet alueen yhteiskäyttöön sekä osaksi kansallista kehittämisverkostoa. Digikonttori voidaan organisoida useilla eri tavoilla. Digikonttori toimii tiiviissä yhteistyössä (sama tila ja/tai virtuaalinen yhteisö) alueen digipalvelukeskuksen henkilöstön kanssa. Yhteistyöalueen digipalvelukeskustoiminta kytkee digikonttorin eli alueen yhteyspisteen koordinoiman digiverkoston osaksi kansallista kehittämisverkostoa.

Yhteistyöalueellaan digikonttori kokoaa ja koordinoi soten systeemiseen kehittämiseen ja kansallisten ratkaisujen implementointiin tarvittavia digiverkostoja. Digiverkostoissa ovat edustettuina sote-organisaatiot, ICT-osaamis- ja kehittäjäyhteisöt, maakunnan palvelulaitokset, ICT-palvelujen tuottajat ja palvelukosysteemin muut toimijat. Digiverkostot rakentuvat kulloisenkin tehtävän / tavoitteen edellyttämään laajuuteen.

Digiverkostot

Digiverkostojen erityisesti asiakkaita ja prosesseja koskevaan asiantuntemukseen pohjautuen määritellään uusia toimintamalleja ja niihin perustuen vaatimuksia tarvittaville uusille tietojärjestelmäratkaisuille. Asiakkaat ja prosesseihin osallistuvat sidosryhmät ovat keskeinen voimavara uusien innovaatioiden kehittämisessä. Digiverkostot toimivat tavoitteellisesti hyödyntäen siinä mukana olevien organisaatioiden tarjoamaa osaamista. Kehittämissyhteistyön tuotoksina voi olla mm. toiminnalliset kuvaukset uusista palvelumalleista ja vaatimukset niitä varten tarvittaville tietojärjestelmäratkaisuille. Digiverkoston kuulumisen ei velvoita osallistumaan ratkaisujen hankintaan. Hankintavaiheeseen osallistumisesta kukin osapuoli tekee erilliset päätökset. Ratkaisujen käytön ja elinkaarenhallinnan osalta digikonttorin roolina on ylläpitää käyttäjäverkostoja ja varmistaa, että ratkaisuja hyödynnetään maksimaalisesti ja että ne pysyvät käyttäjien tarpeita vastaavina.

Esimerkki 1: Alueellisen ja kansallisen ICT-muutosohjelman sekä ICT-palvelukeskuksen valmistelun yhteensovittaminen

Esimerkissä 1 oletuksena on, että yhteistyöaluetasolla lähdetään valmistelemaan ekosysteemimallin mukaista digikonttoria sekä alueen yhteistä ICT-muutosohjelmaa. Yhteistyöaluetasoisessa ICT-muutosohjelmassa tulee huomioida kansalliset ICT-muutosohjelmat sotea, maakunnan muuta toimintaa ja tulevaisuuden kuntaa koskien. Näiden tehtävien lisäksi yhteistyöaluetasoisesti

tulee varmistaa ICT-tuotannon jatkuvuus muutosvaiheessa. Esivalmisteluvaiheessa 09/16-06/2017 on keskeistä saada yhteistyöalueiden digikonttoritoiminnan kehitykseen ja ICT-muutosohjelmaan liittyvät valmistelurakenteet- ja prosessit liikkeelle. Esivalmisteluvaiheessa voi jo syntyä alueille digikonttorien pohjia esim. yhteisten PMO-toimintojen ja yhteiskäyttöisten asiantuntijaresurssien muodossa. Yhteistyöalueella tapahtuvaa valmistelua on syytä jo heti esivalmistelu vaiheessa sovittaa yhteen kansallisen valmistelun kanssa. Yhteensovittamista voidaan jo tässä vaiheessa tehdä esimerkiksi Digipalvelukeskuksen eri alueilla tapahtuvan toiminnan ja ao. alueen digikonttorin työskentelyn kesken. Toinen yhteensovittamisen tarve liittyy yhteistyöalueiden muutosohjelman valmisteluun. Valmistelussa tulee huomioida Digipalvelukeskuksen kyvykkyydet ja kansallisen kehitys- ja palvelusalkun sisältö. Digipalvelukeskuksen ensimmäiset kyvykkyydet tukevat alueiden muutosohjelmien valmistelua. ICT-muutostukea tulisi kohdistaa ensi sijassa viidelle yhteistyöalueelle ICT-jatkuvuuden turvaamiseen, digikonttoritoimintamallin sekä ICT-muutosohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon. Yhteistyöalueiden ICT-muutosohjelmien kohteina tulee huomioida esimerkiksi: toimintojen digitalisoinnin edistäminen, kansallisten palvelujen käyttöönotot, tiedolla johtamisen ja asiakkuuden hallinnan kehittäminen, yhteistyöalueen tietointegraation toteuttaminen, järjestäjien tietohallintokyvyn vahvistaminen, ICT-palvelutuotannon rakennejärjestelyt. Digikonttoritoimintamalli mahdollistaa sekä tulevaisuuden maakuntien että tulevaisuuden kuntien ICT-muutosohjelmien hallitun toteuttamisen.

Digipalvelukeskuksen sote-tehtävien toteuttaminen voidaan organisoida eri tavoin tämän selvitysraportin kohdan 4.2. mukaisesti.

- a) Osastoksi yhtiönä toimivan maakuntien ICT-palvelukeskuksen sisälle tai
- b) Erilliseksi yhtiöksi tai tytäryhtiöksi

Digipalvelukeskuksen organisointi ja mahdolliset tytär- tai muut yhtiörakenteet tarkennetaan valmisteluprojektin aikana ja varsinainen perustaminen tehdään tämän jälkeen. Raportin kuvassa 26 on havainnollistettu ICT-palvelukeskuksen valmistelua ja yhteistyöalueella tapahtuvaa etenemistä. Yhteistyöalueiden nykytila huomioiden digikonttorien rakentumisessa voi olla useita erilaisia periaatemalleja. Kuvissa 1 ja 2 on havainnollistettu kahta erilaista lähestymistapaa.

Kuva 1. Yhteisomisteinen yhtiö alueen digikonttorin pohjana

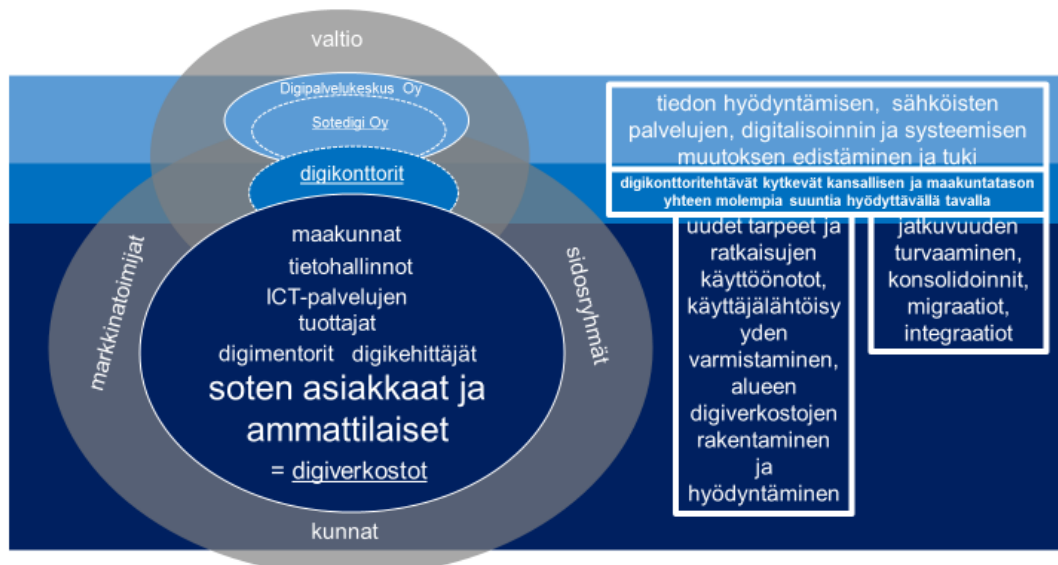
Kuva 2. Digiverkoston avainkyvykkyysien pohjalle rakentuva digikonttori

Kuvan 1 mallissa digikonttorin ydinkyvykkyudet ovat yhteistyöalueen maakuntien (ja kuntien) yhteisomisteisessa yhtiössä ja sitä täydennetään maakuntien avainkyvykkyyksillä ja muiden alueella toimivien tahojen, esimerkiksi in-house-yhtiöiden kyvykkyyksillä. Kuvan 2 mallissa digikonttori rakennetaan maakuntien avainkyvykkyysien ja alueella toimivien in-house-yhtiöiden kyvykkyyksistä. Kuvien malleja ei voida suoraan toteuttaa vaan esivalmisteluvaiheessa työ (ICT-jatkuvuuden turvaaminen, alueen ICT-muutosohjelman ja digikonttoritoiminnan valmistelu) tulee saada liikkeelle nykyisten organisaatioiden keskinäisellä työn ja vastuun jaolla. Lähtötilanteessa voidaan päästä liikkeelle eri organisaatioista nimettyjen valmisteluresurssien avulla.

Tavoitteeksi kannattaisi asettaa, että väliaikaishallinnon loppuun mennessä (02/2018) jokaisella yhteistyöalueella on käynnistynyt digikonttoritoiminta ja alueen yhteisen ICT-muutosohjelman toteuttaminen.

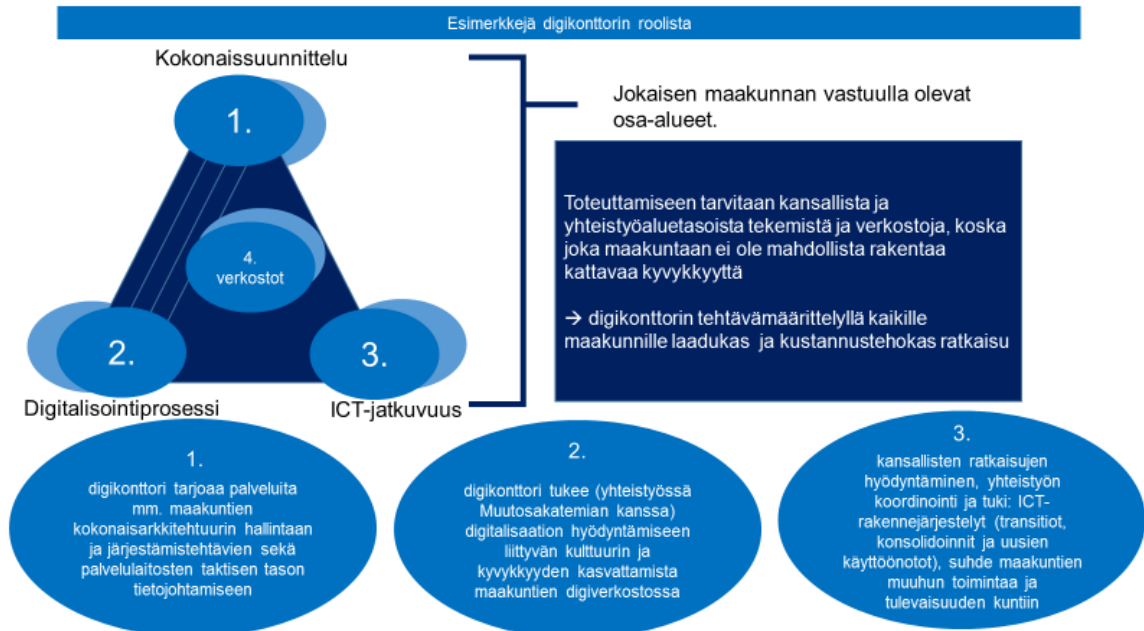
Esimerkki 2. Ekosysteemimallin eri toimijoiden kuvaukset ja esimerkkejä

Digipalvelukeskuksen, digikonttorien ja digiverkoston tehtävät voidaan tiivistää kuvan 3 mukaisella tavalla.

Kuva 3. Ekosysteemimallin eri toimijoiden tehtäväalueet.

Maakuntien näkökulmasta toimintamalli tuottaa hyötyä jokaisen maakunnan vastuulla olevien osa-alueiden hoitamiseen. Osa-alueet ovat: kokonaissuunnittelu, ICT-jatkuvuus, digitalisointiprosessi ja verkostot. Tehtävien toteuttamiseen tarvitaan kansallista ja alueellista tekemistä ja yhteistyöverkostoja, koska joka maakuntaan ei ole mahdollista rakentaa kattavaa kyvykkyyttä. Kuvassa 4 on esimerkinomaisesti kuvattu eri osa-alueita koskevaa digikonttorin tekemistä.

Kuva 4. Digikonttorin tehtäviä

Yksityiskohtaisempi tehtävien kuvaus on taulukossa 1.

MAAKUNNAT – TILAAJA- JA OMISTAJAOHJAUS SEKÄ SOPIMUSTEN OSAPUOLET	Toimija	Tehtävät	Palvelut	Esimerkkejä
	digiverkostot (sisältää tilaaja- ja tuottajarooleja)	Kansallisten, alueellisten ja maakuntakohtaisten palvelujen käyttöönotot Uusien palvelujen kehittämisen tarpeet ja resurssit kehittämiseen Maakuntakohtaisten uusien palvelujen hankinta ja toteuttaminen Maakuntakohtaisten jatkuvien ICT-palvelujen tilaaminen ja tuottaminen	Asiantuntijapalvelut Sote-ICT-tuotanto	Asiantuntijoita: asiakas- ja ammattilaisrajapinta, toiminnan ja tietohallinnon kehittäminen, käyttöönotot, kokonaisarkkitehtuuri, siirtymävaiheen migraatiot, integraatiot ICT-tuotanto: päätelaitepalvelut, tietoliikennepalvelut, konesali- ja kapasiteettipalvelut, paikalliset sovelluspalvelut, viestintä- ja kommunikaatiopalvelut, integraatiopalvelut)
	digikonttori	Tukee ja koordinoi kansallisten ratkaisujen käyttöönottoissa alueen maakuntia. Toimii yhteistyön toteuttamisen alustana maakuntien yhteiseen toimintatapojen uudistamiseen ja digitalisointiin liittyvässä kehittämisessä. Vastaa alueen verkostojen rakentamisesta, auttaa maakuntia niiden hyödyntämisessä sekä kytkee alueen verkostot kansalliseen kehittämiseen. Kokoaa hankintakonsortioita esim. UNA-moduuleihin/muihin eri maakuntien tai yhteistyöalueen yhteisiin ratkaisuihin. Vastaa alueen yhteisen ICT-muutosohjelman valmistelusta ja toteutuksen koordinaatiosta.	PMO Asiantuntijapalvelut Tietojohtamisen palvelut Digikiihdyttämö Samankaltaisten PMO ja Asiantuntijapalvelujen suhde: kansallisella tasolla muutamia avainresurssia toimintamallien, kuvaustapojen, hyvien käytäntöjen ym. valmisteluun ja tuotteistamiseen → eri alueiden digikonttoreissa N kpl vastinpareja, jotka soveltavat alueelle sopivalla tavalla ja vievät digipaikalliskonttoreiden kautta käytännön hyödyiksi. kuvaustapojen, hyvien käytäntöjen ym. valmisteluun ja tuotteistamiseen → eri alueiden digikonttoreissa N kpl vastinpareja, jotka soveltavat alueelle sopivalla tavalla ja vievät digiverkostojen kautta käytännön hyödyiksi.	PMO:t yhteistyöalueen maakuntien yhteisiin projekteihin, kansallisten ratkaisujen käyttöönottojen tukeen ja koordinoituihin Asiantuntijoita: ekosysteemimallin rakentaminen ja hyödyntäminen alueella, kokonaisarkkitehtuuri-palvelut (KA-hallinta- ja suunnittelupalvelut, YTA-ratkaisujen ratkaisuarkkitehtuurit), kehittämisen projektijohtamiseen ja -hallintaan viestintään ja muutosjohtamiseen kehittämiseen ja kehittäjäyhteisöjen työn fasilitoituihin Tietojohtaminen: tiedon keräämisen jalostamisen ja analysoinnin palvelut järjestäjien tarpeisiin Digikiihdyttämö: tömäytetään yhteen asiakkaita, ammattilaisia, tutkimusta, kouluja, palvelumuotoilijoita, ratkaisujen kehittäjiä uusien toimintamallien kehittämiseen ja digitalisointiin
	Sotedigi Oy	Maakuntien yhteiskäyttöisten sote-ICT ratkaisujen hankkiminen, toteutuksien ohjauksen järjestäminen ja ratkaisujen elinkaaren hallinnan järjestäminen. Kansalliseen kehittämiseen ja ekosysteemimallin hyödyntämiseen sekä koordinoituihin liittyvät asiantuntijapalvelut. Kansallisen sote-ICT-muutosohjelman toimeenpano.	PMO Asiantuntijapalvelut Sote-ICT-ratkaisut	PMO:t kansallisiin kehittämissuunnitelmiin (esim. UNA) Asiantuntijoita: ekosysteemimallin rakentamiseen ja hyödyntämiseen kokonaisarkkitehtuurin hallintaan tiedon standardisointiin, integraatioon ja hyödyntämiseen ICT-hankintoihin kehittämisen projektijohtamiseen ja -hallintaan viestintään ja muutosjohtamiseen kehittämiseen ja kehittäjäyhteisöjen työn fasilitoituihin Sote-ICT-ratkaisuja: sote-ohjausjärjestelmä, sote-CRM, tiedonhallinnan ja tiedolla johtamisen ratkaisut, sote-tietoanalytiikkaratkaisut, yhteiset integraatiot ratkaisut, asiointiratkaisut (omahoito, valinnanvapaus), monituottajamallin tarvittavat ratkaisut
Digipalvelukeskus Oy	Maakuntien eri toimialojen yhteiset ratkaisut ja palvelut. KEHA-TTViltä siirtyvät toimialasidonnaiset ratkaisut.	PMO Asiantuntijapalvelut Asianhallintaratkaisut Väliaikaishallinnon ICT-ratkaisut Myöhemmin tulevat ICT-ratkaisut		

Taulukko 1. Ekosysteemimallin eri toimijoiden tehtäviä ja palveluita sekä niitä konkretisoivia esimerkkejä

Esimerkki 3. Digipalvelukeskus Oy:n rooli palveluekosysteemin aktivoinajana

Seuraavassa kuvataan toteutunut yhteisen ratkaisun kehittämistä koskeva esimerkki, jossa on toteutunut useita edellä mainittuja organisointi- ja toimintamallia koskevia tavoitteita ja jonka kokemuksia olisi hyvä hyödyntää jatkovalmistelussa.

Kyseessä on muutamien isojen kaupunkien SADe-ohjelman yhteydessä kehittämän palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmän (PSOP) kehittämisen-, hankinnan ja hallinnoinnin malleista, joita voidaan hyödyntää sotea ja sen ICT:tä koskevan ekosysteemin rakentamisessa. Digipalvelukeskus voisi vastata vastaavien kehittämisen mallien soveltamisesta kansallisessa kehittämisessä.

PSOP-järjestelmän kehittäminen tapahtui soten järjestämisvastuussa olevien tahojen ohjauksessa, työhön osallistui merkittävä määrä kuntien soteammattilaisia eri puolilta maata, kehittäjäyhteisön työn fasilitointi ja tarvittavat projektihallinnan toimet järjestettiin keskitetysti. Järjestelmän hankinta- ja hallintamallit määriteltiin laajan kansallisen käytön mahdollistavalla tavalla.

Kehittämisen lähtökohtana ollut toimintamallien uudelleen määrittely koski myös yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien toimintaa osana ostopalvelujen ja palvelusetelien toimintaympäristöä. Toimintamallin uudelleen määrittelyyn pohjautuen tehty tietojärjestelmä tarjoaa toiminnallisuuksia myös palveluntuottajien käyttöön. Sen lisäksi järjestelmässä on avoimet rajapinnat, joiden kautta yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat voivat integroitua systeemiin myös järjestelmätasolla. Näin on myös käytännössä tapahtunut. PSOP-ekosysteemissä on myös mahdollisuus PSOP-järjestelmän toimittajan liiketoiminnan kasvuun ilman julkisen sektorin tilausta, avoimiin rajapintoihin pohjautuen järjestelmän toimittaja tarjoaa palveluntuottajille mobiililaitesovellusta, jolla palveluntuottajien suoritteiden järjestelmään kirjaaminen helpottuu ja nopeutuu merkittävästi.

Järjestelmän oikeudet ovat kuntatoimijoilla, joten sen kaupallistamismahdollisuus on olemassa. Yhteistyön tuloksina saatiin yhteinen toimintamalli ja tietojärjestelmä laajaan käyttöön sote -sektorilla. Järjestelmää voidaan hyödyntää uudessa sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudessa ostopalvelujen, palvelusetelien ja henkilökohtaisten budjettien kautta järjestettävissä palveluissa sekä osana laajan valinnanvapauden edellyttämää tietojärjestelmäkokonaisuutta.

Esimerkki 4. Toimintamallin soveltaminen UNA-hankkeessa

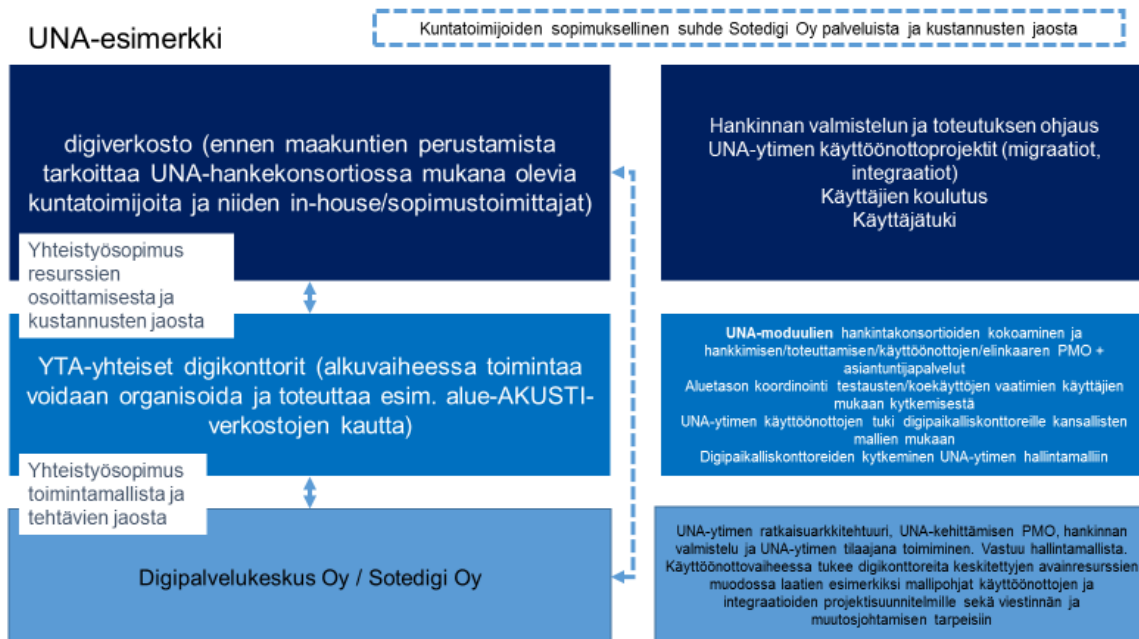
Toimintamallia voisi soveltaa UNA-hankkeen osalta seuraavasti. Tässä esimerkissä on käytetty UNAAa esimerkinomaisesti. Samaa toimintamallia voisi soveltaa muissakin kansallisissa kehittämishankkeissa. Toimijoiden rooleja on havainnollistettu kuvassa 5.

Digipalvelukeskus Oy ottaa vastuun hankkeessa tarvittavista PMO-palveluista. PMO-toiminnan rakentamiselle on useita vaihtoehtoja:

- 1) Ensivaiheessa tarvittavat kyvykkyydet rekrytoidaan/ostetaan hankekonsortiossa mukana

olevista organisaatioista tai muualta. Tarvittaessa osaamista täydennetään ostopalveluina markkinoilta.
 2) Ensivaiheessa PMO-toiminta toteutetaan Kuntaliiton nykyisistä kyvykkyysistä kootun yksikön toimesta. Tarvittava kyvykkyys rakennetaan Digipalvelukeskukseen 07/2017 mennessä.

UNA-hankkeessa tarvittava yhteistyön ja etenemisen koordinointi yhteistyöaluetasoisesti toteutetaan AKUSTIn alueverkostojen kanssa kullekin alueelle rakennettavalla mallilla. Mallit toimivat yhteistyöalueiden digikonttoreiden pohjana.

Kuva 5. Luonnoksia ekosysteemimallin eri toimijoiden rooleista, case UNA Digipalvelukeskus Oy toimii UNA-ytimen hankkijana / tilaajana. Hankinnan valmisteluvaiheessa tulee arvioida tuleeko UNA-ytimen käyttö mahdollistaa muillekin sote-toimijoille kuin Digipalvelukeskuksen asiakkaille.

Esimerkki: UNA-yhteistyössä syntyvät tuotokset voivat olla sellaisia, että niille on järjestäjätoimintojen ja palvelulaitosten lisäksi käyttöä myös yhtiötettävän sote-tuotannon, nykyisen yksityisen ja kolmannen sektorin tuotannon näkökulmasta. Tuotanto-toimijat eivät kuitenkaan ole Digipalvelukeskus Oy:n asiakkaita.

UNA-ytimen toteutusvaiheessa Digipalvelukeskus kytkee yhteistyöalueille sovitut toimintamallit mukaan varmistamaan käyttäjälähtöisyyden toteutuksen ohjauksessa. Yhteistyöaluetasot vastaavat testausten/koekäyttöjen vaatimien käyttäjien mukaan kytkemisestä. UNA-ytimen käyttöönotto vaiheessa Digipalvelukeskus tukee yhteistyöaluetason toimijoita keskitettyjen avainresurssien muodossa laatien esimerkiksi mallipohjat käyttöönottojen ja integraatioiden projektisuunnitelmille sekä viestinnän ja muutosjohtamisen tarpeisiin.

Julkisen hallinnon digitalisaatio ja ICT-muutokset maakunta- ja sote -uudistuksissa

Hallituksen linjaukset toimeenpanon varmistamiseksi

Hallitus on strategiaistunnossaan 12.9.2016 puoltanut linjauksia siitä, miten julkisen hallinnon ja palveluiden digitalisointia ja siinä tarvittavaa ICT-toimintaa toteutetaan sote- ja maakuntauudistuksessa. Reformiministerityöryhmä linjasi kokouksessaan 22.9. toimeenpanoon kuuluvaa palvelukeskusten perustamista.

Jatkossa maakunta on yksi julkisen hallinnon tärkeimmistä digitaalisten palveluiden tarjoajista. Maakuntien asiakkaiksi ovat tulossa kaikki Suomessa asuvat ja lisäksi eri rooleissa valtaosa yrityksistä. Siksi on tärkeää maakunta- ja sote-uudistuksessa toteuttaa uudella tavalla julkisen hallinnon ja palveluiden digitalisointi ja kehittää julkista hallintoa yhtenäisenä, asukkaiden ja yritysten sekä muiden yhteisöjen toimintaa edistävänä digitaalisena palvelualustana. Tavoitteena on lisäksi luoda edellytyksiä kasvuliiketoiminnalle. Tavoitteiden saavuttamiseksi luodaan useasta kerroksesta muodostuva palveluekosysteemi, johon eri tietojärjestelmäkokonaisuudet sekä toimintaprosessit ja tietojen liikkuvuus ja yhteentoimivuus yhdistetään.

Sote-uudistuksen tavoitteissa on mahdollisimman täydellinen tiedon integraatio, joka on välttämätön edellytys asiakaskeiselle palveluintegraatiolle. Tietojärjestelmien täydellisen yhteentoimivuuden varmistaminen edellyttää valtakunnallisen kokonaisarkkitehtuurin kehittämistä yli toimiala- ja hallinnonalarajojen. Tämä mahdollistaa toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden paranemisen sekä asiakkaita hyödyttävän, useiden eri tuottajien tarjoamista palveluista koostuvan palvelukokonaisuuden muodostumisen ja jatkuvan kehittämisen.

Toimenpiteet kootaan yhtenäiseksi muutosohjelmaksi, joka myös rahoitetaan kokonaisuutena. Muutosohjelman tavoitetila, keskeiset periaatteet ja linjaukset muodostavat perustan valtakunnalliselle ja maakunnissa tapahtuvalle toimeenpanolle. Rahoitusta koskevat ratkaisut päätetään talousarvioprosessissa ja maakuntien palvelukeskuksen perustamisen ja pääomittamisen yhteydessä.

Hallitus ja reformiministeriryhmä ovat linjanneet jatkovalmistelua tapahtuvan seuraavien linjausten mukaisesti:

1. Muutosohjelman tavoitetila on monikerroksinen, koko julkisen hallinnon sekä järjestäjän ja tuottajan erottelun mukainen palveluekosysteemi, joka toteutetaan alustatalouden periaatteiden mukaisesti. Tätä kuvataan tarkemmin liitteessä 1 ja liitteen 2 esityksessä (kuvat 4, 20 ja 26). Muutosohjelman tavoitteena on toteuttaa mahdollisimman kustannustehokkaasti edellä kuvattu moderni digitaalinen ekosysteemi.
2. Maakuntien ja sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisoinnissa ja ICT-toiminnan järjestämisessä noudatetaan yleisiä digitalisoinnin periaatteita <http://vm.fi/digitalisoinnin-periaatteet>
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon sotedigi –muutosohjelma on osa maakuntadigi –muutosohjelmaa. Valtakunnallisesti johdetulla muutosohjelmalla varmistetaan toimintojen jatkuvuus sekä toiminnan jatkuva kehittäminen sote -järjestämis- sekä valinnanvapaus- ja rahoitusuudistuksessa sekä toteutetaan tiedon liikkuvuus ja hyödynnettävyys sekä tietointegraatio.
4. Maakuntadigi –muutosohjelma valmistellaan maakuntauudistuksessa valtiovarainministeriön koordinoimana ministeriöiden yhteistyönä. Muutosohjelmalle laaditaan myöhemmin vahvistettava tiekartta.

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
VALTIOVARAINMINISTERIÖ**

5. ICT-palvelukeskuksen toiminnan käynnistämiseksi ja maakuntien tukemiseksi ICT-toiminnassa käynnistetään esiselvitys ja perustamisprojekti. http://alueuudistus.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10623/palvelukeskusten-valmistelu-aloitetaan-tyoryhmiin-nimetaan-maakuntien-edustajia
6. Osaksi maakuntien ICT-palvelukeskusta tulee erillisenä tytäryhtiönä maakuntien yhteinen sote-ICT –palvelukeskus- ja kehittämissyhtiö. Sote -ICT kehitys- ja palveluyhtiön perustaminen tehdään osana maakuntien ICT-palvelukeskuksen perustamista. Valmistelussa selvitetään mahdollisuudet hyödyntää sairaanhoitopiirien ja kuntien sote-in house yhtiöiden kumppanuutta kehittämissyhtiön perustamisessa. ICT-palvelukeskukseen valmistelussa hyödynnetään soveltuvin osin ICT-palvelukeskusselvitystä <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75451>
7. Jatkossa kehitettävien tietojärjestelmien ja ICT-palveluiden tulee olla skaalattavia koko maakuntakokonaisuuteen. Ne toteutetaan linjausten ja digitalisoinnin periaatteiden mukaisesti siten, että niillä saavutetaan mahdollisimman korkeat toiminnalliset hyödyt ja kustannustehokkuusedut.
8. Maakuntien sote -järjestämistoiminnon ja asiakkuudenhallinnan sekä toiminnanohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuuden tarpeet ja toteuttamisvaihtoehdot selvitetään osana jatkovalmistelua.
9. Julkisen tuotannon potilas- ja asiakastietojärjestelmäinstallaatioiden määrä vähenee maakuntien perustamisen jälkeen huomattavasti. Suomen kokoisessa maassa järkeväksi erilaisten potilas- ja asiakastietojärjestelmäkokonaisuuksien määräksi on arvioitu 2-3. Tehtyjen sopimusten perusteella Apotti-toteutus etenee konkreettisella tasolla ja mahdollisuudet sen käytön laajentamiseen selvitetään. UNA-konsortion vaatimusmäärittelyiden pohjalta on valmisteilla modulaarisen tietojärjestelmäkokonaisuuden hankinta laajassa yhteistyöhankkeessa.
10. Hankinta- ja investointipäätökset varmistetaan vielä kustannushyötyanalyysillä ja investointien kannattavuuslaskelmilla. Edellytyksenä hankinnoille ja erityisesti potilastietojärjestelmien kehittämishankkeille ovat avoimet rajapinnat ja täydellinen yhteentoimivuus kansallisen tieto- ja tietojärjestelmäarkkitehtuurin kanssa. Erityisesti potilas- ja asiakastietojärjestelmätoteutusten osalta on oleellista varmistaa niiden toiminta laajennettavan ekosysteemin mahdollistajana. Hankkeiden vaatimusmäärittelyt tehdään mahdollisimman laajalti skaalattavina ja yhteistyössä niin, että tulokset ovat kaikkien maakuntien käytettävissä.

Tarkemmin maakunnan ICT-palveluiden ja digitalisaation toimeenpanon periaatteita ja linjauksia on esitetty liitteenä olevissa PP-esityksissä.

[Liite 1: Hallitusohjelman toimeenpano maakunta-sote-digitalisaatiossa](#)

[Liite 2: Digitalisoinnin ja ICT-toiminnan linjaukset maakunta- ja sote-uudistuksissa](#)

Lisätietoja

Sote- ja maakuntauudistuksen projektinjohtaja, alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, puh 029 5163012, sähköposti etunimi.sukunimi@stm.fi

Tietohallintoneuvos Maritta Korhonen, sosiaali- ja terveysministeriö, puh 029 5163344, sähköposti etunimi.sukunimi@stm.fi

ICT-johtaja Anna-Maija Karjalainen, valtiovarainministeriö, puh 029 5530165, sähköposti etunimi.sukunimi@vm.fi

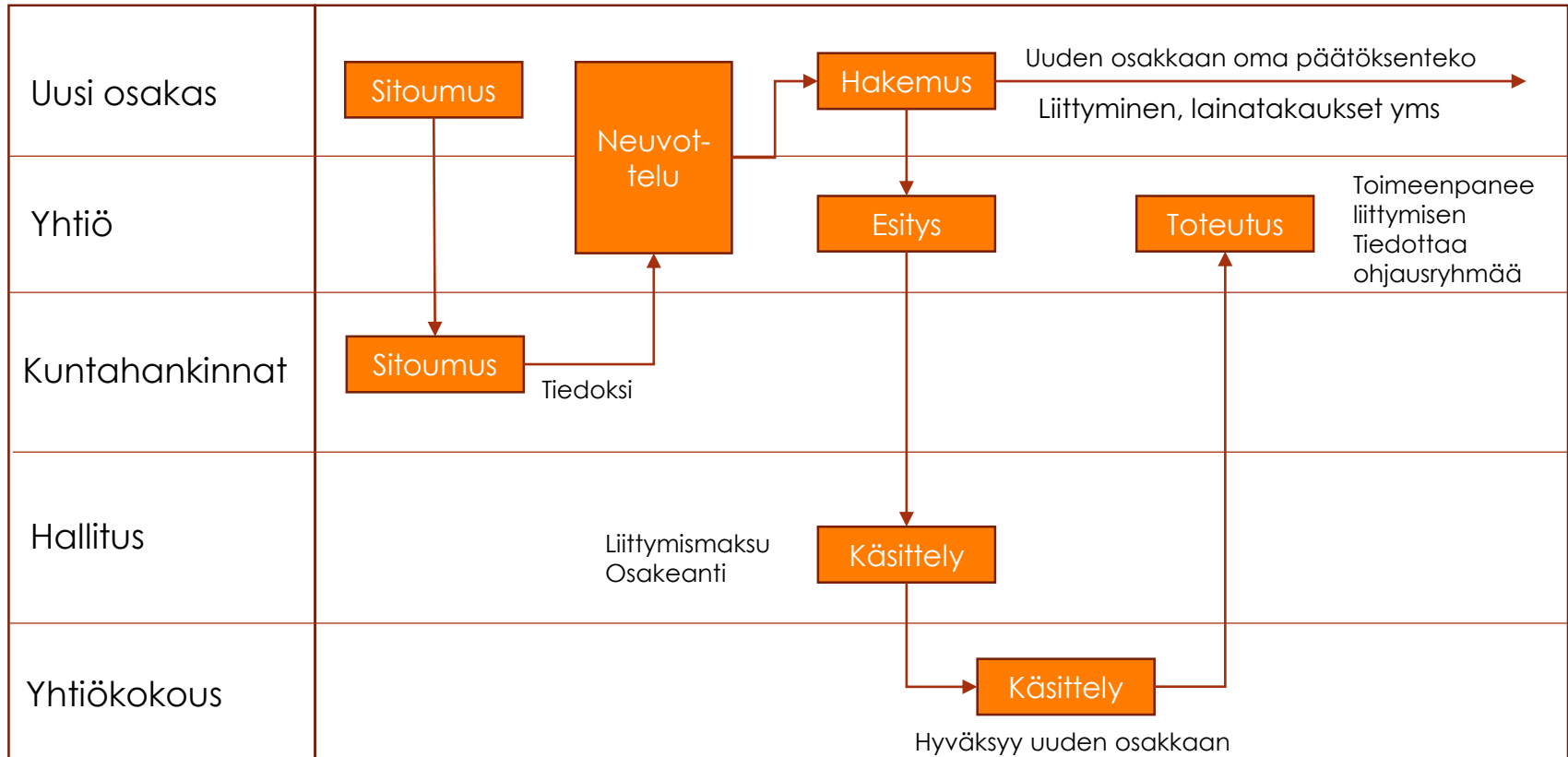

Uuden osakkaan liittyminen yhtiöön

Liittymisprosessin kuvaus

2015-11-20

Liittymisprosessi

apotti
aikaa ihmisille

The logo consists of the word "apotti" in a dark grey, rounded, lowercase sans-serif font. The letters "a", "p", and "o" are larger and more prominent. The letters "t", "t", and "i" are smaller and positioned to the right. Behind the "tti" part, there is a stylized orange figure that resembles a person with arms raised, formed by a large orange circle and a smaller orange dot above it. Below the word "apotti" is the tagline "aikaa ihmisille" in a smaller, dark grey, lowercase sans-serif font.

**Lisäselvitys Apottiin
liittymisen vaihtoehtoista**

Loppuraportti

31.10.2016

Selvityksen tausta

Tuusulan kunnan nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäkokonaisuus on elinkaarensa päässä ja vaatii uudistamista. Terveydenhuollon potilastietojärjestelmän Graafisen Finstarin (GFS) sekä sosiaalihuollon ProConsonan jatkokehitys ja tuki on loppumassa lähivuosina. Vantaa korvaa GFS-järjestelmän Apotti-järjestelmällä aiheuttaen Tuusulalle ja Keravalle merkittävän kustannuslisäyksen suurimman maksajan poistuessa yhteistyösopimuksen piiristä vuoden 2018 lopussa. Nykyinen järjestelmäkokonaisuus ei myöskään riittävästi tue toimintaa ja sen ohjausta, eikä itsehallintouudistuksen mukaisten rakenteiden toteutumista.

Pääkaupunkiseudun kunnista Helsinki, Vantaa, Kauniainen ja Kirkkonummi ovat siirtymässä yhteiseen potilastietojärjestelmään yhdessä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa Apotti-hankkeen myötä. Myös muut KUUMA-kunnat ovat harkitsemassa Apottiin liittymistä. Huomioiden nämä kehityssuunnat Tuusulan kunta toteutti Apottiin liittymisen etenemisvaihtoehtoja, vaatimuksia, kustannuksia ja hyötyjä sekä riskejä arvioivan selvityksen päätöksenteon tueksi. Deloitte Oy toteutti kyseisen selvityksen 10/2015-01/2016. Kyseisen selvityksen jälkeen Tuusulassa on tunnistettu tarve asiakas- ja potilastietojärjestelmä uudistuksen eri vaihtoehtojen arviointiin. Lisäksi on haluttu selvittää ICT-yhtiöiden omistuksen siirtymisen mahdollisuutta maakunnalle sote-uudistuksen toteutuessa.

Tässä selvityksessä on esitetty tämän hetkisestä lainsäädäntövalmistelusta saatavilla olleisiin tietoihin perustuva näkemys sote-uudistuksen vaikutuksista ICT-yhtiön omistukseen. Lisäksi on arvioitu, mitä vaikutuksia Apottiin liittymisellä ja liittymättömyydellä on Tuusulalle Sote-uudistuksen toteutumisen suhteen. Selvityksen toteutti Deloitte lokakuussa 2016.

Jos toisin ei mainita, tämän selvityksen taustamateriaalina on käytetty Deloitteen Tuusulan kunnalle laatimaa raporttia "Arvio Apottiin liittymisen vaihtoehtoista", joka valmistui alkuvuodesta 2016.

Sisällys

Yhteenveto ja johtopäätökset	4
Sote-uudistuksen vaikutukset ICT-yhtiön omistukseen	6
Asiakas- ja potilastietojärjestelmäuudistuksen skenaarioiden arviointi	8
• Hankintavaihtoehdot Tuusulan asiakas- ja potilastietojärjestelmän uudistamisessa	9
• Selvityksessä arvioidut skenaariot	10
• Skenaario 1a: Tuusula liittyy Apottiin, sote-uudistus toteutuu suunnitellusti	11
• Skenaario 1b: Tuusula liittyy Apottiin, sote-uudistus ei toteudu suunnitellussa aikataulussa	12
• Skenaario 2a: Tuusula ei liity Apottiin, sote-uudistus toteutuu suunnitellusti	13
• Skenaario 2b: Tuusula ei liity Apottiin, sote-uudistus ei toteudu suunnitellussa aikataulussa	14
Lähteet	15

Yhteenveto

Selvityksessä arvioitiin päätöstä liittyä Oy Apotti Ab:hen suhteessa sote-uudistuksen etenemiseen neljän skenaarion avulla

Sote-uudistus toteutuu suunnitellusti

Sote-uudistus ei toteudu suunnitellussa aikataulussa

Todennäköisemmät skenaariot

Epätodennäköisemmät skenaariot

Skenaario 1a

Skenaario 1b

- Tuusulalla on mahdollista saada uusi järjestelmä käyttöön alkuperäisen selvityksen aikataulun mukaisesti. Tämä riippuu Oy Apotti Ab:n yhtiökokouksen päätöksestä.
- Tuusula ei välttämättä saa hyvitystä Oy Apotti Ab:n siirtyessä maakunnan omistukseen, on riski 1,4 milj. investoinnin osittaiselle menetykselle.
- Tuusulalta tarvitaan kohtuullisesti omia resursseja, sillä Oy Apotti Ab vastaa pääosin resursoinnista.
- Tuusula maksaa Oy Apotti Ab:n liittymismaksun, yhtiön vuosittainen laskutuksen mukaiset kulut sekä omaan resursointiin liittyvät kustannukset arviolta vuoteen 2018 saakka.

- Tuusulalla on mahdollista saada uusi järjestelmä käyttöön alkuperäisen selvityksen aikataulun mukaisesti. Tämä riippuu Oy Apotti Ab:n yhtiökokouksen päätöksestä.
- Tuusulan vastaa Oy Apotti Ab:n osakkaana hankkeeseen liittyvistä riskeistä omalta osaltaan.
- Tuusulalta tarvitaan kohtuullisesti omia resursseja, sillä Oy Apotti Ab vastaa pääosin resursoinnista.
- Tuusulan osalta Oy Apotti Ab:hen liittymisen kustannukset muodostuvat alkuperäisen selvityksen mukaisesti.

Päätös: Oy Apotti Ab:hen liitytään

Skenaario 2a

Skenaario 2b

- Itsenäinen kilpailuttaminen ei ole järkevää. Päätökset maakunnan yhteisistä asiakas- ja potilas-tietojärjestelmistä tehdään todennäköisesti järjestämisvastuun siirryttyä vuodesta 2019 eteenpäin.
- Tuusulan nykyisten järjestelmien, erityisesti GFS:n, tuki loppuu vuonna 2020, mikä aiheuttaa merkittävän riskin toiminnan jatkuvuuden kannalta.
- Tuusula joutuu resursoimaan henkilöstöä nykyisten järjestelmien siirtoon maakunnalle.
- Tuusulan oman resursoinnin kustannukset liittyen järjestelmien siirtoon maakunnan hallintaa.

- Uutta järjestelmää ei saada käyttöön ennen kuin GFS:n tuki loppuu vuonna 2020.
- Tietojärjestelmän käyttöönotto viivästyy epävarman aikataulun ja kilpailutukseen liittyvien haasteiden vuoksi, jolloin toiminnan jatkuvuus vaarantuu.
- Tuusulan oman resursoinnin osuus on suurempi kuin liittyttäessä Oy Apotti Ab:hen.
- Tuusulan kokonaiskustannukset eivät poikkea merkittävästi Apotista. Lisäkustannuksia syntyy mm. hankinnasta ja integraatioista.

Päätös: Oy Apotti Ab:hen ei liitytä

Arvioidut ulottuvuudet:

Aikataulu

Riskit

Resurssivaikutukset

Kustannuselementit

Johtopäätökset

- Lausuntokierroksella olevaan lakiluonnokseen perustuen Oy Apotti Ab:n osakeomistus ei siirry automaattisesti maakunnalle sote-uudistuksen toteutuessa. Mahdollinen omistuksen siirto ja sen ehdot pitää määritellä erikseen.
- Tilanteessa, jossa Oy Apotti Ab:n omistus siirtyisi maakunnalle ilman korvausta vuoden 2019 alussa, Tuusulalla on riski enintään 1,4 miljoonan euron menetykselle.
- Muu kuin Oy Apotti Ab:n kautta tapahtuva Tuusulan asiakas- ja potilastietojärjestelmän uudistaminen jouduttaisiin toteuttamaan kilpailuttamalla, koska uusi järjestelmä sisältää merkittävästi enemmän toiminnallisuuksia verrattuna nyt käytössä oleviin järjestelmiin.
- Asiakas- ja potilastietojärjestelmää ei kannata kilpailuttaa yksin ennen sote-uudistusta. Päätöksiä maakunnan yhteisistä asiakas- ja potilastietojärjestelmistä ei ole vielä tehty, ja todennäköisesti järjestelmä jonka Tuusula nyt kilpailuttaisi vain omiin tarpeisiinsa, ei pitkällä tähtäimellä tulisi olemaan maakunnan käytössä. Riskit yhteensopimattomasta järjestelmästä ja uponneista kustannuksista ovat tällöin merkittävästi Apottia suuremmat.
- UNA-yhteistyö voisi olla Apottiin liittymisen vaihtoehto. UNAn kautta tapahtuva asiakas- ja potilastietojärjestelmäratkaisujen vaiheittainen korvaaminen aloitetaan kuitenkin tämänhetkisten suunnitelmien mukaan vasta vuonna 2019 ja ratkaisujen saaminen tuotantoon kestää tämän jälkeen useita vuosia. Hitaampi aikataulu muodostaa merkittäviä riskejä Tuusulan sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan jatkuvuudelle vanhojen järjestelmien tuen (erityisesti Graafinen Finstar) tuen loppuessa.

Sote-uudistuksen vaikutukset ICT-yhtiön omistukseen

Sote-uudistuksen vaikutukset ICT-yhtiön omistukseen

Lausuntokierroksella olevan lakiluonnosten mukaan Oy Apotti Ab:n osakeomistus ei siirry automaattisesti maakunnalle sote-uudistuksen toteutuessa. Mahdollinen siirto ja sen ehdot pitää määritellä erikseen

Hallituksen sote- ja maakuntauudistusten lakiluonnosten mukaan osakeyhtiöiden osakkeet siirtyvät maakunnalle, jos yhtiön tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveystalvvelujen tuottaminen. Oy Apotti Ab ei lakiluonnosten määritelmien mukaan tuota sosiaali- ja terveystalvveluita.

Poiminnat lakiluonnoksista löytyvistä perusteluista^{1,2*}

Luonnos laista maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaanpanosta 21 §:

Maakunnalle siirtyy 1 päivänä tammikuuta 2019 sen järjestämisvastuulle kuuluvaan toimintaan liittyvä irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat **osakeyhtiöiden osakkeita lukuun ottamatta**.

Edellä 1 momentissa säädetystä **poiketen maakunnalle siirtyvät kunnan omistamat, sellaisen osakeyhtiön osakkeet**

- 1) Jonka tosiasiallinen **päätoimiala on sosiaali- ja terveystalvvelujen tuottaminen**;
- 2) Joka on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 - 8 §:n tarkoittamalla tavalla kunnan tytäryhteisö, omistusyhteyksyritys tai osakkuusyritys ja
- 3) Jonka kanssa kunnalla on 1 päivänä tammikuuta 2019 voimassa oleva sopimus sosiaali ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta

+

Lakiluonnos laista Sosiaali- ja terveystalvveluiden tuottamiseksi 3 §:

Sosiaali- ja terveystalvvelulla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain 14 §:ssä mainittuja sosiaalihuollon palveluja sekä niiden järjestämiseen liittyvää sosiaalialan ammatillista ohjausta.

Terveystalvvelulla tarkoitetaan potilaan terveydentilan määrittämiseksi, hänen terveytensä palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä taikka muita, vaativaa lääketieteellistä osaamista edellyttäviä toimenpiteitä, joita suorittavat terveydenhuollon ammattihenkilöt tai joita suoritetaan terveydenhuollon palveluyksikössä.

Palveluyksiköllä tarkoitetaan hallinnollisesti järjestettyä kokonaisuutta, jossa tuotetaan sosiaali- ja terveystalvveluja.

*Lähteet löytyvät lähdeluettelosta sivulta 15

Asiakas- ja potilastietojärjestelmä- uudistuksen skenaarioiden arviointi

Hankintavaihtoehdot Tuusulan asiakas- ja potilastietojärjestelmän uudistamisessa

Muu kuin Oy Apotti Ab:n kautta tapahtuva Tuusulan asiakas- ja potilastietojärjestelmän uudistaminen edellyttää todennäköisesti kilpailutusta joko yksin tai yhteistyönä muiden hankintayksiköiden kanssa

1. Jos ei liitytä Apottiin, niin asiakas- ja potilastietojärjestelmä joudutaan kilpailuttamaan

Tuusulan kunnalla on käytössä terveydenhuollossa Graafinen Finstar (GFS), suun terveydenhuollossa Efficca sekä sosiaalihuollossa Pro Consona -järjestelmä. Tuusulan tavoitteena on korvata järjestelmät modernilla asiakas- ja potilastietojärjestelmäkokonaisuudella.

Näiden järjestelmien korvaaminen vaatii uuden sukupolven asiakas- ja potilastietojärjestelmän mahdollistamia toiminnallisuuksia. Tällainen hankinnan kohde sisältää uudistetun arkkitehtuurin ja käyttäjäkokemuksen sekä merkittävästi enemmän toiminnallisuuksia kuin aikaisempi Tuusulalle hankittu järjestelmä riippumatta siitä, mikä järjestelmätoimittaja valitaan toimittajaksi. Tällöin kyseessä on uusi tietojärjestelmäratkaisu, jonka hankinta tulee hankintalainsäädännön mukaisesti kilpailuttaa.

KL-Kuntahankinnat on kilpailuttanut Apotin HUS-alueen kuntien käyttöön, joten sen käyttöönotto Tuusulassa ei edellytä uusia kilpailutuksia.

2. Asiakas- ja potilastietojärjestelmää ei kannata kilpailuttaa yksin ennen sote-uudistuksen toteutumista

Mikäli Tuusula päättää olla liittymättä Apottiin, niin Tuusulan ei kannata yksin toteuttaa uuden järjestelmän kilpailutusta ennen sote-uudistusta, koska tällöin riskit yhteensopimattomasta järjestelmästä ja uponneista kustannuksista ovat merkittävästi Apottia suuremmat. Jos Apottiin ei liitytä, niin Tuusulan kannattaa odottaa tulevan maakuntahallinnon linjauksia asiakas- ja potilastietojärjestelmiin liittyen. Tällöin tulee varautua myös mahdolliseen sote-uudistuksen aikataulun viivästymiseen ja Graafisen Finstarin kiireiseen korvaamiseen.

3. UNA-yhteistyö vaihtoehtona Apottiin liittymiselle

UNA-yhteistyössä on kyse täysin uuden ns. sote-ytimen sekä täysin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankinnasta^{3*}. Näin ollen sekä GFS, Efficca että Pro Consona korvattaisiin uudella UNA-yhteistyön kautta toteuttavien kilpailutusten perusteella rakennettavalla modulaarisella järjestelmäkokonaisuudella. UNA-yhteistyön alustavien suunnitelmien mukaan nykyjärjestelmien korvaamiseen liittyvät kehityshankkeet alkavat vasta vuonna 2019. Ratkaisujen kilpailuttaminen, toteuttaminen ja käyttöönotto kestää tyypillisesti useita vuosia, joten tämän vaihtoehdon aikataulu on haastava huomioiden Tuusulan nykyisen järjestelmän elinkaaren.

*Lähteet löytyvät lähdeluettelosta sivulta 15

Selvityksessä arvioidut skenaariot

Skenaariot valittiin Tuusulan päätöksentekijöiden tarpeiden mukaisesti

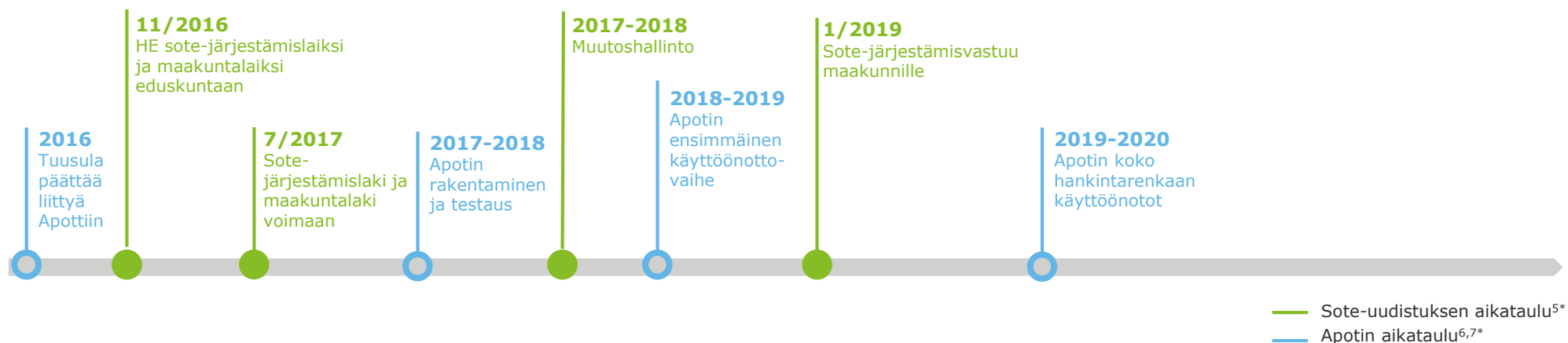
Seuraavilla sivuilla on esitetty skenaariot siitä, miten Tuusulan päätös liittyä tai olla liittymättä Apottiin vaikuttaa aikatauluun, riskeihin, resursseihin sekä kustannuselementteihin huomioiden vaihtoehdot, jossa sote-uudistus joko toteutuu suunnitellusti tai ei toteudu suunnitellussa aikataulussa. Kullekin skenaariolle on kuvattu keskeiset riskit sekä resurssi- ja kustannusvaikutukset muihin skenaarioihin verrattuna. Skenaariot valittiin perustuen Tuusulan tarpeeseen arvioida näiden vaihtoehtojen vaikutuksia Apottiin liittyvään päätöksentekoon.

Arvioidut skenaariot ovat:

- Skenaario 1a: Tuusula liittyy Apottiin, sote-uudistus toteutuu suunnitellusti
- Skenaario 1b: Tuusula liittyy Apottiin, sote-uudistus ei toteudu suunnitellussa aikataulussa
- Skenaario 2a: Tuusula ei liity Apottiin, sote-uudistus toteutuu suunnitellusti
- Skenaario 2b: Tuusula ei liity Apottiin, sote-uudistus ei toteudu suunnitellussa aikataulussa

Skenaario 1a: Tuusula liittyy Apottiin, sote-uudistus toteutuu suunnitellusti

Välittömän Apottiin liittymisen keskeisin riski on epävarmuus siitä, missä määrin Tuusulalle osoitettu 1,4 miljoonan euron osuus kustannuksista vuoden 2018 loppuun mennessä toteutuu

Keskeiset riskit

- Tuusula vastaa Oy Apotti Ab:n osakkaana hankkeeseen liittyvistä riskeistä omalta osaltaan.
- Tuusula voi menettää Oy Apotti Ab:n liittymiseen ja laskutukseen vuosina 2016-2018 käytetyt varat osittain tai kokonaan, jos omistus siirtyy maakunnalle ilman että näitä kustannuksia korvataan, tai maakunta päätyisi ottamaan käyttöön muun järjestelmän kuin Apotti. Arvio menetyksen maksimiarvosta on 1,4 milj. euroa, suuruus riippuu mm. siitä, missä vaiheessa ja millä ehdoin omistus siirtyisi maakunnalle.
- Tuusulan käyttöönoton toteutuminen Apotin ensimmäisessä käyttöönotto-vaiheessa 2018-2019 ei ole varmaa vaan riippuu Oy Apotti Ab:n yhtiökokouksen päätöksestä.

Resurssivaikutukset

- Tuusulalta tarvitaan kohtuullisesti omia resursseja, sillä Oy Apotti Ab vastaa pääosin resursoinnista.
- Tuusulalta vaaditaan hankepäällikkö, tekninen vastuuhenkilö ja osa-aikaisesti muita asiantuntijoita.

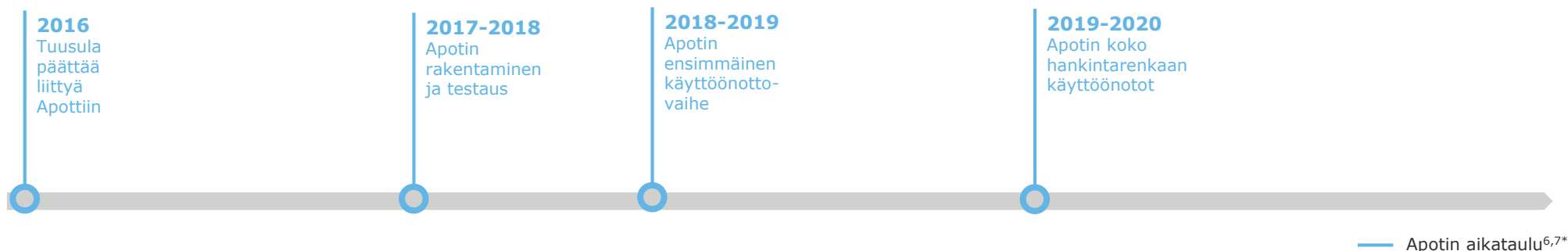
Kustannuselementit^{11*}

- Tuusula maksaa Oy Apotti Ab:n liittymismaksun, yhtiön vuosittainen laskutuksen mukaiset kulut sekä omaan resursointiin liittyvät kustannukset.
- Oy Apotti Ab:n liittymismaksu, SVOP 2016-2018 ja merkintähinta arviolta yhteensä 709 000 euroa.
- Oy Apotti Ab:n laskutusarvio on vuosille 2016-2018 yhteensä noin 659 000 euroa.
- Omistajat takaavat Oy Apotti Ab:n lainat.
- Tuusulan oman työn osuus, sisältäen esimerkiksi integraatiot muihin järjestelmiin ja migraatiot Tuusulan nykyisistä järjestelmistä uuteen järjestelmään.

*Lähteet löytyvät lähdeluettelosta sivulta 15

Skenaario 1b: Tuusula liittyy Apottiin, sote-uudistus ei toteudu suunnitellussa aikataulussa

Jos Tuusula liittyy nyt Apottiin, se saa uuden järjestelmän käyttöönsä riippumatta sote-uudistuksen etenemisaikataulusta.

Keskeiset riskit

- Tuusula vastaa Oy Apotti Ab:n osakkaana hankkeeseen liittyvistä riskeistä omalta osaltaan.
- Tuusulan käyttöönoton toteutuminen Apotin ensimmäisessä käyttöönotto-vaiheessa 2018-2019 ei ole varmaa vaan riippuu Oy Apotti Ab:n yhtiökokouksen päätöksestä.
- Jos sote-uudistus aikanaan toteutuu, niin Tuusula voi menettää Oy Apotti Ab:n liittymiseen ja laskutukseen käytetyt varat osittain tai kokonaan, jos omistus siirtyy maakunnalle ilman että näitä kustannuksia korvataan, tai maakunta päätyisi ottamaan käyttöön muun järjestelmän kuin Apotti.

Resurssivaikutukset

- Tuusulalta tarvitaan kohtuullisesti omia resursseja, sillä Oy Apotti Ab vastaa pääosin resursoinnista.
- Tuusulalta vaaditaan hankepäällikkö, tekninen vastuuhenkilö ja osa-aikaisesti muita asiantuntijoita.

Kustannuselementit^{11*}

- Tuusula maksaa Oy Apotti Ab:n liittymismaksun, yhtiön vuosittainen laskutuksen mukaiset kulut sekä omaan resursointiin liittyvät kustannukset.
- Oy Apotti Ab:n liittymismaksu, SVOP 2016-2020 ja merkintähinta ovat arviolta yhteensä 850 000 euroa.
- Oy Apotti Ab:n laskutusarvio on vuosille 2016-2020 yhteensä noin 4 159 000 euroa.
- Omistajat takaavat Oy Apotti Ab:n lainat.
- Tuusulan oman työn osuus, sisältäen esimerkiksi integraatiot muihin järjestelmiin ja migraatiot Tuusulan nykyisistä järjestelmistä uuteen järjestelmään.

*Lähteet löytyvät lähdeluettelosta sivulta 15

Skenaario 2a: Tuusula ei liity Apottiin, sote-uudistus toteutuu suunnitellusti

Tuusulassa voidaan aikanaan saada uusi järjestelmä (esimerkiksi Apotti) käyttöön maakunnan kautta. GFS:n tuki loppuu kuitenkin vuonna 2020 muodostaen riskin toiminnan jatkuvuudelle, ellei Tuusula pääse ottamaan uutta järjestelmää käyttöön tätä ennen

Keskeiset riskit

- Tuusulan nykyisten järjestelmien, erityisesti GFS:n, tuki loppuu kokonaan vuonna 2020 Toiminnan jatkuvuuden kannalta on merkittävä riski, jos uutta järjestelmää ei saada ajoissa käyttöön.
- Maakunnalla ei ole resursseja toteuttaa Tuusulan näkökulmasta kiireellistä järjestelmä uudistusta vuosien 2019 ja 2020 aikana, jolloin Tuusula saa uuden järjestelmän käyttöön vasta vuoden 2020 jälkeen.

Resurssivaikutukset

- Tuusula joutuu resursoimaan henkilöstöä nykyisten järjestelmien siirtoon maakunnalle.

Kustannuselementit

- Tuusulan oman resursoinnin kustannukset liittyen järjestelmien siirtoon maakunnan hallintaan.
- Tuusula tai maakunta toteuttaa toiminnan kannalta välttämättömät integraatiot Apottiin ja lainsäädännön vaatimukset nykyisiin ja tuleviin ohjelmistoihin.

*Lähteet löytyvät lähdeluettelosta sivulta 15

Skenaario 2b: Tuusula ei liity Apottiin, sote-uudistus ei toteudu suunnitellussa aikataulussa

Tuusula joutuu myöhemmässä vaiheessa liittymään Apottiin tai kilpailuttamaan uuden tietojärjestelmäkokonaisuuden itsenäisesti tai osana UNA-yhteistyötä. Uutta järjestelmää ei saada käyttöön ennen kuin GFS:n tuki loppuu vuonna 2020

Keskeiset riskit

- Tuusulan nykyisten järjestelmien, erityisesti GFS:n, tuki loppuu kokonaan vuonna 2020. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on merkittävä riski, jos uutta järjestelmää ei saada ajoissa käyttöön.
- Tuusulan järjestelmä on eri kuin HUS-alueen muilla kunnilla.
- Apotti-integraatioiden kustannukset voivat kasvaa Tuusulan osalta merkittäviksi.
- Tuusulan omat resurssit eivät riitä järjestelmien itsenäiseen uudistamiseen.
- Tuusulan johtaminen, toimintatavat ja järjestelmät eriytyvät muista HUS-alueen kunnista.
- Apottiin liittyminen on todennäköisesti mahdollista myös myöhemmin (esim. 2018), tällöin käyttöönotto kuitenkin tapahtunee vasta GFS:n tuen päättyttyä.

Resurssivaikutukset

- Tuusulan vaihtoehtona on kilpailuttaa uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä itsenäisesti tai osana UNA-yhteistyötä. Tuusulan oman resursoinnin osuus on suurempi kuin muissa skenaarioissa.
- Tuusula tarvitsee omia hankeressursseja mikäli Tuusula päättää hankkia uuden järjestelmän itsenäisen tai konsortiokohtaisen kilpailutuksen kautta.

Kustannuselementit

- Vantaan ja mahdollisesti Keravan luopuessa GFS:n käytöstä Tuusulan GFS:n ylläpitoon kustannukset nousevat moninkertaiseksi nykyiseen verrattuna vuosina 2019 ja 2020.
- Jos etenemisvaihtoehdoksi valitaan UNA, niin arvio Tuusulan kokonaiskustannuksista ei poikkea merkittävästi Apotista.
- Jos Apottiin liitytään myöhemmässä vaiheessa, kustannukset vastaavat lähtökohtaisesti skenaarion 1b kokonaiskustannuksia (liittyvä kunta on velvollinen maksamaan osuutensa kaikista liittymiseen mennessä toteutuneista Apotin kehittämiskustannuksista).

*Lähteet löytyvät lähdeluettelosta sivulta 15

Lähteet

Lähteet

¹ Laki maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaannpanosta, keskeneräinen luonnos 27.6.2016
<http://alueuudistus.fi/documents/1477425/2969576/03.+Voimaannpanolaki+2016-06-27>

² Lakiluonnos sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta, keskeneräinen luonnos kesäkuu 2016
<http://alueuudistus.fi/documents/1477425/2969576/11.+Sote+palvelutuotantolaki+2016-06-27>

³ Hanko UNA-johtajatapaaminen 1.6.2016 Etenemissuunnitelma JokelaPätsi
<https://www.innokyla.fi/web/tyotila3906529/materiaalit>

⁴ Omni – missä mennään? Juha Sorri, 2015
https://www.cgi.fi/sites/default/files/files_fi/Welfare ICT Forum 2015/sorri_omnitilannekatsaus.pdf

⁵ Sote- ja aluehallintouudistuksen jatkovalmistelua koskevat hallituksen tarkentavat linjaukset 5.4.2016
<http://alueuudistus.fi/documents/1477425/2782435/Hallituksen+sote-+ja+maakuntahallintolinjaukset+5.4.2016+esittelydiat.pdf>

⁶ Toimitussopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmästä, toteutus- ja käyttöönottoprojektin kuvaus 12.3.2015
<http://www.apotti.fi/wp-content/uploads/2016/03/Liite-20.pdf>

⁷ Vantaan kaupunki, Apotti-hanke
https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/organisaatio/sosiaali- ja terveydenhuollon_toimiala/apotti-hanke

⁸ ICT-palvelukeskusselvitys sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen näkökulmasta, selvityshenkilöiden loppuraportti 15.9.2016
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75451/ICT-palvelukeskusselvityksen%20loppuraportti.pdf?sequence=1>

⁹ CGI Omni360, Omni360 modernisoi kotimaiset asiakas- ja potilastietojärjestelmät
<https://www.cgi.fi/tuoteratkaisut/omni360>

¹⁰ Asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistamisen kansallinen etenemispolku, Johtajatapaaminen 1.6.2016
<http://webdynasty.pohjoiskarjala.net/Dynasty/SiunSote/kokous/2016657-18-1.PDF>

¹¹ 2016-09-14 Uuden omistajan liittymismaksun määräytyminen_Tuusula.xlsx

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

In Finland, Deloitte & Touche Oy is the member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, and services are provided by Deloitte & Touche Oy and its subsidiaries. In Finland Deloitte is among the nation’s leading professional services firms, providing audit, tax, consulting, and financial advisory services through 450 people in 3 cities. Known as an employer of choice for innovative human resources programs, Deloitte is dedicated to helping its clients and its people excel. For more information, please visit our website at www.deloitte.fi.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte Network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

Palvelusopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmästä

Versio 1.0

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Sopijapuolet	6
1.2	Määritelmät	6
1.3	Sopimuksen tausta ja tarkoitus.....	6
2	SOPIMUKSEN KOHDE.....	7
2.1	Sopimuksen kohde	7
2.2	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuun muutokset	7
3	JÄRJESTELMÄN KÄYTTÖOIKEUS.....	8
3.1	Järjestelmä	8
3.2	Päivitykset	8
3.3	Loppukäyttäjät	9
3.4	Palveluportaalikäyttäjät	10
3.5	Kansalaiskäyttäjät	10
3.6	Käyttöoikeuden siirtäminen	10
4	PROJEKTIT	10
4.1	Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit	10
4.2	Ilmoitusvelvollisuus Projektin viivästymisestä ja aikataulun muutokset	10
4.3	Sopimussakko Projektin viivästymisestä	11
4.4	Järjestelmätoimittajan esittämä suunnitelma sopimussakon välttämiseksi.....	11
4.5	Projektin lopputuloksen hyväksyminen	12
4.6	Tuotantokäytön aloittaminen	13
4.7	Takuu.....	13
4.7.1	Takuuaika ja takuun sisältö.....	13
4.7.2	Takuuseen liittyvät Asiakkaan vastuut.....	14
4.7.3	Takuun rajaukset	14
5	PALVELUT.....	15
6	JÄRJESTELMÄTOIMITTAJAN VELVOLLISUUDET JA JÄRJESTELMÄÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET.....	15
6.1	Yleiset velvollisuudet.....	15
6.2	Järjestelmän ominaisuudet ja käyttökelpoisuus	15
6.3	Avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset	16
6.4	Yhteentoimivuusvelvoite	16
6.5	Järjestelmän muutokset.....	16
6.6	Lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutokset.....	17
6.7	Asiakasta ja Tilaajia koskevat hallinnolliset muutokset	18
6.8	Kehittämismuutokset.....	18
6.9	Järjestelmätoimittajan informointivelvollisuus.....	19

6.10	Yhteistyövelvoite.....	19
6.11	Raportointi	20
6.12	Dokumentaatio	20
6.13	Sopimuksen kohteen toteuttamisen paikka	20
6.14	Kieli.....	20
6.15	Henkilöstö	21
6.15.1	Henkilöstön osaaminen	21
6.15.2	Projektien avainhenkilöt.....	21
6.15.3	Muut kuin Projektin avainhenkilöt	22
6.15.4	Henkilön jättäminen hyväksymättä ja vaihtaminen	22
6.15.5	Työskentely Asiakkaan, Tilaaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa	22
6.15.6	Turvallisuus selvitys	22
6.16	Vakuutukset	23
6.17	Järjestelmätoimittajan tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden seuraaminen	23
6.18	Järjestelmätoimittajan kilpailuoikeudellinen vakuutus.....	23
6.19	Järjestelmätoimittajan lainsäädännön noudattamiseen liittyvä vakuutus	23
6.20	Toiminta poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa	24
6.21	Jatkuvuudenhallinta	24
7	TIETOTURVALLISUUS	25
7.1	Salassapito.....	25
7.1.1	Sopijapuolten salassapitovelvollisuus.....	25
7.1.2	Poikkeukset salassapitovelvollisuuden noudattamiseen	25
7.1.3	Asiakkaan oikeus vaatia tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista	26
7.1.4	Aineiston luovuttaminen sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättymisen jälkeen	27
7.1.5	Julkisuuslainsäädännön noudattaminen	27
7.1.6	Sopimuksen julkisuus.....	27
7.2	Tietoturva, tietosuoja ja Henkilötietojen käsittely	27
8	ASIAKKAAN VELVOLLISUUDET	29
8.1	Myötävaikutusvelvollisuus	29
8.2	Asiakkaan informointivelvollisuus.....	29
8.3	Asiakkaan ja Tilajien toimitilat, laitteet ja ohjelmistot	29
8.4	Asiakkaan henkilöstö.....	29
8.5	Asiakkaan vastuu Järjestelmän käytöstä.....	30
9	YHTEISTYÖ	30
9.1	Yhteistyö	30
9.2	Tiedon jakaminen.....	31
9.3	Kokoukset.....	31

9.4	Tiedoksiannot ja yhteystiedot.....	31
9.5	Yhteyshenkilöt ja Asiakkaan puolesta tilausten tekemiseen oikeutetut henkilöt	31
9.6	Sopimuksen muuttaminen.....	32
9.7	Auditointi	32
9.8	Yhteinen tuotekehitys.....	33
9.9	Asiakkaan toteuttamat muutokset ja Järjestelmätoimittajan tarkastusoikeus	33
9.10	Puitejärjestelytilaajat	33
10	ALIHANKINTA.....	34
10.1	Järjestelmätoimittajan oikeus ja velvollisuus käyttää alihankkijoita	34
10.2	Järjestelmätoimittajan vastuu alihankkijoistaan.....	34
10.3	Asiakkaan alihankkijat.....	35
11	IMMATERIAALIOIKEUDET	36
11.1	Aiemmat oikeudet.....	36
11.2	Järjestelmän immateriaalioikeudet ja käyttöoikeus	36
11.3	Tuotokset	36
11.4	Dokumentaatio	37
11.5	Asiakkaan aineisto.....	37
11.6	Vastuu immateriaalioikeuksista	38
11.7	Lähdekoodin luovuttaminen tai tallettaminen	40
12	HINNAT JA MAKSUEHDOT	41
12.1	Maksuja koskevien sopimusehtojen tyhjentyvyys	41
12.2	Järjestelmän käyttöoikeus.....	42
12.2.1	Loppukäyttäjät.....	42
12.2.2	Palveluportaalikäyttäjät	42
12.2.3	Kansalaiskäyttäjät.....	42
12.3	Projektit.....	43
12.3.1	Projektien hinnoittelu.....	43
12.3.2	Kiinteähintaiset Projektit.....	43
12.3.3	Kuukausittain veloitettavat tavoitehintaiset Projektit	43
12.3.4	Välitavoitteiden saavuttamiseen sidotut tavoitehintaiset Projektit	44
12.3.5	Aikaperusteisesti veloitettavat Projektit	44
12.3.6	Muut Projektien hinnoittelutavat	44
12.4	Lisätyö	45
12.5	Ilman kirjallista tilausta suoritettu tai työmääräarvion ylittävä lisätyö.....	45
12.6	Kulut ja kustannukset.....	46
12.7	Hinnanmuutokset.....	46
12.8	Valuuttakurssien muutokset	47

12.9	Maksuehdot	47
12.10	Sopimussakot	48
12.11	Jatkuvat Palvelut	48
12.12	Jatkuvien Palveluiden veloituksen aloittaminen	49
12.13	Erikseen tilattavat palvelut	49
12.14	Benchmark-tutkimus	49
13	VAHINGONKORVAUS	50
13.1	Sopijapuolen oikeus vahingonkorvaukseen	50
13.2	Vastuunrajoitus	51
13.3	Hankintalain mukainen seuraamus	52
13.4	Ylivoimainen este	52
14	SOPIMUKSEN SIIRTÄMINEN	53
15	SOPIMUKSEN VOIMASSAOLO JA PÄÄTTYMINEN	54
15.1	Sopimuskausi ja irtisanominen	54
15.2	Sopijapuolen oikeus sopimuksen päättämiseen konkurssin, selvitystilan tai ylivoimaisen esteen perusteella	54
15.3	Sopijapuolen oikeus sopimuksen purkamiseen	54
15.4	Sopimuksen ennen aikaisen päättämisen tai purkamisen seuraukset	55
15.4.1	Neuvotteluvollisuus	55
15.4.2	Sovellettavat vahingonkorvausehdot	55
15.4.3	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan ennen Pilottiprojektin takuuaajan päättymistä	55
15.4.4	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Pilottiprojektin takuuaajan päättymisen jälkeen, ennen Toimitussopimuksen päättymistä	56
15.4.5	Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Toimitussopimuksen päättymisen jälkeen	57
15.5	Sopimuksen osittainen päättäminen	57
15.6	Asiakkaan oikeus hinnanalennukseen	58
15.7	Voimaan jäävät ehdot	58
15.8	Järjestelmätointajan avustamisvelvoite	58
15.9	Asiakkaan oikeus jatkaa Järjestelmän käyttöä sopimuksen päättymisen jälkeen	59
16	SOPIMUSAINESTO JA RIITAISUUKSIEN RATKAISU	60
16.1	Sopimusasiakirjat ja soveltamisjärjestys	60
16.2	Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuusien ratkaisu	61
17	SOPIMUSKAPPALEET JA ALLEKIRJOITUKSET	62

1 Johdanto

1.1 Sopijapuolet

1. Epic Systems Corporation (Järjestelmätoimittaja)
1979 Milky Way
Verona, WI 53593
DUNS-tunnus 108299124
2. Oy Apotti Ab (Asiakas)
PL 900
00511 Helsinki
Y-tunnus 2699989-5

1.2 Määritelmät

Tässä sopimuksessa käytetään liitteessä A mainittuja määritelmiä.

Viittaus sopimuksen liitteeseen tarkoittaa viittausta kyseiseen liitteeseen sekä liitteessä edelleen viitattuihin liitteisiin.

1.3 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS), Helsingin kaupunki, Kauniaisten kaupunki, Kirkkonummen kunta, Vantaan kaupunki sekä KL-Kuntahankinnat Oy ovat tehneet Järjestelmätoimittajan kanssa Hankintasopimuksen asiakas- ja potilastietojärjestelmän toimituksesta ja siihen liittyvistä palveluista.

Tämä sopimus on Hankintasopimuksessa mainittu Palvelusopimus, jossa määritetään muun muassa Järjestelmän käyttöoikeus ja jonka ehtojen mukaisesti Järjestelmätoimittaja suorittaa Asiakkaalle ja Tilajille Järjestelmään liittyviä palveluita.

Sopijapuolet tekevät samalla päivämäärällä tämän sopimuksen kanssa erillisen Toimitussopimuksen Järjestelmän toimituksesta.

2 Sopimuksen kohde

2.1 Sopimuksen kohde

Tämän sopimuksen kohteena ovat Järjestelmän käyttöoikeus ja Puitejärjestelytilaajien ja kohdan 2.2 mukaiset käyttöönotot sekä Järjestelmään liittyvät liitteissä PS2.1 ja PS2.2 kuvatut palvelut.

Asiakkaalla ja Tilaajilla on oikeus tilata palveluita myös muilta toimittajilta.

2.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuun muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutuksesta tai muista sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevista uudistuksista tai sopimuksista saattaa seurata esimerkiksi muutoksia sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämis- ja tuottamisvastuisiin sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien yhtenäistämistarpeita HYKS-erityisvastuualueella ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella tai niitä vastaavalla sote-alueella. Asiakkaalla on tämän vuoksi oikeus laajentaa sopimuksen kohdetta seuraavasti:

- Oikeus tilata Järjestelmätoimittajalta tämän sopimuksen mukaisina erikseen sovittuina Erillisprojekteina tai lisätyönä asiantuntijapalveluita, joiden tavoitteena on yhtenäistää asiakas- ja potilastietojärjestelmien toimivuutta toteuttamalla esimerkiksi yhteentoimivuuksia Järjestelmän sekä muiden HYKS-erityisvastuualueella ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella tai niitä vastaavalla sote-alueella käytettävien asiakas- ja potilastietojärjestelmien tai muiden tietojärjestelmien kanssa. Järjestelmätoimittaja sitoutuu tällöin toimimaan hyvässä yhteistyössä Asiakkaan, sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden sekä muiden toimittajien kanssa mahdollisimman yhtenäisen palvelukokonaisuuden luomiseksi koko HYKS-erityisvastuualueelle ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueelle tai niitä vastaavalle sote-alueelle.
- Oikeus laajentaa sopimuksen kohdetta siten, että Tilaajiksi voivat tulla kaikki HYKS-erityisvastuualueella ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella tai niitä vastaavalla sote-alueella sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita tuottavat julkishallinnon organisaatiot, joita Tilaajien lisäksi sopimuksen allekirjoitushetkellä ovat Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri Eksoten, Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carean sekä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän toimialueen kunnat ja kuntayhtymät. Tällöin kyseiset organisaatiot tulevat samaan asemaan kuin Puitejärjestelytilaajat.

Asiakas päättää sopimuksen kohteen laajentamisesta voimassa olevan hankinta- ja muun lainsäädännön vaatimukset huomioiden.

Järjestelmätoimittaja toteuttaa mahdollisen edellä kuvatun laajennuksen tämän sopimuksen mukaisin ehdoin. Sopijapuolet neuvottelevat laajentamisen käytännön toteutuksesta ja sen hinnasta liitteen D1 mukaisesti.

3 Järjestelmän käyttöoikeus

3.1 Järjestelmä

Järjestelmätoimittaja myöntää Asiakkaalle Järjestelmään tämän sopimuksen mukaista maksua vastaan ei-yksinomaisen, pysyvän, tämän sopimuksen ehtojen mukaisen käyttöoikeuden. Käyttöoikeus sisältää pysyvän käyttöoikeuden liitteessä C1 mainittuihin Valmisohjelmistoihin kohdan 15.9 ja kyseisten Valmisohjelmistojen lisenssiehtojen mukaisesti.

Käyttöoikeus kattaa Järjestelmän käytön tuotanto-, testaus-, kehitys- ja koulutusympäristöissä kaikilla päätelaitteilla ja kaikkien Järjestelmään liitettävien laitteiden osalta. Käyttöoikeus on voimassa Suomessa. Loppukäyttäjät voivat kuitenkin käyttää Järjestelmää Suomen rajojen ulkopuolelta, jos kyse on Tilaajien tehtävien hoitamisesta ja käyttö kohdistuu Tilaajien asiakkaisiin tai potilaisiin. Lisäksi Kansalaiskäyttäjät voivat käyttää asiakas- ja potilasportaalia Suomen rajojen ulkopuolelta käsin.

Asiakas ei tarjoa Järjestelmää edelleen muille kuin Tilaajille eikä toimi palvelukeskuksena muihin kuin Tilaajiin nähden, ellei kohdasta 3.3 muuta johdu.

Liite C2 sisältää Valmisohjelmistojen vakio- tai muutoiset lisenssiehdot. Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Valmisohjelmistojen lisenssiehtojen mukainen käyttöoikeus kattaa tämän sopimuksen mukaisen käytön. Asiakas sitoutuu noudattamaan soveltuvien lisenssiehtojen määräyksiä. Lisenssiehdot eivät miltei osin rajoita Järjestelmätoimittajan Toimitussopimuksen ja Palvelusopimuksen mukaisia velvollisuuksia ja vastuita.

Sopijapuolet voivat halutessaan sopia erikseen, että Asiakas ja Tilaajat voivat hyödyntää Asiakkaalla tai Tilaajilla ennestään olevia Valmisohjelmistojen tai Järjestelmään Liittyvien Ohjelmistojen käyttöoikeuksia tai että Asiakas ja Tilaajat voivat hankkia niitä suoraan kolmansilta osapuolilta. Käyttöoikeuksien hankintatavalla ei ole merkitystä sopijapuolten vastuun suhteen.

3.2 Päivitykset

Käyttöoikeus sisältää kaikki Järjestelmän ja siihen sisältyvien Valmisohjelmistojen ja Tuotosten korjaukset, Päivitykset ja versionvaihdot, jotka julkaistaan ennen tämän sopimuksen voimassaoloajan päättymistä. Jos

Valmisohjelmisto on korvattu uudella valmisohjelmistolla, jonka käyttötarkoitus ja toiminnallisuudet ovat pysyneet olennaisilta osin samana korvattuun Valmisohjelmistoon verrattuna, eikä korvatulle Valmisohjelmistolle ole enää saatavissa tukea ja ylläpitoa, käyttöoikeus siirtyy koskemaan uutta Valmisohjelmistoa. Asiakas varaa tällöin tilaisuuden varmistaa, että uusi Valmisohjelmisto täyttää edelleen sopimuksen mukaiset vaatimukset.

Sopijapuolet sopivat Valmisohjelmistojen Päivitysten ja versionvaihtojen käyttöönotosta liitteen D1 mukaisesti. Järjestelmätoimittajan tulee tarjota tämän sopimuksen mukaiset palvelut vähintään Valmisohjelmiston uusimmalle ja sitä edeltävälle versiolle, ellei toisin ole sopijapuolten välillä sovittu.

Jos Valmisohjelmisto pitää Asiakkaasta riippumattomasta syystä vaihtaa esimerkiksi tietoturvapäivitysten päättymisen vuoksi, vastaa Järjestelmätoimittaja siitä aiheutuvista kustannuksista.

3.3 Loppukäyttäjät

Asiakas voi myöntää tämän sopimuksen mukaisia lisenssimaksuja vastaan Järjestelmän käyttöoikeuden Loppukäyttäjille, jotka työskentelevät jonkun seuraavista organisaatioista palveluksessa:

- Tilaaja tai Asiakas
- Tilaajan tai Asiakkaan kanssa samaan konserniin kuuluva organisaatio
- Tilaajan tai Asiakkaan alihankkija
- Tilaajalle tai Asiakkaalle palveluja tuottava julkinen tai yksityinen sosiaali- tai terveydenhuollon toimintayksikkö tuottaessaan kyseistä palvelua
- ulkopuolinen organisaatio, jolla on oikeus katsoa tai päivittää asiakkaan tai potilaan tietoja, tuottaessaan kyseistä palvelua
- Käyttöpalvelutoimittaja tai muu vastaava Asiakkaalle tai Tilaajalle Järjestelmän käyttöön liittyviä palveluita tuottava organisaatio tuottaessaan kyseistä palvelua.

Jokaisella Loppukäyttäjällä on työtehtäviensä edellyttämä, määrällisesti rajoittamaton käyttöoikeus Järjestelmään. Asiakas määrittelee tarvittavat käyttövaltuuksien rajoitukset.

Loppukäyttäjien käyttöoikeudet eivät ole henkilöön tai organisaatioon sidottuja, vaan Asiakkaalla on oikeus siirtää käyttöoikeuksia Loppukäyttäjältä toiselle riippumatta siitä, minkä tässä kohdassa mainitun organisaation palveluksessa Loppukäyttäjä on. Jos yksittäinen Loppukäyttäjä työskentelee useamman kuin yhden edellä mainitun organisaation palveluksessa, hän tarvitsee vain yhden käyttöoikeuden.

3.4 Palveluportaalikäyttäjät

Palveluportaalikäyttäjällä on oikeus käyttää Järjestelmää ainoastaan palveluportaalin välityksellä. Muilta osin Palveluportaalikäyttäjiin sovelletaan samoja ehtoja kuin Loppukäyttäjiin.

3.5 Kansalaiskäyttäjät

Asiakas voi myöntää tämän sopimuksen mukaisia lisenssimaksuja vastaan Järjestelmän asiakas- ja potilasportaalin määrällisesti rajoittamattoman käyttöoikeuden Kansalaiskäyttäjille, joita ovat kaikki henkilöt, joille Tilaaajat tuottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita.

3.6 Käyttöoikeuden siirtäminen

Tämän kohdan mukainen Järjestelmän käyttöoikeus siirtyy kohdan 14 mukaisen sopimuksen siirtämisen yhteydessä.

4 Projektit

4.1 Tämän sopimuksen perusteella toteutettavat Projektit

Asiakas voi tilata Järjestelmätoimittajalta Erillisprojekteja esimerkiksi Puitejärjestelytilaajien tai kohdan 2.2 mukaisia käyttöönottoja ja liitteen PS2.1 mukaisia erikseen tilattavia palveluita varten. Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan tämän sopimuksen mukaisin ehdoin vähintään Puitejärjestelytilaajien käyttöönotot ja sellaiset Asiakkaan kohtuullisesti pyytämät palvelut, jotka edellyttävät Järjestelmätoimittajan panosta ja jotka ovat Asiakkaan tai Tilaaajan toiminnan kannalta tarpeellisia.

Projektit toteutetaan liitteiden PS2.1 ja H mukaisesti. Projektisuunnitelmassa voidaan sopijapuolten yhteisellä päätöksellä poiketa edellä mainittujen liitteiden sisällöstä.

4.2 Ilmoitusvelvollisuus Projektin viivästyisestä ja aikataulun muutokset

Mikäli sopijapuoli havaitsee, että Projekti tai sen projektisuunnitelmassa mainittu osakokonaisuus tulee viivästyään projektisuunnitelman mukaisesta aikataulusta tai että viivästys on todennäköinen, sopijapuolen on viipymättä ilmoitettava toiselle sopijapuolelle viivästyisestä sekä sen vaikutuksista aikatauluun. Viivästyksen vaikutukset käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Edellä tarkoitettu ilmoitus ei vähennä Järjestelmätoimittajan vastuuta viivästyksestä, eikä Asiakkaan voida katsoa hyväksyneen viivästystä tai uutta aikataulua ilmoituksen tai siihen annetun vastauksen perusteella, ellei kohdasta 4.4 muuta johdu.

Projektin aikataulua on pidennettävä yhtä pitkällä ajalla, kuin minkä Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuva viivästys on kestänyt ja minkä Järjestelmätoimittaja kohtuudella tarvitsee töiden uudelleen käynnistämiseen.

4.3 Sopimussakko Projektin viivästyisestä

Jos Projekti viivästyy Järjestelmätoimittajan vastuulla olevasta syystä, Järjestelmätoimittaja on velvollinen maksamaan Asiakkaalle sopimussakkoa, ellei kohdasta 4.4 muuta johdu. Sakko on 0,5 prosenttia viivästyneen Projektin hinnasta jokaiselta alkavalta seitsemän vuorokauden pituiselta ajanjaksolta, jolla Järjestelmätoimittaja ylittää sovitun määräpäivän.

Tämän kohdan perusteella maksetut sopimussakot eivät voi kuitenkaan yksittäisen viivästyneen Projektin osalta ylittää määrää, joka vastaa 7,5 prosenttia kyseisen Projektin hinnasta.

Sopijapuolet voivat liitteen D1 mukaisesti sopia yllä mainitun sopimussakon jakamisesta osaprojekteille. Sopijapuolet eivät kuitenkaan voi muuttaa sopimussakon enimmäismäärää.

Sopimussakon lisäksi Asiakkaalla on oikeus saada vahingonkorvausta sopimussakon ylittävästä, viivästyksestä johtuvasta Asiakkaalle aiheutuvasta välittömästä vahingosta. Tilaajalle aiheutunutta vahinkoa pidetään Asiakkaalle aiheutuneena vahinkona.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa, mikäli Projekti tai sen osa viivästyy Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuen. Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus kohtuulliseen korvaukseen Asiakkaasta, Tilaajasta tai niiden vastuulla olevasta syystä johtuvasta muusta kuin vähäisenä pidettävästä viivästyksestä, jos Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään siitä aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia, ja Asiakkaan ja Tilaajan olisi ollut ennakoita mahdollista välttää viivästyminen. Järjestelmätoimittajan vaatimus käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

4.4 Järjestelmätoimittajan esittämä suunnitelma sopimussakon välttämiseksi

Asiakas voi yhden kerran jokaista kohdan 4.3 mukaiseen sopimussakkoon johtavaa viivästystä kohden lykätä sopimussakon vaatimista, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Järjestelmätoimittaja on ilmoittanut Asiakkaalle ennakoidusta viivästyksestä kohdan 4.2 mukaisesti viipymättä ja joka tapauksessa ennen määräaika, jonka ylittyminen johtaisi sopimussakkoon
- Järjestelmätoimittaja on esittänyt ilmoituksen yhteydessä tai viikon kuluessa sen jälkeen Asiakkaalle kohtuullisen ja toteuttamiskelpoisen suunnitelman viivästyksen aiheuttavien syiden poistamiseksi ja lisäviivästyksen välttämiseksi
- Järjestelmätoimittajan mahdollisesti esittämä lisäaika on kohtuullinen eikä aiheuta merkittävää haittaa Asiakkaalle tai Tilajille.

Sopijapuolten tulee käsitellä edellä mainittu suunnitelma ja tehdä siihen tarvittavat muutokset viipymättä liitteen D1 mukaisesti. Asian käsittely tulee sopijapuolen pyynnöstä eskaloida ylemmälle päätöksentekotasolle.

Jos sopijapuolten yhdessä hyväksymä edellä mainittu suunnitelma toteutuu siinä mainitussa aikataulussa, Asiakas voi luopua sopimussakon vaatimisesta. Jos suunnitelma ei toteudu siinä mainitussa aikataulussa Järjestelmätoimittajan vastuulla olevasta syystä, kohdan 4.3 mukainen sopimussakko tulee Järjestelmätoimittajan maksettavaksi. Sopimussakko lasketaan alkuperäisestä määräpäivästä lukien, elleivät sopijapuolet ole yhdessä toisin sopineet.

4.5 Projektin lopputuloksen hyväksyminen

Projektin lopputuloksen hyväksymisestä päättää Asiakas. Asiakkaan tulee hyväksyä Projektin lopputulos, jos se täyttää liitteen H mukaiset tai erikseen yhdessä sovitut hyväksymiskriteerit ja Järjestelmätoimittaja on täyttänyt Projektiin liittyvät sopimuksen mukaiset velvollisuutensa. Vähäiset Virheet eivät estä Projektin lopputuloksen hyväksymistä. Projektin hyväksymismenettely on liitteen H mukainen, elleivät sopijapuolet ole muuta sopineet.

Asiakkaan tulee pyrkiä ilmoittamaan mahdollisimman pian Järjestelmätoimittajalle sellaisista havaitsemistaan Virheistä, joiden Asiakas katsoo estävän Projektin lopputuloksen hyväksymisen. Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin myötävaikuttaa tällaisten Virheiden korjaamiseen ja antaa Järjestelmätoimittajalle tiedot, jotka se tarvitsee niiden korjaamista varten.

Järjestelmätoimittajan tulee avustaa Asiakasta hyväksymistestauksessa liitteen H mukaisesti tai erikseen sovittavalla tavalla.

Projektin lopputulos katsotaan hyväksytyksi myös, jos Asiakas ei ole ilmoittanut Virheistä tai testaamisen esteestä liitteessä H mainitussa tai erikseen sovitussa määräajassa.

4.6 Tuotantokäytön aloittaminen

Asiakas päättää Tuotantokäytön aloittamisesta, ja siitä sovitaan tarkemmin liitteen D1 mukaisesti. Jos Projektin lopputulosta ei ole sitä ennen hyväksytty, se katsotaan hyväksytyksi siltä osin kuin se on otettu Tuotantokäyttöön.

4.7 Takuu

4.7.1 Takuu-aika ja takuun sisältö

Järjestelmätoimittaja antaa Projektin lopputulokselle tämän kohdan mukaisen takuun. Takuu-aika alkaa Projektin lopputuloksen hyväksymisestä ja päättyy kuuden kuukauden kuluttua siitä.

Järjestelmätoimittajan on kustannuksellaan korjattava takuu-aikana Projektin lopputuloksessa ilmenevät Virheet tai toimitettava virheellisen lopputuloksen tilalle uusi lopputulos. Takuukorjaukseen sisältyy myös korjausta vastaavien muutosten tekeminen dokumentaatioon.

Järjestelmätoimittaja voi tarvittaessa väliaikaisesti kiertää Virheen esimerkiksi käyttämällä sellaista konfiguraatiota, joka on jossain aiemmassa tämän sopimuksen tai Toimitussopimuksen mukaisessa toteutuksessa havaittu toimivaksi.

Järjestelmätoimittaja pyrkii korjaamaan tai kiertämään myös Vähäiset Virheet. Jos korjaaminen tai kiertäminen ei ole kohtuullisin keinoin mahdollista, Järjestelmätoimittaja voi toteuttaa Vähäisten Virheiden korjauksen seuraavassa Päivityksessä tai sopijapuolet voivat sopia niiden käsittelystä erikseen.

Sopijapuolet sopivat tarkemmin erikseen takuukorjauksen toteuttamisen prioriteetista ja siihen liittyvistä käytännön asioista. Jos muuta ei ole sovittu, takuukorjaus on aloitettava viipymättä Järjestelmätoimittajan saatua takuuvuorituksen täyttämiseksi tarpeelliset tiedot, ja se on saatettava valmiiksi kohtuullisessa ajassa. Jos Projektin lopputulos kuuluu Palvelusopimuksen mukaisen ylläpidon piiriin, tulee takuukorjaus suorittaa sovitun palvelutason mukaisesti. Projektin lopputuloksen takuu-aika pitenee sillä aikamäärällä, jona sitä ei Virheen vuoksi ole voitu käyttää sovitun palvelutason mukaisesti, ellei palvelutason alitus ole vähäinen.

Mikäli Projektin lopputuloksessa oleva Virhe johtuu liitteessä C1 mainitusta Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmistosta, Järjestelmätoimittaja pyrkii korjaamaan Virheen. Jos tämä ei ole kohtuudella mahdollista, Järjestelmätoimittaja kiertää Virheen. Järjestelmätoimittaja hoitaa Virheen selvittelyn ja asentaa Virheen korjauksen omalla kustannuksellaan sekä lisäksi ohjeistaa Asiakasta ja tekee tarvittavat muutokset dokumentaatioon.

Mikäli Projektin lopputuloksessa oleva Virhe johtuu liitteessä C1 mainitusta Järjestelmään Liittyvästä Ohjelmistosta, Järjestelmätoimittaja paikantaa Virheen Järjestelmään Liittyvään Ohjelmistoon ja pyrkii Asiakkaan kirjallisesta pyynnöstä yhteistyössä kolmannen osapuolen kanssa korjaamaan tai kiertämään sen. Järjestelmätoimittaja hoitaa Virheen paikannuksen omalla kustannuksellaan, mutta saa veloittaa Asiakkaan kirjallisesta pyynnöstä tekemästään muusta lisätyöstä kohdan 12.4 mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja tekee takuukorjauksen Asiakkaan tai Tilaajan toimitiloissa, jos takuukorjauksen tekeminen sitä edellyttää. Tällöin Asiakkaan on asetettava Projektin lopputulos Järjestelmätoimittajan käyttöön tarvittavaksi ajaksi.

Jos takuukorjauksen toteuttaminen johtaa samalla Järjestelmän jonkin muun osan laadun paranemiseen, Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta saada paranemisesta korvausta.

4.7.2 Takuuseen liittyvät Asiakkaan vastuut

Ilmoittaessaan Virheistä Asiakkaan tulee mainita, että Asiakas katsoo Virheen kuuluvan tässä kohdassa sovitun takuun piiriin.

Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin myötävaikuttaa takuukorjauksen tekemiseen ja antaa Järjestelmätoimittajalle tiedot, jotka se tarvitsee takuukorjauksen tekemistä varten.

Jos Asiakkaan Järjestelmätoimittajalle ilmoittama Virhe ei sisälly kohdan 4.7 mukaisen takuuseen, saa Järjestelmätoimittaja veloittaa sille aiheutuneesta lisätyöstä kohdan 12.4 mukaisesti. Järjestelmätoimittajalla ei kuitenkaan ole veroitusoikeutta, jos sille aiheutunut lisätyö on vähäinen.

4.7.3 Takuun rajaukset

Järjestelmätoimittaja ei vastaa sellaisista Virheistä, jotka ovat aiheutuneet Asiakkaan, Tilaajien tai kolmannen osapuolen ilman Järjestelmätoimittajan lupaa tekemistä muutoksista Järjestelmään tai muista Järjestelmätoimittajan vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevista toimista.

Jos jokin lopputulos on hyväksytysti toteutettu aiemassa Projektissa, ja sitä hyödynnetään täysin sellaisenaan myöhemmin toteutetussa Projektissa, ei lopputulokselle myönnetä uutta takuuta, paitsi siltä osin kuin kyse sellaisesta Virheestä, joka ei aiemmin ole tullut esille.

5 Palvelut

Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle ja Tilaajille toteuttamat palvelut on kuvattu liitteissä PS2.1 ja PS2.2.

6 Järjestelmätoimittajan velvollisuudet ja Järjestelmää koskevat vaatimukset

6.1 Yleiset velvollisuudet

Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan sopimuksen kohteen

- huolellisesti
- sovitun mukaisesti
- sopimuksen edellyttämällä ammattitaidolla
- lainsäädäntöä noudattaen
- sovitussa aikataulussa.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu pitämään yllä sopimuksen kohteeseen liittyvien tuotteiden, teknologioiden ja menetelmien hyvää ja ajantasaista asiantuntemusta omalla kustannuksellaan. Ajantasainen tarkoittaa myös sopimuksen solmimisen jälkeen ilmestyvien uusien tai korvaavien tuoteversioiden tai vastaavien osaamista ja siihen tarvittavia työmenetelmiä.

Järjestelmätoimittajalla on oltava kaikki resurssit, laitteet, työvälineet, lisenssit ja toimitilat, joita Järjestelmätoimittaja tarvitsee sopimuksen kohteen toteuttamiseen, lukuun ottamatta asioita, jotka on tässä sopimuksessa yksilöity nimenomaisesti Asiakkaan tai Tilaajan vastuulle kuuluviksi.

6.2 Järjestelmän ominaisuudet ja käyttökelpoisuus

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä sisältää liitteessä B1 sovitut Järjestelmän ominaisuudet ja että se toimii liitteessä L kuvatuissa käyttöympäristöissä.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, ettei se heikennä Järjestelmää sopimuskaudella Toimitussopimuksen kohdan 6.2 toisessa kappaleessa mainitun toiminnallisen laajuuden ja laadun, käytettävyyden sekä mukautettavuuden kannalta.

Asiakas määrittelee ja päättää missä tilanteissa ja millä edellytyksillä tietoa voidaan lainsäädännön mukaisesti jakaa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluntarjoajien sekä Järjestelmää käyttävien organisaatioiden välillä.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu toteuttamaan yhteistyössä Asiakkaan kanssa Järjestelmän kaikkia saatavilla olevia teknisiä ominaisuuksia käyttäen toiminnot, joiden avulla Asiakas ja Tilajaat pystyvät täyttämään niitä koskevat lainsäädännön vaatimukset. Tarvittaessa sopijapuolet voivat toteuttaa lainsäädännön vaatimusten täyttämiseksi välttämättömät toimenpiteet esimerkiksi erillisten rekistereiden avulla tai muulla vastaavalla tavalla.

6.3 Avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä täyttää liitteiden B13 ja B14 mukaiset avoimia rajapintoja koskevat vaatimukset.

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että edellä mainittujen vaatimusten mukainen Apotti Avoin Palvelurajapinta (AAP) vastaa vähintään sitä tasoa, joka Järjestelmätoimittajan ratkaisulla oli Järjestelmän hankintaa edeltäneen hankintamenettelyn aikana vuonna 2015 järjestetyssä AAP-arvioinnissa. Asiakkaalla on oikeus tarvittaessa (esimerkiksi ohjelmistokomponentteja koskevien muutosten yhteydessä) todentaa tämä järjestämällä tätä koskeva vastaavuusarviointi, jossa vastaavuus arvioidaan asianmukaisesti sekä riittävän objektiivisella ja yhteismitallisella tavalla. Jos vastaavuusarvioinnissa havaitaan, ettei Järjestelmä ole vähintään AAP-arvioinnissa todettua tasoa vastaava, Järjestelmätoimittajan tulee omalla kustannuksellaan saattaa Järjestelmä vastaamaan AAP-arvioinnin tasoa. Järjestelmätoimittaja ei ole vastaavuusarvioinnissa vastuussa sellaisista muutoksista rajapinnoissa, joista sopijapuolet ovat yhdessä sopineet. Sopijapuolet vastaavat itse niille vastaavuusarvioinnin järjestämisestä tai siihen osallistumisesta aiheutuvista kustannuksista. Hankintamenettelyn aikana suoritetun AAP-arvioinnin sisältö sekä toteutustapa ja lopputulokset on kuvattu liitteessä M.

6.4 Yhteentoimivuusvelvoite

Järjestelmätoimittaja vastaa Järjestelmään sisältyvien Valmisohjelmistojen sekä Järjestelmätoimittajan toteuttamien Tuotosten yhteentoimivuudesta osana Järjestelmää sekä liitteessä B12 mainittujen muiden ohjelmistojen rajapintamäärittelyiden kanssa.

6.5 Järjestelmän muutokset

Sopijapuolet sopivat Järjestelmän muutoksista liitteen D1 mukaisesti. Muutoksesta sopiessaan sopijapuolet kiinnittävät huomiota muun muassa seuraaviin seikkoihin:

- aikataulu, jolla muutos toteutetaan
- muutoksen vaikutus aiemmin sovittuihin aikatauluihin
- muutoksen toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvat palvelukatkot

- muutoksen aiheuttamat kustannukset sopijapuolille
- muutoksen vaikutus Jatkuvien Palveluiden sisältöön ja hintaan
- muutoksen vaikutus Toimitussopimukseen.

Elleivät sopijapuolet erikseen sovi toisin, noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Järjestelmätoimittajalla on oikeus hyvitykseen muutoksesta vain siinä tapauksessa, että Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään siitä aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia.
- Jos Järjestelmätoimittajan kustannukset laskevat muutoksen seurauksena, tulee Asiakkaan saada suuruudeltaan kustannusten laskua vastaava hyvitys.
- Jos muutos tehdään Järjestelmätoimittajasta tai sen vastuulla olevasta syystä johtuen, Järjestelmätoimittaja ei veloita Asiakasta muutoksesta aiheutuvista kustannuksista.
- Järjestelmätoimittajalla on oikeus saada korotus Jatkuvien Palveluiden hintaan vain siinä tapauksessa, että Järjestelmätoimittaja pystyy näyttämään muutoksesta aiheutuvan Järjestelmätoimittajalle ylimääräisiä kustannuksia. Jos Järjestelmätoimittajan kustannukset laskevat muutoksen seurauksena olennaisesti, tulee Asiakkaan saada suuruudeltaan kustannusten laskua vastaava hyvitys.
- Jos Järjestelmätoimittajasta tai sen vastuulla olevasta syystä johtuvasta muutoksesta aiheutuu Asiakkaalle olennaisia käyttöpalveluiden lisäkustannuksia, Järjestelmätoimittaja korvaa ne Asiakkaalle liitteen D1 mukaisesti sovitulla tavalla. Ohjelmistojen normaalista kehittämisestä aiheutuvaa tavanomaista laitteiston päivitystarvetta ei pidetä olennaisena lisäkustannuksena.

6.6 Lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutokset

Asiakasta, Tilaajia ja Järjestelmää koskeva lainsäädäntö ja viranomaismääräykset saattavat muuttua sopimuksen voimassaoloaikana. Molempien sopijapuolten tulee seurata ja ennakoida lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutoksia. Sopijapuolen on tiedotettava tietoonsa saamistaan muutoksista toiselle sopijapuolelle. Muutosten tulkinta ja niistä aiheutuvien vaikutusten arviointi ovat Asiakkaan vastuulla. Järjestelmätoimittaja vastaa muutoksista Järjestelmään aiheutuvien muutosten toteuttamisen teknisestä arvioinnista.

Järjestelmätoimittaja on sitoutunut sopimuksen kohteen toteuttamiseen Asiakkaalle ja Tilaajille keskeytyksettä huomioiden edellä mainitut lainsäädännön ja viranomaismääräysten muutokset. Jos sopijapuoli pystyy osoittamaan, että yksittäisestä lainsäädännön tai viranomaismääräyksen muutoksesta aiheutuvan muutoksen toteuttaminen Järjestelmään olisi kyseisen sopijapuolen kannalta teknisesti toteuttamiskelvotonta tai

kaupallisesti kohtuutonta, Järjestelmätoimittaja sitoutuu yhteistyössä Asiakkaan kanssa löytämään jonkun muun sopijapuolten kannalta kohtuullisen ja tasapuolisen vaihtoehdoisen ratkaisun, jolla Asiakas ja Tilaajat voivat jatkaa Järjestelmän käyttämistä, ja myötävaikuttamaan sen toteutumiseen kaikin käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin.

Sopijapuolet käsittelevät tässä kohdassa 6.6 mainittujen muutosten tai vaihtoehdoisen ratkaisun toteuttamisen liitteen D1 mukaisesti soveltaen soveltuvin osin tämän sopimuksen kohtaa 6.5.

Jos lainsäädännön tai viranomaismääräysten muutos koskee useampaa kuin yhtä Järjestelmätoimittajan tai Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmiston valmistaneen Järjestelmätoimittajan alihankkijan asiakasta, Järjestelmätoimittaja sitoutuu jakamaan muutoksesta aiheutuvat kustannukset laskennallisesti kaikille tällaisille asiakkaille ja veloittamaan Asiakkaalta korkeintaan osuuden, joka vastaa Asiakkaan käytön ja volyymien mukaan määräytyvää suhteellista osuutta kaikista tällaista asiakkaista.

Jos Järjestelmätoimittaja tuottaa kyseiseen Järjestelmän osaan säännöllisesti Päivityksiä, tässä kohdassa tarkoitetut muutokset toteutetaan kyseisen Järjestelmän osan seuraavassa Päivityksessä, huomioiden kuitenkin mahdollisuuksien mukaan lainsäädännön tai viranomaismääräyksen muutoksen voimaantuloajankohdan.

6.7 Asiakasta ja Tilaajia koskevat hallinnolliset muutokset

Erilaiset hallinnolliset järjestelyt, kuten kuntaliitokset, tehtävien tai vastuiden uudelleenjärjestelyt sekä yritys- ja organisaatiojärjestelyt, saattavat koskea Asiakasta ja Tilaajia sopimuskauden aikana.

Järjestelmätoimittaja on sitoutunut sopimuksen kohteen toteuttamiseen Asiakkaalle ja Tilaajille keskeytyksettä riippumatta edellä mainituista hallinnollisista muutoksista, mutta huomioiden niiden vaikutukset sopimuksen kohteeseen.

Hallinnollisten muutosten ennakointi ja seuranta ovat Asiakkaan vastuulla. Asiakkaan on tiedotettava tietoonsa saamistaan hallinnollisista muutoksista Järjestelmätoimittajalle ilman aiheetonta viivytystä.

Sopijapuolet sopivat tässä kohdassa mainittujen muutosten toteuttamisesta liitteen D1 mukaisesti soveltaen soveltuvin osin tämän sopimuksen kohtaa 6.5.

6.8 Kehittämismvelvollisuus

Järjestelmätoimittaja kehittää Järjestelmää proaktiivisesti ja ennakoivasti osana liitteessä PS2.1 kuvattua Palvelunhallintaa.

6.9 Järjestelmätoimittajan informointivelvollisuus

Järjestelmätoimittajan on viipymättä ilmoitettava Asiakkaan yhteyshenkilölle sellaisista Järjestelmätoimittajan tietoon tulleista tapahtumista, jotka voivat todennäköisesti vaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen esimerkiksi viivästyttämällä tai haittaamalla sitä. Velvollisuus koskee muun ohella virheitä ja viivästyksiä kolmannen osapuolen toimituksissa, olennaisia henkilövaihdoksia, Järjestelmätoimittajan omistukseen, yritysmuotoon tai taloudelliseen tilanteeseen liittyviä olennaisia muutoksia sekä kolmannen osapuolen väitteitä niiden tähän sopimukseen liittyvien oikeuksien rikkomisesta, jos edellä mainituilla seikoilla on vaikutusta sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan tulee ongelmatilanteissa tiedottaa

- mistä on kyse
- miten ja kenen toimesta ongelmaa ratkaistaan
- mikä on aikatauluarvio ongelman poistumiselle.

Järjestelmätoimittajan tulee tiedottaa viipymättä Asiakkaalle myös edellä mainittujen seikkojen muutoksista.

Järjestelmätoimittajan on lisäksi viipymättä ilmoitettava Asiakkaalle sellaisista sopimuksen kohteen toteuttamiseen liittyvistä muutostarpeista, joista Järjestelmätoimittaja on tietoinen ja jotka Järjestelmätoimittajalla olevien tietojen perusteella ovat tarpeellisia, jotta Järjestelmä vastaisi tarkoitettua käyttöä ja toimisi tarkoitettulla ja sovitulla tavalla. Järjestelmätoimittajan tulee ohjeistaa Asiakasta muutoksen todennäköisestä vaikutuksesta muun muassa hintaan, aikatauluun ja palvelutasoon.

Järjestelmätoimittaja pyrkii käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin siihen, että sen Asiakkaalle antamat tiedot ovat oikeita ja riittäviä.

Muutokset käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

6.10 Yhteistyövelvoite

Järjestelmätoimittajan on sopimuksen kohdetta toteuttaessaan toimittava hyvässä yhteistyössä ja työskenneltävä yhdessä Tilaajien sekä Asiakkaan osoittamien Asiakkaan ja Tilaajien muiden toimittajien ja yhteistyökumppanien kanssa.

Järjestelmätoimittaja voi edellyttää, että Asiakkaan ja Tilaajien muut toimittajat ja yhteistyökumppanit allekirjoittavat kohdan 7.1.2 mukaisen salassapitosopimuksen, jos se on yhteistyön sisällön vuoksi tarpeen.

Järjestelmätoimittajan tulee noudattaa Asiakkaan antamia kohtuullisia ohjeita yhteistyöhön liittyen.

Järjestelmätoimittaja huolehtii siitä, että myös Järjestelmätoimittajan alihankkijat ja yhteistyökumppanit noudattavat edellä mainittua veloitetta.

Jos Asiakas pyytää Järjestelmätoimittajalta yhteistyöveloitteen nojalla toimenpidettä, joka ei Järjestelmätoimittajan näkemyksen mukaan sisälly tavanomaiseen sopimuksen kohteen toteuttamiseen, Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä ja ennen toimenpiteen suorittamista ilmoittaa näkemyksestään Asiakkaalle ja perustella ilmoituksensa. Järjestelmätoimittaja ei voi jälkikäteen vedota seikkaan, josta se ei ole ilmoittanut tämän kohdan mukaisesti.

6.11 Raportointi

Järjestelmätoimittajan tulee toimittaa Asiakkaalle ilman erillistä veloitusta Asiakkaan pyytämät määrältään ja laajuudeltaan kohtuulliset, sovitun mukaiset raportit, joiden avulla Asiakas voi seurata sopimuksen kohteen toteutumista ja valvoa sen laatua.

6.12 Dokumentaatio

Järjestelmätoimittaja ylläpitää Järjestelmän kattavaa ja laadukasta dokumentaatiota. Dokumentaatio voi olla liitteen N mukaisesti suomen- tai englanninkielistä, ja sen tulee olla ajantasaisena jatkuvasti Asiakkaan käytettävissä. Lopullisen Loppukäyttäjille tarkoitetun koulutusmateriaalin ja käyttöohjeiden tulee olla suomenkielisiä.

6.13 Sopimuksen kohteen toteuttamisen paikka

Järjestelmätoimittaja toteuttaa sopimuksen kohteen pääasiassa omista toimitiloistaan käsin. Sopimuksen kohteen toteuttaminen saattaa edellyttää työskentelyä myös Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan toimitiloissa.

Järjestelmätoimittaja ilmoittaa Asiakkaalle etukäteen palveluiden tuottamisen paikasta ja sen muutoksista. Palvelua voidaan tuottaa Euroopan talousalueen ulkopuolelta kohdan 7.2 mukaisesti.

6.14 Kieli

Kielivaatimukset on esitetty liitteissä N, B1 ja TS2.1. Sopijapuolet täsmentävät kielivaatimusta Projektien osalta projektisuunnitelmissa.

6.15 Henkilöstö

6.15.1 Henkilöstön osaaminen

Järjestelmätoimittajan tulee nimetä sopimuksen kohteen toteuttamiseen riittävä määrä henkilöitä, joilla on heidän tehtäviensä edellyttämä kokemus ja pätevyys. Järjestelmätoimittajan tulee systemaattisesti ylläpitää ja kehittää sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvan henkilöstönsä osaamista.

6.15.2 Projektien avainhenkilöt

Järjestelmätoimittaja sitoutuu käyttämään projektisuunnitelmissa mainittuja Projektien avainhenkilöitä Projektien toteuttamisessa. Projektin avainhenkilöä on käytettävä siinä tehtävässä, johon hänet on nimetty. Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Projektien avainhenkilöt osallistuvat Projektien toteuttamiseen tehtäviensä edellyttämällä työpanoksella. Projektisuunnitelmassa voidaan määritellä kuinka suuri osa Projektin työtunneista tulee olla Projektien avainhenkilöiden tekemiä.

Järjestelmätoimittaja saa vaihtaa Projektin avainhenkilön ainoastaan jos jompikumpi seuraavista perusteista toteutuu:

- sopijapuolet ovat kirjallisesti sopineet Projektin avainhenkilön vaihtamisesta
- Projektin avainhenkilö on Järjestelmätoimittajasta riippumattomasta syystä estynyt osallistumaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajasta riippumattomana syynä pidetään Projektin avainhenkilöä koskevaa henkilökohtaista perhesyytä, jonka Järjestelmätoimittaja on Asiakkaan niin vaatiessa velvollinen osoittamaan.

Projektin avainhenkilön vaihtuessa Järjestelmätoimittaja on kaikissa tapauksissa velvollinen ilman aiheetonta viivytystä osoittamaan vaihtuvan Projektin avainhenkilön tilalle toisen henkilön, jolla on vähintään vastaava kokemus ja pätevyys. Järjestelmätoimittajan tulee etukäteen esittää tällaisen henkilön kokemuksesta ja pätevydestä Asiakkaan vaatima selvitys Asiakkaan hyväksyttäväksi. Sopijapuolet päivittävät tällöin projektisuunnitelman liitteen D1 mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja pyrkii mahdollisuuksien mukaan tiedottamaan Projektien avainhenkilöiden muutoksista Asiakkaalle hyvissä ajoin etukäteen muutosten vaikutuksista sopimiseksi.

Järjestelmätoimittaja perehdyttää uuden Projektin avainhenkilön tehtäviinsä omalla kustannuksellaan.

6.15.3 Muut kuin Projektin avainhenkilöt

Muiden kuin Projektien avainhenkilöiden osalta Järjestelmätoimittajalla on oikeus tehdä muutoksia tehtäviensä toteuttamiseen osallistuvaan henkilöstöön edellyttäen, että Järjestelmätoimittajan velvoitteita suorittavat henkilöt täyttävät aina kohdassa 6.15.1 kuvatut vaatimukset eivätkä henkilöstömuutokset olennaisesti häiritse Järjestelmätoimittajan sopimusvelvoitteiden täyttämistä tai sopimuksen kohteen toteutumista.

Järjestelmätoimittajan on kaikin kohtuudella käytettävissä olevin keinoin vältettävä sellaisia henkilöstönvaihdoksia, joilla voi olla heikentävää vaikutusta sopimuksen kohteen toteuttamisen laatuun.

6.15.4 Henkilön jättäminen hyväksymättä ja vaihtaminen

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus olla hyväksymättä Järjestelmätoimittajan sopimuksen kohteen toteuttamiseen ehdottamaa henkilöä, jolloin Järjestelmätoimittajan on ilman aiheetonta viivytystä etsittävä korvaava henkilö hylätyn tilalle. Järjestelmätoimittajan on lisäksi ilman aiheetonta viivytystä ja omalla kustannuksellaan vaihdettava henkilö, jolta puuttuu tehtävän edellyttämä ammattitaito tai joka ei suoriudu tehtävistään tai johon Asiakas ei ole muusta perustellusta syystä tyytyväinen.

6.15.5 Työskentely Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa

Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan palveluksessa olevat henkilöt noudattavat Asiakkaan, Tilaajan tai Käyttöpalvelutoimittajan tiloissa työskennellessään Asiakkaan osoittaman vastuuhenkilön antamia kohtuullisia ohjeita ja muita tiloissa yleisesti noudatettavia ohjeita.

6.15.6 Turvallisuusselvitys

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus edellyttää turvallisuusselvityslain (726/2014) mukaisen turvallisuusselvityksen teettämistä yksittäisistä sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvista Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan palveluksessa olevista henkilöistä. Jos turvallisuusselvityksen kohteena oleva henkilö kieltäytyy selvityksestä, Järjestelmätoimittajan tulee tarjota tilalle toinen henkilö, jolla on vastaava kokemus ja pätevyys.

Sopijapuoli vastaa itse kustannuksista, joita turvallisuusselvityksen teettämisestä sille aiheutuu. Asiakas maksaa turvallisuusselvityksen teettämiseen liittyvät viranomaismaksut.

6.16 Vakuutukset

Järjestelmätoimittaja on tähän sopimukseen johtaneen hankintamenettelyn yhteydessä antanut vakuutusturvastaan Asiakkaalle liitteenä G olevan selvityksen, jota Asiakas pitää sopimuksen kohteen toteuttamisen kannalta tarpeellisena ja siihen liittyviin riskeihin nähden riittävänä.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu pitämään vakuutusturvansa voimassa vähintään liitteen G mukaisella tasolla koko sopimuksen voimassaoloajan.

Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä esittää Asiakkaalle riittävä selvitys vakuutuksistaan ja niiden voimassaolosta.

6.17 Järjestelmätoimittajan tilaajavastuulain mukaisten velvoitteiden seuraaminen

Järjestelmätoimittajan on toimitettava Asiakkaalle sopimussuhteen aikana Asiakkaan pyytäessä tilaajavastuulain (1233/2006) 5 §:n mukaiset todistukset ja selvitykset.

6.18 Järjestelmätoimittajan kilpailuoikeudellinen vakuutus

Järjestelmätoimittaja vakuuttaa, ettei se ole toiminut eikä se tämän sopimuksen tai sen osan voimassa ollessa toimi Suomen kilpailulainsäädännön vastaisesti sopimukseen liittyen sellaisessa yhteistyössä tai yhteisymmärryksessä kilpailijoiden kanssa, jonka tarkoituksena on hinnoitteluun, maksuihin tai niiden laskentaperusteisiin vaikuttaminen, markkinoiden tai hankintalähteiden jakaminen tai muu kilpailun rajoittaminen.

Mikäli Järjestelmätoimittaja rikkoo edellä mainittua vakuutusta, tulee Järjestelmätoimittajan korvata Asiakkaalle syntynyt vahinko, kustannus tai vastuu mukaan lukien oikeudenkäyntikulut ja asian selvittämisestä johtuneet kustannukset.

Asiakkaalla on oikeus ilmoittaa tähän kohtaan liittyvästä epäilyttävästä toiminnasta toimivaltaisille viranomaisille mahdollisen tämän sopimuksen mukaisen salassapitovelvollisuutensa estämättä.

6.19 Järjestelmätoimittajan lainsäädännön noudattamiseen liittyvä vakuutus

Järjestelmätoimittaja vakuuttaa, että sopimuksen kohteen toteuttamisen yhteydessä

- se noudattaa Suomen korruptiota ja lahjontaa koskevaa sekä vero-, sosiaaliturva- ja muuta vastaavaa lainsäädäntöä
- sen toimesta ei Suomen lainsäädännön vastaisesti suoraan tai välillisesti anneta tai luvata rahaa tai rahanarvoista etuutta millekään

- taholle, jos tarkoituksena on saada lainvastaisesti tai muutoin sopimattomasti sopimus, liiketoimintaa tai lupa
- sen toimesta ei Suomen lainsäädännön vastaisesti suoraan tai välillisesti ryhdytä mihinkään muuhunkaan sopimattomaan toimeen edellä mainitussa tarkoituksessa.

Järjestelmätoimittaja huolehtii kaikin sen käytettävissä olevin kohtuullisin keinoin, että myös sen alihankkijat noudattavat edellä mainittuja velvoitteita osallistuessaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Mitä tässä kohdassa on mainittu Suomen lainsäädännöstä, koskee myös muiden maiden lainsäädäntöä, jota Järjestelmätoimittaja tai sen alihankkija on velvollinen sopimuksen kohdetta toteuttaessaan noudattamaan.

Mikäli Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan on suomalaisen tuomioistuimen tai viranomaisen lainvoimaisella ratkaisulla todettu menetelleen sopimuksen kohteen toteuttamisen yhteydessä edellä mainitun vakuutuksen vastaisesti, tulee Järjestelmätoimittajan korvata Asiakkaalle syntynyt vahinko, kustannus tai vastuu mukaan lukien oikeudenkäyntikulut ja asian selvittämisestä johtuneet kustannukset.

Asiakkaalla on oikeus ilmoittaa tähän kohtaan liittyvästä epäilyttävästä toiminnasta toimivaltaisille viranomaisille mahdollisen tämän sopimuksen mukaisen salassapitovelvollisuutensa estämättä.

Jos tässä kohdassa mainittu rikkomus on kokonaisuudessaan merkittävä, voidaan sitä pitää Järjestelmätoimittajan olennaisena sopimusrikkomuksena.

6.20 Toiminta poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa

Järjestelmätoimittaja sitoutuu myötävaikuttamaan kaikin kohtuudella vaadittavin keinoin, että Järjestelmä olisi käytettävissä myös valmiuslain (1552/2011) mukaisissa poikkeusoloissa ja valtioneuvoston yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta 16.12.2010 antaman periaatepäätöksen mukaisissa häiriötilanteissa. Järjestelmätoimittaja voi laskuttaa lisätyönä sille poikkeusoloissa tai häiriötilanteissa aiheutuvasta ylimääräisestä työstä, joka aiheutuu esimerkiksi yhteistyöstä Käyttöpalvelutoimittajan kanssa tilanteen korjaamiseksi.

6.21 Jatkuvuudenhallinta

Jatkuvuudenhallintaa koskevat vaatimukset on mainittu liitteessä PS2.1.

7 Tietoturvallisuus

7.1 Salassapito

7.1.1 Sopijapuolten salassapitovelvollisuus

Sopijapuolet pitävät salassa toisiltaan, toistensa alihankkijoilta tai Tilaajilta saamansa luottamuksellisiksi merkityt tiedot sekä liikesalaisuudeksi tai muuten luottamuksellisiksi katsottavat tiedot. Sopijapuolet eivät käytä tietoja muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

Sopijapuolet vastaavat siitä, että kaikki heidän palveluksessaan olevat henkilöt samoin kuin alihankkijat ja niiden palveluksessa olevat henkilöt noudattavat tätä määräystä.

Sopijapuolet huolehtivat kumpikin omassa toiminnassaan, että tietosuojaa ja salassapitoa koskevia säädöksiä ja viranomaisten antamia määräyksiä noudatetaan.

7.1.2 Poikkeukset salassapitovelvollisuuden noudattamiseen

Salassapitovelvollisuutta ei sovelleta, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- a) tieto on yleisesti saatavilla tai julkista
- b) sopijapuoli on saanut tiedon laillisesti haltuunsa ilman salassapitovelvollisuutta muuten kuin toiselta sopijapuolelta
- c) tieto oli vastaanottavan sopijapuolen hallussa ilman sitä koskevaa salassapitovelvollisuutta ennen sen saamista toiselta sopijapuolelta
- d) vastaanottava sopijapuoli on itsenäisesti kehittänyt aineiston hyödyntämättä toiselta sopijapuolelta saamaansa aineistoa
- e) vastaanottava sopijapuoli on velvollinen luovuttamaan tiedon lain tai viranomaismääräyksen perusteella.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa Tilaajalle sillä edellytyksellä, että Tilaaja on sitoutunut tämän sopimuksen mukaiseen salassapitovelvollisuuteen. Tilaaja noudattaa kuitenkin aina ensisijaisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), jos sitä sovelletaan kyseiseen Tilaajaan. Tilaajalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa Asiakkaalle.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa muille toimittajilleen ja Tilaajien toimittajille edellyttäen, että tiedon antaminen on perustellusti tarpeellista ja kyseinen toimittaja on sitoutunut tämän kohdan mukaiseen salassapitovelvollisuuteen. Asiakkaan tulee ilmoittaa tietojen luovuttamisesta Järjestelmätoimittajalle etukäteen, jolloin

Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää tällaiselta toimittajalta liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista. Järjestelmätoimittajalla on oikeus vaatia salassapitosopimuksen allekirjoittamista vain niiltä Asiakkaan tai Tilaajien toimittajilta, jotka toteuttavat Järjestelmää koskevia toimituksia tai palveluita, eli ei esimerkiksi niiltä toimittajilta, jotka pelkästään tuottavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua Tilaajalle.

Asiakkaalla ja Tilaajilla on oikeus antaa hankintalain (348/2007) mukaisten kilpailutusten yhteydessä tarjoajille sellaisia tietoja, jotka ovat tarjousten tekemiseksi välttämättömiä. Järjestelmätoimittaja luovuttaa Asiakkaalle kyseisen dokumentaation ilman eri veloitusta. Sopijapuolet sopivat tästä etukäteen liitteiden D1 ja J mukaisesti.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus luovuttaa sopimukseen liittyvää tietoa alihankkijalleen edellyttäen, että tiedon antaminen on perustellusti tarpeellista ja kyseinen alihankkija on sitoutunut tämän kohdan mukaiseen salassapitovelvollisuuteen.

Salassapitovelvollisuus ei rajoita Asiakkaan ja Tilaajien oikeutta käyttää Järjestelmää sopimuksen ja tässä sopimuksessa myönnettyjen käyttöoikeuksien mukaisesti normaalissa toiminnassaan.

Vaikka Järjestelmätoimittaja pitäisi Loppukäyttäjille tarkoitettuja Järjestelmän käyttöohjeita ja Järjestelmän käyttämisestä laadittua koulutusmateriaalia luottamuksellisena tietonaan, se ei rajoita kyseisen materiaalin tavanomaista käyttöä Asiakkaan ja Tilaajien toiminnassa. Järjestelmätoimittajalla ei myöskään ole oikeutta saada Asiakkaalta, Tilaajalta tai Loppukäyttäjältä vahingonkorvausta, jos Loppukäyttäjä vailla Järjestelmätoimittajan liiketoiminnan vahingoittamistarkoitusta paljastaa tällaisen materiaalin.

Sopijapuolilla on oikeus käyttää sopimussuhteessa hankkimaansa ammattitaitoa ja kokemusta sopimusehtojen mukaisesti. Järjestelmätoimittaja saa hyödyntää tuotekehityksessään Asiakkaalle kehitettyjä teknisiä ratkaisuja ja toiminnallisuuksia.

7.1.3 Asiakkaan oikeus vaatia tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista

Asiakkaalla on oikeus vaatia erillisen salassapito- ja tietoturvasitoumuksen (liite E) allekirjoittamista sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvilta henkilöiltä. Järjestelmätoimittaja sitoutuu tarjoamaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen vain sellaisia Järjestelmätoimittajan tai alihankkijoiden palveluksessa olevia henkilöitä, jotka Asiakkaan niin vaatiessa allekirjoittavat tietoturvasitoumuksen.

7.1.4 Aineiston luovuttaminen sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättymisen jälkeen

Sopimuksen ja sopijapuolten yhteistyön päättyessä sopijapuoli palauttaa tai toisen sopijapuolen suostumuksella hävittää toisen sopijapuolen luottamuksellisen aineiston. Hävittäminen on toteutettava tietoturvalisella ja toisen sopijapuolen kirjallisesti ennalta hyväksymällä tavalla.

Aineistoa ei kuitenkaan saa hävittää, mikäli laki tai viranomaismääräykset vaativat säilyttämistä. Lähtökohtaisesti sopijapuoli vastaa oman aineistonsa säilyttämisestä ja sen kustannuksista. Sopijapuolet neuvottelevat tarvittaessa säilyttämisen käytännön toteuttamisesta liitteen D1 mukaisesti.

7.1.5 Julkisuuslainsäädännön noudattaminen

Tilaaajat noudattavat niitä koskevia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä muussa lainsäädännössä olevia salassapitoa ja julkisuutta koskevia säännöksiä edellä mainittujen salassapitoehtojen tai muiden sopimusmääräysten estämättä.

Jos Tilaajalle esitetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukainen pyyntö saada tieto asiakirjasta, joka sisältää Järjestelmätoimittajan luottamukselliseksi merkitsemää aineistoa, Asiakkaan tulee ilmoittaa pyynnöstä heti tiedon saatuaan Järjestelmätoimittajalle. Asiakas pyrkii kaikkiin kohtuullisiin käytettävissään olevin keinoin siihen, että Järjestelmätoimittajalle varataan mahdollisuus esittää oma näkemyksensä kyseisen aineiston julkisuudesta ennen aineiston luovuttamista kolmannelle osapuolelle ja että Järjestelmätoimittajan näkemys otetaan viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevan lain rajoissa huomioon aineistoa luovuttamisesta päätettäessä.

7.1.6 Sopimuksen julkisuus

Tämä sopimus liitteineen on julkinen, lukuun ottamatta liitteessä F lueteltuja sopimuksen sellaisia liitteitä tai niiden kohtia, jotka sisältävät Järjestelmätoimittajan näkemyksen mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettuja salassa pidettäviä liikesalaisuuksia tai jotka sisältävät tietojärjestelmien turvajärjestelyjä koskevia tietoja.

7.2 Tietoturva, tietosuoja ja Henkilötietojen käsittely

Sopijapuolet sitoutuvat kumpikin omalta osaltaan huolehtimaan ja vastaamaan riittävästä tietoturvan ja tietosuojan tasosta.

Järjestelmätoimittaja noudattaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettua hyvää tiedonhallintatapaa ja huolehtii käsittelemiensä tietojen asianmukaisesta suojaamisesta laittoman tai

tapaturmaisen häviämisen tai hävittämisen varalta. Järjestelmätoimittaja huolehtii siitä, että sen vastuulla olevat laitteet ja tilat on asianmukaisesti suojattu tietoturvariskejä vastaan. Asiakkaan on huolehdittava vastaavin tavoin omista laitteistaan ja tiloistaan, ja Asiakas vastaa, että Tilaaajat noudattavat samaa velvollisuutta.

Asiakas tai Tilaaajat huolehtivat lainsäädännössä säädettyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista.

Sopijapuolet sitoutuvat käsittelemään Henkilötietoja kaikissa tapauksissa asianmukaisella tavalla Henkilötietolain (523/1999) mukaista huolellisuusvelvoitetta sekä muuta henkilö-, asiakas- ja potilastiedoista annettua lainsäädäntöä noudattaen.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta ilman sopimuksessa mainittua tai Asiakkaan kirjallisesti antamaa lupaa käsitellä, siirtää, kopioida tai katsella Järjestelmässä olevia Henkilötietoja. Jos sopimuksen kohteen toteuttaminen yksittäistapauksessa välttämättä edellyttää sellaista katseluoikeutta Järjestelmään, jonka yhteydessä Järjestelmätoimittajalle saattaa näkyä Henkilötietoja, Järjestelmätoimittajalla on oikeus käsitellä Henkilötietoja vain siinä määrin ja niin kauan, kun se on sopimuksen kohteen toteuttamiseksi välttämätöntä.

Järjestelmätoimittajan toteuttama Henkilötietojen käsittely voi tapahtua Euroopan talousalueen ulkopuolelta käsin, jos menettely täyttää tietosuojaa koskevat suomalaisen ja EU-lainsäädännön voimassa olevat vaatimukset. Järjestelmätoimittajan tulee ilmoittaa asiasta Asiakkaalle kohdan 6.13 mukaisesti etukäteen, ja se käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Sopijapuolet allekirjoittavat tämän sopimuksen allekirjoituspäivänä henkilötietolain 23 §:n 8 kohdan mukaisen Euroopan unionin hyväksymien mallisopimuslausekkeiden mukaisen sopimuksen, jonka perusteella tietojen siirtäminen Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueen tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle on mahdollista.

Sopijapuolten tulee viipymättä ilmoittaa toiselle sopijapuolelle sellaisista seikoista, jotka voivat vaarantaa edellä mainittujen ehtojen toteutumisen. Sopijapuolten tulee myös välittömästi ryhtyä toimiin tietojen suojaamiseksi, mikäli tietoturva tai tietosuoja on vaarantunut.

Sopijapuolten tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvä vastuunjako sekä tietojen, kuten Henkilötietojen, käsittelyyn liittyvät velvoitteet ja periaatteet on kuvattu tarkemmin liitteissä B9 ja B10 sekä yllä mainitussa Euroopan unionin hyväksymien mallisopimuslausekkeiden mukaisessa sopimuksessa.

8 Asiakkaan velvollisuudet

8.1 Myötävaikutusvelvollisuus

Asiakkaan tulee käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin avustaa Järjestelmätoimittajaa tämän sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi ja myötävaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen. Asiakas vastaa suhteessa Järjestelmätoimittajaan siitä, että Tilaaajat toimivat tämän kohdan mukaisesti.

Asiakkaan tulee tehdä kohtuullisessa ajassa päätökset, jotka ovat tarpeen sopimuksen kohteen toteuttamiseksi, sekä toteuttaa kaikki sen vastuulle kuuluvat toimenpiteet ja tehtävät tämän sopimuksen ja projektisuunnitelmien mukaisesti sekä asianmukaista huolellisuutta noudattaen.

8.2 Asiakkaan informointivelvollisuus

Asiakas antaa Järjestelmätoimittajalle tarpeelliset ja laajuudeltaan kohtuulliset tiedot tämän sopimuksen kohteen toteuttamiseen vaikuttavista Asiakasta, Tilaaajia tai niiden toimintaa koskevista tekijöistä sekä ilmoittaa niiden oleellisista muutoksista, kuten kokonaan uusien laitteistojen tai sovellusten käyttöönotosta ja oleellisista muutoksista käyttötavoissa tai käytön laajuudessa.

Asiakkaan on viipymättä ilmoitettava Järjestelmätoimittajan yhteyshenkilölle sellaisista Asiakkaan tietoon tulleista tapahtumista, jotka voivat vaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen esimerkiksi viivästyttämällä tai haittaamalla sitä.

Asiakas vastaa siitä, että sen Järjestelmätoimittajalle antamat tiedot ovat oikeita ja riittäviä siten, että Järjestelmätoimittaja voi suoriutua sille kuuluvista tämän sopimuksen mukaisista velvoitteistaan.

8.3 Asiakkaan ja Tilaaajien toimitilat, laitteet ja ohjelmistot

Järjestelmätoimittaja voi palveluaikana päästä Asiakkaan ja Tilaaajien toimitiloihin, jos se on välttämätöntä sopimuksen kohteen toteuttamiseksi. Järjestelmätoimittaja voi myös Asiakkaan ohjeita ja määräyksiä noudattaen käyttää Asiakkaan ja Tilaaajien laitteistoja ja ohjelmistoja erikseen sovittavalla tavalla.

8.4 Asiakkaan henkilöstö

Asiakkaan tulee nimetä sopimuksen kohteen toteuttamiseen riittävä määrä henkilöitä, joilla on heidän tehtäviensä edellyttämä kokemus ja pätevyys.

Asiakkaan tulee systemaattisesti ylläpitää ja kehittää sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvan henkilöstönsä osaamista.

8.5 Asiakkaan vastuu Järjestelmän käytöstä

Asiakas vastaa siitä, että Loppukäyttäjät käyttävät Järjestelmää soveltuvaa lainsäädäntöä, Järjestelmän käyttöohjeita sekä sosiaali- ja terveydenhuollon hyviä käytäntöjä noudattaen. Asiakas vastaa siitä, että Järjestelmää käyttävät asiakas- ja potilastyöhön yksinomaan sellaiset pätevät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, jotka soveltavat ammatillista pätevyyttään ja kokemustaan tehdessään asiakkaisiin ja potilaisiin vaikuttavia päätöksiä. Jos Asiakkaalle tai kolmannelle osapuolelle aiheutuu vahinkoa, joka johtuu Järjestelmän tämän kohdan vastaisesta käytöstä, Järjestelmätoimittaja ei ole siitä Asiakasta tai Tilaajaa kohtaan vastuussa.

Asiakas vastaa niistä päätöksistä, jotka Asiakas tai Tilaajat tekevät Järjestelmän Mukauttamisessa.

Asiakkaan tulee ilman aiheetonta viivytystä raportoida Järjestelmätoimittajalle havaituista tai raportoiduista Järjestelmän Virheistä, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti potilasturvallisuuteen. Asiakkaan tulee vastaavasti raportoida Virheistä niille Loppukäyttäjille, joita Virhe voi koskea.

Asiakkaan tulee huolehtia siitä, että Järjestelmä on asianmukaisesti testattu Asiakkaan ja Tilaajan järjestelmäympäristössä, ennen kuin se otetaan Tuotantokäyttöön.

Jos kolmas osapuoli esittää Järjestelmätoimittajaa kohtaan vaatimuksen, joka perustuu Järjestelmän käyttöön, Järjestelmätoimittajalla on oikeus ohjata vaatimuksen esittäjä esittämään vaatimuksensa Asiakkaalle tai kyseessä olevalle Tilaajalle.

Jos kolmas osapuoli edellä mainitusta huolimatta aloittaa Järjestelmän käyttöön liittyvän tuomioistuin- tai viranomaisprosessin Järjestelmätoimittajaa vastaan, Asiakas pyrkii käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin antamaan Järjestelmätoimittajalle kaiken asian selvittämiseksi tarvittavan avun, tiedot ja materiaalin.

9 Yhteistyö

9.1 Yhteistyö

Sopijapuolet sitoutuvat yhdessä myötävaikuttamaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen sellaisten tekijöiden osalta, jotka ovat sopijapuolen

määrättävissä tai hallinnassa, ja täyttämään sopimuksessa ja projektisuunnitelmissa määritellyt tehtävät sovitun mukaisesti.

Sopijapuolten välinen yhteistyö on tarkemmin kuvattu liitteessä D1.

9.2 Tiedon jakaminen

Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä toimittaa Asiakkaalle kaikki sellainen Asiakkaan kohtuullisesti pyytämä tieto, jonka avulla Asiakas voi ymmärtää muun muassa, miten sopimuksen kohteena oleva Järjestelmä toimii, miten ja millaisilla laitteilla ja sovelluksilla sitä operoidaan sekä miten Järjestelmätoimittaja tuottaa Järjestelmään liittyvät palvelut. Tiedon jakamisen tarkoituksena on lisätä Asiakkaan ymmärrystä sopimuksen kohteesta erityisesti sopimuksen päättymisen varalta.

9.3 Kokoukset

Sopijapuolet vastaavat tämän sopimuksen mukaisiin kokouksiin osallistumisesta aiheutuvista kustannuksistaan, ellei toisin ole erikseen kirjallisesti sovittu.

Jos kokouspaikasta ei ole erikseen sovittu, kokoukset pidetään Asiakkaan tai Tilaajan toimitiloissa Tilaajien toimialueella.

Kokouksista pidetään pöytäkirjaa, jotka numeroidaan juoksevasti.

9.4 Tiedoksiannot ja yhteystiedot

Sopijapuolten tiedoksiannot katsotaan oikein tehdyksi, kun ne on tehty liitteessä D2 mainittuja yhteystietoja käyttäen.

Jos yhteystiedot muuttuvat, sopijapuolen tulee viipymättä kirjallisesti ilmoittaa uudet yhteystiedot toiselle sopijapuolelle. Uudet yhteystiedot tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat päivittäneet liitteen D2 ajan tasalle tältä osin.

Tämän sopimuksen mukaiset kirjalliset tiedoksiannot voidaan tehdä sähköpostilla tai kirjeitse.

9.5 Yhteyshenkilöt ja Asiakkaan puolesta tilausten tekemiseen oikeutetut henkilöt

Sopijapuolten yhteyshenkilöt ja henkilöt, jotka voivat tehdä tilauksia Asiakkaan puolesta, on mainittu liitteessä D2.

9.6 Sopimuksen muuttaminen

Asiakkaan ja Tilaajien tarpeet saattavat muuttua sopimusaikana. Sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan muuttuneiden olosuhteiden perusteella tarvittavista sopimusmuutoksista tavoitteenaan saattaa sopimus vastaamaan muuttuneita tarpeita. Sopijapuolet voivat neuvottelujen perusteella tehdä tarvittavat muutokset sopimukseen, huomioiden mahdollisesti tarvittavat muutokset Toimitussopimukseen, jos se on edelleen voimassa.

Sopijapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta vain kirjallisesti. Jos muutosten voimaantuloajankohtaa ei ole erikseen määritelty, ne tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja allekirjoittaneet sopijapuolten toimivaltaisten edustajien toimesta.

Sopijapuolet voivat liitteessä D1 kuvatulla tavalla tehdä muutoksia kaikkiin sopimuksen liitteisiin. Jos muutosten voimaantuloajankohtaa ei ole erikseen määritelty, ne tulevat voimaan, kun muutokset sisältävä liitteen D1 mukainen kokouspöytäkirja on asianmukaisesti hyväksytty.

Sopijapuolten yhteyshenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta.

9.7 Auditointi

Asiakkaalla on oikeus korkeintaan kerran vuodessa toteuttaa itse tai riippumattoman, Järjestelmätoimittajan etukäteen hyväksymän kolmannen osapuolen toimesta sopimuksen kohteeseen kuuluva auditointi. Auditointi voi koskea esimerkiksi sopimuksen kohteen toteuttamiseen kuuluvan Järjestelmätoimittajan toiminnan sisältöä ja toteuttamistapaa, tietoturvaa, laskutusta tai sopijapuolten välistä yhteistyötä. Sopijapuolet käsittelevät auditoinnin ajankohdan ja sisällön etukäteen liitteen D1 mukaisesti.

Järjestelmätoimittajan on vaadittaessa annettava auditoinnin toteuttavalta taholta kohtuudella vaadittavissa olevat tarpeelliset tiedot ja etukäteen yhdessä sovittuna aikana Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan normaalin toimistoajan puitteissa pääsy Järjestelmätoimittajan tai sen alihankkijan tiloihin. Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää auditoinnin toteuttavalta taholta liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista.

Sopijapuolet käsittelevät auditoinnin tulokset ja mahdollisesti tarvittavat korjaavat toimenpiteet liitteen D1 mukaisesti. Raportin perusteella sopijapuolet sopivat aikataulusta, jonka puitteissa auditoinnissa havaitut virheet tai ongelmat korjataan. Sopijapuolen tulee omalla kustannuksellaan korjata auditoinnissa havaitut puutteet sopimuksen kohteen sopimuksen mukaisessa toteuttamisessa.

Sopijapuolet vastaavat itse auditoinnista niille aiheutuneista kustannuksista. Asiakas vastaa kolmannelle osapuolelle maksettavista kustannuksista, jos se käyttää kolmatta osapuolta auditoinnin toteuttamiseen.

9.8 Yhteinen tuotekehitys

Sopijapuolet voivat tämän sopimuksen puitteissa liitteen D1 mukaisesti sopia erikseen yhteisestä tuotekehityksestä, jonka tuloksena voi olla esimerkiksi Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmiston parannus tai Erillinen Moduuli, jota Järjestelmätoimittaja voi tarjota myös muille asiakkailleen. Yhteisestä tuotekehityksestä sovittaessa sopijapuolet huomioivat muun muassa tuotekehitykseen liittyvät sopijapuolten velvollisuudet, tuotekehityksen lopputulokseen kohdistuvat oikeudet sekä riskien ja hyödyn jakamisen.

9.9 Asiakkaan toteuttamat muutokset ja Järjestelmätoimittajan tarkastusoikeus

Asiakkaalla on oikeus toteuttaa itse tai kolmannen osapuolen avustuksella kehitystyötä, kuten mukauttamista, teknisiä konfiguraatioita tai Järjestelmän ominaisuuksiin kuuluvien ohjelmointirajapintojen tai tiedonvälitysräjäpintojen hyödyntämistä. Asiakas vastaa työn lopputuloksesta ja sen käytöstä. Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus omalla kustannuksellaan jälkikäteen tarkastaa työn lopputulos.

Jos Järjestelmätoimittaja haluaa omasta aloitteestaan tarkastaa muuta sopimukseen liittyvää Asiakkaan tai kolmannen osapuolen tuottamaa aineistoa, kuten koulutusmateriaalia, ja Asiakas antaa siihen luvan, vastaa Järjestelmätoimittaja itse sille tarkastamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Tämän kohdan mukainen tarkastusoikeus ei vaikuta Asiakkaan oikeuteen käyttää työn lopputulosta tai aineistoa, mutta Järjestelmätoimittajalla on oikeus suositella Asiakkaalle mahdollisten virheiden korjaamista.

Tämä kohta ei koske Valmisohjelmistoon tehtäviä muutoksia.

9.10 Puitejärjestelytilaajat

Hankintasopimuksen mukaiseen puitejärjestelyyn saattaa Hankintasopimuksessa mainitun määräajan kuluessa liittyä Puitejärjestelytilaajia. Sopijapuolet sopivat Puitejärjestelytilaajien käyttöönotoista liitteen D1 mukaisesti.

10 Alihankinta

10.1 Järjestelmätoimittajan oikeus ja velvollisuus käyttää alihankkijoita

Järjestelmätoimittajalla on oikeus käyttää vain Asiakkaalle kirjallisesti etukäteen ilmoittamiaan alihankkijoita sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan tulee käyttää sopimuksen kohteen toteuttamisessa koko sopimuskauden ajan liitteen PS3 kohdassa A yksilöityjä Välttämättömiä alihankkijoita. Jos Välttämätön alihankkija ei ole Järjestelmätoimittajasta riippumattomasta syystä enää käytettävissä, tulee Järjestelmätoimittajan asiasta tiedon saatuaan viipymättä ilmoittaa asiasta Asiakkaalle ja käynnistää toimet sopimuksen kohteen toteuttamiseksi muulla Asiakkaan hyväksymällä tavalla.

Luettelo Järjestelmätoimittajan muista alihankkijoista on liitteen PS3 kohdassa B.

Asiakkaalla on oikeus varmistua parhaaksi katsomillaan tavoilla, että Järjestelmätoimittajan alihankkija on luotettava ja että alihankkijalla on riittävät edellytykset tuottaa vastuullaan oleva osa sopimuksen kohteen toteuttamisesta. Järjestelmätoimittaja on velvollinen antamaan Asiakkaalle tämän edellyttämät kohtuulliset alihankkijaa koskevat tiedot.

Asiakkaalla on perustellusta syystä oikeus olla hyväksymättä uutta alihankkijaa tai vaatia vanhan alihankkijan vaihtamista. Tällöin Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä käynnistää asianmukaiset toimenpiteet. Järjestelmätoimittajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta vaihtaa liitteen PS3 kohdassa A yksilöityä Välttämätöntä alihankkijaa. Asiakkaalla ei ole myöskään oikeutta olla hyväksymättä alihankkijaksi Järjestelmätoimittajan konserniyhtiötä tai vaatia sen vaihtamista, ellei se ole syyllistynyt hankintalain (348/2007) 53 tai 54 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn.

Asiakas voi edellyttää Järjestelmätoimittajalta alihankkijoihin vähintään samaa soveltuvuutta, kuin Järjestelmätoimittajalla alihankkijoihin oli 1.10.2013 julkaistun hankintailmoituksen perusteella tekemässään osallistumishakemuksessa (liite I).

Alihankkijan vaihtaminen tämän kohdan mukaisesti ei oikeuta Järjestelmätoimittajaa hinnan korottamiseen tai muiden sopimusehtojen muuttamiseen.

10.2 Järjestelmätoimittajan vastuu alihankkijoistaan

Järjestelmätoimittaja vastaa käyttämänsä alihankkijan osuudesta kuten omastaan. Järjestelmätoimittaja vastaa myös siitä, että sen alihankkijat noudattavat omalta osaltaan Järjestelmätoimittajalle asetettuja velvoitteita.

Järjestelmätoimittaja vastaa kaikista sopimuksen kohteen toteuttamiseen kuuluvista velvollisuuksista riippumatta siitä, käyttääkö Järjestelmätoimittaja alihankkijaa tai muuta palveluntuottajaa. Asiakas kohdistaa mahdolliset vaatimukset ja reklamaatiot aina suoraan Järjestelmätoimittajalle.

Järjestelmätoimittaja vastaa muun ohella seuraavista seikoista:

- Järjestelmätoimittajalla on riittävät keskinäiset sopimukset alihankkijoidensa kanssa, ja niiden sisältö ja velvoitteet täyttävät sopimuksen kohteen toteuttamiseksi tarvittavat kriteerit myös sellaisessa tapauksessa, jossa tämän sopimuksen sisältöä Asiakkaan ja Järjestelmätoimittajan yhteisestä päätöksestä muutetaan.
- Järjestelmätoimittaja on täyttänyt tilaajavastuulain (1233/2006) mukaiset velvollisuutensa alihankkijoidensa osalta.
- Järjestelmätoimittaja valvoo alihankkijoidensa suoriutumista sopimuksen mukaisista tehtävistään. Mikäli alihankkija ei täytä osuuttaan sopimuksen kohteen toteuttamisesta, järjestää Järjestelmätoimittaja omalla kustannuksellaan puuttuvan osan sopimuksen kohteen toteuttamisesta muulla tavalla siten, että tämän sopimuksen vaatimukset tulevat kaikissa tapauksissa täytetyiksi.
- Alihankkijat noudattavat yhteistyövelvoitetta. Jos alihankkija ei noudata yhteistyövelvoitetta tai toimii muuten sellaisilla tavoilla, että Asiakkaan tai Tilaajien etu vaarantuu, voi Asiakas vaatia alihankkijan vaihtamista.
- Järjestelmätoimittaja tiedottaa viipymättä Asiakkaalle, mikäli alihankkijan toimintaedellytykset muuttuvat esimerkiksi yritysjärjestelyn vuoksi tai muusta syystä, jos muutos vaikuttaa olennaisesti sopimuksen kohteen toteuttamiseen.

Järjestelmätoimittajan alihankkijan Asiakkaalle toimittamaan aineistoon sovelletaan samoja ehtoja kuin Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle toimittamaan aineistoon.

10.3 Asiakkaan alihankkijat

Asiakkaalla on oikeus käyttää alihankkijoita ilman Järjestelmätoimittajan suostumusta. Asiakas vastaa käyttämiensä alihankkijoiden osuudesta kuten omastaan. Asiakas vastaa siitä, että sen alihankkijat noudattavat omalta osaltaan Asiakkaalle asetettuja velvoitteita.

Asiakkaan alihankkijoilla ei ole oikeutta sopia sopimuksen kohteen toteuttamiseen liittyvistä seikoista Järjestelmätoimittajan kanssa tai antaa sitoumuksia Asiakkaan puolesta, ellei asiasta ole etukäteen kirjallisesti Asiakkaan ja Asiakkaan alihankkijan välillä sovittu.

Järjestelmätoimittajalla on kohdan 7.1.2 mukainen oikeus edellyttää Asiakkaan alihankkijalta salassapitosopimuksen allekirjoittamista.

11 Immateriaalioikeudet

11.1 Aiemmat oikeudet

Tällä sopimuksella ei muuteta sopijapuolten omistusoikeuksia ennen sopimuksen voimaantuloa syntyneisiin immateriaalioikeuksiin.

11.2 Järjestelmän immateriaalioikeudet ja käyttöoikeus

Järjestelmään liittyviä immateriaalioikeuksia ja käyttöoikeutta koskevat ehdot ovat tämän sopimuksen kohdassa 3.

11.3 Tuotokset

Järjestelmätoimittaja voi toteuttaa Asiakkaalle erikseen sovitusti Järjestelmään liittyviä

- Mukauttamisen Lopputuloksia
- Teknisten Konfiguraatioiden Lopputuloksia
- Integraatioita
- Erillisiä Moduuleita
- Uutta Ohjelmakoodia.

Edellä mainituista Tuotoksista tulee osa Järjestelmää sen jälkeen kun Asiakas on ne hyväksynyt.

Järjestelmätoimittajan tulee luovuttaa Asiakkaalle Tuotoksen lähdekoodi ja dokumentaatio, elleivät sopijapuolet ole erikseen toisin sopineet. Jos Tuotos on luonteeltaan sellainen, ettei siihen ole saatavilla varsinaista lähdekoodia, Järjestelmätoimittajan tulee luovuttaa Asiakkaalle Tuotoksesta muu tekstimuotoinen kuvaus tai tallenne, jonka avulla Tuotoksen käyttäminen, muokkaaminen ja jatkokehittäminen on mahdollista. Järjestelmätoimittajalla ei ole velvollisuutta luovuttaa Asiakkaalle Valmisohjelmiston lähdekoodia.

Jos Tuotokseen muodostuu tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus, sopijapuolet voivat sopia siitä liitteen D1 mukaisesti. Jos muuta ei ole sovittu, sovelletaan seuraavaa:

Tuotoksen tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus kuuluu Järjestelmätoimittajalle. Asiakkaalla on Tuotokseen Palvelusopimuksen kohdan 3 mukainen käyttöoikeus. Asiakkaalla on lisäksi oikeus muokata ja

jatkokehittää Tuotosta Asiakkaan liiketoiminnassa ja Tilaajien toiminnassa joko itse tai kolmannen osapuolen toimesta.

Sopijapuolet voivat erikseen sopia, että edellisen kappaleen sijaan sovelletaan esimerkiksi seuraavaa:

Tuotoksen tekijänoikeus tai muu immateriaalioikeus kuuluu Järjestelmätoimittajalle ja Asiakkaalle itsenäisesti. Järjestelmätoimittaja ja Asiakas saavat rinnakkaisen oikeuden vapaasti ja toiselta lupaa kysymättä hyödyntää Tuotosta parhaaksi katsomallaan tavalla. Hyödyntämistä voi olla esimerkiksi muuttaminen ja jatkokehittäminen sekä oikeuksien edelleen luovuttaminen.

Tuotosten ylläpito sisältyy Järjestelmän ylläpitoon. Tuotosten mahdollinen vaikutus Jatkuvien Palveluiden hintaan määräytyy samaan tapaan kuin Järjestelmän muutosten ja se käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

Asiakkaalla on oikeus luovuttaa Mukauttamisen Lopputuloksia, Teknisten Konfiguraatioiden Lopputuloksia ja Integraatioita muille julkishallinnon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tai tuottamisesta vastaaville organisaatioille Suomessa. Vastaanottavalla organisaatiolla on oikeus hyödyntää saamaansa aineistoa vastaavien järjestelmien toteutuksessa ja kehittämisessä, mutta ei oikeutta luovuttaa sitä edelleen.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus edellyttää liitteen J mukaisen salassapitosopimuksen allekirjoittamista vastaanottavalta organisaatiolta, jos se on luovutettavan dokumentaation luonteen vuoksi tarpeen.

Tätä kohtaa ei sovelleta sellaisiin Tuotoksia vastaaviin mukauttamisen, teknisen konfiguroinnin, ohjelmoinnin tai muun kehitystyön lopputuloksiin, jotka sopijapuoli toteuttaa itsenäisesti (esimerkiksi Järjestelmän Päivitykset ja Asiakkaan itsenäisesti toteuttamat mukauttamisen lopputulokset).

Tällä kohdalla ei rajoiteta Järjestelmätoimittajan kohdan 7.1.2 viimeisen kappaleen mukaisia oikeuksia.

11.4 Dokumentaatio

Asiakkaalla on oikeus käyttää, muokata ja jatkokehittää dokumentaatioon sisältyviä dokumentteja. Muilta osin Asiakkaan dokumentaatioon kohdistuvat oikeudet vastaavat Järjestelmän käyttöoikeutta.

11.5 Asiakkaan aineisto

Omistusoikeus ja immateriaalioikeudet Asiakkaan aineistoon kuuluvat Asiakkaalle, Tilaajalle tai kolmannelle osapuolelle.

Asiakkaan aineisto voi sisältää sopimuksen kohteen toteutuksen yhteydessä käytettäviä tai niihin sisältyviä Asiakkaan tai Tilaajien asiakirjoja, kirjallisia

tietoja, tietokantoja (kuten asiakas- ja potilastiedoista muodostuvat tietokannat), ohjelmistoja sekä muuta aineistoa, joka on luovutettu Järjestelmätoimittajalle sopimuksen kohteen toteuttamista varten tai johon Järjestelmätoimittajalla on pääsy sopimuksen kohteen toteutuksen yhteydessä. Järjestelmätoimittaja saa käsitellä edellä tässä kappaleessa tarkoitettua Asiakkaan aineistoa vain sopimuksen kohteen toteuttamiseksi ja siinä määrin, kuin se on välttämätöntä Järjestelmätoimittajan tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Asiakas vastaa siitä, että sillä on oikeus antaa Järjestelmätoimittajalle edellä kuvattu oikeus käsitellä Asiakkaan aineistoa.

11.6 Vastuu immateriaalioikeuksista

Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Järjestelmä sopimuksen mukaisesti käytettynä ei loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia. Mikäli Asiakasta vastaan esitetään Järjestelmän käyttöön perustuvia immateriaalioikeuksia koskevia vaatimuksia, Järjestelmätoimittaja on velvollinen vastaamaan vaatimukseen Asiakkaan puolesta omalla kustannuksellaan, edellyttäen että vaatimus koskee Järjestelmätoimittajan Valmisohjelmistoa tai Tuotosta. Vastuu Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmistojen osalta määräytyy niitä koskevien vakioehtojen mukaisesti.

Asiakkaan on ilmoitettava Järjestelmätoimittajalle kirjallisesti vaatimuksista heti saatuaan niistä tiedon. Asiakkaan on annettava Järjestelmätoimittajalle tarpeelliset tiedot ja muu asian hoitamisen kannalta kohtuullinen apu. Asiakas on oikeutettu ryhtymään kaikkiin vaatimukseen vastaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin siihen saakka, kunnes Järjestelmätoimittaja alkaa hoitaa asiaa. Tällaiset toimenpiteet eivät saa olennaisesti heikentää Järjestelmätoimittajan oikeuksia ja velvollisuuksia vaatimukseen vastaamisessa ja sovintoneuvotteluissa.

Mikäli sopijapuolet toteavat tai tuomioistuimen ratkaisulla todetaan, että Järjestelmän sopimuksen mukainen käyttö loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia, tai jos sopimuksen mukainen Järjestelmän käyttö estyy tai on Asiakkaan harkinnan mukaan vaarassa estyä väitetyn loukkauksen tai siihen liittyvien kolmannen osapuolen vaatimusten tai toimenpiteiden johdosta, Järjestelmätoimittaja toteuttaa harkintansa mukaan jonkin seuraavista toimenpiteistä:

- Järjestelmätoimittaja hankkii kustannuksellaan Asiakkaalle oikeuden käyttää jatkossakin Järjestelmää tämän sopimuksen mukaisesti
- Järjestelmätoimittaja toimittaa veloituksetta korvaavan Järjestelmän tai sen osan asennuksineen
- Järjestelmätoimittaja muuttaa Järjestelmää tai sen osaa niin, ettei käyttö enää loukkaa kolmannen osapuolen oikeuksia.

Velvollisuus toteuttaa jokin yllä mainituista toimenpiteistä koskee myös Kolmannen Osapuolen Valmisohjelmista johtuvia loukkauksia.

Yllä mainitulla tavalla korvatus tai muutetun Järjestelmän tai sen osan tulee olennaisilta osiltaan vastata sopimuksen mukaisesti toimitettua Järjestelmää ja täyttää sopimuksen mukaiset vaatimukset, eikä Järjestelmän korvaamisesta tai muuttamisesta saa aiheutua kohtuutonta haittaa Asiakkaalle.

Jos Järjestelmätoimittaja on viipymättä ryhtynyt hoitamaan asiaa saatuaan siitä tiedon ja toteuttanut velvollisuutensa yllä mainitulla tavalla, Asiakkaalla ei ole oikeutta esittää Järjestelmätoimittajalle muita vaatimuksia loukkauksen johdosta. Järjestelmätoimittajan tulee kuitenkin korvata Asiakkaalle aiheutuneet kustannukset ja Asiakkaan maksettavaksi tuomitut korvaukset.

Mikäli mikään yllä mainituista vaihtoehtoista ei kaupallisesti tai teknisesti kohtuullisin keinoin ole Järjestelmätoimittajalle mahdollinen, Sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti sen selvittämiseksi, olisiko Järjestelmätoimittajalla mahdollisuus muulla tavalla muokata Järjestelmää tai sen osaa siltä osin kuin on tarpeen loukkauksen poistamiseksi.

Mikäli mikään edellä mainituista vaihtoehtoista ei ole mahdollinen, Asiakkaan on lopetettava Järjestelmätoimittajan pyynnöstä kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia loukkaavan Järjestelmän tai sen osan käyttö siltä osin kuin se loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia. Sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti. Asiakkaalla on oikeus purkaa tämä sopimus päättymään välittömästi loukkaavilta osin tai kokonaan, jos loukkaus estää Asiakasta ja Tilaajaa käyttämästä Järjestelmää kokonaisuudessaan tai olennaisilta osin. Asiakkaalla ei tällöin ole mitään vahingonkorvausvelvollisuutta Järjestelmätoimittajalle.

Edellä mainittu Asiakkaan oikeus ei millään tavalla vähennä Asiakkaalla muuten mahdollisesti tämän sopimuksen perusteella olevia oikeuksia.

Järjestelmätoimittaja ei ole kuitenkaan vastuussa Asiakkaalle, mikäli vaatimusta koskee jokin seuraavista seikoista:

- vaatimus johtuu Asiakkaan ilman Järjestelmätoimittajan hyväksyntää Järjestelmään tai sen osaan tekemästä tai teettämästä muutoksesta
- vaatimus johtuu siitä, että Järjestelmää on käytetty ilman Järjestelmätoimittajan lupaa yhdessä muun laitteen tai ohjelmiston kanssa, ja Järjestelmän käyttäminen yksinään ei loukkaisi kyseessä olevaa immateriaalioikeutta
- vaatimus johtuu Asiakkaan nimenomaisten kirjallisten ohjeiden noudattamisesta
- vaatimus olisi voitu välttää käyttämällä uusinta julkistettua Järjestelmän versiota, edellyttäen että Järjestelmätoimittaja oli tarjonnut Asiakkaalle tällaista versiota ja kertonut mahdollisesta aiempaan versioon liittyvästä immateriaalioikeuksien loukkauksesta

ja että Asiakkaalle ei olisi aiheutunut uusimman version käyttöönottamisesta muita kustannuksia kuin sellaiset tavanomaiset kustannukset, jotka aiheutuvat Asiakkaalle Järjestelmän päivittämisestä uuteen versioon.

Tässä kohdassa Asiakkaasta mainittu koskee myös Tilajia.

11.7 Lähdekoodin luovuttaminen tai tallettaminen

Liitteessä C1 on erikseen lueteltu ne Valmisohjelmistot, joihin tätä kohtaa sovelletaan. Tätä kohtaa ei sovelleta muihin Valmisohjelmistoihin.

Järjestelmätoimittajan tulee valintansa mukaan joko luovuttaa Valmisohjelmistojen lähdekoodi Asiakkaalle tai tallettaa se kolmannen osapuolen haltuun.

Luovuttamiseen tai tallettamiseen sovelletaan Valmisohjelmistojen lisenssiehtojen kohtuullisia ja tavanomaisia määräyksiä, joita kyseisten Valmisohjelmistojen toimittajat yleisesti soveltavat käyttöoikeuksia myöntäessään. Järjestelmätoimittaja vastaa siitä, että Valmisohjelmistojen lisenssiehdot täyttävät tältä osin vähintään seuraavat tässä kohdassa mainitut vähimmäisvaatimukset.

Lähdekoodin luovuttamisen vähimmäisvaatimukset:

- Lähdekoodi sisältää Valmisohjelmiston uusimman version.
- Järjestelmätoimittaja luovuttaa lähdekoodin uudelleen vähintään jokaisen olennaisen muutoksen jälkeen.
- Asiakkaalla on oikeus käyttää lähdekoodia tämän sopimuksen mukaiseen tarkoitukseen joko yksin tai kolmannen osapuolen avustuksella, jos
 - o oikeuksien haltija asetetaan konkurssiin tai selvitystilaan
 - o Järjestelmälle ei ole saatavissa ylläpitoa
 Järjestelmätoimittajalta tai kolmannelta osapuolelta olennaisesti vastaavin ehdoin kuin Asiakas ja Järjestelmätoimittaja ovat ylläpidosta sopineet.

Lähdekoodin tallettamisen vähimmäisvaatimukset:

- Lähdekoodi tulee tallettaa sellaisen riippumattoman kolmannen osapuolen haltuun, joka yleisesti tuottaa tällaisia palveluita.
- Lähdekoodi sisältää Valmisohjelmiston uusimman version
- Järjestelmätoimittaja tallettaa lähdekoodin uudelleen vähintään jokaisen olennaisen muutoksen jälkeen.
- Tallettamiseen tulee sisältyä mahdollisuus auditointiin, jossa todennetaan, että talletettu media sisältää asianmukaisen lähdekoodin.

- Asiakkaalla on oikeus saada lähdekoodi ja käyttää sitä tämän sopimuksen mukaiseen tarkoitukseen joko yksin tai kolmannen osapuolen avustuksella, jos
 - o oikeuksien haltija asetetaan konkurssiin tai selvitystilaan tai
 - o Järjestelmälle ei ole saatavissa ylläpitoa Järjestelmätoimittajalta tai kolmannelta osapuolelta olennaisesti vastaavin ehdoin kuin Asiakas ja Järjestelmätoimittaja ovat ylläpidosta sopineet.
- Jos sopijapuolet ovat erimielisiä siitä, onko Asiakkaalla oikeus saada lähdekoodin käyttöoikeus, riita ratkaistaan lopullisesti riippumattomassa menettelyssä.
- Järjestelmätoimittaja vastaa lähdekoodin tallettamiseen liittyvistä kustannuksista. Asiakas vastaa korkeintaan lähdekoodin lunastamiseen liittyvistä kohtuullisista kustannuksista.

12 Hinnat ja maksuehdot

12.1 Maksuja koskevien sopimusehtojen tyhjentävyys

Järjestelmätoimittajan Asiakkaalta tai Tilaajilta tämän sopimuksen kohteen toteuttamisen perusteella perimät maksut on mainittu tässä sopimuksessa tyhjentävästi. Hinnat on mainittu liitteessä PS1.1. Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta periä sopimuksen kohteen toteuttamisesta tai Järjestelmän sopimuksen mukaisesta käytöstä, kuten esimerkiksi avointen rajapintojen hyödyntämisestä tai tietojen siirtämisestä Järjestelmän ja muiden järjestelmien välillä, Asiakkaalta tai Tilaajilta mitään muita kuin tässä sopimuksessa mainittuja maksuja.

Jos Asiakas tai Tilaaja käyttää Järjestelmää esimerkiksi asiakas- ja potilastietojen teknisen siirtämisen mahdollistamiseen kolmannelle osapuolelle tai muuhun vastaavaan sopimuksen mukaiseen käyttöön, ei Järjestelmätoimittajalla ole oikeutta saada tällaiseen käyttöön perustuvia maksuja myöskään edellä mainitulta kolmannelta osapuolelta. Jos tällainen käyttö liittyy kuitenkin uudenlaiseen Järjestelmän käyttötapaan, jota ei ole voitu ennakoida sopimusta tehtäessä ja joka aiheuttaa Järjestelmälle merkittävää lisäkuormitusta, sopijapuolet käsittelevät asian liitteen D1 mukaisesti.

Jos Järjestelmätoimittaja haluaa omasta aloitteestaan (esimerkiksi CE-merkinnän säilyttämiseen liittyen) tarkastaa tai validoida sopimukseen liittyvää Asiakkaan tai kolmannen osapuolen tuottamaa aineistoa, kuten koulutusmateriaalia, ja Asiakas antaa siihen luvan, vastaa Järjestelmätoimittaja itse sille tarkastamisesta tai validoinnista aiheutuvista kustannuksista.

Liite B2 sisältää tietoja Tilaaajien toimintaan liittyvistä henkilömääristä ja volyymeista. Muutokset mainituissa tiedoissa eivät johda tämän sopimuksen mukaisten hintojen muutoksiin, ellei muualla tässä sopimuksessa ole toisin sovittu.

12.2 Järjestelmän käyttöoikeus

12.2.1 Loppukäyttäjät

Järjestelmän käyttöoikeuden hinta on sidottu Loppukäyttäjien lukumäärään. Yksittäisen Loppukäyttäjän käyttöoikeutta kutsutaan tässä kohdassa lisenssiksi.

Asiakas tilaa Loppukäyttäjille lisenssejä sitä mukaa kuin tarvitsee niitä projekteissa tai Järjestelmän Tuotantokäytössä.

Asiakkaalla on oikeus siirtää lisenssejä Loppukäyttäjältä toiselle riippumatta siitä, minkä kohdassa 3.3 mainitun organisaation palveluksessa Loppukäyttäjä on.

Asiakkaalla on oikeus irtisanoa lisenssi päättyään 30 päivän irtisanomisajalla ilmoittamalla siitä Järjestelmätoimittajalle kirjallisesti. Irtisanomisajan jälkeen lisenssistä ei enää peritä Jatkuvien Palveluiden käyttäjäkohtaista maksua.

12.2.2 Palveluportaalikäyttäjät

Palveluportaalikäyttäjiin sovelletaan samoja ehtoja kuin Loppukäyttäjiin.

12.2.3 Kansalaiskäyttäjät

Järjestelmätoimittaja veloittaa Järjestelmän asiakas- ja potilasportaalista liitteen PS1.1 mukaisen kertamaksun, mutta ei mitään erillisiä maksuja Kansalaiskäyttäjien käyttöoikeudesta.

Jos Järjestelmän asiakas- ja potilasportaalien käyttö laajenee maantieteellisesti kohdan 2.2 mukaisesti, Asiakas maksaa laajenemisesta kertamaksun, joka määräytyy HUS-alueen väkiluvun ja laajenemisalueen väkiluvun suhteen mukaisesti.

12.3 Projektit

12.3.1 Projektien hinnoittelu

Projektit tai niiden osat voivat olla esimerkiksi kiinteähintaisia, tavoitehintaisia tai aikaperusteisesti veloitettavia. Sopijapuolet sopivat hinnoittelutavasta etukäteen.

12.3.2 Kiinteähintaiset Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa kiinteähintaiset Projektit erikseen sovittavan maksuerätaulukon mukaisesti. Jos sopijapuolet eivät pääse maksuerätaulukosta yksimielisyyteen, se laaditaan seuraavasti:

PERUSTE	MAKSU PROSENTEINA KOKONAISHINNASTA
Päätös Projektin toteuttamisesta	5 %
Projektin aloittaminen	5 %
25 prosenttia Projektin lopputuloksesta toteutettu	15 %
50 prosenttia Projektin lopputuloksesta toteutettu	25 %
75 prosenttia Projektin lopputuloksesta toteutettu	25 %
Projektin lopputuloksen hyväksyminen	20 %
Takuuajan päättymisen	5 %

Takuuajan päättymiseen sidotun maksun maksamisen edellytyksenä on, että Järjestelmätoimittaja on tehnyt kaikki takuukorjaukset sopimuksen mukaisesti.

12.3.3 Kuukausittain veloittavat tavoitehintaiset Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa tavoitehintaisten projekteista toteutuneiden työtuntien mukaisesti kuukausittain jälkikäteen. Jos sopijapuolet eivät pääse hinnoittelutavasta yksimielisyyteen, se on seuraava:

Jos tavoitehinta alittuu, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle puolet toteutuneen ja tavoitehinnan erotuksesta.

Jos tavoitehinta ylittyy, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle tavoitehinnan ylittävistä työtunneista alennetun hinnan seuraavasti:

TAVOITEHINNAN YLITYKSEN MÄÄRÄ	MAKSU PORTAAN YLITTÄVISTÄ TUNNEISTA
korkeintaan 10 %	80 % tuntihinnasta
yli 10 % mutta korkeintaan 20 %	60 % tuntihinnasta
yli 20 % mutta korkeintaan 50 %	40 % tuntihinnasta
yli 50 %	0 % tuntihinnasta

Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle projekteista lisäksi seuraavat kiinteät hinnat, jotka määräytyvät prosentteina tavoitehinnasta:

PERUSTE	MAKSU PROSENTTEINA TAVOITEHINNASTA
Asiakas hyväksyy Projektin lopputuloksen	5 %
Takuuajan päätyminen	5 %

Takuuajan päättymiseen sidotun maksun maksamisen edellytyksenä on, että Järjestelmätoimittaja on tehnyt kaikki takuukorjaukset sopimuksen mukaisesti.

12.3.4 Välitavoitteiden saavuttamiseen sidotut tavoitehintaist Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa tavoitehintaist projekteista toteutuneiden työtuntien mukaisesti jälkikäteen saavutettuaan projektisuunnitelmassa määritellyt välitavoitteet. Jos sopijapuolet eivät pääse hinnoittelutavasta yksimielisyyteen, se on seuraava:

Jos tavoitehinta alittuu, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle puolet toteutuneen ja tavoitehinnan erotuksesta.

Jos tavoitehinta ylittyy, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle tavoitehinnan ylittävistä työtunneista alennetun hinnan seuraavasti:

TAVOITEHINNAN YLITYKSEN MÄÄRÄ	MAKSU PORTAAN YLITTÄVISTÄ TUNNEISTA
korkeintaan 10 %	80 % tuntihinnasta
yli 10 % mutta korkeintaan 20 %	60 % tuntihinnasta
yli 20 % mutta korkeintaan 50 %	40 % tuntihinnasta
yli 50 %	0 % tuntihinnasta

Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle projekteista lisäksi seuraavat kiinteät hinnat, jotka määräytyvät prosentteina tavoitehinnasta:

PERUSTE	MAKSU PROSENTTEINA TAVOITEHINNASTA
Asiakas hyväksyy Projektin lopputuloksen	5 %
Takuuajan päätyminen	5 %

Takuuajan päättymiseen sidotun maksun maksamisen edellytyksenä on, että Järjestelmätoimittaja on tehnyt kaikki takuukorjaukset sopimuksen mukaisesti.

12.3.5 Aikaperusteisesti veloitettavat Projektit

Järjestelmätoimittaja laskuttaa aikaperusteisesti veloitettavista projekteista toteutuneiden työtuntien mukaisesti kuukausittain jälkikäteen.

12.3.6 Muut Projektien hinnoittelutavat

Sopijapuolet voivat sopia myös muista Projektien hinnoittelutavoista, kuten esimerkiksi seuraavista:

- toimintopisteisiin tai vastaaviin perustuva analyysi
- bonus–sanktiojärjestelmä, joka on sidottu esimerkiksi projektiakataulussa pysymiseen tai tyytyväisyyskyselyn tuloksiin
- Projektin lopputuloksena saavutetun hyödyn jakaminen sopijapuolten kesken.

Sopijapuolet voivat sopia kolmannen osapuolen käyttämisestä hinnoittelun arvioinnissa.

12.4 Lisätyö

Asiakas voi kirjallisesti tilata Järjestelmätoimittajalta sopimuksen kohteeseen liittyvää lisätyötä. Asiakas maksaa lisätyöstä toteutuneiden työtuntien mukaisesti kuukausittain jälkikäteen.

Jos Asiakas nimenomaisesti pyytää Järjestelmätoimittajaa toteuttamaan Suomessa tehtävän lisätyön normaalin palveluajan ulkopuolella, saa Järjestelmätoimittaja veloittaa työstä lisäkorvauksen seuraavien periaatteiden mukaisesti (kellonajat Suomen aikaa):

- arkipäivinä klo 8–16 normaali veloitus
- arkipäivinä klo 16–20 normaali veloitus x 1,5
- muina aikoina normaali veloitus x 2.

Sopijapuolet voivat erikseen sopia lisätöiden hinnoittelusta muulla tavalla, kuten kiinteällä hinnalla, tavoitehinnalla tai bonus–sanktiojärjestelmää käyttäen. Asiakas voi tilata Järjestelmätoimittajalta myös esimerkiksi päivystystyyppistä työtä erikseen sovittavalla hinnalla.

12.5 Ilman kirjallista tilausta suoritettu tai työmääräarvion ylittävä lisätyö

Asiakkaalla ei ole velvollisuutta maksaa lisätyöstä, jota Asiakas ei ole kirjallisesti tilannut tai joka ylittää Järjestelmätoimittajan kirjallisesti etukäteen antaman työmääräarvion.

Järjestelmätoimittajalla on kuitenkin oikeus laskuttaa sellaisista välttämättömistä lisätöistä, joista niiden erityisen kiireellisuuden vuoksi ei ole ollut mahdollista tehdä kirjallista tilausta tai joiden osalta työmääräarvion ylittymisestä ei Järjestelmätoimittajan vaikutuspiirin ulkopuolella olevasta syystä johtuvan erityisen kiireellisuuden vuoksi ole voinut ilmoittaa etukäteen.

Jos Järjestelmätoimittajan etukäteen antaman työmääräarvion ylittyminen näyttää väistämättömältä, Järjestelmätoimittajan tulee viipymättä ilmoittaa siitä Asiakkaalle. Tällöin Asiakkaalla on oikeus päättää kyseinen tilaus päättymään heti, ja Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle vain sellaisesta alkuperäiseen työmääräarvioon sisältyvästä lisätyöstä, jonka Järjestelmätoimittaja on suorittanut ennalta sovitusti.

12.6 Kulut ja kustannukset

Sovitut hinnat sisältävät kaikki sopimuksen kohteen toteuttamisesta aiheutuvat matka- ja majoituskustannukset, päivärahat, ylityökorvaukset, korvaukset matka-ajasta sekä muut vastaavat kulut ja kustannukset. Sovitut hinnat sisältävät myös muun muassa osallistumisen kokouksiin (huomioiden kohdan 9.3), assistenttipalvelut, kopiointikustannukset, postituskustannukset, puhelinkustannukset ja muut Järjestelmätoimittajan yleiskustannukset sekä sopimuksen mukaisten suunnitelmien laatimisen, dokumentaation ja raportoinnin.

Järjestelmätoimittajalla ei ole oikeutta laskuttaa tarjousten tai työmääräarvioiden antamisesta. Järjestelmätoimittaja ei lisää laskuihin laskutuslisää.

Sopijapuolet voivat yksittäistapauksessa sopia erikseen, että tästä kohdasta poiketaan, jos siihen on erityisiä perusteita.

12.7 Hinnanmuutokset

Sopijapuolten tulee sopia kaikista hinnanmuutoksista kirjallisesti.

Sopijapuolella on oikeus ehdottaa seuraavien hintojen muutosta:

- Jatkuvien Palveluiden perusmaksu ja käyttäjäkohtainen maksu
- aikaperusteisesti veloittavat henkilötyön hinnat.

Muut sopimuksen mukaiset hinnat ovat kiinteitä.

Sopijapuoli voi ehdottaa hintojen muutosta vuosittain kesäkuun loppuun mennessä, jolloin Järjestelmätoimittaja ja Asiakas neuvottelevat hinnoista liitteen D1 mukaisesti siten, että mahdollisesti muutetut hinnat tulevat voimaan seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Ensimmäisen kerran hintojen muutosta voi ehdottaa vuonna 2018.

Jos uusista hinnoista ei ehditä sopia ennen vuodenvaihdetta, hinnanmuutokset toteutetaan myöhemmin takautuvasti vuodenvaihteesta lukien. Sopijapuolella ei ole velvollisuutta maksaa korkoa vanhan ja uuden hinnan erotukselle.

Hinnantarkistusehdotuksessa on yksilöitävä ne kustannustekijät, joihin sopijapuoli vetoaa. Vetoamista yleiseen kustannustason muutokseen ei voida pitää hyväksyttävänä perusteena hintojen muuttamiselle. Sekä hintoja korottavat että alentavat seikat on huomioitava hinnanmuutosta koskevien neuvotteluiden lopputuloksessa.

Hinta voi nousta tai laskea korkeintaan seuraavan indeksin mukaisesti:

[Tilastokeskus, Palvelujen tuottajahintaindeksit 2010=100 (TOL 2008), toimiala 62 (Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta), <http://www.stat.fi/til/pthi/>]

Suurin mahdollinen hinnanmuutos alkuperäiseen hintaan verrattuna lasketaan seuraavasti:

$$(alkuperäinen\ hinta) * [(tarkistusajankohdan\ indeksi) / (alkuperäinen\ indeksi) - 1]$$

Alkuperäisenä indeksinä pidetään Tilastokeskuksen tammikuussa 2017 julkaisemaa pistelukua.

Tarkistusajankohdan indeksinä pidetään viimeisintä Tilastokeskuksen julkaisemaa pistelukua sillä hetkellä, kun sopijapuoli ehdottaa hinnantarkistusta.

Jos jotain hintaa muutetaan benchmark-tutkimuksen (vertailututkimuksen) tulosten perusteella, kyseiseen hintaan voi ehdottaa tämän kohdan mukaista hinnantarkistusta aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua muutetun hinnan voimaantulosta. Vertailututkimuksen tulosten perusteella muutetun hinnan osalta alkuperäisenä indeksinä pidetään viimeisintä Tilastokeskuksen julkaisemaa pistelukua muutetun hinnan voimaantuloa hetkellä.

Hintojen muuttuessa sopijapuolet päivittävät liitteen PS1.1 ajan tasalle.

12.8 Valuuttakurssien muutokset

Valuuttakurssien muutokset eivät oikeuta kumpaakaan sopijapuolta hinnan muutokseen. Poikkeuksena tähän ovat kuitenkin olennaiset valuuttajärjestelmän muutokset Suomessa, ja ne käsitellään liitteen D1 mukaisesti.

12.9 Maksuehdot

Sopimuksessa ja sen liitteissä mainitut hinnat ovat arvonlisäverottomia (ALV 0 %). Järjestelmätoimittaja lisää hintaan kulloinkin voimassa olevan Suomen arvonlisäveron sekä muut mahdolliset suomalaiset verot ja suomalaisten viranomaisten määräämät maksut. Laskuissa on mainittava myös arvonlisäverollinen hinta ja sen tulee täyttää arvonlisäverolain (1501/1993) 209 e §:n määräykset.

Henkilötyöpäivän (htp) mukaan hinnoiteltujen palveluiden tuntihinta saadaan jakamalla päivähinta luvulla 7,5. Laskutettavaan työaikaan ei lasketa mukaan lounasaikaa eikä kahvitaukoja.

Lasku erääntyy maksettavaksi 30 päivän kuluttua laskun lähettämisestä. Viivästyskorko on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen.

Laskutusjakso ei voi ulottua kahdelle kalenterivuodelle, vaan sen on päätyttävä vuodenvaihteessa.

Järjestelmätoimittaja lähettää laskut sähköisesti.

Järjestelmätoimittajan on jaettava ja eriteltävä laskut Asiakkaan kohtuullisten tarpeiden mukaisesti. Asiakas voi esimerkiksi edellyttää, että Järjestelmätoimittaja jakaa ja erittelee laskut Tilaaaja- tai yksikkökohtaisesti. Tarkemmat laskutusta koskevat tiedot ja vaatimukset sisältyvät liitteeseen PS1.2.

Mikäli Asiakas perustellusti katsoo, että laskun peruste on joiltain osin epäselvä, Asiakas huomauttaa asiasta kirjallisesti Järjestelmätoimittajalle ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään laskun eräpäivänä. Asiakkaan tulee maksaa laskun riidaton osa normaalisti. Sopijapuolet selvittävät epäselvyyden yhdessä viipymättä. Mikäli Asiakkaan huomautus oli aiheeton, Järjestelmätoimittajalla on oikeus periä viivästyneen maksun osalta sopimusehtojen mukainen viivästyskorke. Tämä kohta ei rajoita Asiakkaan oikeutta myöhemmin vedota laskutuksen virheellisyyteen.

Asiakkaalla on oikeus keskeyttää etukäteen maksettavat maksut siltä osin kuin on ilmeistä, että Järjestelmätoimittaja ei tule täyttämään niihin liittyviä sopimusvelvoitteitaan. Asiakkaan on viipymättä ilmoitettava keskeytyksestä Järjestelmätoimittajalle, minkä jälkeen sopijapuolet neuvottelevat asiasta liitteen D1 mukaisesti.

12.10 Sopimussakot

Jos Järjestelmätoimittajan on maksettava tämän sopimuksen mukaista sopimussakkoa, sopijapuolet sopivat sopimussakon määrän hyvittämisestä ensisijaisesti laskutuksessa. Jos sopijapuolet eivät pääse hyvittämisestä yksimielisyyteen, Asiakkaalla on oikeus vähentää sopimussakko Järjestelmätoimittajalle suoritettavista maksuista tai vaatia sopimussakon maksamista.

Jos Järjestelmätoimittajan on maksettava tämän sopimuksen mukaista sopimussakkoa, niin Asiakkaalla ei ole oikeutta saada sopimussakkoa Järjestelmätoimittajan sopimussakon maksamisen perusteena olevan sopimusrikkomuksen, muun toiminnan tai laiminlyönnin johdosta Toimitussopimuksen perusteella.

12.11 Jatkuvat Palvelut

Järjestelmätoimittaja laskuttaa Jatkuvien Palveluiden perusmaksun ja Jatkuvien Palveluiden käyttäjäkohtaiset maksut neljännesvuosittain etukäteen.

Jatkuvien Palveluiden käyttäjäkohtaisten maksujen osalta maksun suuruus määräytyy sen mukaan, kuinka monta kohtien 12.2.1 ja 12.2.2 mukaista lisenssiä Asiakkaalla on vuosineljänneksen ensimmäisenä päivänä. Tähän ei kuitenkaan lasketa niitä Asiakkaan hankkimia lisenssejä, joita ei ole vielä ollenkaan otettu käyttöön.

Jos myöhemmin sovitaan Jatkuvien palveluiden hintaan vaikuttavasta muutoksesta, muutos huomioidaan liitteen D1 mukaisesti sovitusta ajankohdasta alkaen.

12.12 Jatkuvien Palveluiden veloituksen aloittaminen

Järjestelmätoimittaja veloittaa Jatkuvien Palveluiden maksut siitä alkaen, kun Järjestelmä otetaan ensimmäisen kerran tuotantokäyttöön osana Pilottiprojektia. Ensimmäisen vuosineljänneksen osalta Järjestelmätoimittaja veloittaa vain tuotantokäytön aloituspäivän ja sen jälkeiset päivät. Ensimmäisen vuosineljänneksen käyttäjäkohtaiset maksut perustuvat sopijapuolten yhdessä arvioimaan tuotantokäytön todelliseen käyttäjämäärään.

12.13 Erikseen tilattavat palvelut

Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle erikseen tilattavista palveluista toteutuneen mukaan kuukausittain jälkikäteen tai erikseen sovitulla tavalla. Hinnat on mainittu liitteessä PS1.1, ellei niistä ole sovittu kirjallisesti erikseen.

12.14 Benchmark-tutkimus

Asiakkaalla on kolmen kuukauden ajan kustakin Järjestelmätoimittajan kohdan 12.7 mukaisesti tekemästä hinnankorotusehdotuksesta oikeus käynnistää benchmark-tutkimus (vertailututkimus) Jatkuvien Palveluiden hinnoista ja aikaperusteisesti veloittavista henkilötyön hinnoista. Uuden vertailututkimuksen voi teettää aikaisintaan kahden vuoden kuluttua edellisen valmistumisesta.

Vertailututkimuksessa hintoja verrataan vastaavan tässä kohdassa kuvatulla tavalla määriteltävän vertailuryhmän vastaaviin hintoihin. Vertailuryhmällä tarkoitetaan vertailututkimuksen kohteena olevien palveluiden osalta Järjestelmätoimittajaan suoraan verrattavissa olevia muita alan toimittajia, jotka toimittavat palveluita, jotka ovat suoraan verrattavissa Järjestelmätoimittajan tarjoamiin palveluihin ottaen huomioon esimerkiksi

- Asiakkaan ja Tilaaajien koon
- Järjestelmän käytön laajuuden
- palvelutasot

- Järjestelmän laadun ja toiminnallisuudet
- mahdolliset erityiset tai ainutlaatuiset palveluiden tuotanto- tai vastaanotto-olosuhteet
- muut maksujen suuruuteen suoraan tai välillisesti vaikuttavat relevantit tekijät.

Vertailuryhmä tulee muodostaa siten, että sen hintoja voidaan suoraan verrata Järjestelmätoimittajan hintoihin huomioiden yllä kuvatut vaatimukset. Vertailuryhmään tulee pyrkiä sisällyttämään vähintään viisi toimittajaa.

Vertailututkimus toteutetaan käyttäen vertailututkimuksia tekevää riippumatonta tutkimusyriytystä, jonka sopijapuolet ovat hyväksyneet ja joka on allekirjoittanut Järjestelmätoimittajan edellyttämän kohtuullisen salassapitosopimuksen. Asiakas tekee tutkimusyriytyksen kanssa tämän kohdan mukaisen sopimuksen, joka Järjestelmätoimittajalla on oikeus saada tiedoksi.

Sopijapuolet ovat velvollisia antamaan tutkimusyriytykselle sen tarvitseman tiedon ja asiantuntija-avun ilman aiheetonta viivytystä.

Sopijapuolet osallistuvat vertailututkimukseen omalla kustannuksellaan. Asiakas vastaa tutkimusyriytykselle suoritettavasta maksusta, joka ei saa olla riippuvainen vertailututkimuksen tuloksista.

Jos vertailututkimus osoittaa, että sen kohteena olevat hinnat ylittävät vertailuryhmän keskimääräisen hintatason yli kymmenellä prosentilla, sopijapuolet neuvottelevat hinnoista ja palveluista liitteen D1 mukaisesti. Neuvottelujen tavoitteena on alentaa hintoja siten, ettei Asiakkaan maksama hinta ylitä vertailuryhmän hintatasoa enemmällä kuin kymmenellä prosentilla, tai parantaa vastaavasti palveluita, jolloin hintojen lasku voi olla alhaisempi tai siitä voidaan luopua. Sopijapuolet voivat hinnanalennuksen vaihtoehtona sopia esimerkiksi siitä, että hinnanalennus tai osa siitä toteutetaan Järjestelmän kehittämisenä.

Hintoja ei voi nostaa vertailututkimuksen tulosten perusteella.

13 Vahingonkorvaus

13.1 Sopijapuolen oikeus vahingonkorvaukseen

Asiakkaalla on oikeus saada vahingonkorvausta viivästyksestä tai muusta Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Jos Järjestelmätoimittaja on maksanut Asiakkaalle sopimussakkoa, on Asiakkaalla sen lisäksi oikeus saada vahingonkorvausta sopimussakon ylittävästä vahingostaan.

Tilajalle Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomuksesta aiheutunut vahinko katsotaan Asiakkaalle aiheutuneeksi vahingoksi.

Järjestelmätoimittaja on vastuussa sellaisista välittömistä vahingoista, jotka johtuvat Järjestelmätoimittajan tai Järjestelmän virheestä aiheutuneesta asiakas- tai potilastietojen peruuttamattomasta katoamisesta. Esimerkiksi asiakas- ja potilastietojen uudelleen luomisesta aiheutuneet välittömät kustannukset katsotaan tällaiseksi välittömäksi vahingoksi. Asiakas vastaa asiakas- ja potilastietojen asianmukaisesta varmuuskopioinnista. Jos asiakas- tai potilastietojen peruuttamaton katoaminen johtuu siitä, että Asiakas ei ole täyttänyt varmuuskopiointia koskevia velvoitteitaan, Järjestelmätoimittaja ei vastaa katoamisesta aiheutuneista vahingoista.

Lisävahinkojen ehkäisemiseksi tarpeellisesta lisätyöstä Asiakkaalle tai Tilajalle aiheutuneet kustannukset katsotaan välittömäksi vahingoksi.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus saada vahingonkorvausta Asiakkaan sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Jos vahingonkorvausvastuu perustuu tähän sopimukseen, vahingonkorvausvastuu määräytyy tämän sopimuksen mukaisesti. Jos vahingonkorvausvastuu perustuu Toimitussopimukseen, vahingonkorvausvastuu määräytyy Toimitussopimuksen mukaisesti. Samasta vahingosta ei makseta vahingonkorvausta molempien sopimusten perusteella.

13.2 Vastuunrajoitus

Sopijapuolella ei ole oikeutta saada korvausta välillisistä vahingoista, ellei tästä sopimuksesta muuta johdu.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on rajattu suurempaan seuraavista enimmäismääristä:

- 10 000 000 euroa
- sopimusrikkomuksen hetkellä Asiakkaan Järjestelmätoimittajalle Palvelusopimuksen perusteella maksamien lisenssimaksujen kokonaismäärä.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on kuitenkin aina rajattu korkeintaan 30 000 000 euroon.

Sopijapuolen tämän sopimuksen perusteella toiselle sopijapuolelle maksamat vahingonkorvaukset vähennetään vahingonkorvauksen maksaneen sopijapuolen vastuun enimmäismäärästä myöhempään sopimusrikkomuksiin perustuvaa vastuuta laskettaessa.

Enimmäismäärän laskemisessa ei huomioida Järjestelmätoimittajan Asiakkaalle maksamia sopimussakkoja eikä korvauksia, joita vastuunrajoitukset eivät koske.

Vastuunrajoitukset eivät koske tapausta, jossa sopijapuoli on aiheuttanut vahingon tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella tai loukannut immateriaalioikeuksia. Sopijapuolen tulee tällaisessa tapauksessa korvata myös välilliset vahingot, eikä vastuuta ole euromääräisesti rajattu.

13.3 Hankintalain mukainen seuraamus

Molemmat sopijapuolet vastaavat omista vahingoistaan, jos tuomioistuin määrää Hankintasopimukseen liittyen hankintalaissa (348/2007) tarkoitetun tehostomusseuraamuksen tai sopimuskauden lyhentämisen.

13.4 Ylivoimainen este

Vapauttamisperusteeksi (force majeure) katsotaan sellainen sopimuksen täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehdessään, joka on sopijapuolista riippumaton ja jonka seuraamuksia ei voida estää ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energijakelun keskeytys, työselkkaus, tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen sopijapuolista riippumaton syy.

Sopimuksen kohteeseen liittyvään lainsäädäntöön kohdistuva olennainen muutos voi olla ylivoimainen este, jos yllä mainittujen ylivoimaisen esteen yleisten edellytysten lisäksi sopimuksen kohteen toteuttaminen ei muutoksen vuoksi ole sopijapuolelle mahdollista.

Kohdan 6.2 viimeisessä kappaleessa mainitun lainsäädännön tulkinnan muutos voi olla ylivoimainen este, jos yllä mainittujen ylivoimaisen esteen yleisten edellytysten lisäksi kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- kyseessä on suomalaisen viranomaisen uusi lainsäädännön tulkinta, joka poikkeaa olennaisesti aiemmin Suomessa ja muualla Euroopan unionin alueella vallinneesta tulkinnasta
- ylivoimaiseen esteeseen vetoava sopijapuoli on käyttänyt kaikki käytettävissä olevat suomalaiset ja Euroopan unionin muutoksenhakukeinot tulkinnan muuttamiseksi
- sopimuksen kohteen toteuttaminen ei muuttuneen tulkinnan vuoksi ole sopijapuolelle mahdollista.

Vapauttamisperusteeksi katsotaan myös sopijapuolen alihankkijaa kohdannut ylivoimainen este, mikäli alihankintaa ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai oleellista ajanhukkaa hankkia muualta.

Jos sopimusvelvoitteen viivästyminen johtuu tällaisesta ylivoimaisesta esteestä, sopimusvelvoitteen täyttämisaikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena.

Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Jos Järjestelmätoimittajaa kohdannut ylivoimainen este kestää yli kolme kuukautta, Asiakkaalla on oikeus päättää tämä sopimus välittömästi kohdan 15.2 mukaisesti ilman mitään päättämiseen liittyvää vahingonkorvausvelvollisuutta Järjestelmätoimittajalle.

Järjestelmätoimittajan tulee tässä kohdassa mainitusta huolimatta noudattaa tämän sopimuksen kohtaa 6.20.

14 Sopimuksen siirtäminen

Järjestelmätoimittaja ei saa siirtää tätä sopimusta kolmannelle osapuolelle ilman Asiakkaalta etukäteen saatua kirjallista suostumusta.

Asiakas voi antaa suostumuksen sopimuksen siirtoon, jos siirto liittyy esimerkiksi liikkeenluovutukseen tai Järjestelmätoimittajan yritystoiminnan sisäiseen uudelleen järjestämiseen. Asiakkaalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta antaa edellä mainittua suostumusta. Asiakas voi edellyttää siirronsaajalta liitteessä I mainittujen 1.10.2013 julkaistussa hankintailmoituksessa ja sen liitteissä edellytetyjen soveltuvuusvaatimusten täyttymistä ja sitä, että sopimuksen siirtänyt yritys ja siirronsaaja vastaavat sopimusvelvoitteista yhteisvastuullisesti.

Asiakkaalla on oikeus ilman Järjestelmätoimittajan suostumusta siirtää sopimukseen liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa kokonaan tai osittain toiselle oikeushenkilölle, jolle Asiakkaan tehtävät siirtyvät tai vastaava osa niistä siirtyy. Asiakkaan yksipuolinen siirto-oikeus ei saa johtaa sopimuksen kohteen maantieteellisen käytön olennaiseen laajenemiseen HYKS-erityisvastuualueen ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöntekijä- tai eteläisen sote-alueen ulkopuolelle, ja siirronsaajan tulee olla kykenevä vastaamaan Asiakkaan sopimusvelvoitteista. Siirronsaaja ei saa olla Järjestelmätoimittajan kanssa kilpaileva yritys. Siirrosta on ilmoitettava Järjestelmätoimittajalle etukäteen kirjallisesti. Muunlainen sopimuksen siirtäminen edellyttää Järjestelmätoimittajalta etukäteen saatua kirjallista suostumusta.

15 Sopimuksen voimassaolo ja päättyminen

15.1 Sopimuskausi ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sen.

Sopimus on voimassa määräaikaisena 31.12.2025 saakka, minkä jälkeen se on voimassa toistaiseksi.

Sopijapuoli voi kirjallisesti irtisanoa toistaiseksi voimassaolevan sopimuksen noudattaen irtisanomisaikaa. Järjestelmätoimittajan irtisanomisaika on 36 kuukautta ja Asiakkaan irtisanomisaika 12 kuukautta. Irtisanomisajat lasketaan irtisanomista seuraavan kuukauden alusta lukien.

Ilmoitus irtisanomisesta voidaan tehdä myös ennen määräaikaisen sopimuskauden päättymistä, jolloin sopimuksen voimassaolo päättyy aikaisintaan 31.12.2025.

15.2 Sopijapuolen oikeus sopimuksen päättämiseen konkurssin, selvitystilan tai ylivoimaisen esteen perusteella

Sopijapuolella on oikeus päättää tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos toinen sopijapuoli joutuu konkurssiin tai selvitystilaan tai jos toista sopijapuolta kohdannut kohdan 13.4 mukainen ylivoimainen este on kestänyt yli kolme kuukautta. Asiakkaalla on oikeus päättää sopimus tämän kohdan mukaisesti myös siinä tapauksessa, että yli kolme kuukautta kestänyt ylivoimainen este koskee Asiakasta.

15.3 Sopijapuolen oikeus sopimuksen purkamiseen

Asiakkaalla on oikeus purkaa tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos jokin seuraavista perusteista toteutuu:

- Järjestelmätoimittaja syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen, eikä, edellyttäen että sopimusrikkomus on korjattavissa, 60 päivän kuluessa Asiakkaan sopimusrikkomusta koskevasta kirjallisesta huomautuksesta korjaa rikkomustaan
- Järjestelmä on ollut kokonaan tai olennaisilta osin yhtäjaksoisesti poissa Tuotantokäytöstä siinä olevan Virheen vuoksi niin pitkään, että sen katsotaan aiheuttavan olennaisen sopimusrikkomuksen
- Järjestelmätoimittaja on rikkonut lainsäädännön noudattamista koskevia velvoitteitaan kohdan 6.19 viimeisen kappaleen mukaisesti.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus purkaa tämä sopimus välittömin vaikutuksin, jos Asiakas syyllistyy olennaiseen sopimusrikkomukseen, eikä 60 päivän kuluessa Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomusta koskevasta kirjallisesta

huomautuksesta korjaa rikkomustaan tai esitä hyväksyttävää suunnitelmaa rikkomuksen korjaamiseksi.

Sopijapuolen tulee ilmoittaa sopimuksen purkamisesta toiselle sopijapuolelle kirjallisesti.

15.4 Sopimuksen ennenaikaisen päättämisen tai purkamisen seuraukset

15.4.1 Neuvotteluvollisuus

Jos sopimus päättyy ennenaikaisesti kohdan 15.2 mukaisesti tai puretaan, sopijapuolet neuvottelevat päättymisen tai purkamisen seurauksista liitteen D1 mukaisesti. Alla mainittuja periaatteita noudatetaan siltä osin kuin sopijapuolet eivät pääse neuvotteluissa yksimielisyyteen.

15.4.2 Sovellettavat vahingonkorvausehdot

Vahingonkorvausvastuu sopimuksen päättämis- ja purkutilanteessa määräytyy päättyvän sopimuksen ehtojen mukaisesti. Jos molemmat sopimukset (Toimitussopimus ja Palvelusopimus) päättyvät, sovelletaan molempien sopimusten ehtoja. Jäljempänä mainituilla suoritusvelvollisuutta koskevilla ehdoilla ei ole vaikutusta sopijapuolen oikeuteen vaatia vahingonkorvausta.

15.4.3 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan ennen Pilottiprojektin takuuajan päättymistä

Tätä kohtaa sovelletaan Pilottiprojektin takuuajan päättymiseen saakka.

Jos Asiakas purkaa Palvelusopimuksen sen kohdan 15.3 mukaisesti:

- Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti.
- Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.
- Asiakas palauttaa kaikki Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit. Tällöin Järjestelmätoimittaja palauttaa kaikki Palvelusopimuksen perusteella lisensseistä saamansa maksut.
- Asiakkaalla on valintansa mukaan vaihtoehtona lisenssien palautukselle vaihtoehtoinen oikeus jatkaa Järjestelmän mahdollista Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15.9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen

mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit. Tällöin Järjestelmätoimittajalla ei ole vastaavaa palautusvelvollisuutta.

- Asiakkaalla on oikeus päättää myös Toimitussopimus. Jos Toimitussopimus päätetään, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Toimitussopimuksen mukaisesti, ja Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Toimitussopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

Jos Järjestelmätoimittaja purkaa Palvelusopimuksen sen kohdan 15.3 mukaisesti tai sopijapuoli päättää Palvelusopimuksen sen kohdan 15.2 mukaisesti:

- Asiakkaalla on oikeus jatkaa Järjestelmän mahdollista Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15.9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit.
- Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti.
- Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.
- Sopijapuolella on oikeus päättää myös Toimitussopimus. Jos Toimitussopimus päätetään, Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Toimitussopimuksen mukaisesti, ja Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Toimitussopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

15.4.4 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Pilottiprojektin takuuajan päättymisen jälkeen, ennen Toimitussopimuksen päättymistä

Tätä kohtaa sovelletaan Pilottiprojektin takuuajan päättymisen jälkeen Toimitussopimuksen päättymiseen saakka.

Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset ovat kohdan 15.4.3 mukaiset sillä poikkeuksella, että suoritusten palautusvelvollisuus ei koske lisenssejä ja niistä maksettuja maksuja. Suoritusten palautusvelvollisuus ei koske Projektien, joiden takuu aika on päättynyt, lopputuloksia ja niistä maksettuja maksuja.

15.4.5 Sopimuksen päättämisen tai purkamisen seuraukset, jos sopimus päätetään tai puretaan Toimitussopimuksen päättymisen jälkeen

Tätä kohtaa sovelletaan Toimitussopimuksen päättymisen jälkeen.

Jos sopijapuoli päättää tai purkaa Palvelusopimuksen kohdan 15.2 tai 15.3 mukaisesti:

- Asiakkaalla on oikeus jatkaa Järjestelmän Tuotantokäyttöä Palvelusopimuksen kohdan 15.9 mukaisesti, saada maksamansa työn lopputulokset, pitää Palvelusopimuksen perusteella hankkimansa lisenssit maksamalla Palvelusopimuksen mukaiset lisenssimaksut ja hankkia Järjestelmätoimittajalta tarvitsemansa lisälisenssit.
- Asiakas maksaa Järjestelmätoimittajalle korvauksen sellaisesta maksamatta olevasta työstä, joka on suoritettu Palvelusopimuksen mukaisesti.
- Järjestelmätoimittaja palauttaa Asiakkaan ennalta maksamat maksut sellaisen Palvelusopimuksen perusteella sovitun työn osalta, jota ei ole suoritettu sopimuksen mukaisesti.

Sopimuksen päättäminen tai purkaminen ei aiheuta suoritusten palautusvelvollisuutta sopimuksen mukaisesti toteutettujen Jatkuvien Palveluiden osalta, eikä myöskään sellaisten erikseen tilattavien palveluiden osalta, joiden lopputuloksen Asiakas on hyväksynyt ja joiden mahdollinen takuu-aika on päättynyt.

15.5 Sopimuksen osittainen päättäminen

Jos Asiakkaalla on oikeus päättää sopimus ennenaikaisesti kohdan 15.2 mukaisesti tai purkaa sopimus, Asiakas voi vaihtoehtoisesti päättää sopimuksen osittain koskien niitä osia, joihin Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomus, ylivoimainen este tai muu sopimuksen päättämiseen liittyvä syy liittyy.

Järjestelmätoimittajalla on vastaava oikeus vain Asiakkaan suostumuksella.

Jos sopijapuoli sopimusehtojen mukaisesti päättää sopimuksen osittain, päättämisen seuraukset kohdistuvat vain päätettyyn osaan sopimuksesta. Jos Toimitussopimus on edelleen voimassa, sopijapuolella on oikeus päättää se vastaavilta osin. Sopimuksen osittaisen päättämisen seuraukset ovat vastaavat kuin sopimuksen purkamisen seuraukset. Sopijapuolet neuvottelevat osittaisen päättämisen seurauksista liitteen D1 mukaisesti.

15.6 Asiakkaan oikeus hinnanalennukseen

Jos Asiakkaalla on oikeus purkaa sopimus, Asiakkaalla on oikeus saada purkamisen sijasta Järjestelmätoimittajalta sopimusrikkomuksen tai ylivoimaisen esteen kohdetta vastaava hinnanalennus.

Hinnanalennus vastaa suuruudeltaan korkeintaan sopimuksen sen osan arvoa, jota Järjestelmätoimittajan sopimusrikkomus tai ylivoimainen este koskee tai joka sen vuoksi muuttuu Asiakkaalle tarpeettomaksi.

15.7 Voimaan jäävät ehdot

Tämän sopimuksen voimassaolon päättymisellä ei ole vaikutusta sellaisten sopimuskohtien voimassaoloon, joiden on tarkoitettu jäädä voimaan sopimuksen voimassaolon päättymisestä huolimatta. Tällaisia kohtia ovat soveltuvin osin esimerkiksi salassapitoa, vastuunrajoitusta, soveltuvaa lainsäädäntöä ja riitojen ratkaisua koskevat kohdat.

15.8 Järjestelmätoimittajan avustamisvelvoite

Järjestelmätoimittajan on Asiakkaan pyynnöstä avustettava Asiakasta ja Tilaajia tämän sopimuksen voimassaolon, palvelun tai sen osan päättyessä riippumatta päättymisen syystä. Avustamisvelvollisuus koskee myös tilannetta, jossa osa Asiakkaan tai Tilaajien sopimuksen kannalta olennaisista tehtävistä siirtyy kolmannen osapuolen hoidettavaksi. Sopijapuolet käsittelevät avustamisvelvollisuuden yksityiskohtaisen sisällön liitteen D1 mukaisesti.

Yksittäinen avustamisjakso alkaa tämän sopimuksen voimassaolon, palvelun tai sen osan päättymispäivästä tai Asiakkaan ilmoittamasta sitä aikaisemmasta ajankohdasta ja jatkuu Asiakkaan antamaan kirjalliseen avustamisjakson päättymisilmoitukseen saakka. Avustamisjakso kestää enintään 24 kuukautta. Sopijapuolet voivat kuitenkin sopia avustamisjakson pidentämisestä. Avustamisjakson kesto lasketaan erikseen jokaisen päättyvän palvelun tai sen osan ja varsinaisen sopimuksen osalta.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu koko avustamisjakson ajan Asiakkaan pyytämässä laajuudessa jatkamaan palveluiden tarjoamista tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti.

Järjestelmätoimittaja sitoutuu avustamaan Asiakasta ja myötävaikuttamaan kaikkiin kohtuullisin keinoin siihen, että Järjestelmän ja sen sisältämän tietoaaineiston sekä palveluiden siirto onnistuu mahdollisimman häiriöttömästi ja sujuvasti, esimerkiksi toimittamalla tietoa, aineistoa, tukea, koulutusta ja konsultointia sekä toimimalla yhteistyössä Asiakkaan, Tilaajien ja muiden toimittajien kanssa. Järjestelmätoimittajan tulee Asiakkaan pyynnöstä ilman erillistä korvausta luovuttaa Järjestelmän sisältämä Asiakkaan tai Tilaajien

omistama tietoaineisto Asiakkaalle yleisesti käytetyssä muodossa. Tämän kappaleen veloitteet ovat voimassa jo ennen avustamisjakson alkamista.

Järjestelmätoimittajalla on oikeus veloittaa tarjoamistaan palveluista Sopijapuolten liitteen D1 mukaisesti sopimalla tavalla. Jos sopijapuolet eivät pääse yksimielisyyteen, sovelletaan lisätöiden hinnoittelua.

15.9 Asiakkaan oikeus jatkaa Järjestelmän käyttöä sopimuksen päättymisen jälkeen

Asiakkaalla on oikeus jatkaa Järjestelmän käyttöä tämän sopimuksen päättymisen jälkeen joko yksin tai valitsemansa kolmannen osapuolen avustuksella liitteen PS1.1 mukaisia lisenssimaksuja vastaan. Käyttöoikeus koskee liitteessä C1 mainittujen Valmisohjelmistojen ja Tuotosten viimeisimpiä versiota, jotka on julkaistu ennen tämän sopimuksen päättymistä. Asiakas voi halutessaan valita viimeisimmän version sijaan sen version, joka Asiakkaalla on sopimuksen päättymishetkellä käytössä.

Asiakkaalla ei ole käytön jatkuessa velvollisuutta ostaa Järjestelmään tai Valmisohjelmistoihin liittyvää ylläpitoa eikä maksaa mitään muitakaan Järjestelmän tai Valmisohjelmistojen käyttöön perustuvia maksuja Järjestelmätoimittajalle tai kolmansille osapuolille.

Asiakkaalla on tämän sopimuksen kohdassa 14 mainituin rajauksin oikeus siirtää tämän kohdan mukainen käyttöoikeus kokonaan tai osittain toiselle oikeushenkilölle, jolle Asiakkaan tehtävät siirtyvät tai vastaava osa niistä siirtyy.

Käyttöön sovelletaan Palvelusopimuksen päättymisestä huolimatta soveltuvin osin alla lueteltuja Palvelusopimuksen kohtia ja muilta osin liitteenä C2 olevia lisenssiehtoja:

- 3.1
- 3.3
- 3.4
- 3.5
- 7.1.1
- 7.1.2
- 7.1.5
- 8.5
- 9.9
- 11.3
- 11.4
- 11.5
- 11.6
- 11.7
- 13.2
- 13.4.

16 Sopimusaineisto ja riitaisuuksien ratkaisu

16.1 Sopimusasiakirjat ja soveltamisjärjestys

Sopimusasiakirjat muodostuvat tästä asiakirjasta, Hankintasopimuksesta ilman sen liitteitä ja seuraavista liitteistä:

1.	A	Määritelmät
2.	PS1.1	Hinnat
3.	PS2.1	Palvelukuvaus
4.	D1	Hallintamalli
5.	N	Kielivaatimukset
6.	B1	Järjestelmän vaatimusmäärittely (päädokumentti)
7.	B3	Toiminnallisuuskartta
8.	B8	Ei-toiminnalliset vaatimukset
9.	B6	Sosiaalihuollon palvelumatriisi ja kuvaukset
(sisältää liitteessä B6 luetellut alaliitteet)
10.	B7	Käyttötapaukset
11.	B5	Terveystuhoollon palvelumatriisi
12.	B13	Apotti Avoin palvelurajapinta (AAP)
13.	B14	Apotti Avoin palvelurajapinta (AAP) vaatimukset
14.	B9	Tietoturvaluisuus
15.	B10	Tietosuoja
16.	B17	Kansalliset määräykset
17.	B12	Integraatiot palveluihin ja tietojärjestelmiin (sisältää
liitteessä B12 luetellut alaliitteet)
18.	B15	Integraatiot lääkitälaitteisiin
19.	B11	Arkkitehtuurivaatimukset
20.	B4	Toiminnalliset vaatimukset
21.	B16	Sanasto
22.	E	Salassapito- ja tietoturvasitoumus
23.	PS3	Luettelo alihankkijoista
24.	H	Projektimenetelmät
25.	L	Teknisten käyttöympäristöjen kuvaus
26.	PS2.2	Palvelusuunnitelma
27.	M	Apotti Avointen Palvelurajapintojen arvioinnin
dokumentit (sisältää liitteessä M luetellut alaliitteet)
28.	C1	Lisenssit
29.	C2	Valmisohjelmistojen lisenssiehdot (sisältää
liitteessä C2 luetellut lisenssiehdot)
30.	G	Selvitys Järjestelmätoimittajan vakuutuksista
31.	I	Järjestelmätoimittajan soveltuvuusvaatimukset
32.	J	Salassapitosopimuksen vaatimukset
33.	PS1.2	Laskutusta varten tarvittavat tiedot

34. D2	Yhteystiedot ja yhteyshenkilöt
35. F	Sopimusaineiston salassapito
36. B2	Toimintaympäristön volyymitiedot
37. K	Järjestelmätoimittajan ratkaisukuvaus

Yllä mainitut sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Mikäli asiakirjat ovat sisällöltään ristiriitaisia, noudatetaan

- ensisijaisesti Hankintasopimusta ilman sen liitteitä
- toissijaisesti tätä asiakirjaa ja Toimitussopimusta ilman sen liitteitä
- kolmanneksi yllä mainittuja liitteitä yllä mainitussa numerojärjestyksessä pienimmästä suurimpaan ottaen kuitenkin huomioon, mitä liitteen B1 kohdassa 3.10 on liitteiden soveltamisesta ja soveltamiseen liittyvistä poikkeuksista yhdessä sovittu.

Soveltamisjärjestys Toimitussopimuksen ja tämän sopimuksen välillä riippuu siitä, kumman sopimuksen kohteeseen kyseessä oleva seikka sisältyy. Jos asia on epäselvä, sopijapuolet neuvottelevat siitä liitteen D1 mukaisesti.

Yllä mainitut asiakirjat muodostavat koko sopimuksen sopijapuolten välillä ja korvaavat kaikki mahdolliset aikaisemmat tai samanaikaiset suulliset tai kirjalliset sopimukset, esitykset, neuvottelut, hankintamenettelyn aikana syntyneet dokumentit, muut lisäehdot ja vastaavat yhteydenpidot osapuolten välillä. Jos tämän sopimuksen jonkin osan todetaan olevan mitätön, täytäntöönpanokelvoton tai virheellinen, kyseisen osan katsotaan olevan merkityksetön, eikä se vaikuta sopimuksen muiden ehtojen voimassaoloon. Jos sopijapuoli luopuu jonkin ehdon vaatimisesta, sen ei katsota merkitsevän luopumista kyseisen ehdon tai muiden ehtojen täytäntöönpanosta tulevaisuudessa.

16.2 Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuuksien ratkaisu

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lainsäädäntöä sen lainvalintasäännöksiä lukuun ottamatta.

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, ratkaistaan erimielisyydet Helsingin käräjäoikeudessa.

Asiakas voi kuitenkin yksipuolisesti päättää, että tästä sopimuksesta aiheutuva yksittäinen riita ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Välimiesoikeus on tällöin kolmijäseninen, ja välimiesmenettelyn paikka on Helsinki. Välimiesmenettely on suomenkielinen, mutta välimiesoikeus voi ottaa vastaan todisteita ja todistelua myös englannin kielellä.

Edellä mainitusta Asiakkaan yksipuolisesta päätösoikeudesta huolimatta samaa yksittäistä riita-asiaa koskevat mahdolliset vastakanteet käsitellään aina siinä forumissa, jossa alkuperäinen kanne on vireillä.

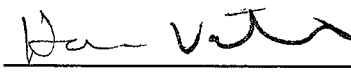
17 Sopimuskappaleet ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä suomenkielistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle. Suomenkielisen sopimusasiakirjan sisältö on ristiriitatilanteessa ensisijainen käännöksiin verrattuna.

Judy Faulkner
CEO
Epic Systems Corporation

11 April 2016
Paikka, aika

Hannu Välimäki
Toimitusjohtaja
Oy Apotti Ab

21.4.2016 HELSINKI
Paikka, aika

Oy Apotti Ab:n ja XXX:n välinen sopimus XXX:n henkilöresurssien käytöstä

Versio 0.72

1 Sopijapuolet

Tilaaaja

Oy Apotti Ab (jäljempänä *Apotti*)

Sturenkatu 16, 00510

Y-tunnus: 2699989-5

Toimittaja

Tähän nimi (jäljempänä XXX)

Osoite

Y-tunnus

2 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Yhtiö on Apotti asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttäjien yhdessä perustama ja omistama osakeyhtiö ja hankintalain (348/2007) mukainen sidosyksikkö. Yhtiö tuottaa asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelut omistajilleen kokonaispalveluna.

Apotti tarvitsee palvelun toteuttamista varten henkilöresursseja omistajiltaan.

Tällä sopimuksella sovitaan niistä ehdoista, joiden perusteella XXX korvausta vastaan luovuttaa Apotin käyttöön henkilöresursseja edellä mainitun kokonaispalvelun toteuttamista varten.

Tässä asiakirjassa määritellään sopijapuolten välillä noudatettavat XXX:n henkilöressien hankkimiseen liittyvät yleisperiaatteet sekä sopijapuolten väliset oikeudet ja velvollisuudet.

XXX:n työntekijöitä voi siirtyä Apotin palvelukseen myös työsopimussuhteen perusteella, jolloin työsuhteen ehdoista sekä esimerkiksi työvapaiden myöntämisestä sovitaan normaalisti työnantajan ja työntekijän välillä. Nämä mahdolliset työsopimussuhteet eivät liity tähän sopimukseen.

3 Henkilöressurssien toimittaminen

3.1 Henkilöressurssien luovuttamisen yleisperiaatteet

XXX huolehtii henkilöressurssien toimittamisesta Apotin tarpeisiin siten kuin tässä sopimuksessa ja tilattaessa on erikseen sovittu.

XXX on henkilöressurssiksi annettavan työntekijän/viranhaltijan työnantaja. (myöhemmin tässä sopimuksessa työntekijällä tarkoitetaan myös viranhaltijaa, ellei toisin erikseen todeta).

3.2 Käytännön ohjeet

Henkilöressurssien luovuttamiseksi voidaan antaa tarpeellisia teknisluonteisia ohjeita, joista sovitaan Apotin ja XXX:n kesken. Ohjeet dokumentoidaan.

Apotilla ja XXX:lla on molemmilla velvollisuus antaa kaikki työnantajavelvoitteiden täyttämistä varten tarpeelliset tiedot, kuten tiedot työtodistuksen laatimista, työaikakirjanpitoa ja vuosilomakirjanpitoa varten, sekä tiedot työsuhteessa noudatettavista ehdoista.

3.3 Sopijapuolten asema suhteessa työntekijään

3.3.1 XXX:n asema työnantajana

XXX on työntekijän työnantaja ja vastaa tähän liittyen palvelussuhteen ehdoista, palkanmaksusta, lakisääteisistä työnantajamaksuista ja henkilöstön työterveyshuollosta.

XXX huolehtii siitä, että työntekijöiden tietoon saatetaan Apotin määrittelemät ja jäljempänä 3.5.1 kohdassa mainitut työtehtäviin liittyvät tehtävät, jotka eivät oleellisesti poikkea työntekijän työsopimuksen mukaisten tehtävien vaativuudesta sekä sen, että työntekijä toimii Apotin työnjohdon ja valvonnan alaisena.

3.3.2 Apotin asema työvoiman käyttäjänä

Apotilla on sille työtä tehtäessä työntekijän suhteen työnjohto- ja valvontaoikeus sekä – velvollisuus sekä muut työnantajalle säädetyt velvollisuudet ja oikeudet liittyen työn tekemiseen ja työnteon järjestämiseen. Työ tehdään Apotin osoittamissa tiloissa, Apotin osoittamilla työvälineillä ja työmenetelmien mukaisesti.

Apotti vastaa työntekijän perehdyttämisestä työhön ennen työnteon aloittamista ja valvoo työntekijän työsuoritusta.

3.4 Henkilöressiksi annettavan työntekijän kelpoisuus

XXX vastaa siitä, että henkilöressiksi annetulla työntekijällä on tilauksen yhteydessä määritelty ammattipätevyys, koulutus ja muut työtehtävissä edellytetyt luvat ja todistukset sekä kokemus ja muut erityisominaisuudet sekä lain edellyttämät muut selvitykset.

3.5 Tilauk käytäntö

3.5.1 Tilauksen tekeminen ja muuttaminen

Jokaisesta henkilöressista tehdään erillinen tilaus. Tilaus tehdään kirjallisesti, sähköpostiviestillä XXX:n nimeämälle yhteyshenkilölle.

Tilauksen yhteydessä sovitaan henkilöressin päivähinnasta ja muista mahdollisista erityisehdoista sekä ajankohdasta, mihin mennessä työntekijä on viimeistään nimettävä. Päivähinta perustuu XXX:n työntekijälle maksamaan palkkaan sivukuluineen huomioon ottaen myös vuosiloma- ja mahdolliset sairausajan palkat.

Apotti antaa tilauksen yhteydessä oikeat ja riittävät tiedot työntekijältä edellytettävästä koulutuksesta, ammattitaidosta ja kokemuksesta sekä työturvallisuuden kannalta erityisesti huomioitavista seikoista, kuten työntekijän terveydentilavaatimuksista. Toimitettavien henkilöiden tehtävät määritellään henkilö- ja tehtäväkohtaisesti voimassaolevan palvelussuhteen mukaisesti siten että tehtävät eivät oleellisesti poikkea työntekijän työsopimuksen mukaisten tehtävien vaativuudesta.

XXX:n on huolellisesti valittava tehtäviin esitettävät henkilöt Apotin antamien tietojen perusteella. Henkilöillä on oltava heidän normaalien työtehtäviensä edellyttämä ammattitaito sekä riittävä suomen kielen taitoa ja tehtävien niin edellyttäessä riittävä englannin kielen taito. Yhtiöllä on mahdollisuus haastatella tehtävään ehdotettua henkilöä ja tehdä tarvittaessa sovellustesti ennen tehtävän aloittamista.

Tilaus on sitova. Mikäli Apotti haluaa muuttaa alkuperäistä tilausta, on siitä aina sovittava XXX:n edustajan kanssa. Tilauksen mahdollinen raukeaminen on ilmoitettava Apotille. Ilmoittamiseen liittyvästä menettelystä sovitaan tapauskohtaisesti.

3.5.2 Tilauksen purkaminen

Apotilla on oikeus purkaa tilaus, jos:

- kohdan 3.4 mukaisia kelpoisuusehtoja ei ole noudatettu, tai
- on havaittavissa työntekijästä johtuva painava syy, joka oikeuttaa lain tai työehtosopimuksen perusteella työsuhteen purkamiseen tai irtisanomiseen.

Tilauksen purkamisen perusteet on ilmoitettava XXX:lle. Henkilön, joka on luovutetun henkilöresurssin osalta vastuussa työnjohdosta ja valvonnasta, on annettava kirjallinen selvitys havaitsemistaan tilauksen purkuperusteista. Mikäli XXX katsoo, että tilauksen purkamiseen on peruste olemassa, palaa työntekijä XXX:iin, jonka jälkeen XXX huolehtii työntekijän työsuhteeseen liittyvistä mahdollisista toimenpiteistä. Tilauksen purkamisen jälkeen XXX:lla on velvollisuus toimittaa Yhtiölle uusi työntekijä, ellei yhtiön kanssa muuta sovita.

Mikäli perustetta purkamiselle ei ole, työntekijän työnteko jatkuu tilauksen mukaisesti.

3.6 Tilatun työn tekeminen

3.6.1 Työnjohto, valvonta ja työturvallisuus

Työ tehdään Apotin työnjohdon ja valvonnan alaisena. Ennen työtehtäviin ryhtymistä Apotin asianomainen esimies antaa työntekijälle tarvittavilta osin seuraavat tiedot:

- perehdyttää työntekijän työtehtäviin
- antaa työtehtäviin liittyvät ohjeet
- selvittää turvallisuusmääräykset
- antaa tiedot työssä esiintyvistä haitta- ja vaaratekijöistä sekä niiden edellyttämistä työsuojelutoimenpiteistä
- määrittelee tarvittavat laatuvaatimukset

Yhtiö järjestää työntekijän työn siten, että työntekijällä on mahdollisuus lain tai työ-/virkaehtosopimuksen mukaisiin lomiin, vapaisiin ja muihin poissaoloihin.

Yhtiö vastaa tarvittavien laitteiden hankinnasta ja niiden käytöstä.

Yhtiö noudattaa työntekijän osalta työlainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä ja vastaa työturvallisuusmääräysten noudattamisesta.

3.6.2 Työnteon estyminen

Mikäli tilatun työn tekeminen estyy Apotista johtuvasta syystä, on Apotilla oikeus teettää lyhytkestoisen esteen ajan työntekijällä muuta hänen osaamistaan vastaavaa työtä. Tästä on ilmoitettava XXX:lle.

3.6.3 Reklamaatiot

Jos työntekijän ammattitaidossa tai työsuorituksessa ilmenee puutteita, Apotin on ilmoitettava tästä viipymättä XXX:lle, jotta XXX ja Apotti voivat yhteistyössä ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin.

Myös siinä tapauksessa, että Apotin näkemyksen mukaan työntekijä ei muutoin täytä tilausta taikka tilausta ei ole muutoin täytetty asianmukaisesti taikka XXX on laiminlyönyt sopimusta, on tästä viivytyksettä tehtävä huomautus yhteyshenkilölle.

Huomautukset kaikissa tapauksissa on tehtävä kirjallisesti sähköpostilla. Huomautuksen saatuaan, XXX ryhtyy viivytyksettä toimenpiteisiin esille tuodun virheen korjaamiseen.

3.6.4 Tehdyn työn hyväksyminen (Työtuntiraportti)

Apotille tehty työ on työntekijän palkanmaksun peruste. Tehdyistä töistä työntekijät kirjaavat työtunnit Apotin projektihallinta-järjestelmään. Apotti toimittaa XXX:lle kuukausittain raportin työntekijän tekemästä työstä.

3.6.5 Ylityöt

Apotti voi sopia työntekijän kanssa ylityöiden tekemisestä lain, työehtosopimuksen ja XXX:n antamien ohjeiden asettamissa rajoissa.

3.6.6 Palautteen kerääminen

Apotti toimittaa XXX:lle palautetta työntekijän onnistumisesta työssään siten kuin siitä on erikseen sovittu XXX:n ja Apotin kanssa.

3.6.7 Työntekijän poissaolo

Apotti ilmoittaa kaikki työntekijän ennakoimattomat poissaolot välittömästi XXX. Sairauspoissaoloihin liittyvät hoitajan-/lääkärintodistukset työntekijä toimittaa itse viikon sisällä työnantajalle. Lomat sekä muut poissaolot myöntää vuokrauksen aikana työnantaja. Poissaoloista sovitaan Apotin kanssa.

4 Henkilöresurssin luovuttamisesta perittävä maksu

4.1 Maksun perusteet

Henkilöresurssin hinta määritellään tilauksen yhteydessä. Hinta määräytyy henkilön varsinaisen palkan mukaan. Varsinaista palkkaa on voitu korottaa säännölliseltä työajalta maksettujen käyntipalkkioiden tai muiden vastaavien lisien mukaisella prosentilla, mikä perustuu tällöin noudatettavaan virka- ja työehtosopimukseen. Lisäksi otetaan huomioon palkan sivukulut mukaan lukien vuosiloma- ja mahdolliset sairausajan palkat.

XXX:lla on sille aiheutuvien todellisten henkilöstökulujen lisäksi oikeus veloittaa korvaus hallinnollisista kuluista, joka on kaksi prosenttia (2 %) laskun arvonlisäverottomasta kokonaismäärästä.

4.2 Kulut ja kustannukset

XXX:lla on oikeus veloittaa Apotilta kaikki sopimuksen kohteen toteuttamisesta aiheutuvat matka- ja majoituskustannukset, päivärahat, ylityökorvaukset, korvaukset matka-ajasta sekä muut vastaavat kulut ja kustannukset.

Kummallakaan sopijapuolella ei ole oikeutta laskuttaa tarjousten tai työmääräarvioiden antamisesta. Sopijapuoli ei lisää laskuihin laskutuslisää.

Sopijapuolet voivat yksittäistapauksessa sopia erikseen, että tästä kohdasta poiketaan.

4.3 Laskutus ja maksuehdot

XXX laskuttaa Yhtiötä neljännesvuosittain jälkikäteen tilauksen yhteydessä sovitun päivähinnan mukaisesti.

Laskutuksen perusteena on kunkin henkilöressusin päivähinta. Laskutuksen tulee perustua Apotin kuukausittain XXX:lle toimittamaan työtuntiraporttiin. Henkilötyöpäivän (htp) mukaan hinnoiteltujen palveluiden tuntihinta saadaan jakamalla henkilön varsinainen palkka sivukuluineen ja lisineen häneen sovellettavan työaikamuodon mukaisella tuntipalkkakajakajalla.

XXX lisää hintaan kulloinkin voimassa olevan arvonlisäveron sekä muut mahdolliset verot ja viranomaisten määräämät maksut. Laskuissa on mainittava myös arvonlisäverollinen hinta ja sen on täytettävä arvonlisäverolain (1501/1993) 209 e §:n määräykset.

Lasku eräännyy maksettavaksi 21 päivän kuluttua laskun lähettämisestä. Viivästyskorko on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen. Laskutusjakso ei voi ulottua kahdelle kalenterivuodelle, vaan sen on päätyttävä vuodenvaihteessa.

Toimittaja lähettää laskut sähköisesti Apotin verkkolaskuosoitteeseen:

Operattori:	OpusCapita (003710948874
Verkkolaskuosoite:	003726999895
OVT-tunnus:	003726999895
Pankkiyhteys:	Danske Bank (DABAFIHH)
IBAN:	FI 5681 1997 1001 9748

5 Vahingonkorvaus ja vastuunrajoitus

5.1 Vahingonkorvausvastuun määräytyminen

Sopijapuolella on oikeus saada vahingonkorvausta toisen sopijapuolen sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

XXX ei vastaa työntekijän työssään Apotille aiheuttamasta vahingosta, ellei vahinko johdu sellaisesta työntekijän ammattitaidon, kokemuksen tai koulutuksen puutteesta, josta XXX vastaa kohdan 2.4 ja 2.5 mukaisesti. XXX:n laiminlyödessä tilaukseen kohdistuvia velvoitteitaan Apotilla on oikeus saada korvaus aiheutuneista vahingoista.

Apotti vastaa velvoitteensa laiminlyönnistä tai virheellisestä suorituksesta XXX:lle tai työntekijälle aiheutuvasta vahingosta. Apotti vastaa myös työntekijän kolmannelle osapuolelle aiheuttamasta vahingosta, mikäli vahinko tapahtuu Apotin lukuun työtä tehtäessä.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on rajattu korkeintaan kumulatiivisesti yhteensä 100 000 euroon.

Sopijapuolet eivät vastaa toiselle sopijapuolelle aiheutuneista välillisistä vahingoista.

Vahingonkorvausvelvollisuuden rajoitukset eivät koske tapausta, jossa on kyseessä sopijapuolen tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella aiheuttama vahinko.

5.2 Vahinkotapahtumien selvittäminen

Vahingonkorvausvastuun perusteena olevat vahinkotapahtumat selvitetään yhdessä Apotin ja XXX:n edustajien kesken. Apotin edustaja, joka on ollut vahinkotapahtuman aikana työnjohdosta ja valvonnasta vastuussa, laatii vahinkotapahtumasta kirjallisen kuvauksen vahinkotapahtuman selvittämistä ja käsittelyä varten.

5.3 Vahingonkorvauksen vaatiminen

Vahingonkorvausta on vaadittavaa sopijapuolelta kahdeksan viikon kuluessa siitä, kun vahingonkorvauksen perusteena oleva tapahtuma tai virhe havaittiin tai se olisi pitänyt havaita, muussa tapauksessa oikeus mahdolliseen korvaukseen on menetetty.

5.4 Ylivoimainen este

Kumpikaan sopijapuoli ei vastaa viivästyksistä tai vahingoista, jotka johtuvat sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sopijapuolen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimuksentekohetkellä ja jonka seurauksia sopijapuoli ei myöskään kohtuudella olisi voinut välttää tai voittaa.

Vapauttamisperusteeksi vahingonkorvausvelvollisuudesta katsotaan myös sopijapuolen alihankkijaa kohdannut ylivoimainen este, mikäli alihankintaa ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai oleellista ajanhukkaa hankkia muualta.

Jos sopimusvelvoitteen viivästyminen johtuu tällaisesta ylivoimaisesta esteestä, sopimusvelvoitteen täyttämisaikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena.

Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toisen sopijapuolen yhteyshenkilölle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Sopijapuoli saa purkaa sopimuksen kokonaan tai osittain, jos sopimuksen täyttäminen todetun ylivoimaisen esteen jatkumisen vuoksi viivästyy yli kolme kuukautta.

6 Muut ehdot

6.1 Salassapito

Sopijapuolet sitoutuvat noudattamaan sopimuksen aikana ja sen päättymisen jälkeen tämän sopimuksen piirissä olevien asioiden, asiakirjojen ja tietojen käsittelyssä voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä määräyksiä salassapidosta, henkilöiden yksityiselämän ja yksityisyyden tietosuojasta sekä tietoturvasta.

XXX vastaa siitä, että sen palveluksessa olevat henkilöt noudattavat puheena olevia lakeja ja määräyksiä ja että tämä on otettu huomioon työsopimuksissa tai sitoumuksissa.

Apotin työnjohdon alle siirtyvät henkilöt allekirjoittavat ehdoiltaan tavanomaisen salassapito- ja tietoturvasitoumuksen Apotille.

Tämä sopimus on julkinen.

6.2 Sopimuksen muutos

Sopijapuolella on oikeus esittää sopimuksen kohteeseen liittyviä muutosehdotuksia. Sopijapuolet sitoutuvat käsittelemään muutosehdotukset ilman aiheetonta viivytystä.

Sopijapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta vain kirjallisesti. Muutokset tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja sopijapuolten toimivaltaiset edustajat sen allekirjoittaneet. Sopijapuolten yhteyshenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta.

6.3 Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sen. Sopimus on voimassa Apotin ja XXX:n välisen erikseen allekirjoitettavan Tilaajasopimuksen

päättymiseen saakka, elleivät sopijapuolet erikseen voimassaolosta muuta sovi. Tämä sopimus on irtisanottavissa kolmen (3) kuukauden irtisanomisajalla.

7 Erimielisyyksien ratkaisu

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, ratkaistaan erimielisyydet Helsingin käräjäoikeudessa.

8 Sopimuksen yhteyshenkilöt

Sopijapuolten sopimusta koskevat ilmoitukset katsotaan oikein tehdyksi, kun ne on tehty seuraavia yhteystietoja käyttäen:

Apotin yhteyshenkilö:

Hallintojohtaja Petri Karlsson, 040 7564100

petri.karlsson@apotti.fi

Sturenkatu 16, 00510 Helsinki

XXX:n yhteyshenkilö:

Nimi, tehtävänimike, puhelin, sähköposti, postiosoite

Jos yhteystiedot muuttuvat, sopijapuolen tulee viipymättä kirjallisesti ilmoittaa uudet yhteystiedot toiselle sopijapuolelle. Uudet yhteystiedot tulevat voimaan, kun sopijapuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

Kirjalliset tiedoksiannot voidaan tehdä sähköpostitse tai kirjeitse.

9 Sopimuskappaleet ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi saman sisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Paikka

xx /11 2015

Tähän nimi

Oy Apotti Ab

tehtävä, nimi

Toimitusjohtaja Hannu Välimäki

Sopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelusta

1 Sopijapuolet

1. Oy Apotti Ab (jäljempänä *Apotti*)
PL 26
00501 Helsinki
Y-tunnus 2699989-5
2. **Tilaaajan nimi** (jäljempänä *Tilaaaja*)
Osoite
Y-tunnus

2 Tiedoksiannot ja yhteyshenkilöt

Sopijapuolten tiedoksiannot katsotaan oikein tehdyksi, kun ne on tehty kohdassa 1 mainittuja tai seuraavia yhteystietoja käyttäen:

Apotin yhteyshenkilö:

Petri Karlsson, hallintojohtaja, 040 756 4100, petri.karlsson@apotti.fi

Tilaaajan yhteyshenkilö:

Nimi, tehtävänimike, puhelin, sähköposti

Jos yhteystiedot muuttuvat, sopijapuolen tulee viipymättä kirjallisesti ilmoittaa uudet yhteystiedot toiselle sopijapuolelle. Uudet yhteystiedot tulevat voimaan, kun sopijapuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

Kirjalliset tiedoksiannot voidaan tehdä sähköpostitse tai kirjeitse.

3 Sopimuksen tarkoitus ja tausta

Apotti toteuttaa Tilaaajalle tämän sopimuksen ehtojen mukaisena kokonaispalveluna asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun.

Apotti on Tilaaajan hankintalain (348/2007) mukainen sidosyksikkö. Apotti on tehnyt ja tekee hankintalain mukaisten kilpailutusten lopputuloksena asiakas- ja potilastietojärjestelmään (jäljempänä *Järjestelmä*) liittyviä sopimuksia eri ali-hankkijoiden kanssa ja toteuttaa niiden perusteella yllä mainitun kokonaispalvelun. Sopimusten mukaan Apotti huolehtii tilaajina olevien hankintayksiköiden velvoitteista ja vastuista toimittajiin nähden.

4 Sopimuksen kohde

Apotti toteuttaa Tilaajalle tämän sopimuksen mukaisen Järjestelmän ja siihen liittyvät palvelut kokonaispalveluna. Kokonaispalveluun sisältyvät

- Järjestelmän käyttöoikeus
- Järjestelmän käyttöönotto
- Järjestelmän käyttöpalvelut
- Järjestelmään liittyvät kehittämis- ja muut palvelut.

Apotti myöntää Tilaajalle sopimuksen voimassaoloajaksi osana kokonaispalvelua Järjestelmän käyttöoikeuden. Järjestelmän käyttöoikeuden sisältö ja laajuus sekä käyttäjäryhmät määräytyvät Apotin ja Epic Systems Corporationin välisen palvelusopimuksen 21.4.2016 kohdan 3 mukaisesti.

Järjestelmän käyttöönotto toteutetaan liitteen 2 mukaisesti.

Järjestelmään liittyvät palvelut on kuvattu liitteessä 3.

Tilaaja voi tilata tämän sopimuksen mukaisesti Apotilta myös muita Järjestelmään liittyviä palveluita, kuten erillistä asiantuntijatyötä tai lisätyötä. Tilaaja tekee tilaukset kirjallisesti. Tilausmenettelystä sovitaan tarkemmin erikseen.

5 Alihankinta

Sopijapuoli vastaa käyttämänsä alihankkijan osuudesta kuten omastaan. Sopijapuoli vastaa myös siitä, että sen alihankkijat noudattavat omalta osaltaan sopijapuolelle asetettuja velvoitteita.

6 Apotin alihankintasopimukset

Apotin tarjoama kokonaispalvelu perustuu Apotin alihankkijoidensa kanssa tekemiin sopimuksiin. Apotin velvoitteet sopimuksen kohteen toteuttamisessa rajoittuvat tällöin niihin velvoitteisiin, jotka Apotin alihankkijoilla on Apottia kohtaan.

Jos Apotti saa alihankkijaltaan sanktiokorvauksen, Apotti vähentää sanktiokorvausta vastaavan summan laskutuksestaan siltä osin kuin sanktion aiheuttanut tapahtuma on kohdistunut Tilaajaan.

7 Yhteistyö- ja ilmoitusvelvollisuus

Sopimuksen kohteen toteuttaminen edellyttää yhteistyötä, johon sopijapuolten ja niiden alihankkijoiden tulee osallistua täysipainoisesti. Sopijapuolet sitoutuvat myötävaikuttamaan sopimuksen kohteen toteuttamiseen kaikin käytettävissä olevin kohtuullisin keinoin. Sopijapuolen on sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuessaan toimittava hyvässä yhteistyössä ja työskenneltävä yhdessä toisen sopijapuolen ja sen alihankkijoiden sekä yhteistyökumppanien kanssa.

Tilaaaja sitoutuu täyttämään ne sopimuksen kohteen toteuttamiseksi tarpeelliset velvoitteet, jotka edellyttävät Tilaaajan toimenpiteitä ja joihin Apotti on alihankkijoitaan kohtaan sitoutunut. Apotti sitoutuu informoimaan Tilaaajaa edellä mainituista velvoitteista.

Sopijapuolen tulee tehdä kohtuullisessa ajassa päätökset, jotka ovat tarpeen sopimuksen kohteen toteuttamiseksi, sekä toteuttaa kaikki sen vastuulle kuuluvat toimenpiteet ja tehtävät tämän sopimuksen ja projektisuunnitelmien mukaisesti sekä asianmukaista huolellisuutta noudattaen.

Tilaaaja antaa Apotille tarpeelliset ja laajuudeltaan kohtuulliset tiedot tämän sopimuksen kohteen toteuttamiseen vaikuttavista Tilaaajaa ja sen toimintaa koskevista tekijöistä sekä ilmoittaa niiden oleellisista muutoksista, kuten kokonaan uusien laitteistojen tai sovellusten käyttöönotosta ja oleellisista muutoksista käyttötavoissa tai käytön laajuudessa.

Sopijapuolen on viipymättä ilmoitettava toiselle sopijapuolelle sellaisista sopijapuolen tietoon tulleista seikoista ja niiden muutoksista, jotka voivat todennäköisesti vaikuttaa sopimuksen kohteen toteuttamiseen esimerkiksi viivästyttämällä tai haittaamalla sitä. Velvollisuus koskee muun ohella virheitä ja viivästyksiä kolmannen osapuolen toimituksissa. Ilmoitus ei vähennä sopijapuolen vastuuta ilmoituksen kohteena olevista seikoista.

Sopijapuolen on lisäksi viipymättä ilmoitettava toiselle sopijapuolelle sellaisista sopimuksen kohteen toteuttamiseen liittyvistä muutostarpeista, joista sopijapuoli on tietoinen ja jotka sopijapuolella olevien tietojen perusteella ovat sopimuksen kohteen toteuttamiseksi tarpeellisia

Apotin tai sen alihankkijan edustajat voivat palveluaikana päästä Tilaaajan toimitiloihin, jos se on välttämätöntä sopimuksen kohteen toteuttamiseksi. He voivat myös Tilaaajan ohjeita ja määräyksiä noudattaen käyttää Tilaaajan laitteistoja ja ohjelmistoja erikseen sovittavalla tavalla.

Sopijapuolen tulee systemaattisesti ylläpitää ja kehittää sopimuksen kohteen toteuttamiseen osallistuvan henkilöstönsä osaamista.

8 Järjestelmän käyttö

Sopijapuolet sitoutuvat noudattamaan sopimuksen kohteeseen liittyvien valmisohjelmistojen lisenssiehtoja.

Tilaaja vastaa siitä, että loppukäyttäjät käyttävät Järjestelmää soveltuvaan lainsäädäntöä, Järjestelmän käyttöohjeita sekä sosiaali- ja terveydenhuollon hyviä käytäntöjä noudattaen. Tilaajan tulee ilman aiheetonta viivytystä raportoida Apotille havaituista tai raportoiduista Järjestelmän vakavista virheistä, jotka voivat Tilaajan käsityksen mukaan vaikuttaa haitallisesti esimerkiksi potilasturvallisuuteen. Tilaajan tulee vastaavasti raportoida virheistä niille Tilaajan palveluksessa oleville loppukäyttäjille, joita virhe voi koskea. Apotin tulee raportoida virheistä muille tilaajille, jos virhe koskee niitä.

Jos kolmas osapuoli aloittaa Järjestelmän käyttöön liittyvän tuomioistuin- tai viranomaisprosessin Apottia tai Apotin alihankkijaa vastaan, Tilaaja pyrkii käytettävissään olevin kohtuullisin keinoin antamaan Apotille ja/tai Apotin alihankkijalle kaiken asian selvittämiseksi tarvittavan kohtuullisen avun, tiedot ja materiaalin.

9 Immateriaalioikeudet

Tällä sopimuksella ei siirretä immateriaalioikeuksia.

10 Dokumentaatio

Apotti antaa Tilaajalle Järjestelmän käyttämiseksi riittävän dokumentaation. Tilaajan tulee noudattaa dokumentaation käytön ja salassapidon osalta niitä velvoitteita, jotka Apotilla mahdollisesti on alihankkijoihinsa nähden.

11 Tilaajan aineisto

Tilaajan tulee tarvittaessa antaa Apotille ja sen alihankkijoille sopimuksen kohteen toteuttamiseksi välttämätön käyttöoikeus erikseen sovittavaan Tilaajan aineistoon. Apotin tulee tarvittaessa käsitellä aineistoa luottamuksellisenä.

12 Vastuu immateriaalioikeuksista

Apotti vastaa siitä, että Järjestelmä sopimuksen mukaisesti käytettynä ei loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia.

Jos immateriaalioikeuksia koskeva väite johtuu Apotin alihankkijan tai muun kolmannen osapuolen toteuttamasta ohjelmistosta tai sen osasta, Apotin vastuu Tilaajaa kohtaan määräytyy Apotin alihankkijan tai kolmannen osapuolen kanssa tehdyn lisenssi- tai muun sopimuksen mukaisesti.

Jos immateriaalioikeuksia koskeva väite johtuu Apotin toteuttamasta ohjelmistosta tai sen osasta, noudatetaan jäljempänä tässä kohdassa mainittua:

Mikäli Tilaajaa vastaan esitetään Järjestelmän käyttöön perustuvia immateriaalioikeuksia koskevia vaatimuksia, Apotti on velvollinen vastaamaan vaatimukseen Tilaajan puolesta omalla kustannuksellaan. Tilaajan on ilmoitettava Apotille kirjallisesti vaatimuksista heti saatuaan niistä tiedon. Tilaajan on annettava Apotille tarpeelliset tiedot ja muu asian hoitamisen kannalta kohtuullinen apu. Tilaaja on oikeutettu ryhtymään kaikkiin vaatimukseen vastaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin siihen saakka, kunnes Apotti alkaa hoitaa asiaa. Tällaiset toimenpiteet eivät saa olennaisesti heikentää Apotin oikeuksia ja velvollisuuksia vaatimukseen vastaamisessa ja sovintoneuvotteluissa.

Mikäli sopijapuolet toteavat tai tuomioistuimen ratkaisulla todetaan, että Järjestelmän sopimuksen mukainen käyttö loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia, tai jos sopimuksen mukainen Järjestelmän käyttö estyy tai on Tilaajan harkinnan mukaan vaarassa estyä väitetyn loukkauksen tai siihen liittyvien kolmannen osapuolen vaatimusten tai toimenpiteiden johdosta, Apotti toteuttaa harkintansa mukaan jonkin seuraavista toimenpiteistä:

- Apotti hankkii kustannuksellaan Tilaajalle oikeuden käyttää jatkossakin Järjestelmää tämän sopimuksen mukaisesti
- Apotti toimittaa veloituksetta korvaavan Järjestelmän tai sen osan asennuksineen
- Apotti muuttaa Järjestelmää tai sen osaa niin, ettei käyttö enää loukkaa kolmannen osapuolen oikeuksia.

Yllä mainitulla tavalla korvatus tai muutetun Järjestelmän tai sen osan tulee olennaisilta osiltaan vastata sopimuksen mukaisesti toimitettua Järjestelmää ja täyttää sopimuksen mukaiset vaatimukset, eikä Järjestelmän korvaamisesta tai muuttamisesta saa aiheutua kohtuutonta haittaa Tilaajalle.

Jos Apotti on viipymättä ryhtynyt hoitamaan asiaa saatuaan siitä tiedon ja toteuttanut velvollisuutensa yllä mainitulla tavalla, Tilaajalla ei ole oikeutta esittää Apotille muita vaatimuksia loukkauksen johdosta. Apotin tulee kuitenkin korvata Tilaajalle aiheutuneet kustannukset ja Tilaajan maksettavaksi tuomitut korvaukset.

Mikäli mikään edellä mainituista vaihtoehtoista ei ole mahdollinen, Tilaajan on lopetettava Apotin pyynnöstä kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia loukkaavan Järjestelmän tai sen osan käyttö siltä osin kuin se loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia. Sopijapuolet neuvottelevat asiasta erikseen. Tilaajalla on oikeus purkaa tämä sopimus päättymään välittömästi loukkaavilta osin tai kokonaan, jos loukkaus estää Tilaajaa käyttämästä Järjestelmää kokonaisuudessaan tai olennaisilta osin. Tilaajalla ei tällöin ole mitään vahingonkorvausvelvollisuutta Apotille.

Apotti ei ole kuitenkaan vastuussa Tilaajalle, mikäli vaatimusta koskee jokin seuraavista seikoista:

- vaatimus johtuu Tilaajan ilman Apotin hyväksyntää Järjestelmään tai sen osaan tekemästä tai teettämästä muutoksesta
- vaatimus johtuu siitä, että Järjestelmää on käytetty ilman Apotin lupaa yhdessä muun laitteen tai ohjelmiston kanssa, ja Järjestelmän käyttäminen yksinään ei loukkaisi kyseessä olevaa immateriaalioikeutta
- vaatimus johtuu Tilaajan nimenomaisten kirjallisten ohjeiden noudattamisesta
- vaatimus olisi voitu välttää käyttämällä uusinta julkistettua Järjestelmän versiota, edellyttäen että Apotti oli tarjonnut Tilaajalle tällaista versiota ja kertonut mahdollisesta aiempaan versioon liittyvästä immateriaalioikeuksien loukkauksesta ja että Tilaajalle ei olisi aiheutunut uusimman version käyttöönottamisesta muita kustannuksia kuin sellaiset tavanomaiset kustannukset, jotka aiheutuvat Tilaajalle Järjestelmän päivittämisestä uuteen versioon.

13 Hinnat

Hinnoittelu on kuvattu liitteessä 1.

Sopijapuolten tulee sopia kaikista hinnanmuutoksista kirjallisesti. Hintojen muuttuessa laaditaan uusi hintaliite, joka liitetään tähän sopimukseen.

Hinnantarkistusehdotuksessa on yksilöitävä ne kustannustekijät, joihin sopijapuoli vetoaa. Vetoamista yleiseen kustannustason muutokseen ei voida pitää hyväksyttävänä perusteena hintojen muuttamiselle. Sekä hintoja korottavat että alentavat, esimerkiksi Apotin alihankkijoidensa kanssa tekemiin sopimuksiin perustuvat, seikat on huomioitava hinnanmuutosta koskevien neuvotteluiden lopputuloksessa. Apotin on kuitenkin aina katettava palveluveloituksilla täysimääräisesti toiminnasta aiheutuvat välittömät ja välilliset kulut mukaan lukien lainojen hoitokulut, lyhennykset ja muut pääomakustannukset sekä verot.

14 Maksuehdot

Apotti laskuttaa Tilaajalta kiinteät palvelumaksut kuukausittain etukäteen ja työmäärään perustuvat palvelut kuukausittain jälkikäteen.

Tilaaja maksaa liittymismaksun laskua vastaan 30 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta. Apotti-hankintarenkaaseen kuuluville tilaajille (Helsinki, HUS, Kauniainen, Kirkkonummi, Vantaa) ei veloiteta liittymismaksua.

Sopimuksessa mainittuihin hintoihin sisältyvät sopimuksen tekohetkellä voimassaolevat julkiset maksut lukuun ottamatta arvonlisäveroä. Arvonlisävero lisätään laskutettaviin hintoihin kulloinkin voimassa olevien säännösten mukaisesti. Mikäli julkisten maksujen suuruus tai kantoperuste muuttuu, sopimuksessa mainitut hinnat muuttuvat korkeintaan vastaavasti. Laskuissa on mainittava myös arvonlisäverollinen hinta ja niiden tulee täyttää arvonlisäverolain (1501/1993) 209 e §:n määräykset. Henkilötyöpäivän (htp) mukaan hinnoiteltujen palveluiden tuntihinta saadaan jakamalla päivähinta luvulla 7,25 (7 h 15 min). Laskutettavaan työaikaan ei lasketa mukaan lounasaikaa eikä kahvitaukoja.

Lasku eräännyy maksettavaksi 30 päivän kuluttua laskun lähettämisestä. Viivästyskorko on kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen.

Laskutusjakso ei voi ulottua kahdelle kalenterivuodelle, vaan sen on päättyvä vuodenvaihteessa.

Apotti lähettää laskut sähköisesti.

Apotin on jaettava ja eriteltävä laskut Tilaajan kohtuullisten tarpeiden mukaisesti.

Laskutusta varten tarvittavat tiedot ovat liitteenä 4.

15 Kulut ja kustannukset

Sovitut hinnat sisältävät kaikki sopimuksen kohteen toteuttamisesta aiheutuvat matka- ja majoituskustannukset, päivärahat, ylityökorvaukset, korvaukset matka-ajasta sekä muut vastaavat kulut ja kustannukset. Sovitut hinnat sisältävät myös muun muassa osallistumisen kokouksiin, assistenttipalvelut, kopiointikustannukset, postituskustannukset, puhelinkustannukset ja muut Apotin yleiskustannukset sekä sopimuksen mukaisten suunnitelmien laatimisen, dokumentaation ja raportoinnin.

Apotilla ei ole oikeutta laskuttaa tarjousten tai työmääräarvioiden antamisesta. Apotti ei lisää laskuihin laskutuslisää.

Sopijapuolet voivat yksittäistapauksessa sopia kirjallisesti erikseen, että tästä kohdasta poiketaan.

16 Tietoturva ja tietosuojaja

Sopijapuolet sitoutuvat kumpikin omalta osaltaan huolehtimaan ja vastaamaan riittävästä tietoturvan ja tietosuojan tasosta.

Sopijapuolet noudattavat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tarkoitettua hyvää tiedonhallintatapaa ja huolehtivat käsittelemiensä tietojen asianmukaisesta suojaamisesta laittoman tai tapaturmaisen häviämisen tai hävittämisen varalta. Sopijapuolet huolehtivat, että niiden omistamat laitteet sekä palvelutuotannon tilat on asianmukaisesti suojattu tietoturvariskejä vastaan ja että suojaukseen ja tiedonvarmistukseen liittyviä menetteilyjä noudatetaan.

Sopijapuolet noudattavat henkilötietolakia (523/1999) ja sen edellyttämää hyvää tietojen käsittelytapaa ja tietojen suojaamista koskevia säännöksiä sekä muuta tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä. Tilaaja huolehtii lainsäädännössä säädetyistä rekisterinpitäjän velvollisuuksista.

Sopijapuolten tulee viipymättä ilmoittaa toiselle sopijapuolelle sellaisista seikoista, jotka voivat vaarantaa edellä mainittujen ehtojen toteutumisen. Sopijapuolten tulee myös välittömästi ryhtyä toimiin tietojen suojaamiseksi, mikäli tietoturva tai tietosuojaja on vaarantunut.

17 Salassapito

Sopijapuolet pitävät salassa toisiltaan tai toistensa alihankkijoilta saamansa luottamuksellisiksi merkityt tiedot sekä liikesalaisuuksiksi tai muuten luottamuksellisiksi katsottavat tiedot. Sopijapuolet eivät käytä tietoja muihin kuin sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin.

Tilaaja sitoutuu noudattamaan Apotin alihankkijoidensa kanssa tekemiin sopimuksiin sisältyviä salassapitovelvoitteita.

Sopijapuolet vastaavat siitä, että kaikki heidän palveluksessaan olevat henkilöt samoin kuin alihankkijat ja niiden palveluksessa olevat henkilöt noudattavat salassapitoa koskevia määräyksiä.

Salassapitovelvollisuutta ei sovelleta, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- tieto on yleisesti saatavilla tai julkista

- sopijapuoli on saanut tiedon laillisesti haltuunsa ilman salassapitovelvollisuutta muuten kuin toiselta sopijapuolelta
- tieto oli vastaanottavan sopijapuolen hallussa ilman sitä koskevaa salassapitovelvollisuutta ennen sen saamista toiselta sopijapuolelta
- vastaanottava sopijapuoli on itsenäisesti kehittänyt aineiston hyödyntämättä toiselta sopijapuolelta saamaansa aineistoa
- vastaanottava sopijapuoli on velvollinen luovuttamaan tiedon lain tai viranomais määräyksen perusteella.

Tilaaaja noudattaa niitä koskevia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) sekä muussa lainsäädännössä olevia salassapitoa ja julkisuutta koskevia säännöksiä edellä mainittujen salassapitoehtojen tai muiden sopimusmääräysten estämättä. Jos Tilaaajalle esitetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukainen pyyntö saada tieto asiakirjasta, joka sisältää Apotin tai Apotin alihankkijan luottamuksellista aineistoa, Tilaaajan tulee ilmoittaa pyynnöstä heti tiedon saatuaan Apotille. Tilaaaja sitoutuu siihen, että Apotille ja/tai sen alihankkijalle varataan mahdollisuus esittää oma näkemyksensä kyseisen aineiston julkisuudesta ennen aineiston luovuttamista kolmannelle osapuolelle ja että niiden näkemys otetaan viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevan lain rajoissa huomioon aineiston luovuttamisesta päätettäessä.

Apotin alihankkijalla saattaa olla Apotin ja sen alihankkijan välisen sopimuksen mukaan oikeus edellyttää Tilaaajalta tai Tilaaajan alihankkijalta salassapitosopimuksen allekirjoittamista. Tilaaaja sitoutuu myötävaikuttamaan kaikkiin käytettävissä oleviin kohtuullisin keinoin myös tämän ehdon toteutumiseen.

Tämä sopimus liitteineen on julkinen.

18 Muutokset

Sopijapuolella on oikeus esittää sopimuksen kohteeseen liittyviä muutosehdotuksia. Sopijapuolet sitoutuvat käsittelemään muutosehdotukset ilman aiheutonta viivytystä.

Sopijapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta vain kirjallisesti. Muutokset tulevat voimaan, kun sopijapuolet ovat ne asianmukaisesti hyväksyneet ja allekirjoittaneet sopijapuolten toimivaltaisten edustajien toimesta. Sopijapuolten yhteishenkilöillä ei ole oikeutta muuttaa sopimusta.

19 Ylivoimainen este

Vapauttamisperusteeksi (force majeure) katsotaan sellainen sopimuksen täyttämisen estävä ja sopimuksen syntymisen jälkeen sattunut epätavallinen ja asiaan vaikuttava tapahtuma, jota sopijapuolten ei ole ollut syytä ottaa huomioon sopimusta tehdessään, joka on sopijapuolista riippumaton ja jonka seuraamuksia ei voida estää ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia tai kohtuutonta ajanhukkaa. Tällainen tapahtuma voi olla sota, kapina, pakko-otto tai takavarikko julkiseen tarpeeseen, tuonti- tai vientikielto, luonnonmullistus, yleisen liikenteen tai energiajakelun keskeytys, työselkkaus, tulipalo tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen sopijapuolista riippumaton syy.

Jos sopimusvelvoitteen viivästyminen johtuu tällaisesta ylivoimaisesta esteestä, sopimusvelvoitteen täyttämisaikaa jatketaan niin paljon kuin kaikki tapaukseen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena.

Sopijapuolten on viipymättä ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Vapauttamisperusteeksi katsotaan myös sopijapuolen alihankkijaa kohdannut ylivoimainen este, mikäli alihankintaa ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai oleellista ajanhukkaa hankkia muualta.

Sopijapuoli saa purkaa sopimuksen kokonaan tai osittain, jos sopimuksen täyttäminen todetun ylivoimaisen esteen jatkumisen vuoksi viivästyy yli kolme kuukautta.

20 Sopimuksen siirto

Sopijapuolet toteavat, että sopimuksen tekohetkellä on vireillä valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutos, jonka osana sosiaali- ja terveyspalvelut yhdistetään kaikilla tasoilla. Sosiaali- ja terveysministeriö jatkaa uudistuksen valmistelua Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman mukaisesti, eikä uudistuksen lopullista rakennetta sopimusta tehtäessä tunneta.

Sopijapuolet ovat kirjanneet myös hankintaa koskeviin sopimuksiin periaatteen siitä, että sopimukset ovat siirrettävissä kokonaan tai osittain kolmannelle osapuolelle palvelurakennemuutuksesta johtuen.

Sopijapuolten yhteinen tarkoitus on se, että sopimus siirretään sellaiselle kolmannelle osapuolelle, jolle sopijapuolen tehtävät siirtyvät tai vastaava osa niistä siirtyy. Muunlainen sopimuksen siirtäminen edellyttää toiselta sopijapuolelta etukäteen saatua kirjallista suostumusta.

21 Vahingonkorvaus ja vastuunrajoitus

Sopijapuolella on oikeus saada vahingonkorvausta toisen sopijapuolen sopimusrikkomuksesta aiheutuneesta välittömästä vahingosta.

Sopijapuolen vastuu välittömistä vahingoista tämän sopimuksen perusteella on rajattu korkeintaan kumulatiivisesti yhteensä 1 000 000 euroon.

Jos yksittäisen vahingon aiheuttaa sopijapuolen alihankkija, sopijapuolen vastuu rajautuu kyseisen vahingon osalta siihen määrään, jonka alihankkija sopijapuolelle korvaa. Tällaisten vahinkojen osalta ei edellä mainittua 1 000 000 euron vastuunrajoitusta sovelleta.

Sopijapuolet eivät vastaa toiselle sopijapuolelle aiheutuneista välillisistä vahingoista.

Vahingonkorvausvelvollisuuden rajoitukset eivät koske tapausta, jossa on kyseessä sopijapuolen tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella aiheuttama vahinko tai vastuu johtuu kohdassa 12 tarkoitetusta kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksien loukkauksesta tai salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Vastuunrajoitusta ei sovelleta siten sopijapuolen aiheuttaessa vahingon rikkomalla esimerkiksi kohdassa 22 sopimuksen voimassaolosta sovittua.

22 Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sen.

Sopimus on voimassa aluksi määräaikaisena siihen saakka, kunnes 10 vuotta on kulunut asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaa koskevien sopimusten allekirjoittamisesta.

Määräajan umpeuduttua Sopimus on voimassa toistaiseksi. Tilaaja voi irtisanoa sopimuksen 12 kuukauden irtisanomisajalla ja Apotti 24 kuukauden irtisanomisajalla.

Irtisanominen ei ole pätevä, jos se on tehty Oy Apotti Ab:n osakassopimuksen ehtojen vastaisesti.

23 Voimaan jäävät ehdot

Tämän sopimuksen voimassaolon päättymisellä ei ole vaikutusta sellaisten sopimuskohtien voimassaoloon, joiden on tarkoitettu jäädä voimaan sopimuksen voimassaolon päättymisestä huolimatta. Tällaisia kohtia ovat soveltuvin osin

esimerkiksi salassapitoa, vastuunrajoitusta, soveltuvaa lainsäädäntöä ja riitojen ratkaisua koskevat kohdat.

24 Avustamisvelvollisuus

Apotti sitoutuu Tilaajan pyynnöstä erikseen laskutettavana asiantuntijatyönä avustamaan Tilaajaa kokonaispalvelun tai sen osan päättyessä päättyvän palvelun siirtämisessä kolmannen osapuolen tai Tilaajan itsensä hoidettavaksi.

25 Sopimusaineisto

Sopimusasiakirjat muodostuvat tästä asiakirjasta ja seuraavista liitteistä:

- 1) Hinnoitteluperiaatteet
- 2) Käyttöönotto
- 3) Palvelukuvaus
- 4) Laskutusta varten tarvittavat tiedot

Yllä mainitut sopimusasiakirjat täydentävät toisiaan. Mikäli asiakirjat ovat sisältöään ristiriitaisia, sovelletaan ensisijaisesti tätä asiakirjaa ja sen jälkeen liitteitä numerojärjestyksessä pienimmästä suurimpaan.

Lisäksi sopijapuolten välisessä suhteessa sovelletaan toissijaisesti soveltuvin osin Apotin ja Apotin alihankkijoiden välisiä sopimuksia muun muassa kohtien 6 (Apotin alihankintasopimukset), 7 (Yhteistyö- ja ilmoitusvelvollisuus) ja 17 (Salassapito) mukaisesti.

26 Sovellettava lainsäädäntö ja riitaisuuksien ratkaisu

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lainsäädäntöä sen lainvalintasäännöksiä lukuun ottamatta.

Tästä sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, ratkaistaan erimielisyydet Helsingin käräjäoikeudessa.

27 Sopimuskappaleet ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Helsingissä 21.4.2016

Oy Apotti Ab

Tilaaajan nimi

Hannu Välimäki
toimitusjohtaja

Nimi

Tehtävänimike

Nimi

Tehtävänimike

Sopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelusta

Liite 1 Hinnoitteluperiaatteet

1 Johdanto

Toimitettavien palvelujen hinnoittelu perustuu

- osakassopimuksessa sovittuun rahoitusmalliin
- osakassopimuksen liitteenä olevan liiketoimintasuunnitelman mukaisiin linjauksiin
- Epic Systems Corporationin kanssa asiakas- ja potilastietojärjestelmän toimituksesta ja siihen liittyvistä palveluista tehtyjen sopimusten hintoihin ja ehtoihin
- käyttöpalveluista myöhemmin Apotin ja valitun käyttöpalvelutoimittajan välillä tehtävän sopimuksen sekä mahdollisesti tehtävien muiden täydentävien hankintasopimusten hintoihin ja ehtoihin
- vuoden 2016 kuluessa suunnitelmien mukaan laadittavaan palvelukatalogiin ja hinnastoon.

2 Asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun toteutuksen aikaiset veloitukset

Toteutuksen aikaisissa veloituksissa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Kunkin tilaajan rahoitusosuus perustuu sen omistusosuuteen.
- Toteutuksen kustannukset (arviolta vuoteen 2020 saakka) rahoitetaan tilaajien omistusosuuksien suhteessa joko oman pääoman ehtoisesti tai lainarahoituksella (oman pääoman ja lainaosuuden suhteeksi on sovittu 10/90).
- Toteutuksen aikana arviolta vuoteen 2018 saakka Apotti laskuttaa ne osuudet toiminnan kuluista, jota ei aktivoida Apotin taseeseen. Laskutus on omakustannushintainen (tavoitteena, että Apotin liiketoiminnan tulos on vuosittain nolla).
- Kehittämisen kustannukset kirjataan lainsäädännön mukaisesti aktivoitaviksi investoinneiksi Apotin taseeseen. Aktivoinnit on jaettu viiteen ryhmään, poistoaika kussakin ryhmässä on 7 vuotta ja kokonaispoistoaika n. 10 vuotta.
- Ensimmäiset poistot ja niiden laskutus alkavat vuoden 2018 alusta lukien.
- Tilaajat veloittavat Apotilta Apotin ja tilaajien välisten resurssisopimusten mukaisen projektityöpanoksen.
- Apotti aloittaa palvelulaskutuksen 1.12.2015 lukien.

Tilaaakohtaiset veloitukset perustuvat Apotin toiminnan todellisiin kuluihin. Veloitukset ensimmäisiin poistoihin saakka (vuoden 2018 alku) perustuvat ei-aktivoituihin kuluihin, ja tämän jälkeen veloitetaan poistoja ja ei-aktivoitavia kuluja sekä käyttömaksuja. Asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun tuotekomponenttien veloituksesta sovitaan Apotin ja tilaajien välillä ennen ensimmäistä käyttöönottoa.

Sopijapuolet huomioivat, että rahoituslaskelmassa arvioidut veloitukset voivat muuttua todellisen toiminnan kulujen muuttumisen myötä (esimerkiksi käyttöpalvelusopimus, muutokset järjestelmätoimituksen laajuuteen, tilaajien resurssitoimitukset, muut toiminnan kulut), ja Apotti seuraa kulujen muutosta jatkuvasti.

3 Veloitukset tuotannon aikana

Tuotannon aikana Apotti toimii pääosin tulo-rahoituksella. Palveluiden hinnoittelun lähtökohdaksi on laskuttava tilaajia omakustannusperiaatteella kokonaispalvelusta. Lisäksi Apotti voi tarjota erikseen hinnoiteltavia ja tilattavia lisäpalveluita. Tuotantokäyttö alkaa ensimmäisestä pilotoinnista ja porrastuu käyttöönottosuunnitelman mukaan.

Apotti on parhaillaan kuvaamassa tuotettavia palveluosia ja palvelukokonaisuuksia. Kuvaukset valmistuvat vuoden 2016 aikana.

3.1 Asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelut

Alustavan näkemyksen mukaan asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun tuotekomponenttien pääjako on seuraava:

Komponentti	Veloitusperuste
Kansalaisen portaalipalvelut	Kertaluonteinen perusmaksu
Raportointi	Käyttäjakohtainen käyttöoikeus
Erikoisalojen terveydenhuolto ja apujärjestelmät	Käyttäjakohtainen lisätoiminnallisuus
Sosiaalihuollon järjestelmät	Käyttäjakohtainen lisätoiminnallisuus
Potilashallinto	Perusmaksu, käyttäjakohtainen käyttöoikeus
Ydinterveydenhuolto ja sosiaalihuolto	
Integrointi	Integrointien ja lääkintälaitteiden määrän mukaan
Ulkoiset palvelutuottajat	Ulkoisten käyttäjien määrän mukaan

3.2 Tukipalvelut

Tukipalvelut ja palvelutasot tullaan kuvaamaan tarkemmin hankkeen edessä. Tukipalvelujen hinnoittelumalli kuvataan samassa yhteydessä.

3.3 Infrastruktuuripalvelut

Palvelut mallinnetaan tarjouskierroksen jälkeen vastaavalla tavalla kuin järjestelmäpalvelut edellä. Käyttöpalvelut sinällään kuuluvat perushintaan, mutta tilaajakohtaisesti voidaan tarvita erikoistuneita ratkaisuja (BCA-palvelimia, tietoliikenneyhteyksiä tms.), jotka hinnoitellaan erikseen.

3.4 Asiantuntijapalvelut

Asiantuntijapalvelut perustuvat aika- ja materiaaliperusteiseen veloitukseen. Kehitysprojektit hinnoitellaan kulloinkin erikseen.

Sopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelusta

Liite 2 Käyttöönotto

1 Johdanto

Tämä dokumentti kuvaa Apotin tilaajille tuottaman asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun (jäljempänä *palvelu*) toteutuksen ja käyttöönoton. Palvelun toteutus ja käyttöönotto on osa Apotin ja alkuperäisten tilaajien yhteistä Apotti-hanketta.

2 Tavoitteet

Palvelun toteutuksen ja käyttöönoton tavoitteena on tuottaa tilaajille toimiva tietojärjestelmä tarvittavine palveluineen, jotta tilaajat saavat ne hyödyt, jotka on Apotti-hankkeen hyötyanalyysissä (Apotti-hankkeen ohjausryhmä 22.9.2015) määritelty.

3 Organisaatio ja hallintomalli

Palvelun toteutuksen ja käyttöönoton organisaationa toimii Apotti-hankkeen toteutus- ja käyttöönottovaiheen organisaatio. Varsinaiseen hankeorganisaatioon kuuluu

- Apotin henkilöstöä
- Apotin työnjohdon alaisuuteen tilaajilta erillisillä sopimuksilla osoitettua henkilöstöä
- tilaajien henkilöstöä
- Apotin alihankkijoiden henkilöstöä
- satunnaisesti myös tilaajien palvelutoimittajien henkilöstöä.

Organisaatiota ja siinä tehtävää työtä johdetaan Apotti-hankkeen toteutus- ja käyttöönottovaiheen hallintamallin mukaisesti. Malli määrittelee hankkeessa käytettävän projektiorganisaation ja sen kautta työnjohto- ja raportointisuhteet. Se määrittelee myös eri päätöksentekotasot ja eskalaatiosäännöt.

4 Lopputulokset, ositus, aikataulu, vastuut

4.1 Lopputulokset

Palvelun toteutuksen ja käyttöönoton lopputulokset ovat

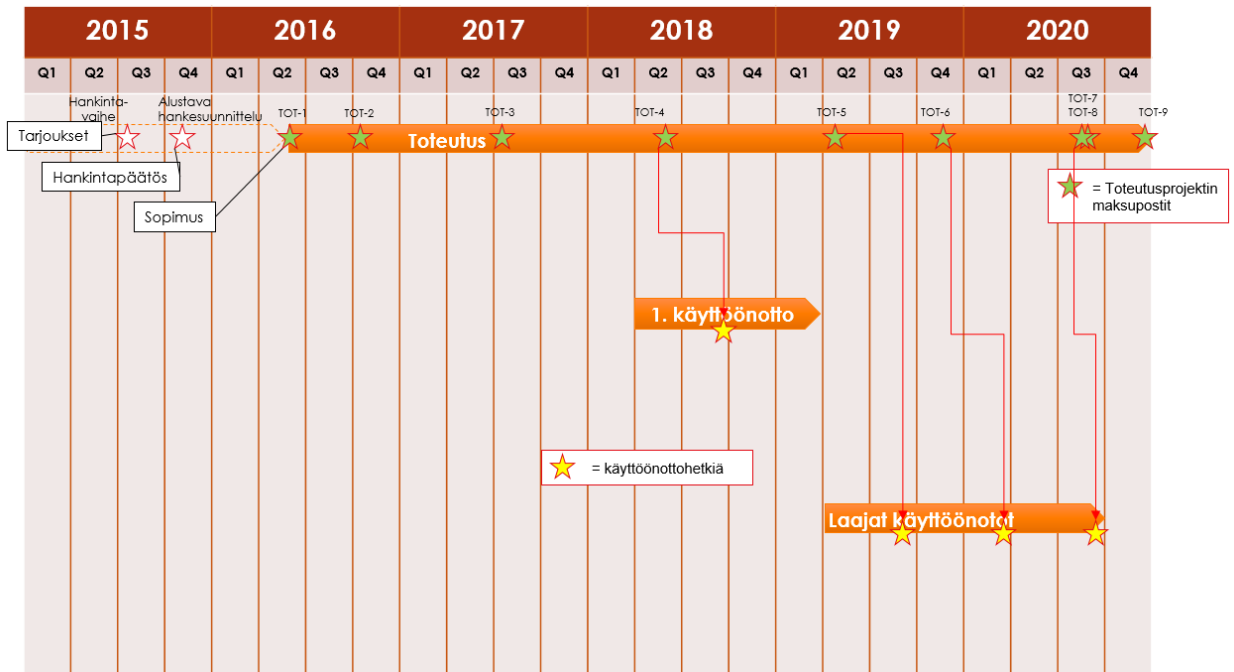
- tilaajille käyttöönotettu asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelu
 - lokalisoitu suomalaiseen toimintaympäristöön
 - mukautettu tilaajien tarpeita vastaavaksi (tavoitteet mukautukselle hyötyanalyysistä)
 - integraatiot toteutettu integraatiosuunnitelman mukaisesti
 - asiakas- ja potilastiedot konvertoitu suunnitellun laajuuden mukaisesti korvattavista järjestelmistä uuteen
 - loppukäyttäjät koulutettu uuden järjestelmän käyttöön
 - järjestelmän käytön ohjeistus dokumentoitu ja loppukäyttäjien tiedossa ja käytettävissä
 - tuki- ja ylläpitoorganisaation toiminta ja prosessit suunniteltu ja organisaatio toiminnassa
 - tilaajien teknisten ympäristöjen soveltuvuus järjestelmän käyttöön varmistettu
 - järjestelmä testattu laadukkaasti ja poikkeamat korjattu
 - Apotti antanut tarvittavan avun siihen, että järjestelmän käytön edellyttämät hallinnolliset menettelyt on dokumentoitu ja niiden tarvitsemat palvelut käytettävissä (mm. käyttöoikeuksien hallinta, muutoshallinta, loppukäyttäjätuki).
- asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun tarvitsema käyttöpalvelu otettu käyttöön
- päivitetty hyötyanalyysi, hyötyjen toteutumisen seuranta aloitettu ja sovittu jatkotoimista.

4.2 Ositus

Koska palvelun toteutus- ja käyttöönottovaihe on hyvin suuri työmäärällinen ponnistus, vaihe tullaan jakamaan hallittavuuden vuoksi erillisiin projekteihin ja projektit sijoittamaan muutamaan projektikoriin. Tämä ositusrakenne kuvataan Apotti-hankkeen päivitettyssä hankesuunnitelmassa, joka syntyy nykyisen suunnitelman mukaan maaliskuun 2016 loppuun mennessä.

4.3 Aikataulu

Toteutuksen ja käyttöönoton aikataulusuunnitelma laaditaan yhteistyössä tilaajien edustajien kanssa hallintamallin mukaisesti. Erityisesti tilaajien kanssa sovitetaan varsinaisista palvelun käyttöönottohetkistä ja käyttöönoton järjestyksestä eri tilaajien välillä.

Kuva 1. Alustava aikataulu

4.4 Vastuunjako

Onnistuneen toteutus- ja käyttöönottovaiheen edellytyksenä on kaikkien osapuolten laadukkaasti suorittamat osuudet hanketyöstä. Tekemisen vastuunjako kuvataan Apotti-hankkeen hankesuunnitelman päivittyessä. Tilaajien vastuulla on ainakin

- toiminnan muutoksen varmistaminen (hankeorganisaatio tukee)
- aktiivinen osallistuminen ja panostus Apotti-hankkeen ohjaukseen hallintamallin eri tasoilla ja henkilöiden nimeäminen myös hallintamalliin kuuluviin erilaisiin sopijapuolten välisen rajapinnan koordinaatioryhmiin
- integraatioiden osalta osallistuminen tilaajakohtaisten integraatioiden määrittelyyn, tekniseen suunnitteluun, toteuttamiseen ja testaukseen
 - o tilaajien vastuulla on erityisesti omien järjestelmätoimittajiensa työn hankinta ja koordinointi siltä osin, kuin liitettäviin järjestelmiin tai niiden rajapintoihin tarvitaan toteutettavien integraatioiden johdosta muutoksia
- konversioiden ja migraatioiden osalta tilaajat vastaavat tietojen saataavuudesta korvattavista järjestelmistä yhteisesti sovittuun formaattiin
 - o vaihtoehtoisesti tilaajat hankkivat tämän työn korvattavien järjestelmien ylläpitäjältä ja vastaavat työn koordinoinnista

- korvattavien järjestelmien tietojen arkistointi siltä osin kuin niitä ei konvertoida/migroida uuteen järjestelmään
- aktiivinen osallistuminen loppukäyttäjäkoulutuksiin.

Tilaaajan vastuulla on edistää omalla vastuullaan olevia tehtäviä yhteisen hankeaikataulun mukaisesti ja raportoida mahdollisista poikkeamista yhteisen hallintamallin sekä hallintakäytäntöjen ja -prosessien mukaisesti.

5 Resurssit

Onnistuakseen toteutus- ja käyttöönottovaihe tarvitsee merkittävästi osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä niin Apotin kuin tilaajienkin puolella. Apotti-hankkeen yhteisten tehtävien toteuttamiseen osoitettavista henkilöistä on sovittu eri sopimuksella.

Tilaaaja resursoi omalla vastuullaan olevat tehtävät riittävällä määrällä osaavaa henkilöstöä.

Sopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelusta

Liite 3 Palvelukuvaus

1 Johdanto

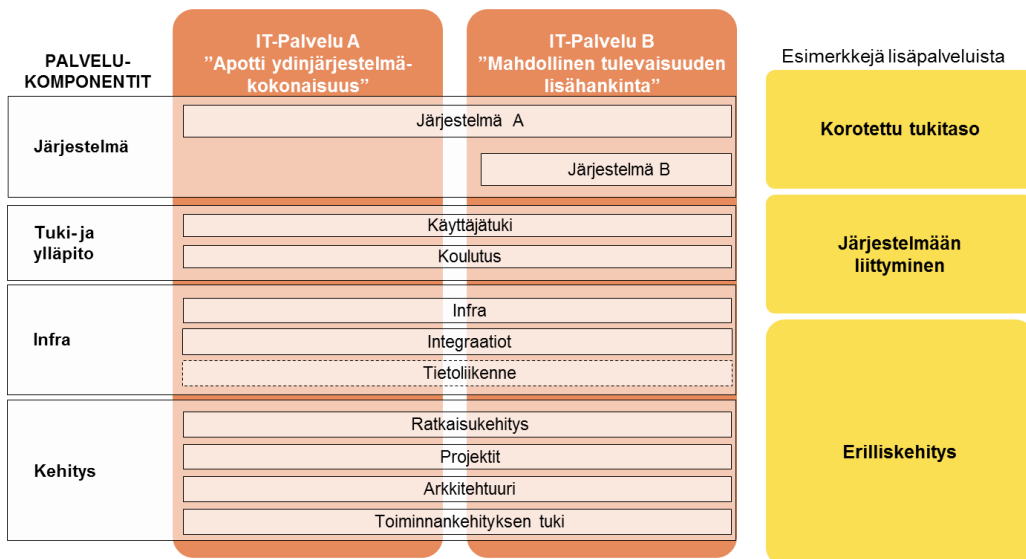
Tämä dokumentti kuvaa asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun palvelut.

Dokumentissa on kuvattu alustava näkemys palveluista ja niiden toteutustavasta. Lopulliset rakenteet ja toteutus suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen aikana arviolta vuosina 2016–2019 tämän sopimuksen liitteen 2 mukaisesti.

2 Palvelut

Palvelukartta tarkentuu toiminnallisen laajuuden määrittäessä. Tilaajat saavat palvelun Apotin kautta kokonaisuutena, eikä heidän tarvitse hankkia palvelun osia erillisinä tai eri toimittajilta – Apotti huolehtii palveluiden integroinnista ja toimittajahallinnasta.

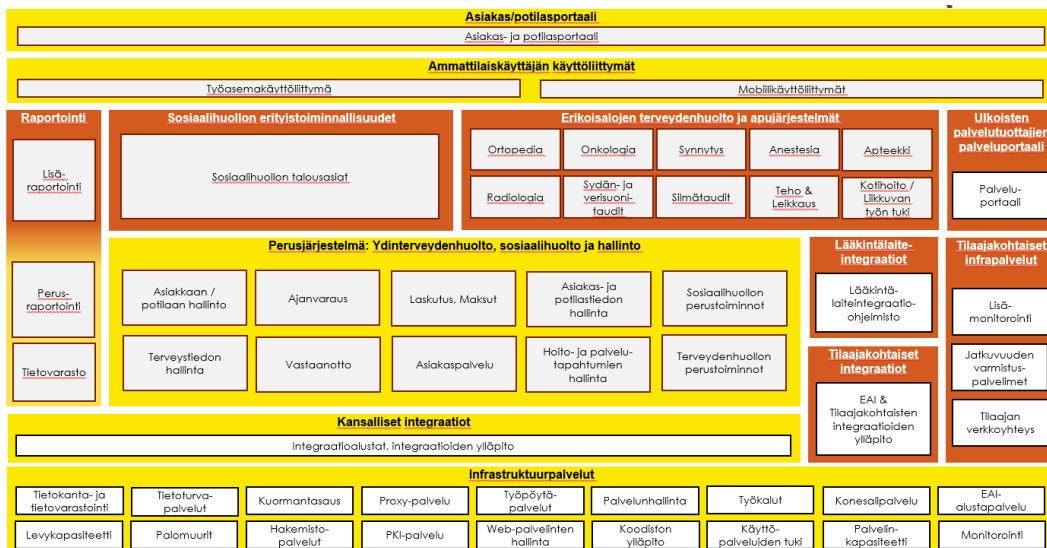
Kunkin tilaajan kokonaispalvelu koostuu tarpeenmukaisesta palveluosista seuraavan kuvan periaatteiden mukaisesti:

Kuva 1. Palvelujen rakenneperiaate

2.1 Sovelluskomponentit

Sovelluskomponentit perustuvat pääosin Epic Systems Corporationin tuotteisiin. Alustavan suunnitelman mukaan sovelluskomponentit koostetaan seuraavan kuvan mukaisesti:

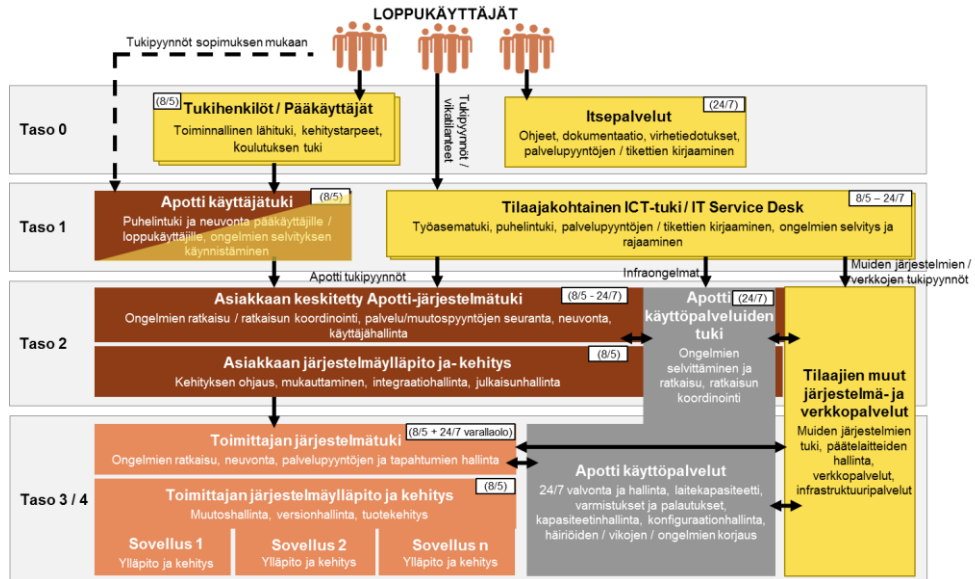

Kuva 2. Sovelluskomponentit

Apotti-hankkeen toteutuksen aikana määritellään, suunnitellaan ja toteutetaan lopulliset sovelluskomponentit.

3 Tuki- ja palvelumalli

Tuotannonaikainen alustava tuki- ja palvelumalli on kuvattu kuvassa 3. Malli perustuu ITILin palveluhallintamalliin.

Kuva 3. Tuki- ja palvelumalli

Tuki- ja palvelumalli perustuu ITILin palveluprosessimalliin. ITIL (Information Technology Infrastructure Library) -palveluprosessit jäsennetään viiteen elinkaaren osa-alueen, jotka sisältävät prosesseja (25), aktiviteetteja ja toimintoja (4). Elinkaarivaiheet ovat palvelustrategia (Service Strategy), palvelun suunnittelu (Service Design), palvelutransitio (Service Transition), palvelutuotanto (Service Operation) ja jatkuva palvelun parantaminen (Continual Service Improvement).

Tuotannonaikainen palvelutuotanto- ja tukimalli suunnitellaan, toteutetaan ja dokumentoidaan yksityiskohtaisesti hankkeen toteutuksen aikana.

Sopimus asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelusta

Liite 4 Laskutustiedot

Apotti lähettää laskut sähköisesti verkkolaskuina.

Helsingin kaupunki

Y-tunnus 0201256-6

Tähän OVT-tunnus 003702012566 + tarkenne

Operaattori Basware Oyj

Välittäjä-tunnus BAWCFI22

Laskutukseen liittyvissä kysymyksissä yhteyshenkilö on [kuka+yhteystiedot](#)

HUS

Y-tunnus 1567535-0

Tähän OVT-tunnus

Operaattori OpusCapita Group Oy

Välittäjä-tunnus 003710948874

Laskutukseen liittyvissä kysymyksissä yhteyshenkilö on [kuka+yhteystiedot](#)

Kauniainen

Y-tunnus 0203026-2

OVT-tunnus 003702030262

Operaattori BasWare Oyj

Välittäjä-tunnus BAWCFI22

Laskutukseen liittyvissä kysymyksissä yhteyshenkilö on [kuka+yhteystiedot](#)

Kirkkonummi

Y-tunnus 0203107-0

OVT-tunnus XXXXXXXXX

Operaattori XXXXXXXXX

Välittäjä-tunnus XXXXXXXX

Laskutukseen liittyvissä kysymyksissä yhteyshenkilö on [kuka+yhteystiedot](#)

Vantaan kaupunki

Y-tunnus 0124610-9

OVT-tunnus 003701246109

Operaattori OpusCapita Group Oy

Välittäjä-tunnus 003710948874

Laskutukseen liittyvissä kysymyksissä yhteyshenkilö on **kuka+yhteystiedot**